NATURRESERVAT

Välkommen till Hammarskog

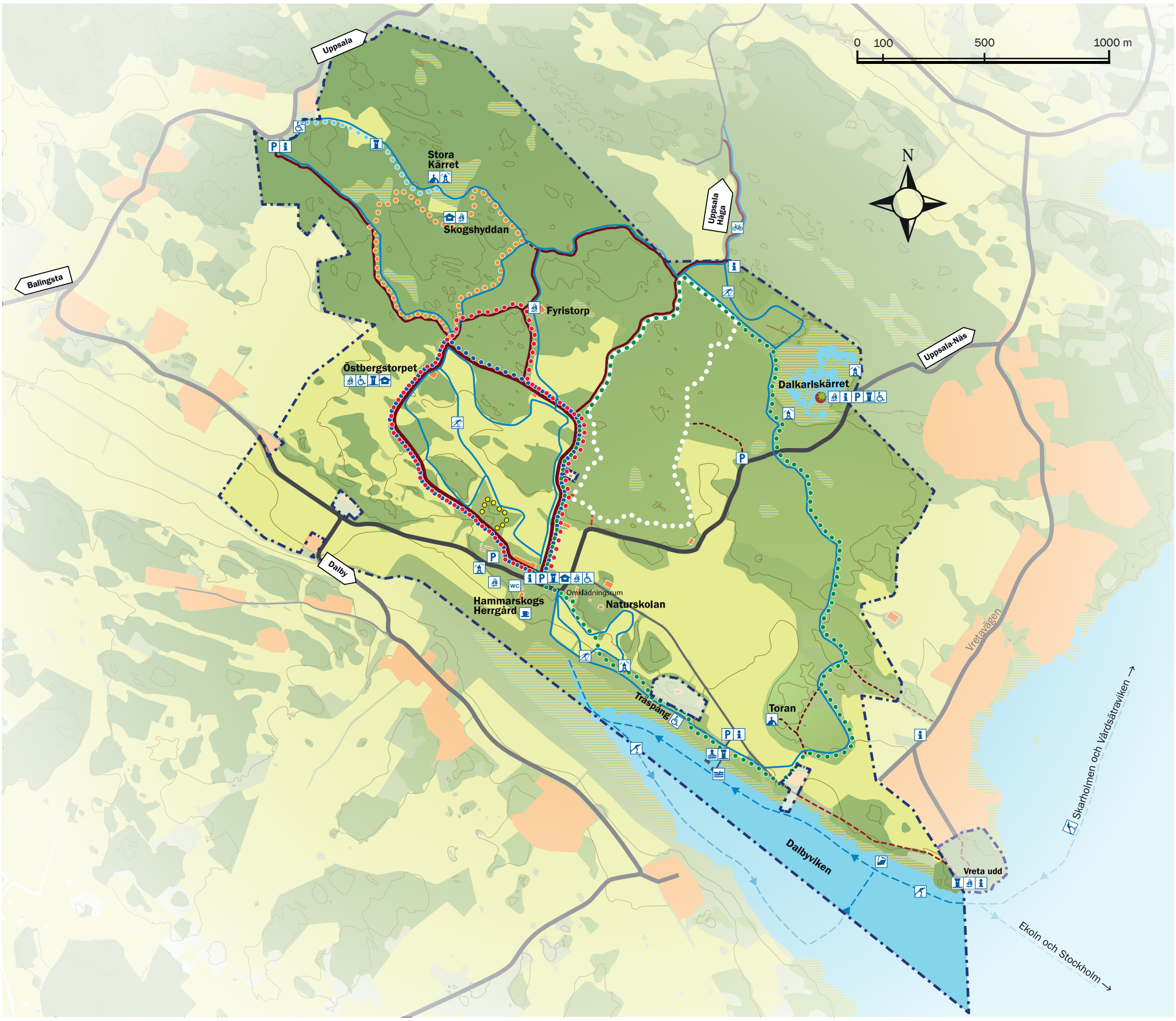

Teckenförklaring

- **Här är du**
- Vilses stig 0,4 km
- Skogsstigen 2,3 km
- Forsstigen 2,6 km
- Torpstigen 2,9 km
- Viltstigen 3,7 km
- Fågelstigen 5,6 km inklusive Dalbyviksspången
- Lätta stigen 0,6 km
- Cykel- och vandringsled
  Plogas och sandas ej
- Övriga stigar
- Väg
- Skidled
- Skridskoled

- Information
- Parkering
- Handikappsparkering
- Servering
- Badplats
- Fågeltorn
- Utsiktspunkt
- Grillplats
- Båtar, uthyrning
- Fisk
- Toalett
- Torrdass, tillgänglighetsanpassad
- Raststuga

- Naturreservatsgräns Hammarskog
- Naturreservatsgräns Vreta udd
- Smultronställe
- Byggnad
- Bebyggelse
- Vatten
- Åkermark
- Öppen mark
- Skog
- Sankmark
- Höjdkurva, 5 meter

Uppsala kommun

Uppsala kommun 2018 3526

Inzoomad karta H-skog

december 12, 2019

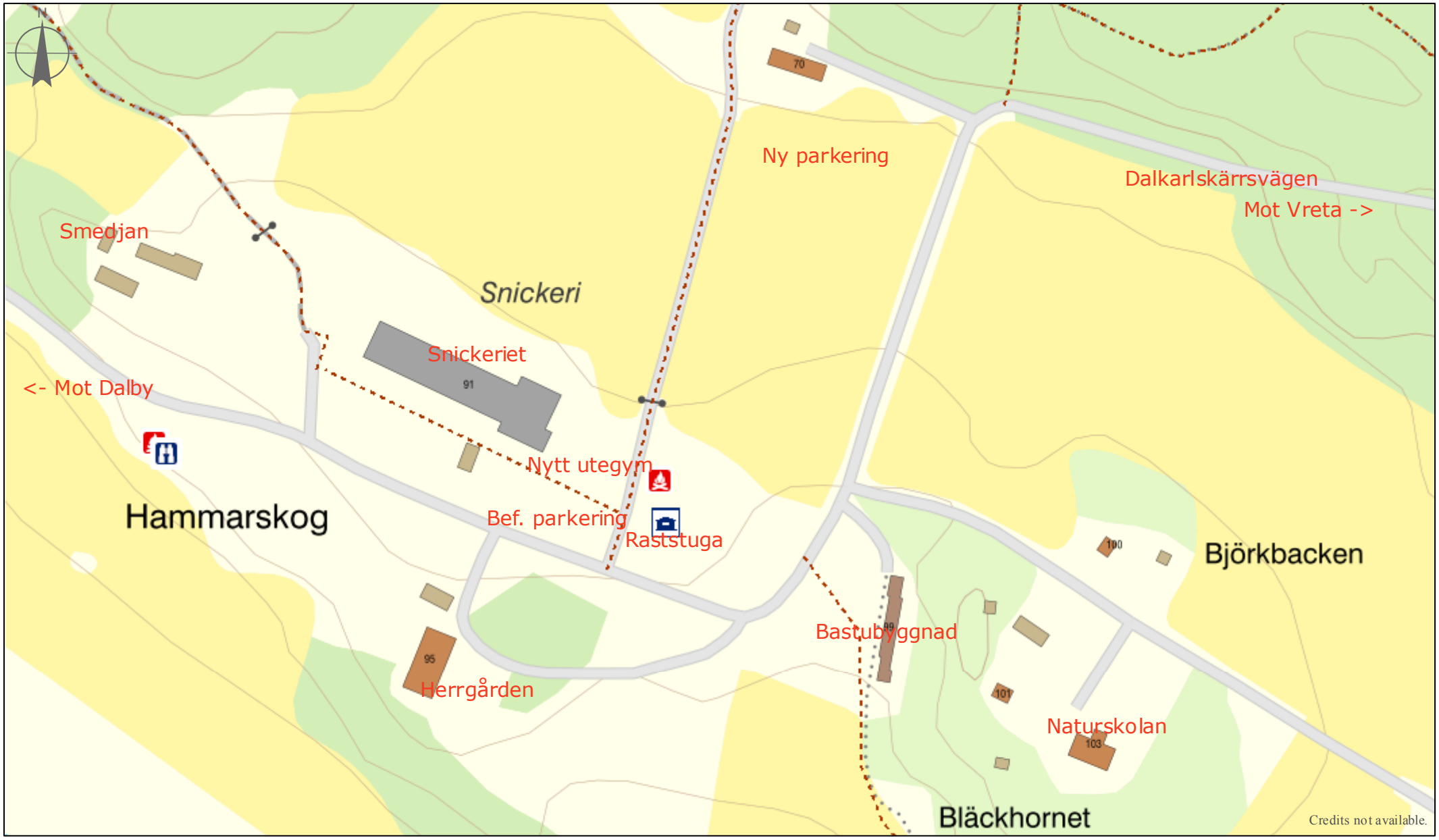

50 0 50 100 150 200 [m]

1:2 500

2005-09-27

Meddelande om beslut

Diarienummer **FNN-2003-0162 59**
Handläggare **Eriksson Anders**

Ärendeflöde	**Mötesdatum**	**Paragraf**
Fritids- och naturvårdsnämndens arbetsutskott	2005-04-12	43
Fritids- och naturvårdsnämnden	2005-04-26	55

Utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde

Beslut
Arbetsutskottet beslutar

att ge kontoret i uppdrag att revidera handlingen(åtgärdsplanen) inför nämndens behandling av ärendet samt

att föreslå nämnden besluta att anta utvecklingsplanen för Hammarskogs friluftsområde med därtill hörande övergripande mål för områdets fortsatta utveckling.

Sammanfattning
Fritids- och naturvårdsnämnden antar en utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde. Planen är en utgångspunkt för områdets fortsatta förvaltning med syfte att skapa förutsättningar för friluftsliv och naturupplevelser.

Beredande organ
Se kontorets förslag daterat 4 april 2005

Beslut
Fritids- och naturvårdsnämnden beslutar

att anta utvecklingsplanen för Hammarskogs friluftsområde med därtill hörande övergripande mål för områdets fortsatta utveckling samt

att återremittera åtgärdsplanen till kontoret för ytterligare beredning innebärande en förnyad genomgång av vilka åtgärder som bör ske på kort respektive lång sikt

Sammanfattning
Fritids- och naturvårdsnämnden antar en utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde. Planen är en utgångspunkt för områdets fortsatta förvaltning med syfte att skapa förutsättningar för friluftsliv och naturupplevelser.

Beredande organ
Se kontorets förslag daterat 4 april 2005

Utdragsbestyrkande:

Handläggare
Anders Eriksson

Datum
2005-04-26

Diarienummer
FNN-2003-0162

Utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde

Antagen i FNN 2005-04-26

INLEDNING

SYFTE

Planen syftar till att tillvarata och utveckla Hammarskogs rika förutsättningar för friluftsliv och naturupplevelser under hela året. Planen ger även förslag till övergripande mål och prioriterade åtgärder för friluftsområdet. Därmed läggs en plattform för det långsiktiga arbetet i området.
En bra grund läggs även för en bättre samverkan mellan verksamheterna i området.

Då allt större andel av befolkningen bor i tätorter och städer måste den tätortsnära naturen alltmer prioriteras i det fysiska planarbetet. Därtill måste även förutsättningarna för ett aktivt och upplevelserikt friluftsliv förbättras. Inte minst poängteras numera att tillgången till naturen är viktig för folkhälsan och ger människor ökad livskvalitet.

Uppsalaområdet är ett starkt expanderande område, därför är det av stor betydelse att bevara sammanhängande gröna miljöer för framtiden. Friluftsstråket från centrala Uppsala via Stadsskogen – Hågadalen - Nåsten till Hammarskog och Mälarens rika natur är mycket viktigt att värna för framtiden.

I de nya nationella målen för folkhälsa och naturvård poängteras betydelsen av tillgången till natur och vikten av fysiska aktiviteter. Som ett led i statens arbete med dessa frågor ställs även ökade krav att kommunerna skall intensifiera arbetet lokalt för folkhälsa och naturvård.

UPPLÄGG

Planen har utarbetats av Anders Hedström vid Uppsala produktion teknik och service (UTS) på uppdrag av Fritids- och naturkontoret. I anslutning till arbetet har ett utvecklingsråd för området bildats med representanter för olika verksamheter i området. Utvecklingsrådet har fungerat som referensgrupp under arbetets gång. Planen består av två huvuddelar, till planen finns även en bilaga.

Del 1. Förutsättningar
- Allmänt om området idag; verksamheten i området; hur tar man sig dit; vilka skydd finns för området.

Del 2. Utvecklingsprogram och förslag till åtgärder
- Hur bör det vara i framtiden; mål för området; vilka åtgärder behövs för att nå målen.

DEL 1.
FÖRUTSÄTTNINGAR

Allmän beskrivning och historik

Området karaktäriseras av närheten till Mälaren — med herrgården i centrum, men även ett småbrutet lövrikt barrblandskogsområde sätter prägel på området. Blandskogen övergår sedan i ett mer sammanhängande skogsområde i övergången mot Nåsten. Friluftsområdet omfattar idag 662 ha –varav 385 ha skog, 133 ha åker, 72 ha betesmark och 57 ha vatten.

Hammarskog omtalades första gången i handlingarna 1291. I likhet med många andra herresäten anknyter godsets historia till Sveriges historia. I mitten av 1500-talet är Hammarskog ett bondehemman. Under denna tid uppkommer namnet Hammarskog som är en sammanskrivning av Hammarby eller Hammarsta och Björskog. I slutet av 1500-talet är gården åter ett frälsehemman och ägs av ätten Oxenstierna. Efter 1592 övergår Hammarskog till släkten Posse. I början av 1600-talet äger Knut Göran Posse gården, han var då en hög sjöofficer men blev sedan en av Gustav II Adolfs högre ämbetsmän. Den nuvarande mangårdsbyggnaden uppfördes år 1655.

Det ökade inflytandet av det borgerliga ståndet under 1800-talet kan även avläsas i Hammarskogs historia. Förmögna borgare avlöste varandra i ägandet av Hammarskog. År 1848 köpte uppsalagrosshandlaren Schlegel fastigheten för att tretton år senare åter sälja den till kollegan Gustav Wahlqvist. Efter att ha varit i flera ägares händer förföll fastigheten. En som intresserade sig för fastigheten och gårdens jordbruk var Otto Mauritz von Knorring. Han upprustade Hammarskog i slutet på 1800-talet. År 1916 köptes Hammarskog av dåvarande löjtnanten Claes Berg som ägde fastigheten till 1963 då Uppsala stad förvärvade egendomen.

Områdets förvaltning och drift

Hammarskog med tillhörande marker och byggnader ägs av Fastighetsnämnden. Samtliga ekonomibyggnader och områdets skogs- och jordbruksmarker förvaltas av Fritids och naturkontoret som även hyr herrgården, bastubyggnaden och en del torp av Fastighetskontoret. En del torp hyr Fastighetskontoret ut direkt till privata hyresgäster. Jordbruks- och betesmarkerna är upplåtna till privata arrendatorer.

Jakten på Hammarskog är upplåten till arrendator. I upplåtelsen är endast småviltjakt tillåten. Den öppna åkermarken kring Hammarskogsanläggningen samt Toran är undantagen jakt. Rådjursjakt får endast bedrivas under fyra lördagar.

Naturskolans verksamhet ansvarar Uppsala produktion vård och bildning för på uppdrag av Barn- och ungdomsnämnden. Verksamheten i herrgården drivs av arrendator.

Områdets drift och skötsel ansvarar Uppsala produktion teknik och service för på uppdrag från Fritids och naturkontoret. Snickeridelen med tillhörande byggnader hyrs av Uppsala produktion teknik och service.

I bilaga förtecknas aktuella förhållanden avseende byggnader och arrenden inom friluftsområdet

Områdets funktioner för besökare
Idag erbjuder området naturupplevelser med olika kvaliteter, motionsaktiviteter och social gemenskap i variationsrik miljö. Naturvariationerna i området, i kombination med ett intressant kulturlandskap, gör att många naturintresserade människor söker sig hit. Området besöks regelbundet under hela året. En stor andel av besökarna är barnfamiljer som söker sig ut i naturen för att ströva, sommartid bada och vintertid åka pulka, skidor och skridskor.

Herrgården med sina kulturvärden, olika arrangemang och möjlighet till service –att bl. a dricka kaffe, äta god mat, ordna fester och konferenser- har sin egen dragningskraft för områdets besökare. Olika publika arrangemang i anslutning till herrgården är även uppskattade av en bred allmänhet.

Förutom skolornas besök på naturskolan använder många skolor området under friluftsdagar och exkursioner. Besökarna till området kommer från hela kommunen –huvuddelen främst från tätorten Uppsala — men även vissa besök förekommer från Enköpings kommun.

Entréer
Till området tar man sig framförallt med bil, antingen från Dalby-vägen eller via Uppsala-Näs kyrka och lilla grusvägen förbi Dalkarlskärret. Alternativet att åka kollektivt är buss 847 som går ett antal gånger under dagen. Väljs cykel som färdsätt får man främst följa det allmänna vägnätet.

Tar man sig till fots eller med skidor är vandrings-/skidleden genom Hågadalen-Nåsten ett alternativ. Vintertid då isförhållandena är goda är skridskostråket från Skarholmen omtyckt.

Målpunkter och anordningar för friluftslivet
Platser med egen identitet och specifika attraktioner är viktiga i ett friluftsområde. Därför är det av stor betydelse att särskilt vårda och lyfta fram målpunkter i området. Värdefulla sådana är: Toran, Vreta udd, Dalkarlskärret, fågeltornet vid Dalbyviken, Östbergstorpet, badet, herrgården och naturskolan.

Ett stort antal märkta stigar och vandringsleder har ställts i ordning, från enkla stigar till välpreparerade leder för rullstolsburna, föräldrar med barnvagnar och skidåkare.

Informationstavlor och övrig information finns på ett antal ställen i området. Det finns även en särskild stig — Skogsstigen — med informationstavlor som upplyser om naturvård och kommunens skogsskötsel. Vid Dalkarlskärret finns information om kärrets växt och djurliv.

Bänkar och bord är utplacerade inom området, likaså eldstäder -vissa utrustade med vindskydd. Raststugan vid stora parkeringen och Östbergstorpet står till förfogande för allmänheten, som värmestuga och matsäckslokal. Östbergstorpet är även ett tidsenligt upprustat soldattorp.

Intill St. Kärret — som är uppdämt för att bli mer attraktivt som våtmark för fågel och vilt- finns en mindre stuga/koja för rast/naturobservationer. Vid Dalbyviken och Dalkarlskärret är fågel- torn uppförda, för att underlätta besökarnas fågelupplevelser och minska störningarna på fågellivet.

En mindre badplats är iordningställd vid Dalbyviken. Här finns även båtar och kanoter för uthyrning.

Områdets nuvarande status och skydd
Förutom förvärvet 1963 är området omnämnt i samband med ett flertal förordnande och ställningstagande såsom:

- Kommunens översiktsplan ÖP-90, förslag som "Aktivt Bevarandeområde", vilket innebär att området bör säkerställas som naturreservat enligt miljöbalken eller detaljplan enligt PBL.
- Kommunens översiktsplan ÖP-90, kommunalt kulturmiljöområde, där Hammarskog, Dalby kyrkmiljö samt Viggeby utgör en miljö som särskilt illustrerar områdets kulturhistoriska innehåll.
- Området är rikt på fornlämningar.
- Länsstyrelsens program för odlingslandskapet; klassat som värdefullt och bevarandevärt odlingslandskap.
- Strandskyddsområde; inom området 300 m från Dalbyvikens vattenbryn.
- Området berörs av ett förordnande till skydd för landskapsbilden, enligt tidigare §19 Natur-vårdslagen.
- Området finns beskrivet i den kommunala naturvårdsinventeringen -området har klassats för dess botaniska, zoologiska och landskapsbildsmässiga värden, dessutom anses området ha höga kvaliteter för det rörliga friluftslivet.
- Området finns med i miljöbalkens uppräkning av ekologiskt särskilt känsliga områden.
- Området innehåller ett flertal nyckelbiotoper för hotade växt- och djurarter.

DEL 2.
UTVECKLINGSPROGRAM OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Övergripande mål
Dåvarande stadsfullmäktige beslutade den 19 april 1963 om förvärv av området. Syftet med förvärvet var att "...skapa förutsättningar för stadens innevånare att i framtiden erhålla möjlighet till friluftsliv och rekreation i stadens relativa närhet". Varför Hammarskog inköptes förklarades vidare med att "Den salubjudna egendomen utgör enligt drätsel-kammarens mening med sitt vackra läge ett synnerligen attraktivt fritidsområde..." och

”Enär Uppsala stad i sin närhet icke äger något större sammanhängande av bebyggelse orört område har det synts drätselkammaren önskvärt och angeläget att söka förvärva Hammarskogs gård...”.

Efter köpet av området arbetade den då tillsatta Hammarskogskommittén fram några övergripande mål för området:
- Ett friluftsområde med möjlighet till vandring i naturen.
- Möjlighet till bad.
- Olika friluftssysselsättningar året runt.
- Exkursionsobjekt för skolor.
- Varje form av exploatering eller anläggning ska ske med största försiktighet.
- Naturvårdsintresset måste få väga tungt.

Några nya avgörande politiska beslut har inte tagits sedan 1963. Idag förutsätts därför fortfarande Hammarskogskommitténs måls för området att gälla. Utvecklingen och skötseln av området har i stort följt kommitténs anda.

Utvecklingsrådet för Hammarskog är dock eniga om att ett nytt avstamp för framtiden är nödvändigt och anser därför att en gemensam vision för friluftsområdets framtid och funktion bör läggas fast i några övergripande mål.

HAMMARSKOGS VÄRDEN BEVARAS OCH UTVECKLAS GENOM ATT:

-Värna den omväxlande naturen

-Vårda ett levande odlingslandskap

-Ge förutsättning för ett rikt friluftsliv med naturupplevelser som grund

-Herrgården blir ett centrum för områdets samtliga besökare där friluftsliv,kultur,
mat, arrangemang och konferens ingår

-Vårda den genuina herrgårdsmiljön och byggnaderna i landskapet

-Naturskolans roll som ett levande centrum för utomhuspedagogik stärks

Förslag till åtgärder
För att nå de övergripande målen presenteras nedan en åtgärdskatalog. Genom dessa åtgärder kan friluftsområdet utvecklas och tillfredsställa morgondagens besökare på ett bättre sätt och förvaltningen av området blir effektivare. De olika åtgärderna är grupperade under några huvudrubriker utan inbördes rangordning. Åtgärderna är dock tidsmässigt prioriterade; åtgärd 1 föreslås genomförd inom ett år, åtgärd 2 inom fem år och åtgärd 3 föreslås genom- förd på längre sikt - mer än fem år.

I ett separat dokument vidareutvecklas vissa av idéerna.

	ÅTGÄRD
1. Information och marknadsföring:	
- Naturstigar med olika tema.	1
- Samordnad information om aktiviteter i området.	1
- Egen hemsida för området.	2
- Fler foldrar med temainriktning och informationspunkter i området.	2
2. Tillgänglighet *till* området:	
- Verka för att busstidtabellen passar både hel och halvdagsbesök.	1
- Hållplats vid infart på Dalkarlskärrsvägen från "Vretahållet".	1
- Översyn av möjligheterna till utökade parkeringsplatser i området.	1
- Höjning av standarden på genomfartsvägen.	2
- Förbättrad busslinga i området.	2
- Förbättrade möjligheter att ta sig till området med cykel.	2
3. Tillgängligheten *i* området:	
- Utrustning av vissa platser med fler bänkar och bord.	1
- Lägerplatsen vid Östbergstorpet byggs ut med stort vindskydd och TC.	1
- Eldstad och vindskydd uppförs vid Dalkarlskärret.	2
- Bastubyggnaden byggs om för friskvård och SPA.	2
4. Aktiviteter för allmänheten:	
- Samarbete med föreningar utvecklas.	1
- Aktiviteter med inriktning på hundar.	1
- Djurverksamhet vid Östbergstorpet arbetas in som en permanent verksamhet.	1
- Utveckla aktiviteter för turistgrupper.	1
- Utställning av snickeriprodukter.	1
- Hantverkare i smedjan.	1
- Ny kolugn anlägges.	1
- Ångbåtstrafik. Anläggande av ångbåtsbrygga.	1
- Olika aktiviteter med spridning under hela året. Tex naturens dag, midsommarfirande, hantverkens dag.	2
- Guidade turer.	2
- Turridning.	2
- Friskvårdsaktiviteter.	2
- Kurser i smedjan.	2
- Skogs- och jordbruksmuseum byggs upp.	2
- Aktiviteter vid torpen.	2

5. Herrgårdens roll i området:

- Herrgården centrum i friluftsområdet för arrangemang och information.	1
- Mer långsiktiga arrenden.	1
- Utveckling av kombinationen "Mat och musik".	1
- Utökad kylrumsyta.	1
- "P-plats " för hundar.	1
- Kvällsöppen herrgård.	2
- Mat -lokalt producerat- finns på menyn i herrgården i större omfattning.	2
- Övernattningsmöjlighet i herrgårdens omedelbara närhet.	2
- Parkscen i herrgårdsparken.	2
- Konferenslokal.	3
- Vinkällare i herrgårdens källarvalv.	3
- Aktivitetsbyggnad för aktiviteter som kräver visst väderskydd.	3

6. Naturskolans roll i området:

- Lägerskola utvecklas.	1
- Möjligheter till klättring.	1
- Öppet hus på naturskolan.	1
- Övernattningsstugor för lägerverksamhet uppförs.	2
- Simskola i området.	2
- Verksamhetsforum och kafé på naturskolan.	2
- Samarbete med skolan för "skoltrötta" elever.	2
- Äventyrslek ställs i ordning.	3

7. Skötsel av mark och vegetation:

- Naturvårdsåtgärder i skogsmiljöer tex upprepad skogsbränning; återställning av våtmarker i skogen; fler områden för fri utveckling; åtgärder och anordningar för djuren i skogen.	2 o.3
- Ge förutsättningar för rationell betesdrift i området tex uppförande av lösdriftsladugård; nya fållindelningar av vissa betesmarker.	2 o.3
- Vegetationsröjning i Dalbyviken.	2
- Tuvfräsning i Dalkarlskärret och Dalbyviken.	2
- Höjning av badets standard.	2
- Ev flyttning av badet.	3

8. Lokalbehov för områdets drift:

- Nytt personalutrymme för snickeriverksamheten.	2
- Nytt personalutrymme och förrådsdel för områdets driftspersonal.	2

9. Förvaltning:

- Klargöra det organisatoriska huvudmannaskapet.	1
- Framtagning av dispositionsplan för byggnader och mark över herrgårds-området.	1
- Framtagning av dispositions- och skötselplan för friluftsområdets byggnader.	1
- Klargöra ansvaret för torpen.	1
- Genomföra räkning av besökare och besökarundersökning.	1
- Försök till begränsning av trafiken på Dalkarlskärrsvägen, främst begränsa den tyngre trafiken.	1
- Vägförrättning genomförs för Dalkarlskärrsvägen och anslutningsvägar.	1

- Lägga fast en långsiktig plan för snickeriets utveckling. 2

10. Områdets status och skydd:
- Utreda möjligheterna till att bilda naturreservat. 2

Uppsala KOMMUN

FRITIDS- OCH NATURVÅRDSNÄMNDEN

PROTOKOLLSUTDRAG

Sammanträdesdatum: 2007-04-24

§ 67

Åtgärdsplan för Hammarskogs friluftsområde FNN-2006-0169

Beslut
Fritids- och naturvårdsnämnden beslutar

att anta inriktningen i bifogat förslag till åtgärdsplan som komplement till tidigare beslutad utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde,

att avvakta med fortsatt utredning om ångbåtsbrygga i Dalbyviken.

Sammanfattning
Åtgärdslistan till den utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde som Fritids- och naturvårdsnämnden antog våren 2005 återremitterades till kontoret och har nu omarbetats. Utgångspunkt har varit att ta fram en åtgärdsplan som följer den inriktning som utvecklingsplanens övergripande mål ger. Nämnden har att besluta om inriktningen i förslag till ny åtgärdsplan kan antas. Nämnden förväntas sedan årligen ta ställning till vilka åtgärder som kan förverkligas inom ramen för uppdragsplan och investeringsbudget.

En första utredning om ångbåtsbrygga i Dalbyviken har gjorts. Att anlägga en ångbåtsbrygga innebär stora kostnader. Framför allt på grund av det omfattande muddringsarbetet som måste till om läget för bryggan ska bli intressant. Dessutom bör man undersöka vilket affärsintresse som finns för att driva ångbåtstrafik och vilka biologiska värden man har att ta hänsyn till.

Beslutsunderlag
Kontorets förslag daterat 26 mars 2007.
Arbetsutskottet 10 april 2007 har tillstyrkt förslaget.

Expediering
Akten

C:4

Uppsala KOMMUN

FRITIDS- OCH NATURKONTORET

Handläggare
Säfsten Agneta

Datum
2007-03-26

Diarienummer
FNN-2006-0169

Fritids- och naturvårdsnämnden

Åtgärdsplan för Hammarskogs friluftsområde

Förslag till beslut

Fritids- och naturvårdsnämnden föreslås besluta

att anta inriktningen i bifogat förslag till åtgärdsplan som komplement till tidigare beslutad utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde.

att avvakta med fortsatt utredning om ångbåtsbrygga i Dalbyviken.

Sammanfattning

Åtgärdslistan till den utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde som nämnden antog våren 2005 återremitterades till kontoret och har nu omarbetats. Utgångspunkt har varit att ta fram en åtgärdsplan som följer den inriktning som utvecklingsplanens övergripande mål ger. Nämnden har att besluta om *inriktningen* i förslag till ny åtgärdsplan kan antas. Nämnden förväntas sedan årligen ta ställning till vilka åtgärder som kan förverkligas inom ramen för uppdragsplan och investeringsbudget.
En första utredning om ångbåtsbrygga i Dalbyviken har gjorts. Att anlägga en ångbåtsbrygga innebär stora kostnader. Framför allt på grund av det omfattande muddringsarbetet som måste till om läget för bryggan ska bli intressant. Dessutom bör man undersöka vilket affärsintresse som finns för att driva ångbåtstrafik och vilka biologiska värden man har att ta hänsyn till.

Ärendet

Nämnden antog i april 2005 en utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde (bilaga 5). Utvecklingsplanen utarbetades i samråd med Hammarskogs utvecklingsråd bestående av representanter för de olika verksamheterna som är aktiva inom området. Utvecklingsplanens övergripande mål är:
Hammarskogs värden bevaras och utvecklas genom att:
- *Värna den omväxlande naturen*
- *Vårda ett levande odlingslandsskap*
- *Ge förutsättningar för ett rikt friluftsliv med naturupplevelser som grund*

Postadress: Uppsala kommun, Fritids- och naturkontoret, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Kungsängsvägen 27 • Telefon: 018-727 40 00 • Fax: 018-727 41 14
E-post: fritids-naturkontoret@uppsala.se
www.uppsala.se

- *Herrgården blir ett centrum för områdets samtliga besökare där friluftslivet, kultur, mat, arrangemang och konferens ingår*
- *Vårda den genuina herrgårdsmiljön och byggnaderna i landskapet*
- *Naturskolans roll som levande centrum för utomhuspedagogik stärks*

Ambitionen med utvecklingsplanen är att långsiktigt befästa områdets inriktning i enlighet med det syfte som formulerades av stadsfullmäktige 1963, då områdes köptes in av kommunen för att "...skapa förutsättningar för stadens innevånare att i framtiden erhålla möjlighet till friluftsliv och rekreation i stadens relativa närhet."

När utvecklingsplanen antogs fanns även ett förslag till åtgärdslista. Denna återremitterades till kontoret för ytterligare beredning och prioritering av vilka åtgärder som bör ske på kort respektive lång sikt.

Tillsammans med Hammarskogs utvecklingsråd har kontoret arbetat om åtgärdslistan till ett förslag till åtgärdsplan bestående av processplan med tillhörande dispositionsplan. Processplanen är en tidplan indelad i olika skeden där vi prioriterat åtgärderna i två nivåer utefter en tidsaxel (bilaga 1). Dispositionsplanen visar förslag till placering av olika åtgärder, dels på en översiktskarta över hela området (bilaga 2) och dels på en detaljkarta över området närmast herrgården (bilaga 3). De förslag på åtgärder som tagits fram har sammanvägts för att passa både det rörliga friluftslivet och herrgårdens konferensverksamhet. Utgångspunkt har dock varit att åtgärderna ska följa den *inriktning* som utvecklingsplanens övergripande mål ger.

I förslaget till åtgärdsplan har vi också uppskattat ungefärliga kostnader för några av åtgärderna (bilaga 4). Kostnaderna får prövas i arbetet med uppdragsplanen och nämndens budget varje år. När åtgärdsplanen, och dess inriktning, är antagen innebär det att nämnden får ett underlag för varje års budget att referera till när det gäller Hammarskogs friluftsområde.

En punkt i den tidigare åtgärdslistan beslöt nämnden att kontoret skulle gå vidare med, nämligen en utredning om ångbåtsbrygga i Dalbyviken. En första utredning inför ev. förstudie genomfördes hösten 2006 (bilaga 6). Denna utredning föreslog tre olika placeringar och lade fram vilka faktorer man behöver fördjupa sig i i ett fortsatt arbete. Att muddra är kostsamt och omhändertagande av muddermassor är en komplicerad process. För att en ångbåtsbrygga ska vara intressant bör den ligga så nära herrgården som möjligt, men ju längre in i viken man placerar en brygga desto mer omfattande muddringsarbeten behövs. Andra faktorer som behöver undersökas vidare är främst vilket affärsintresse som finns för att driva ångbåtstrafik samt vilka biologiska och landskapsbetingade skyddsobjekt som finns att ta hänsyn till. Allt detta sammantaget gör att kontoret rekommenderar att man väntar med att undersöka möjligheterna för byggande av en ångbåtsbrygga i Dalbyviken till dess att ekonomin tillåter en sådan process. Dessutom kan behovet av en ångbåtsbrygga bli mer aktuellt efter det att övriga åtgärder i den föreslagna åtgärdsplanen blivit genomförda och besöksfrekvensen i området ökat.

Fritids- och naturkontoret

Handläggare
Agneta Säfsten

Datum
2007-04-24

Diarienummer
FNN-2006-0169

Åtgärdsplan för Hammarskogs friluftsområde

Antagen i FNN 2007-04-24

För att följa inriktningen i de övergripande målen som utvecklingsplanen för Hammarskogs friluftsområde ger presenteras nedan en åtgärdsplan i form av en processplan, två dispositionsplaner och en prel. kostnadsplan. De olika åtgärderna är prioriterade i två nivåer och uppdelade under en tidsaxel på 6 år.

Övergripande mål i Utvecklingsplanen för Hammarskogs friluftsområde:

HAMMARSKOGS VÄRDEN BEVARAS OCH UTVECKLAS GENOM ATT:

-Värna den omväxlande naturen

-Vårda ett levande odlingslandskap

-Ge förutsättning för ett rikt friluftsliv med naturupplevelser som grund

-Herrgården blir ett centrum för områdets samtliga besökare där friluftsliv,kultur,
mat, arrangemang och konferens ingår

-Vårda den genuina herrgårdsmiljön och byggnaderna i landskapet

-Naturskolans roll som ett levande centrum för utomhuspedagogik stärks

Bilaga 1
Åtgärdsplan: Processplan

Åtgärd	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6
Uthyrningsverks. tydligare	■					
Bastubyggnaden ny användning	▨	▨	■	■		
Humlegården & Östbergstorpet	▨	▨	■	■	■	
Aktivitetsentreprenörer nya	▨	▨	■	■	■	
Cykelvägar nyanläggning	▨	▨	▨	■	■	■
Busstrafik ny turtäthet	▨	▨	▨	■	■	
Naturskolan helgöppet		■				
Snickeriet helgöppet		■				
Vilsestig flyttas		■				
Ny entré Herrgårdsparken		■				
Naturlekpark Herrgårdsparken		■				
Trädvårdsplan Herrgårdsparken		■				
Ångbåtsbrygga lokalisering		■	■	■	■	
Skötselplaner byggnader		■	■			
Dispositionsplan mark		▨	■			
Dispositionsplan byggnader		▨	■			
Huvudparkering ny		▨	■			
Biltrafiksituationen vägomläggning		▨	▨			
Hantverkare etablering nya		▨	▨	▨	■	
Besökscentrum plats ev. nybyggn.		▨	■	■		
Motionsslinga med stationer			■			
Badplatsen upprustning			■			
Ridstigar nyanläggning			▨	▨	■	
~~Persborg~~ & Fyristorp			▨	▨	▨	▨
Spänger i vass & strandäng				■		
Kulturstig ny med infotavlor				▨	■	
Stor Naturlekpark nyanläggning					■	
Skogsstig för barn med folktrotema						■

Prio 1 ■

Prio 2 ▨

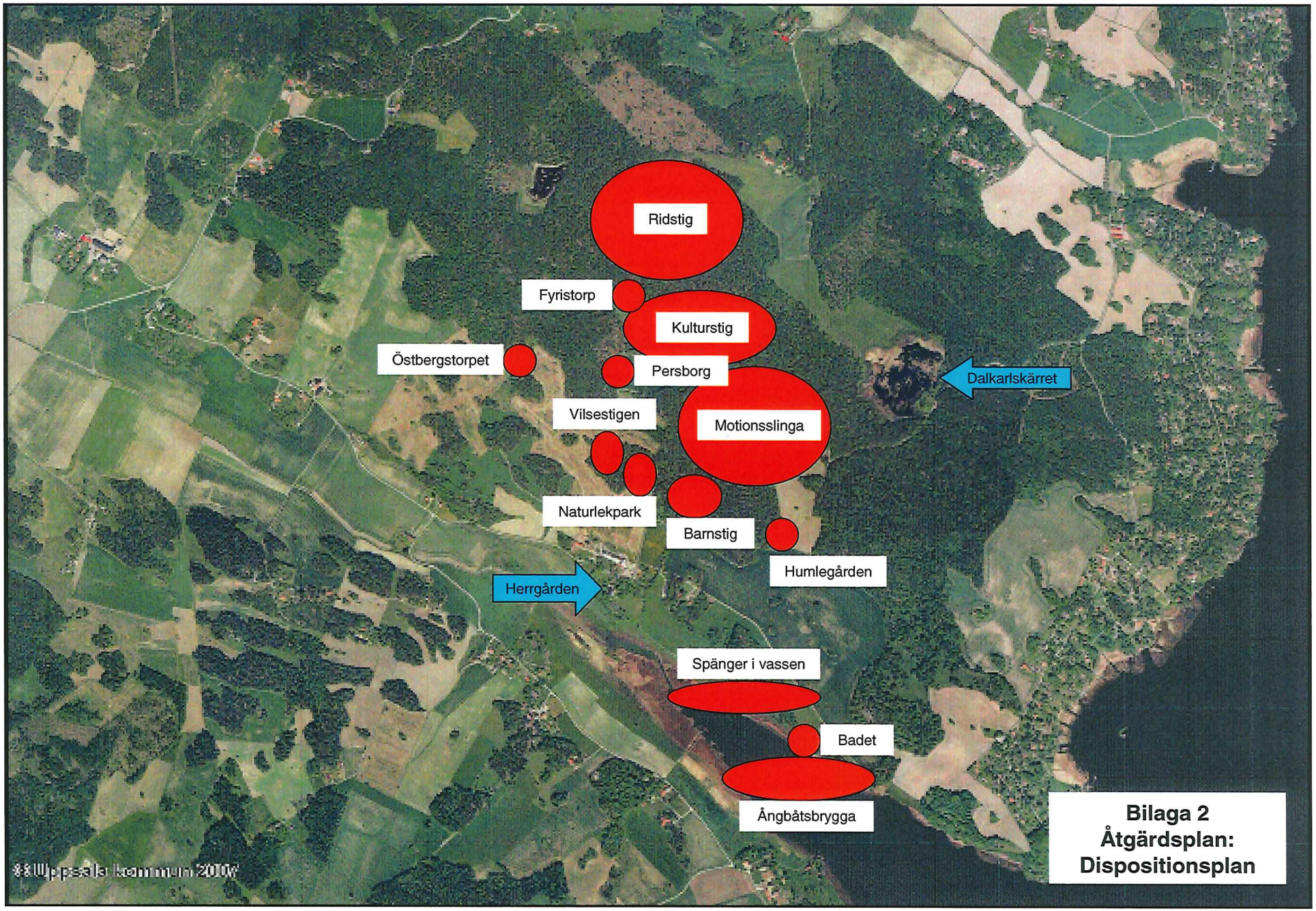

Bilaga 2
Åtgärdsplan:
Dispositionsplan

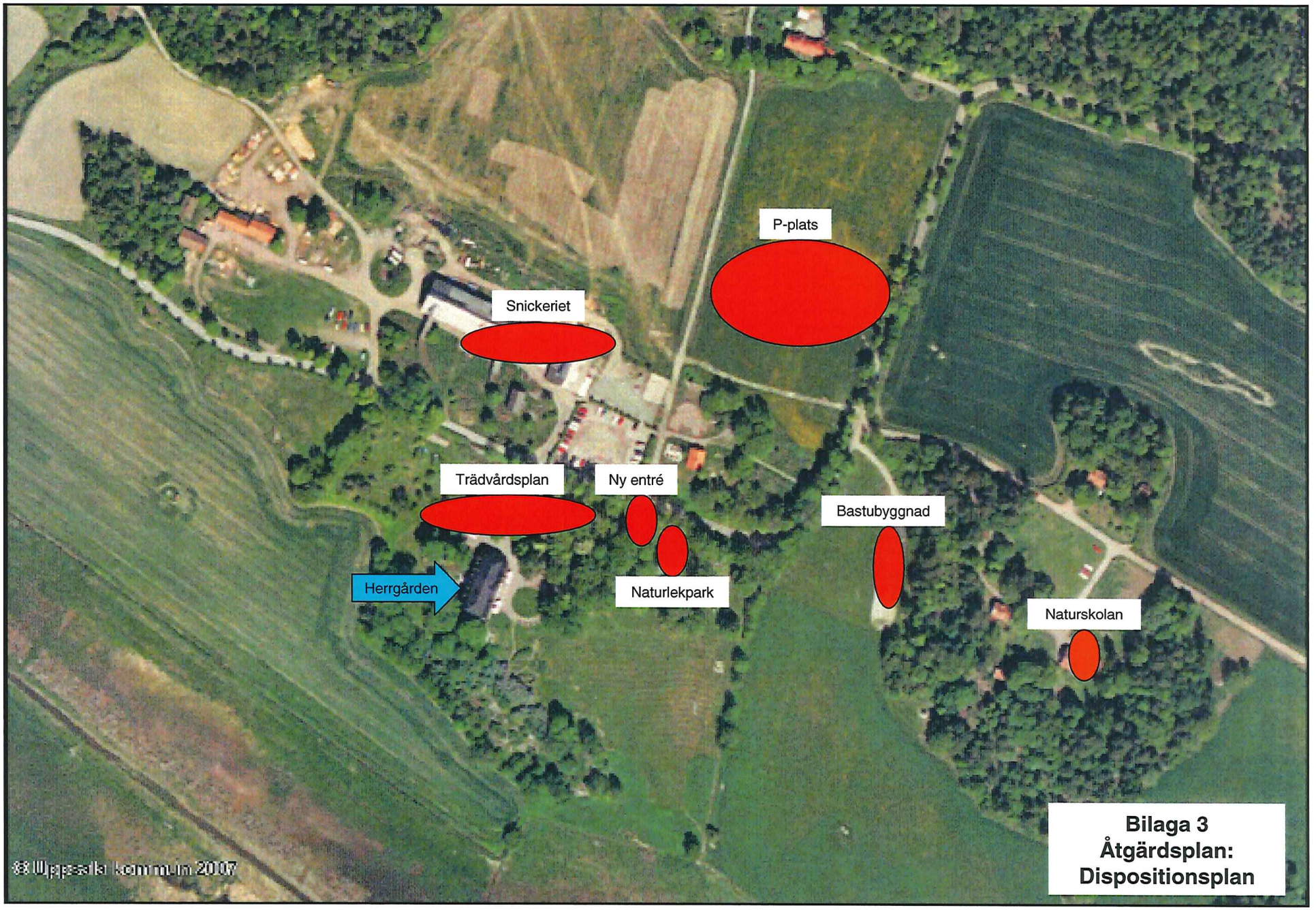

Bilaga 3
Åtgärdsplan:
Dispositionsplan

Bilaga 4
Åtgärdsplan: Prel. Kostnadsplan

Åtgärd	prel. invest.kost.	prel. kap.tj.kost.	prel. driftskost.
Nya aktörer:			
Uthyrningsverks. tydligare			
Aktivitetsentreprenörer nya			
Naturskolan helgöppet			24'
Snickeriet helgöppet			70'
Hantverkare etablering nya			
delsumma:			***94'***
Planer & bevakningsärenden:			
Trädvårdsplan Herrgårdsparken			50'
Skötselplaner byggnader			?
Dispositionsplan mark			?
Dispositionsplan byggnader			?
Cykelvägar nyanläggning			
Busstrafik ny turtäthet			
Biltrafiksituationen vägomläggning			
delsumma:			***50' - ?***
Förbättringar av befintligt:			
Vilsestig flyttas			20'
Badplatsen upprustning	500' - 650'	40'	15'
Bastubyggnaden ny användning	*(100' - ?FSN)*	7' - ?	?
Humlegården & Östbergstorpet	*(50' - ?FSN)*	3' - ?	?
Persborg & Fyristorp	*(50' - ?FSN)*	3' - ?	?
delsumma:	***500' - 650'***	***53' - ?***	***35' - ?***
Nya åtgärder/aktiviteter:			
Ny entré Herrgårdsparken	100'	7'	
Naturlekpark Herrgårdsparken			20'
Ångbåtsbrygga lokalisering	150' - ?	10' - ?	?
Huvudparkering ny	800'	53'	30'
Besökscentrum plats ev. nybyggn.	*(? - 2 000'FSN)*	? - 67'	? - 150'
Motionsslinga med stationer	1 000'	67'	10'
Ridstigar nyanläggning	250'	17'	7'
Spänger i vass & strandäng	150'	10'	5'
Kulturstig ny med infotavlor	150'	10'	5'
Stor Naturlekpark nyanläggning	40'	3'	3'
Skogsstig för barn med folktrotema	140	9'	3'
delsumma:	***2 780' - ?***	***186' - ?***	***83' - ?***
SUMMA investeringar:	**3 280' - ?**		
SUMMA kapitaltjänskostnader:		**239' - ? (500')**	
SUMMA driftskostnader:			**262' - ? (500')**

BILAGA 5

Uppsala KOMMUN

FRITIDS- OCH NATURVÅRDSNÄMNDEN

Handläggare	Datum	Diarienummer
Anders Eriksson	2005-04-26	FNN-2003-0162

Utvecklingsplan för Hammarskogs friluftsområde

Antagen i FNN 2005-04-26

INLEDNING

SYFTE

Planen syftar till att tillvarata och utveckla Hammarskogs rika förutsättningar för friluftsliv och naturupplevelser under hela året. Planen ger även förslag till övergripande mål och prioriterade åtgärder för friluftsområdet. Därmed läggs en plattform för det långsiktiga arbetet i området.
En bra grund läggs även för en bättre samverkan mellan verksamheterna i området.

Då allt större andel av befolkningen bor i tätorter och städer måste den tätortsnära naturen alltmer prioriteras i det fysiska planarbetet. Därtill måste även förutsättningarna för ett aktivt och upplevelserikt friluftsliv förbättras. Inte minst poängteras numera att tillgången till naturen är viktig för folkhälsan och ger människor ökad livskvalitet.

Uppsalaområdet är ett starkt expanderande område, därför är det av stor betydelse att bevara sammanhängande gröna miljöer för framtiden. Friluftsstråket från centrala Uppsala via Stadsskogen – Hågadalen - Nåsten till Hammarskog och Mälarens rika natur är mycket viktigt att värna för framtiden.

I de nya nationella målen för folkhälsa och naturvård poängteras betydelsen av tillgången till natur och vikten av fysiska aktiviteter. Som ett led i statens arbete med dessa frågor ställs även ökade krav att kommunerna skall intensifiera arbetet lokalt för folkhälsa och naturvård.

UPPLÄGG

Planen har utarbetats av Anders Hedström vid Uppsala produktion teknik och service (UTS) på uppdrag av Fritids- och naturkontoret. I anslutning till arbetet har ett utvecklingsråd för området bildats med representanter för olika verksamheter i området. Utvecklingsrådet har fungerat som referensgrupp under arbetets gång. Planen består av två huvuddelar, till planen finns även en bilaga.

Postadress: Uppsala kommun, Fritids- och naturvårdsnämnden • 753 75 Uppsala
Besöksadress: Kungsängsvägen 27 • Telefon: 018 - 727 40 00 (växel) • Fax: 018-727 41 15
E-post: fritids-naturvardsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Del 1. Förutsättningar
- Allmänt om området idag; verksamheten i området; hur tar man sig dit; vilka skydd finns för området.

Del 2. Utvecklingsprogram och förslag till åtgärder
- Hur bör det vara i framtiden; mål för området; vilka åtgärder behövs för att nå målen.

DEL 1.
FÖRUTSÄTTNINGAR

Allmän beskrivning och historik

Området karaktäriseras av närheten till Mälaren — med herrgården i centrum, men även ett småbrutet lövrikt barrblandskogsområde sätter prägel på området. Blandskogen övergår sedan i ett mer sammanhängande skogsområde i övergången mot Nåsten. Friluftsområdet omfattar idag 662 ha –varav 385 ha skog, 133 ha åker, 72 ha betesmark och 57 ha vatten.

Hammarskog omtalades första gången i handlingarna 1291. I likhet med många andra herresäten anknyter godsets historia till Sveriges historia. I mitten av 1500-talet är Hammarskog ett bondehemman. Under denna tid uppkommer namnet Hammarskog som är en sammanskrivning av Hammarby eller Hammarsta och Björskog. I slutet av 1500-talet är gården åter ett frälsehemman och ägs av ätten Oxenstierna. Efter 1592 övergår Hammarskog till släkten Posse. I början av 1600-talet äger Knut Göran Posse gården, han var då en hög sjöofficer men blev sedan en av Gustav II Adolfs högre ämbetsmän. Den nuvarande mangårdsbyggnaden uppfördes år 1655.

Det ökade inflytandet av det borgerliga ståndet under 1800-talet kan även avläsas i Hammarskogs historia. Förmögna borgare avlöste varandra i ägandet av Hammarskog. År 1848 köpte uppsalagrosshandlaren Schlegel fastigheten för att tretton år senare åter sälja den till kollegan Gustav Wahlqvist. Efter att ha varit i flera ägares händer förföll fastigheten. En som intresserade sig för fastigheten och gårdens jordbruk var Otto Mauritz von Knorring. Han upprustade Hammarskog i slutet på 1800-talet. År 1916 köptes Hammarskog av dåvarande löjtnanten Claes Berg som ägde fastigheten till 1963 då Uppsala stad förvärvade egendomen.

Områdets förvaltning och drift

Hammarskog med tillhörande marker och byggnader ägs av Fastighetsnämnden. Samtliga ekonomibyggnader och områdets skogs- och jordbruksmarker förvaltas av Fritids och naturkontoret som även hyr herrgården, bastubyggnaden och en del torp av Fastighetskontoret. En del torp hyr Fastighetskontoret ut direkt till privata hyresgäster. Jordbruks- och betesmarkerna är upplåtna till privata arrendatorer.

Jakten på Hammarskog är upplåten till arrendator. I upplåtelsen är endast småviltjakt tillåten. Den öppna åkermarken kring Hammarskogsanläggningen samt Toran är undantagen jakt. Rådjursjakt får endast bedrivas under fyra lördagar.

Naturskolans verksamhet ansvarar Uppsala produktion vård och bildning för på uppdrag av Barn- och ungdomsnämnden. Verksamheten i herrgården drivs av arrendator.

Områdets drift och skötsel ansvarar Uppsala produktion teknik och service för på uppdrag från Fritids och naturkontoret. Snickeridelen med tillhörande byggnader hyrs av Uppsala produktion teknik och service.

I bilaga förtecknas aktuella förhållanden avseende byggnader och arrenden inom friluftsområdet

Områdets funktioner för besökare
Idag erbjuder området naturupplevelser med olika kvaliteter, motionsaktiviteter och social gemenskap i variationsrik miljö. Naturvariationerna i området, i kombination med ett intressant kulturlandskap, gör att många naturintresserade människor söker sig hit. Området besöks regelbundet under hela året. En stor andel av besökarna är barnfamiljer som söker sig ut i naturen för att ströva, sommartid bada och vintertid åka pulka, skidor och skridskor.

Herrgården med sina kulturvärden, olika arrangemang och möjlighet till service –att bl. a dricka kaffe, äta god mat, ordna fester och konferenser- har sin egen dragningskraft för områdets besökare. Olika publika arrangemang i anslutning till herrgården är även uppskattade av en bred allmänhet.

Förutom skolornas besök på naturskolan använder många skolor området under friluftsdagar och exkursioner. Besökarna till området kommer från hela kommunen –huvuddelen främst från tätorten Uppsala — men även vissa besök förekommer från Enköpings kommun.

Entréer
Till området tar man sig framförallt med bil, antingen från Dalby-vägen eller via Uppsala-Näs kyrka och lilla grusvägen förbi Dalkarlskärret. Alternativet att åka kollektivt är buss 847 som går ett antal gånger under dagen. Väljs cykel som färdsätt får man främst följa det allmänna vägnätet.

Tar man sig till fots eller med skidor är vandrings-/skidleden genom Hågadalen-Nåsten ett alternativ. Vintertid då isförhållandena är goda är skridskostråket från Skarholmen omtyckt.

Målpunkter och anordningar för friluftslivet
Platser med egen identitet och specifika attraktioner är viktiga i ett friluftsområde. Därför är det av stor betydelse att särskilt vårda och lyfta fram målpunkter i området. Värdefulla sådana är: Toran, Vreta udd, Dalkarlskärret, fågeltornet vid Dalbyviken, Östbergstorpet, badet, herrgården och naturskolan.

Ett stort antal märkta stigar och vandringsleder har ställts i ordning, från enkla stigar till välpreparerade leder för rullstolsburna, föräldrar med barnvagnar och skidåkare.

Informationstavlor och övrig information finns på ett antal ställen i området. Det finns även en särskild stig — Skogsstigen — med informationstavlor som upplyser om naturvård och kommunens skogsskötsel. Vid Dalkarlskärret finns information om kärrets växt och djurliv.

Bänkar och bord är utplacerade inom området, likaså eldstäder -vissa utrustade med vindskydd. Raststugan vid stora parkeringen och Östbergstorpet står till förfogande för allmänheten, som värmestuga och matsäckslokal. Östbergstorpet är även ett tidsenligt upprustat soldattorp.

Intill St. Kärret — som är uppdämt för att bli mer attraktivt som våtmark för fågel och vilt- finns en mindre stuga/koja för rast/naturobservationer. Vid Dalbyviken och Dalkarlskärret är fågel- torn uppförda, för att underlätta besökarnas fågelupplevelser och minska störningarna på fågellivet.

En mindre badplats är iordningställd vid Dalbyviken. Här finns även båtar och kanoter för uthyrning.

Områdets nuvarande status och skydd
Förutom förvärvet 1963 är området omnämnt i samband med ett flertal förordnande och ställningstagande såsom:

- Kommunens översiktsplan ÖP-90, förslag som "Aktivt Bevarandeområde", vilket innebär att området bör säkerställas som naturreservat enligt miljöbalken eller detaljplan enligt PBL.
- Kommunens översiktsplan ÖP-90, kommunalt kulturmiljöområde, där Hammarskog, Dalby kyrkmiljö samt Viggeby utgör en miljö som särskilt illustrerar områdets kulturhistoriska innehåll.
- Området är rikt på fornlämningar.
- Länsstyrelsens program för odlingslandskapet; klassat som värdefullt och bevarandevärt odlingslandskap.
- Strandskyddsområde; inom området 300 m från Dalbyvikens vattenbryn.
- Området berörs av ett förordnande till skydd för landskapsbilden, enligt tidigare §19 Natur-vårdslagen.
- Området finns beskrivet i den kommunala naturvårdsinventeringen -området har klassats för dess botaniska, zoologiska och landskapsbildsmässiga värden, dessutom anses området ha höga kvaliteter för det rörliga friluftslivet.
- Området finns med i miljöbalkens uppräkning av ekologiskt särskilt känsliga områden.
- Området innehåller ett flertal nyckelbiotoper för hotade växt- och djurarter.

DEL 2.
UTVECKLINGSPROGRAM OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Övergripande mål
Dåvarande stadsfullmäktige beslutade den 19 april 1963 om förvärv av området. Syftet med förvärvet var att "...skapa förutsättningar för stadens innevånare att i framtiden erhålla möjlighet till friluftsliv och rekreation i stadens relativa närhet". Varför Hammarskog inköptes förklarades vidare med att "Den salubjudna egendomen utgör enligt drätsel-kammarens mening med sitt vackra läge ett synnerligen attraktivt fritidsområde..." och

”Enär Uppsala stad i sin närhet icke äger något större sammanhängande av bebyggelse orört område har det synts drätselkammaren önskvärt och angeläget att söka förvärva Hammarskogs gård...”.

Efter köpet av området arbetade den då tillsatta Hammarskogskommittén fram några övergripande mål för området:
- Ett friluftsområde med möjlighet till vandring i naturen.
- Möjlighet till bad.
- Olika friluftssysselsättningar året runt.
- Exkursionsobjekt för skolor.
- Varje form av exploatering eller anläggning ska ske med största försiktighet.
- Naturvårdsintresset måste få väga tungt.

Några nya avgörande politiska beslut har inte tagits sedan 1963. Idag förutsätts därför fortfarande Hammarskogskommitténs måls för området att gälla. Utvecklingen och skötseln av området har i stort följt kommitténs anda.

Utvecklingsrådet för Hammarskog är dock eniga om att ett nytt avstamp för framtiden är nödvändigt och anser därför att en gemensam vision för friluftsområdets framtid och funktion bör läggas fast i några övergripande mål.

HAMMARSKOGS VÄRDEN BEVARAS OCH UTVECKLAS GENOM ATT:

-Värna den omväxlande naturen

-Vårda ett levande odlingslandskap

-Ge förutsättning för ett rikt friluftsliv med naturupplevelser som grund

-Herrgården blir ett centrum för områdets samtliga besökare där friluftsliv,kultur,
mat, arrangemang och konferens ingår

-Vårda den genuina herrgårdsmiljön och byggnaderna i landskapet

-Naturskolans roll som ett levande centrum för utomhuspedagogik stärks

Uppsala KOMMUN
STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Inventering av bebyggelse – Hammarskog

Upprättat av Hanna Wibäck augusti-september 2016.

Innehåll

Inventering av bebyggelse – Hammarskog 1
1. Om Hammarskog 1
1.1 Kulturhistoriskt värde 1
2. Disposition 2
3. Fastighetsinformation 2
4. Historia och nulägesbeskrivning 7
Hammarskogs gård 7
Persborg 10
Hammarby 11
Björkbacken & Bläckhornet 12
Östbergstorpet 14
Fyristorp 15
Humlegården 17
Ännesta 18
5. Uppländska gårdar 20
6. Allmänna skötselråd 20
Fladdermöss 20
Fönster 20
Tegeltak 21
Slamfärg 21
Sockel 21
Vegetation 22
7. Källor 22
Bilaga A. Bebyggelseinventering 1
Hammarskog 1:1 1
Hammarskog 1:6 85

1. Om Hammarskog

Hammarskog är idag ett friluftsområde beläget cirka en mil från Uppsala. Området är mycket populärt som rekreationsområde bland stadens invånare och där går det bland annat att promenera längst utmärkta stigar samt ägna sig åt fågelskådning i de olika kärren. Vintertid erbjuds skridskoåkning samt skidspår. Landskapet ligger i anslutning med Mälaren och har en varierad vegetation med skogs- ängs- och åkerland. Det finns en relativt stor mängd bebyggelse på gården och även denna är av varierande utförande och ålder vilket bidrar till en spännande upplevelse.

I dagsläget är det lätt att glömma hur bebyggelsen inom området en gång hölls samman med Hammarskogs herrgård som mittpunkt och de många ekonomibyggnaderna, arbetar- och torparbostäderna runt om. Det var fullt med liv på gården under denna tid då arbetare med familjer fyllde byggnaderna. Gården omtalas redan på 1200-talet men kallas då för Hammarsta eller Hammarby. I och med den långa historien har gården alltid agerat som Dalby sockens ”herrgård”. 1580 fick gården namnet Hammarskog och 1963, efter att ha varit i flertalet stora familjers ägo, köpte Uppsala stad området. Det tåls att nämnas att gården så sent som 1916 huserade hela 15 familjer. Tiden innan Uppsala stad övertog fastigheten hyrdes flertalet av torpen ut som sommarbostäder till bättre förmedlade Uppsalabor. Samtliga hyresgäster blev uppsagda när Uppsala stad tog över. Staden utförde dock omedelbart underhållsarbeten på gården och en kommitté utsågs för att säkra områdets framtid.

I en utredning utförd av Uppsala kommun 1977 fastslogs att Hammarskogsområdet ska utgöra friluftsområde och exkursionsobjekt för skolundervisning. Samt att ”Varje form av exploatering eller anläggning måste ske med största försiktighet och naturvårdsintressena måste väga tungt.”

1.1 Kulturhistoriskt värde

Gårdsmiljön och bebyggelsen kring Hammarskogs herrgård visar hur en uppländsk 1700-talsgård kunde se ut och utvecklas med fördelning och placering av torp och gårdar. Herrgården utgör centrum för området och är således en nyckelpunkt.

Delar av bebyggelsen härstammar från 1600-talet och uppvisar tydliga byggnadstekniska värden vilket ger området en autentisk känsla.

Det finns idag inte mycket information om byggnadernas utveckling rent byggnadstekniskt, utöver byggnaderna själva. Därför att det viktigt att, i den mån det är möjligt, bevara äldre konstruktionselement som vittnar om byggnadernas utveckling. Det finns dock information om tidigare ägare och boende vilket ger gården och framför allt herrgården provenisens.

Hammarskog besitter även ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess utveckling genom sin samtid. Området lever fortfarande och att ”stanna” tiden eller återställa samtliga torp och byggnader ses inte som aktuellt. Istället bör utveckling ses som något som hör gården till men att direktioner kring förutsättningarna för varje enskild byggnad bör ges för att inte området ska tappa den äldre karaktär med flertalet smågårdar det har haft genom tiden.

2. Disposition

Detta dokument inleds med en kort introduktion till objektet där dess kulturhistoriska värde redovisas. Denna information ges först för att finnas med läsaren under resten av dokumentet. Därefter följer objektets fastighetsinformation där data och bestämmelser kring området redovisas. Kartor visar hur de olika byggnaderna i området förhåller sig till varandra och numrering av byggnaderna redovisas vilken kommer att vara densamma genom hela dokumentet.

Efter detta redovisas samtliga byggnader med en kort historisk inblick och en nulägesbeskrivning baserad på okulär besiktning. Därefter följer en lista med allmänna skötselråd. Denna består av råd om hur samtlig bebyggelse i området bör underhållas och är inte specifik för någon av byggnaderna. Här ges även en kort beskrivning om fladdermussituationen i området.

För att göra informationen så lättöversiktlig som möjligt redovisas information om besiktningen och underhåll i bilagor.

Bilaga A redovisar den okulära besiktningen för varje byggnad i tabellform.

Bilaga B utgörs av en underhållsplan med tidsredovisning för varje byggnad.

Bilaga C är en enklare checklista för årlig kontroll med punkter som kan hjälpa till vid årligt besiktning och framtida planering av underhåll.

3. Fastighetsinformation

3.1 Fastighetsdata

Landskap: Uppland
Län: Uppsala
Kommun: Uppsala
Socken: Dalby
Fastighet: Hammarskog 1:1 & Hammarskog 1:6
Adress: Hammarskog 10, 12, 30, 50, 64, 70, 95, 99, 100, 101 & 103. 755 91 UPPSALA
Ägare: Uppsala kommun

2.2 Bestämmelser

Bebyggelsen i Hammarskog har inte blivit tilldelad något ytterligare skydd än det skydd som erhålls med Plan- och bygglagen (2010:900) vilken syftar till att bevara samtlig bebyggelse.

Området är klassat som kommunalt kulturmiljöområde samt märkt som riksintresse i frilufts- och turismsynpunkt i översiktsplan.

3.2 Byggnader

Nedan följer en redovisning av numreringen på byggnaderna på fastigheterna Hammarskog 1:1 samt Hammarskog 1:6.

Numreringen är hämtad från fastighetsförteckningen. Numrering inom parantes är den numrering om finns i Uppsala kommuns kartinfo.

Bild 1. Karta över samtlig bebyggelse på fastigheten Hammarskog 1:1 och Hammarskog 1:6.

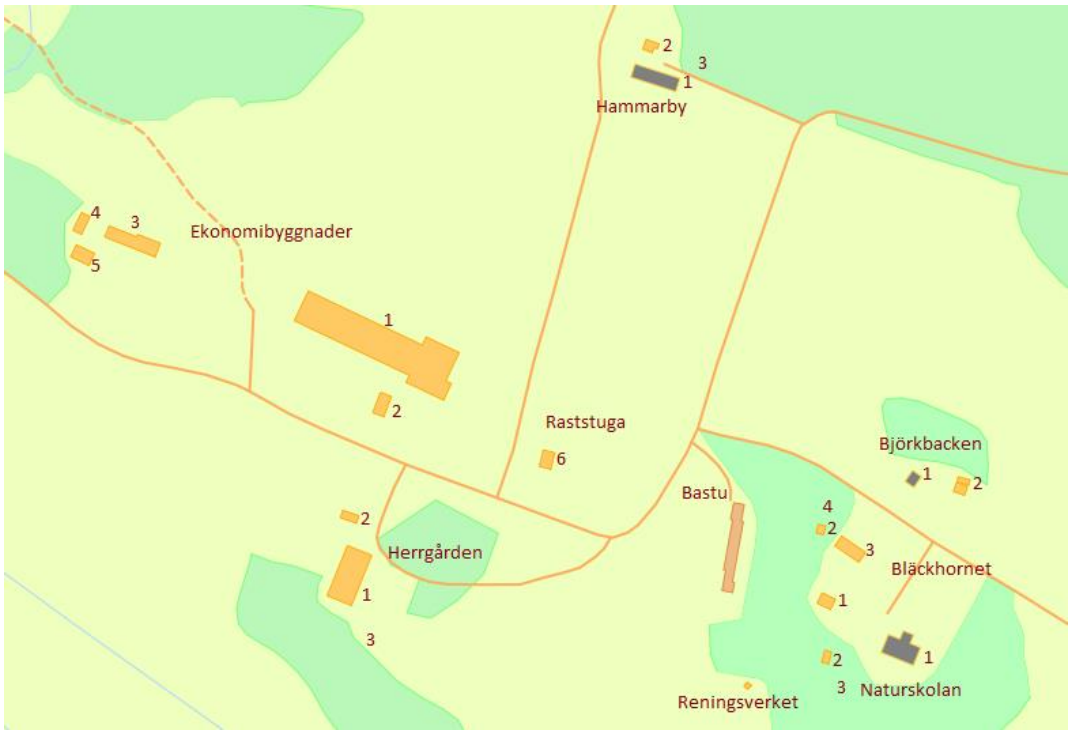

Hammarskogs gård:
1: Herrgården (1)
2: Garage/toaletter (21)
3: Jordkällare.(ej utmärkt på kartan)

Snickeri/Ekonomibyggnader:
1: Snickeri och lada (14)
2: Magasin (22)
3: Traktorlider/garage (19)
4: Smedja (18)
5: Redskapslider (30)
6: Raststuga (15)

Hammarby
1: Småhus (6)
2: Uthus (25)
3: Förråd

Bläckhornet
1: Småhus/Bostadshus (2)
2: Uthus/fårhus (26)
3: (varm-)Garage (33)
4: TC

Björkbacken
1: Småhus (3)
2: Uthus (23)

Naturskolan
1: Skola (13)
2: Jordkällare/hönshus (31)
3: Båthus/förråd
(4: söder om Båthuset ligger paviljongen)

Persborg:
1: Sommarstuga (8)
2: Uthus
3: Jordkällare

Österbergstorpet
1: Småhus (9)
2: Uthus/Hönshus (20)
3: Jordkällare

Fyristorp
1: Bostadshus (11)
2: Jordkällare (24)
3: Bastu/omklädningsrum (28)
4: F.d. hönshus

Humlegården
1: Sommarstuga (5)
2: Uthus
(se karta över hela området. Gården längst öster ut.)

Bastubyggnad
1: Bastu (4)

Hammarskog 1:6/Ännesta
1: Bostadshus (2) & 2: Magasin/Källarnattstuga (4) Byggnaderna är idag sammanbyggda
3: Pumphus

4. Historia och nulägesbeskrivning

Hammarskogs gård

Likt många andra större gårdar fick Hammarskogs herrgård ett nytt, mer praktfullt utförande under stormaktstiden då en stenbyggnad om två våningar restes. Dock eldhärjades byggnaden under 1700-talets slut vilket förstörde dess övre våning. En ombyggnation utfördes under mitten av 1800-talet men byggnaden återfick inte sitt tidigare utseende och den andra våningen byggdes inte tillbaka. Resultatet av denna ombyggnation är den byggnad vi kan se idag. Byggnaden erhöll ett brutet, delvis valmat tak, och frontespisen bevarar en sandstensportal som härstammar från 1600-talet och den ursprungliga byggnaden rest av Knut Göransson Posse. Dennes initialer (HKP) samt hans frus, Ingeborg, Torstens-Dotter (FITD), står inhuggna i portalen på vardera sidan om årtalet 1655. I fältets segmentformade tympanon ryms även familjernas vapensköldar. Under Posses tid fanns förmodligen en stram trädgård i fransk-stil vid huset vilken sträckte sig ner mot vattnet.

Bild 2. Hammarskogs herrgård.

Intill herrgården restes 1920 ett garage med två portar, idag finns där även toaletter. Detta garage är byggd i en något avvikande och mer tillbakadragen stil än herrgården med en konstruktion som är till viss del putsad och i övrigt är täckt med panel. Utöver den vita putsen är det inte mycket om knyter byggnaderna samman.

På själva herrgårds-gården ryms även en jordkällare vilken har restaurerats och inretts med en bardisk och långbord.

På andra sidan den grusväg som idag leder in till herrgården ligger gårdens ekonomibyggnader. Dessa utgörs av ett flertal rödslammade träkonstruktioner med olika tillkomstår. Här står en ladugård med lanternintak och en stor lada. De är förmodligen resta kring sekelskiftet 1900 och har sedan dess genomgått flertalet renoveringar. De är omsorgsfullt utformade med stora spröjsade fönster och väl utformade portar där snickarglädje lyser igenom. Ladugården och ladan är sammanbyggda och brukas idag som snickeri och förrådsutrymme. Invid dessa, mot söder,

ligger en magasinsbyggnad. Denna hör till gårdens äldre bebyggelse och härstammar eventuellt från 1600-talet då den förmodligen byggdes under Knut Göransson Posses, vilken lät resa herrgården. Något som tyder på detta är att det i vindspelet, likt sandstensportalen, går att finna dennes initialer ”HKP”. Till magasinet leder två dörrar, den södra av dessa leder in till ett mindre rum och den nordliga leder in till ett större rum där trapp till övre våning finns. I dagsläget används magasinet som just magasin och rymmer en del äldre jordbruksredskap och verktyg från smedjan. Dessa objekt i sig kan bära på en del av gårdens jordbrukshistoria och bör ses över av föremålsantikvarie eller person med liknande kompetens för att eventuellt bevaras. Dock är byggnadens grund mycket ostabil och står idag uppstadgad med tillfälliga träplintar.

Bild 3. Magasinet.

Längre bort på gården, mot nordväst, står en grupp om tre byggnader med en smedja, ett traktorgarage/lider samt ett redaskapslider. Smedjan är ålderdomligt timrad och kan härstamma från 1700-talet, detsamma gäller byggnaden som utgör traktorgarage. Smedjan är fullt utrustad, dock står ej Uppsala kommun som ägare för inredningen. Redskapslidret fungerar som förråd för Uppsala kommun och snickeriet har utfört mindre ändringar som att montera nya takstolar och förstärka/isolera väggen som skiljer det öppna lidret från de stängda. Traktorgaraget har genomgått desto större ändringar för att passas till snickeriets verksamhet. Snickeriet har bland annat utrymme för oljning av de objekt de framställer. Det har tillkommit isolerade väggar samt ett rum som är tilltänkt att användas för svetsning. Detta rum har väggar klädda med brandsäkert material och är i övrigt anpassat till detta ändamål. För taktorgaraget samt redskapslidret gäller som för de övriga ekonomibyggnaderna att tillbyggnationer och renoveringar har gjorts för att anpassa byggnaderna till den samtida verksamheten.

Bild 4. Från vänster: Redskapslider, smedja & traktorgarage sett i västlig riktning.

Det har tillkommit bebyggelse på gården i form av en raststuga nordöst om herrgårdshuset samt en byggnad österut som kallas bastun, vilket rymmer omklädningsrum och dylikt. Raststugan tillkom så sent som på 2000-talet och bastun på 1960–70-talet.

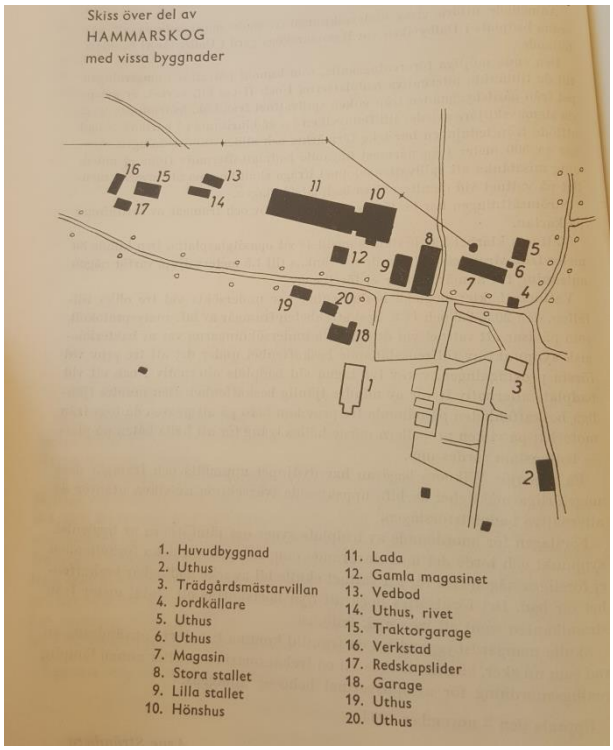

Bild 5. Gården 1965. Alltså bara ett par år efter att Uppsala stad införskaffat denna. Lägg märke till att flertalet av byggnaderna saknas idag.

Persborg

Byggdes omkring 1900-talet som privatbostad på gården och har således tidvis köpts och sålts separat från Hammarskog fram tills den ingick i det byggnadsbestånd kommunen införskaffade. Byggnaden ersatte en gård kallad ”Ruddammen” vilken brann ner 1856. På vardera sida om gården finns åkermark och den ligger längst Hammarskogs ”torpstig” och passeras således av flertalet vandrare varje år,

Huset har hyrts ut som bland annat sommarbostad och föreningslokal men det står i dagsläget tomt och överväxt med en fastskruvad dörr. Tomten rymmer även ett uthus och en jordkällare.

Bild 6. Persborg.

Bild 7. Persborg 1984. Foto från Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560_13.

Hammarby

Hammarby är en före detta arbetarbostad förmodligen uppförd under 1800-talet då ett äldre bostadshus antagligen ersattes. Gårdsmiljön och placeringen jämtemot herrgården visar mot hur gårdssamhällen utvecklades och kunde se ut i 1700-talets Uppland. Bostadshuset restaurerades 1940 och har draget vatten och avlopp.

Idag ryms en partstuga samt ett uthus och en bod på tomten och byggnaderna står tomma. Skicket på byggnaderna är dåligt och vegetationen på gården kraftig. I den västra av bostäderna har större stycken av golvet avlägsnats och vid okulärbesiktning råddes det att inte beträda bostaden. Den östra delen är i något bättre skick men fukt och skadeangrepp är märkbara. Ut mot Hammarskogs gård har en syrenhäck växt sig hög och hindrar att Hammarby syns från Herrgården.

Bild 8. Hammarbyparstuga.

Bild 9. Hammarby 1984. Foto från Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560_09.

Björkbacken & Bläckhornet

Både Björkbacken och Bläckhornet fungerade ursprungligen som arbetarbostäder och härstammar från 1900-talets början.

Björkbacken var troligtvis bostad för ladugårdsförmannen och har genom tiden fungerat som bostad för de anställda på gården samt varit en av de byggnader som Uppsala kommun hyrt ut sedan de köpte Hammarskogs gård.

Bild 10. Björkbacken. Bostadshus.

Bläckhornets bostadshus kan vara något äldre och vara byggd omkring 1890. Byggnaden har renoverats invändigt och anpassats efter sin samtid men det yttre ter sig relativt oförändrat. Den ”klumpiga” tillbyggnad mot norr, i vilken husets trapp ryms, antyder att det ursprungligen funnits en mindre invändig trapp som med tiden avlägsnats. I dag har Uppsala kommun personalutrymmen för Hammarskogs förvaltare i byggnaden. Invändigt finns inte mycket av byggnadens äldre inredning kvar men en äldre kakelugn finns bevarad på byggnadens övervåning.

Bild 11. Bläckhornet. Bostadshus.

Inom Bläckhornet har också Naturskolan sina lokaler. Dessa består av ett relativt nybyggt hus som restes under andra halvan av 1980-talet, ett hönshus med jordkällare samt en byggnad som kallas ”båthuset”.

I båthuset huserade det innan Naturskolan tog över lokalen två bröder. Dessa hade i sin tur en kennel i hönshuset.

Bild 12. Från vänster: Båthuset & hönshuset/jordkällaren.

Det har även byggts ett nytt varmgarage på tomten så sent om 2015. Något om minskat belastningen på garaget invid herrgården som tidigare rymde kommunens maskiner och verktyg.

Östbergstorpet

Östbergstorpet är en sidokammarstuga med ett bakomliggande förråd och fungerade ursprungligen som soldattorp, gick under benämningen Enstatorp och hörde till Ännesta by. Torpet byggdes förmodligen på 1800-talts senare hälft och det fanns förmodligen två torp till på platsen under 1800-talet.

Karl-August Östberg bodde i torpet tills det att han dog 1930. Under sin livstid stod han vakt för kyrkan och arbetade för godsherren på Hammarskog när han inte var kommenderad till regementet.

Det är möjligt att gå in via byggnadens förråd och på så vis gå upp på vinden samt att gå in via huvudbyggnadens entré. Ovan entrén finns en skylt med texten ”Konlg, Uplands, Regemente, Hagunda Compagnie No 39”, vilken påminner besökaren om att det är just ett soldattorp.

Idag står torpet öppet för allmänheten och erbjuder en skyddad fikaplats för personer som vandrar i skogen. Det har tidigare år bedrivits djurhållning på gården i samarbete med en närliggande 4H-gård. Något som inte hände i år (2016) vilket lett till att markerna inte blivit betade och på så vis vildbevuxna.

Vid torpet finns även ett hönshus med bakomliggande TC samt en jordkällare. Hönshuset brukar även det nyttjas av 4H-gården men stod tomt den här sommaren. TCn är låst. Jordkällaren har fått ett delvis restaurerat tak och även blivit iordningsställt till viss del invändigt.

Det finns även, som på många av de andra husen, en fladdermusholk på torpet.

Bild 13. Vy från torpstigen. Östbergstorpet till vänster.

Fyristorp

Fyristorp är en arbetarbostad som ändrat namn ett flertal gånger sedan sin tillkomst vilket kan göra det svårt att följa dess utveckling. Ursprungligen kallades torpet förmodligen Enstaberg och efter det har det bytt namn efter sina huvudmän. Efter att ha kallats Hedintorpet fick torpet slutligen namnet fyristorp som gäller idag. Detta sägs vara efter den sista hyresgästen innan kommunen tog över vilken var hjärtligt involverad i idrottsklubben IK Fyris från Uppsala så torpet uppkallades efter denna.

Vid torpet finns utöver bostadshuset ett omklädningsrum förmodligen tidigare använt av orienterare. Detta omklädningsrum är senare tillkommet än övrig bebyggelse på gården. Det finns även ett förråd vilket tidigare utgjorde hönshus, en jordkällare samt ett uthus.

Bild 14. Fyristorp.

Bild 15. Fyristorp 1984. Foto Upplandsmuseets Digitala museum. SM3560_16.

I bostadshuset huserar idag en fladdermusart av typen dvärgpipistrell, en relativt vanlig fladdermusart i Uppland, vilken likt alla andra fladdermöss i Sverige är en skyddad art. Denna lyckas på något sätt ta sig in i bostadsdelen i byggnaden där den ofta fastnar och inte kan ta sig ut vilken gör byggnaden till lite av en fladdermusfälla. Tidigare fanns Taigafladdermöss i byggnaden men den kolonin har flyttat.

Bild 16. Dvärgpipstrell. Bild från "The IUCN Red List of Threatened Species"

Bild 17. Fladderhusholk. Bild från Uppsala Universitet – Bioresurs.

Bild 18. Fladdermusholk på Östbergstorpet.

Humlegården

Byggdes under senare halvan av 1800-talet som arbetarbostad. Dock har tillbyggnationer skett under 1920-talet då ett uthus adderades under samma taklag som det befintliga huset. De tillbyggnationer som gjorts kan utläsas ur byggnadens fasad genom olika utförande i locklistpanelen samt skillnader på sockeln. På husets baksida, den västra sida, går dessutom att se äldre takstolar sticka ut där påbyggnationerna tar vid. Gården är invändigt renoverad med har fortfarande kvar fast inredning och vis ytbeklädnad sen det att den restes.

Bild 19. Humlegården.

Bild 20. Humlegården 1984 Foto Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560-05

Ännesta

Ännesta är till skillnad från de andra byggnaderna beskrivna inte en del av fastigheten Hammarskog 1:1 utan tillhör fastigheten Hammarskog 1:6. Bebyggelsen på gården har minskat på senare tid när två av gårdens byggnader har rivits. Kvar finns ett bostadshus vilket är sammanbyggt med ett magasin. Gården står obrukad och slyn har växt sig tät.

Bild 21. Byggnaderna som finns kvar vid Ännesta, Hammarskog 1:6

Bild 22. Gården år 1984. Foto Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_30

Bild 23. Gårdshuset som idag inte finns kvar på platsen. Foto från 1984 Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_33

Bild 24. Garagebyggnad som idag inte finns kvar på gården. Foto från 1984. Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_27

5. Uppländska gårdar

I södra Uppland byggdes under 1600-talet flertalet större sätesgårdar genom att kronan donerade och tilldelade stora arealer till enskilda adelsmän. Adelsmännen byggde storslagna palatsliknande herrgårdar med alléer, nya vägar och trädgårdar, något som ändrade kulturlandskapen kring de nya herrgårdarna markant.

Hammarskogs herrgård är ett bra exempel på hur palatsarkitekturen uttryckte sig. Byggnaden är en putsad tegelkonstruktion med sten sockel, har en symmetrisk fasad och plåttak. Med den andra våningen, som aldrig byggdes tillbaka efter branden på 1700-talet, måste herrgården ha haft ett mycket ståtligt yttre. En vanlig utsmyckning på herrgårdarna, som i övrigt var ganska sparsamma på dekor, var en rikt skulpterad portal. Vilket vi också kan se på Hammarskogs herrgård.

De flesta torpen i Uppland byggdens under slutet på 1700-talet början på 1800-talet för frälsebönder och torpare vilka brukade godsens jordegendomar. Efterfrågan på arbetskraft vid godsen och antalet obesuttna var som störst under denna period. Under 1800-talet moderniserades sedan bostadshus och byggnaderna fick fler och större rum.

6. Allmänna skötselråd

Fladdermöss

Merparten av byggnaderna i Hammarskog är försedda med fladdermusholkar. Fladdermöss är i Sverige skyddade och får inte fångas, dödas eller flyttas, något som inkluderar deras boplatser. Detta kan göra det svårt att renovera eller restaurera byggnader där fladdermöss bosatt sig, framför allt där de boat i hålrum på byggnaden och innan ingrepp i byggnader görs måste tillstånd sökas hos länsstyrelsen.

Enligt artbanken finns arterna nordfladdermus, vattenfladdermus, stor brunfladermus och dvärgpipistrell i området kring Hammarskog år 2015, varav samtliga är relativt vanliga fladdermusarter.

Dvärgpipistrell-fladdermöss lever i större kolonier och en sådan koloni har funnits, och finns förmodligen fortfarande, i bostadshuset vid Fyristorp. Fladdermössen söker sig till begränsade utrymmen, som till exempel vindsutrymmen och mellanväggar, men vid fyristorp lyckas de ta sig in i bostadsytan. Detta resulterar ofta i att fladermössen inte lyckas ta sig ut ur byggnaden igen och således dör där inne. Vid okulärbesiktning augusti 2016 sågs döda fladdermöss ligga på köksbordet och golvet. Detta är något som bör åtgärdas snarast och möjligheten för fladdermöss att ta sig in i byggnaden bör minskas.

Fönster

Linoljeprodukter bör brukas vid renovering av fönster på områdets byggnader. Dock har senare renoveringar och underhåll skett med modern färg och en återgång till linolje-produkter kan ses som ett återskapande av det ursprungliga. För att ge byggnaderna ett enhetligt yttre och en harmonisk framtoning rekommenderas linoljefärg vilken är hållbar och låter trä och kitt andas. Linoljeprodukter har bra inträngnings- och vidhäftningsförmåga och är fördelaktiga att bruka vid arbeten med äldre fönster.

Vid ommålning av fönster bör träytor rengöras innan de skrapas och borstas. Eventuellt grånat trä avlägsnas genom hårdskrapning och slipning. Mindre sprickor i karm och båge kan kittas med linoljekitt. Linoljefärg ska strykas tunt i lager och har längre torkningstid än modernfärg, vilken bör uppmärksammas innan strykning.

Torkat kitt bör avlägsnas och ersättas. Lämnas ett fönster med sprucket kitt för länge tränger fukt in i trä och röta kan uppstå samt att nedbrytningsprocessen påskyndas.

Dock har, som tidigare nämnts, modern färg brukats vid fönsterunderhåll. Detta gör det försvarbart att fortsätta med det även i framtiden. Färgmässigt bör inte den ursprungliga färgsättningen förändras då denna ger de olika torpen och byggnaderna en helhetskänsla och bygger på dess samverkan med varandra.

Tegeltak

Flertalet byggnader i området är försedda med lertegelpannor på taket. Lertegel kräver årlig besiktning, vilken med fördel sker på hösten, samt kontroll efter stormigt väder. Om byten av pannor krävs används i första hand äldre pannor med liknande patina. Går ej detta bör pannorna vara så lika befintligt som möjligt. Vid takbesiktning/kontroll bör även skorsten och hängrännor ses över och eventuellt rensas.

Slamfärg

Slamfärg är mycket tålig och har en lång livslängd. Befintlig färg går att bättra genom att borsta ytan med stål eller rotborste så den ruggas upp, avdamma och sedan måla. Slamfärg är dessutom något konserverande för trä, vilket anses positivt vid äldre bevarandevärd bebyggelse så som till exempel smedja samt magsinet vid Hammarskog.

Traditionell slamfärg innehåller ej, till skillnad från industritillverkad slamfärg konserveringsmedel och man bör se upp för, bland annat, latextillsatser.

Har en yta en gång behandlats med något annat än slamfärg går den ej att behandla med slamfärg igen. Detta gäller även om den befintliga färgen avlägsnas vilket gör det extra viktigt att välja slamfärg av god kvalité.

Sockel

Vattbrädor bör hållas i gott skick för att inte leda fukt ner i grunden, detta är extra viktigt på de byggander som saknar vattenavrinning i form av hängrännor och stuprör. I de fall där det finns modern vattenavrinning bör nedslagsplatsen för nederbörden inte ligga i för nära anslutning till byggnadskroppen så att vatten leds mot eller skvätter upp mot grund och fasad.

Stenar som fallit ut ur sockeln och grunden kan sättas tillbaka på sin ursprungliga plats. De kan dessutom adderas ytterligare stenar, dessa kompletteringar bör utföras i liknande sten. Det viktigaste är att hörnstenarna ligger är det ska för att grunden ska må bra. Om bruk används bör ej cementhaltigt bruk användas då detta är hårdare än kalkbruk och inte tillåter samma rörelse i mark och byggnadskropp.

Om skador i puts uppstår bör dessa lagas för att inte fukt ska ta sig in i konstruktionen och orsaka ytterligare skador. Löst material bör avlägsnas och nytt kalkputs adderas. Här är det viktigt att puts av samma struktur som det befintliga brukas. För

att skydda omkringliggande material kan detta målas med lera vilket senare kan torkas bort. Kalkputsen bör sedan avfärgas likt befintligt.

Vegetation

Marken kring byggnaderna stiger gradvis vilket bör uppmärksammas innan marknivån når så högt att den ökade fukthalten har en negativ effekt på grunden.

Buskage, träd och sly bör hållas borta från byggnadskroppar, framför allt vid de byggnader som står i lutningar, då dessa kan leda till skador på byggnaden. Buskage och sly håller kvar fukt i marken, leder nederbörd mot fasaden och orsakar ytterligare stänk mot fasaden vid nederbörd. Träd i nära anslutning till byggnaderna leder till att löv, barr och dylikt hamnar på taken. Grenar kan även skava mot fasad och takplattor vilken kan leda till större skador vid blåst och dåligt väder.

7. Källor

Arne Philip, Lite om torpen kring Hammarskog. Uppsalasamlingen, Uppsala stadsbibliotek.

Bo Johansson (red.), Då och nu – inom Västeråker-Dalby sockengrindar 2014. Dalby bygdegårdsförening.

Byggnadsmåleri med traditionella färgtyper. Riksantikvarieämbetet

Byggt i Uppland. Byggnadstradition under fyra århundraden, Karin Mannberg Wretin, 1996, Upplandsmuseet.

Tuula Autio, Hagunda, Kulturhistorisk bebyggelseinventering i Uppsala kommun 1987. Upplandsmuseet.

Rolf Larsson, Naturskolan Hammarskog. Inledande inventering och program. 1985.

Upplandsmuseets Digitala museum.

Naturvårdsverket(.se)

Bilaga A. Bebyggelseinventering

Hammarskog 1:1

Hammarskogs gård

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
508	Herrgård	1 (1)	1-62040	Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten, putsad med spritputs.		Svart	Mindre sprickor.	
Vägg		Putsad sten/tegelstomme Förhöjda knutar. Kransgesims. Entré parti (frontespis) bryter tak med två plan och fyra stycken kolossalpilastrar. Triangelformad fronton med trappmönster. Mellan våning 2 och fronton löper en gördelgesims. Mitt på frontespisen ryms en portal i sandsten.		Vit puts Grå sandstensportal.	Mindre sprickor och materialbortfall över hela fasaden. Materialbortfall på söder fasad, samt stenskott (från marksprängning) på östlig fasad. Sprickor och putsbortfall tillåter vatten att ta sig in i konstruktionen. Färg på sandstensportal flagar något vilket drar med sig underliggande porösa stenpartier, synliga lagningar.	
Dörrar		3 st. Paneldörrar. 1 st. Pardörr, paneldörr med profilerad fiskbenspanel. Sandstensportal. 1 st. Fönsterpardörr med spröjs om 10 rutor/båge. 1 st. Spegelpardörr. Övre speglar har glasrutor med spröjs om fyra rutor/båge.		2 st. ofärgade 1 st. grå.	Entrédörr är torr och äldre ytbehandling har eroderats bort. Håller i dagsläget fukt. Torkad färg på gråmålad dörr mot väster med färgbortfall.	
Fönster		53 st. Karm, båge och spröjs i trä. Fönsterbleck i plåt. 17 st. tvålufts med mittpost och spröjs om fyra rutor/båge. 17 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. 2 st. tvålufts med		Grå karm, båge och spröjs. Väster fasads fönsterkupa från valmat tak har svart karm, båge och spröjs.	Torkad färg, framförallt vid målad plåt. Färg på karmar, bågar och spröjs är målade och i relativt dåligt skick. Färgen flagar.	

	mittpost. Segment-formad kupa. 2 st. trelufts med mittposter och spröjs om tre rutor/båge, 6 st. kvadratiska enlufts takfönster. 5 st. cirkulära tvålufts med mittpost. 4 st. enlufts med spröjs om 2 rutor samt överfönster i halvcirkelform.		
Tak	Delvis valmat mansardtak. Skivtäckt falsat tak med parallella skarvar och rektangulära plåtformar. 5 st. skorstenar med profilerad överkant.	Svart	Till synes gott skick.
Vegetation			Under kontroll. Rabatt längst den östra fasaden samt en gruslagd vändplan.
Övrigt	Stentrapp i granit till entré, gjutjärnsräcke. Gjuten trapp på väster fasad. Uterum med fönsterband. Spröjs om tio rutor/båge. Veranda ovan uterum med gjutjärnsräcke. Trapp i trä till uterum.		Torkad färg.
Kulturhistoriskt värde			Herrgården besitter ett högt kulturhistoriskt värde. Byggnadens yttre har inte förändrats i större grad sedan byggnaden renoverades under början av 1800-talet efter den brand som härjade på slutet av 1700-talet. Nedre plan härstammar från 1600-talet. Herrgården utgör mittpunkten för samtlig äldre bebyggelse på gården då samtlig verksamhet kretsade kring denna.

Riksnyckel: 2-497338

Bild 25. Hammarskogs sandstensportal.

Bild 26.Öster fasad.

Bild 27. Väster fasad.

Bild 28. Öster fasad. På den södra fasaden kan man ana den utbyggnad som finns där.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
508	Toaletter, garage	2 (21)	5-1270412	Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Spritputsad sten. Delvis täckt av stänkskydd i plåt.		Svart	Mindre sprickor.	
Vägg		Delvis putsad och locklistpanel. Vattenbräda i plåt östlig fasadsida.		Vitt puts. Ljust grå-blå panel.	Mindre sprickor.	
Dörrar		6 st. paneldörrar med bandgångjärn. 4 st. dörrar med diagonal panel. 2 st. dubbeldörrar, diagonal panel och brädfoder samt snidade handtag.		Svart	Gott skick, något vittrad färg.	
Fönster		8 st. Karm, båge och spröjs i trä, brädfoder. Fönsterbleck i plåt. 5 st. tvålufts, mittpost med spröjs om tre rutor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor. 2 st. kvadratiska enlufts.		Ljust grå-blå foder. Brun karm, båge och spröjs.	Flagande färg och kittbortfall.	
Tak		Sadeltak. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vind och vattenbrädor i trä. Putsad skorsten med profilerad överkant. 2 st. ventilationshuvar. 1 st. avloppsluftare. Vattenavrinning av modern karaktär. Takfotsräcke.		Rött tegel. Svart plåt.	Till synes gott skick vid yttre okulär besiktning. Flagande färg på träinstallationer.	
Vegetation					Under kontroll. Står i östlig lutning.	
Övrigt		Ramp och två trappor i betong räcken i gjutjärn.				
Kulturhistoriskt värde						

Bild 29. Garage/toalettbyggnad sedd från sydväst.

Bild 30. Garage/Toalettbyggnad sedd från nordöst.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Jordkällare	3		Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Jordkällaren är nedgrävd i sluttande mark.				
Vägg		Sten				
Dörrar		1 st. trädörr med gjutjärnsplatta mot utsidan. Plattan är dekorerad med ornamenterade lister samt släta **		Svart	Rost genomträngning	
Fönster						
Tak		Jord täckt. Sten. Invändigt välvd.				
Vegetation					Källaren ligger i en sluttande position.	
Övrigt					Källaren har blivit restaurerad och rymmer i dagsläget en bar och ett par långbord. Dock brukas denna inte särskilt mycket då fukthalten i rummet är hög och det ej finns indraget vatten. Entrén till jordkällaren är omgärdad av en cirkelformat stenmur.	
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett kulturhistoriskt värde då den spelat en stor roll i försörjningen av Herrgården. Jordkällare var avancerade konstruktioner och visar på ett historiskt byggnadstekniskt kunnande och utveckling.	

Bild 31. Entré till jordkällare.

Bild 32. Jordkällarens framtoning på gården. Ligger Sydöst om huvudbyggnaden.

Snickeri/Ekonomibyggnader

För att göra information kring snickeri och ladugård överskådligt kommer denna stora sammanbyggda byggnadskropp beskrivas i tre delar. Ladan, snickeriet och en putsad del i öster.

Obj.	**Byggnad**	**Byggn nr**	**Riks-nyckel**	**Adress**	**Datum**	**Reviderad**
520	Snickeri & ek. byggnad	1 (14)	2-150342	Hammarskog 91 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Lada/förråd						
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, Vid partier gjuten platta.			Gott skick	
Vägg		Resplank. På kort-sida mot väster finns våningsband samt en gördellist under de vädrings-luckor som finns på fasaden. Byggnads-delens östra del har på partier en vatt-bräda i trä. under denna ryms synliga sockelstenar med liggande bräd-panel mellan sig.		Rödslammad	Överlag bra skick. Vid plan-kets nederdel har färg erode-rat och vittrat där nederbörd och slitage har varit som störst. Dock är den nordliga fasaden i sämre skick och då framför allt i nederkant där det råder påväxt och missfärg-ning.	
Dörrar		6 st. bräddörrar. 4 st. med dekorativa rut-hörn på foder samt krysställda reglar på dörrens utsida.		Svart. Vita foder.	Gott skick	
Fönster		5 st. 2 st. diagonalt ställda enlufts med småspröjs om 4x4. Spetsiga foderslut ger en fiskstjärts-form. 2 st. enlufts med spröjs om 15 rutor. 1 st. format som ett mantuanskt kors med dekorativ spröjs.		Vit	På de två enluftsfönstren med spröjs om 15 rutor är färg och kitt mycket torrt. Trasiga rutor.	
Tak		Sinuskorrugerad plåt. Vindskivor i trä med vindskivelist i		Vita vinskivor	Läckage i plåt.	

	plåt. Modern vattenavrinning.		
Vegetation			Under kontroll
Övrigt	Ventilationsluckor i trä med ventilationsgallermed snedlagda lodräta strävor med dekorativa foder.	Vit	Färg flagar
Snickeri			
Byggnadsdel:	**Material:**	**Kulör:**	**Skick:**
Sockel	Sten. Ovanliggande syll i trä.	Röd syll	Syll är på ställen i dåligt skick. Materialbortfall söder fasad.
Vägg	Locklistpanel. Vissa brädor har tydliga märken efter cirkelsåg.	Rödslammad	Färg i dåligt skick låter underliggande trä torka ut.
Dörrar	4 st. Pardörr, paneldörr med fiskbenspanel. Bandgångjärn. Brädfoder.	Svarta dörrar. Vita foder.	Vittrad färg.
Fönster	27 st. Underbleck i plåt. Foder med dekorativa foder. Korrugerade hörnjärn. 4 st. enlufts med spröjs om 9 rutor. 2 st. tvålufts där övre luft har spröjs om tre rutor och under spröjs om sex rutor. 2 st. Trelufts där övre luft har spröjs om sex rutor, nedre spröjs om sex rutor respektive tre rutor. 1 st. enlufts med spröjs om tolv rutor. Saknar underbleck 1 st. enlufts med spröjs om sex rutor. 8 st. fönsterband om tre enlufts med spröjs om 4 rutor. Brädfoder. 2 st. fönsterband om två (stående)	Vitt	Torkat kitt. Flagande färg.

	enlufts med spröjs om sex rutor. 7 st. Fönsterband om två (liggande) enlufts med spröjs om sex rutor.		
Tak	Sadeltak med lanternintak. Trapetskorrugerad plåt. Vindskivor i trä med vindskivelist i plåt.	Svart	Gott skick
Vegetation			Under kontroll
Övrigt	Bakom byggnaden finns rester av en gjuten gödselplatta samt en del bodar som inte kommer redovisas.		
Tillbyggnad			
Byggnadsdel:	**Material:**	**Kulör:**	**Skick:**
Sockel	Sten		
Vägg	Putsad	Avfärgad	Gott skick
Dörrar	1 st. paneldörr med snedställd panel. Smalt foder	Svart	Vittrad färg.
Fönster	2 st. enlufts med spröjs om tre rutor. Smala foder. Korrugerade hörnjärn.	Vit karm och båge. Svart foder.	Torkat kitt. Flagande färg.
Tak	Trapetskorrugerad plåt. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt.	Svart plåt. Vita vinskivor	
Vegetation			Under kontroll
Övrigt			
Samtliga byggnader			
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i den roll byggnationen hade som ekonomibyggnad under sekelskiftetet 1900. Denna visar på ett bra sätt hur upplänska gårdar kunde se ut under sin tillkomstperiod.

Bild 33. Ladan sedd från väster.

Bild 34. Detalj på fönster.

Bild 35. Snickeriets södra fasad.

Bild 36. Snickeriets östra fasad.

Bild 37. Stall och snickeri från norr.

Bild 38. Entré till loft.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Magasin	2 (22)	5-1254705	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Torpargrund		Torpargrunden är kompletterad med träplintar då denna är i mycket dåligt skick. Byggnaden lutar.
Vägg	Liggtimmer konstruktion med knutlådor av resta brädor. Utifrån synliga golvplan. Vägg uppstyrda med spännbjälkar.	Rödslammad	Materialbortfall och uttorkad färg. Viss påväxt på nordlig fasad samt tydlig åverkan av fukt under trapp upp till loft.
Dörrar	3 st. bräddörrar. Brädfoder. Vattblädor ovan entrédörrar är väl tilltagna och dekorativt upphållna av konsoller i trä. 2 st. entrédörrar med fiskbensmönstrad panel. 1 st. loftdörr.	Svarta entrédörrar. Röd loftdörr.	Materialbortfall och torrt material i samtliga dörrar. Färgen har torkat. Tröskeln till den nordliga entrédörren har vittrat i högre grad än den södra och materialbortfallet är stort. Loftdörrens överliggande vattenbräda är drabbad av påväxt.
Fönster	Två luckor finns på den södra fasadsidan. Den ena täckt med en trälucka med stående brädor.		Luckans överliggande vattenbräda har vridit sig något.
Tak	Sadellocktak. Utvändigt synliga sidoåsar. Vindskivor, vattbrädor samt vattenavrinning i trä. Vattenavrinning utgörs av ränna över entrédörrar vilken hålls upp av enklare konsoller med snedstag i trä. Vindspel i gjutjärn.		Till synes gott skick, torr träpanel har lett till att ett fåtal plankor rest sig.
Vegetation			Relativt bra. Byggnaden står på en kulle.
Övrigt	Trapp i tryckimpregnerat trä leder upp till entrédör-	Trapp till loftdörr är rödmålad.	Trapp till loftvåning är angripen av påväxt (lav).

	rarna och äldre trapp till loftdörr. På väster fasad finns porslinknoppar från eldragning beva-rade.		
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden innehar ett högt kulturhistoriskt värde då den tillhör gårdens äldre bebyg-gelse och med sin utformning tydligt uttrycker sin funktion. Vindspelet knyter magasinet till herrgårdsbyggnaden.

Bild 39. Magasinsbyggnad sedd från nordöst.

Bild 40. Magasinsbyggnad sedd från nordväst.

Bild 41. Detalj tak.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Traktor-garage, lider	3 (19)	5-1288171	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Sten/platta på mark		
Vägg	Brädväggar med resta brädor	Rött	Gott skick
Dörrar	10 st. bräddörrar. 7 st. större dubbel-portar, 1 st. större enkelport 1 st. enkeldörr. 1 st. med locklistpa-nel. Innanför ett par av portarna ryms senare tillkomna dörrar.	4 st. svarta 5 st. röda.	Gott skick
Fönster	5 st. med brädfoder, karm och båge i trä samt underbleck i plåt. 2 st. bakom luckor vilka inte var till-gängliga vid besök. 1 st. enlufts. 2 st. tvålufts med spröjs om sex ru-tor/båge.	Svarta foder. Karm, båge och spröjs i svart på tvålufts. Grön på karm på enlufts.	Delvis nylagt kitt. Där äldre kitt finns kvar är detta i dåligt skick.
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock och vindbrädor i trä. Den bakre tillbygg-nationen har sinus korrugerat plåttak. Stuprännor i trä har monterats på bygg-nadens västra del under senare tid.	Rött tegel.	Stuprännor i trä är i mycket dåligt skick
Vegetation			Hålls borta från byggnaden
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har renoverats och uppdaterats för att följa sin samtids behov. Detta har gjort att byggnadens kulturhisto-riska värde återfinns i dennes del i gårdsbebyggelsen och ekonomibyggnadernas ut-formning.

Bild 42. Traktorgarange/lider fasad mot söder.

Bild 43. Traktorgarage/lider fasad mot väster

Bild 44. Traktorgarage/lider fasad mot norr med tillbyggnader och arbetsytor.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Smedja	4 (18)	5-1287554	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Natursten		Gott skick
Vägg	Blandkonstruktion. Liggtimmer samt stående panel, dessa skiljs åt med en gördellist. Slätknutar döljs bakom knutlådor.	Trä är rödslammat. Svart gördellist samt knutlådor. Ovan gördellist har hörnen på stående panel målats svart för att likna knut-lådor.	Timmer i nederkant har blivit utsatt för väta i högre grad och färgen är där således eroderad i högre grad. Insektsangrepp. Fuktpåverkan, framför allt på byggnadens norra fasad. Här har även materialbortfall skett.
Dörrar	3 st. 2 st. panelpardörrar med liggande smal panel med band-gångjärn. Ständare utgör dörrkarmar. 1 st. stående bräd-dörrar med inmå-lade bandgångjärn. Överbleck i trä.	Svarta pardörrar Röd bräddörr.	Gott skick. Något torkat virke och färg.
Fönster	6 st. Korrugerade hörnjärn. Brädfo-der. 4 st. fyrlufts med mittpost mellan de nedre två lufterna. Spröjs om sex rutor/ båge i de nedre och fyra rutor/båge i de övre två lufterna. 3 st. enlufts med spröjs om sex glas/båge.	Svart	Trä och kitt är torkat. På samt-liga fönster. Viss rost vid hörn-järn.
Tak	Sadeltak med en-kupigt lertegel. Vindbrädor och nockbräda i trä. Skorsten i tegel.	Rött tegel. Svart trä.	Taket är nylagt och i bra skick. Brädor är torra och färg har flagat. Materialbortfall skorsten.
Vegetation			Ligger i nära anslutning mot byggnadens nordliga och västra fasad.
Övrigt	Smidesdetaljer på den södra fasadsi-dan. Skyllt ovan dörr.		

Kulturhistoriskt värde			Byggnaden besitter ett kulturhistoriskt värde baserat på dess roll i gårdsbebyggelsen samt dess fortsatta funktion som smedja än idag. Byggnaden uppvisar även en äldre typ av byggnadsteknik vilken knyter ihop den med magasinet.

Bild 45. Smedja fasad mot öster.

Bild 46. Smedja, trapp til vind, söderfasad.

Bild 47 Smedja, detalj på smidesdekor.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Redskaps-lider, carport	5 (30)	5-1287282	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Brädväggar (ofodrat)		Röd	Fuktangrepp, framför allt på den västra fasaden.	
Dörrar		4 st. brädpardörrar.		3 st. svarta 1 st. röd	Gott skick	
Fönster						
Tak		Enkupigt lertegel. Tillbyggnad på söder fasad sinuskorrugerad plåt. Tegelnock. Vindskivor i trä. Moderna stuprör.		Rött tegel. Svart trä.	Nylagda tegelpannor på den östra delen av byggnaden. Viss påväxt på de äldre tegelpannorna på den västra delen.	
Vegetation					Ligger i nära anslutning mot byggnadens västra fasad.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som roll i gårdsbebyggelsen.	

Bild 48. Redskapslider, fasad mot norr.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Raststuga	6 (15)	5-1286319	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong		Grå	Gott skick	
Vägg		Locklistpanel		Röd	Gott skick	
Dörrar		1 st. plåtdörr		Blå	Gott skick	
Fönster		8 st. Träkarmar och bågar. Bleck i plåt. 6 st tvålufts med mittpost. 2 st mindre enlufts.		Vit	Gott skick	
Tak		Enkupigt lertegel med tegelnock, vindbrädor i trä samt vindskivelist i plåt. Ventilationshuv i plåt		Rött lertegel, Vita vindbrädor och svart plåt.	Vindskivor på byggnadens nordliga fasadsida är drabbade av påväxt, i övrigt gott skick.	
Vegetation					Väl undanhållen från byggnaden.	
Övrigt		Ventilation under samtliga tvålufts fönster.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden är nyligen rest och saknar således kulturhistoriskt värde.	

Bild 49. Raststuga fasad nordöst.

Persborg

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Sommar-stuga	1 (8)	1-10031	Hammarskog Persborg 50 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten			Gott skick	
Vägg		Locklistpanel, liggande panel i gavelspets samt resta brädor till knutar.		Röd panel och vita knutbrädor	Färg på panel börjar torka något. Mycket fukt på fasadens nederdel.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal panel och fönster med strukturglas i den övre tredjedelen. Dörrfoder av brädor.		Vitt dörrfoder.	Torr i materialet då skyddande ytskikt har reducerats.	
Fönster		8 st. tvålufts med mittpost. Brädfoder. Över- och underbleck i plåt.		Vit karm, båge samt foder.	Färg på trä och plåt är torkad och flagnar. Trasiga rutor.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindbrädor i trä och vindskivelist i plåt. 1 st. Avloppsluftare. 1 st. skorsten i tegel. Hängrännor och stuprör i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Förzinkad plåt.	Till synes gott skick. Viss del påväxt.	
Vegetation					Ligger mycket nära huset i form av träd, buskage och sly. Leder och håller kvar fukt vid byggnadskroppen.	
Övrigt		Utvändigt burspråk försett med likadant tak som huvudbyggnaden. Burspråksräcke i trä.		Vitt räcke. Väggen i burspråket är grålålad.	Färgen på räcket flagnar.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden besitter ett kulturhistoriskt värde som grundas i huset del i gårdens historia där den visar hur 1800-talets arbetarfamiljer huserade kring gårdens mangårdsbyggnad.	

Riksnyckel: 2-497326
1909

Bild 50. Persborg, fasad nordväst.

Bild 51. Persborg, närbild burspråk.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Uthus	2		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Liggande panel, plåtskåp på byggnadens södra fasad saknar lucka.		Röd	Färgen har flagnat och blottar underliggande trä.	
Dörrar		2 st. paneldörrar med smal stående panel. Brädfoder.		Svart. Vitt foder.	Viss påväxt och torr färg.	
Fönster		1 st. med smalt brädfoder.		Vit	Förtäckt	
Tak		Sadeltak. Trapetskorrugerad plåt med modern vattenavrinning. Ventilationshuv.		Obemålad	Till synes gott skick	
Vegetation					Ligger mycket nära huset i form av träd, buskage och sly.	
Övrigt		Två trappor leder upp till dörrar.			Byggnaden står låst och de två trapporna som leder upp till dörrarna är i dåligt skick.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 52. Persborgs uthus, fasad mot väster.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Jordkällare	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-06	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten.				
Vägg		Natursten. Gavel-spets i slätpanel.		Rödslammat trä	Eroderad färg.	
Dörrar		1 st. liggande panel.		Svart	Igenspikad.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med två-kupigt lertegel. Vindskivor i trä.		Rött tegel.	Kraftig påväxt.	
Vegetation		.			Ligger i nära anslutning till byggnaden vilken är en delvis nedgrävd källarkonstruktion	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett högt kulturhistoriskt värde då dessa var en viktig del av gårdsbebyggelsen vilken var mödosam att bygga.	

Bild 53. Persborgs jordkällare, entré, fasad mot norr.

Hammarby

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Småhus	1 (6)	1-37350	Hammarskog Hammarby 70 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Putsad sten.			Sprickor och materialbortfall av puts.	
Vägg		Locklistpanel		Faluröd.	Vittrad färg med tecken på fuktangrepp.	
Dörrar		4 st. paneldörrar med snedställd panel och diagonalt ställd fönsterruta. Brädfoder.		Bruna dörrar. Vita foder.	Fönsterrutor är sönderslagna på entrédörrar och täckta med skivor.	
Fönster		25 st. med brädfoder, underbleck i plåt och korrugerade hörnjärn. 2 st. enlufts med spröjs om två rutor. 15 st. tvålufts med mittpost och spröjs om 2 rutor/båge. 4 st. tvålufts med mittpost. 4 st. triangulära med lodrät spröjs i mitten.		Vit	Flagnande färg på trä och plåt. Torkat kitt som på ställen saknas.	
Tak		Mansardtak med genombrott för fyra stycken fönsterpar. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Undertak med plankor vid takfot. Snickarglädje takfoten på gavlar. 1 st. skorsten i putsat tegel. 2 st. ventilationsrör i plåt. Modern vattenavrinning.		Rött tegel. Orange plåt, stuprör och hängränna i svart plåt.	Tak i bra skick. (Enligt talad källa nya pannor lagt på fuktskadat undertak vid senaste renovering)	
Vegetation					Gården är vildvuxen och vegetationen har växt sig hög och tät. Svårframkomlig.	

			Marken lutar ner mot ånger-landskap efter byggnadens södra fasad.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Gården som helhet är en av de första som finns dokumente-rade i området kring herrgår-den och har länge agerat Arbetarbostad och således varit en del av Hammarskog historia.

Riksnyckel: 2-497330
1909

Bild 54. Hammarby, burspråk. Fasad mot norr.

Bild 55. Hammarby, fasad mot öster. Sedd från promenadstråk.

Bild 56. Entré till väster lägenhet.

Bild 57. Entré till öster lägenhet.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Uthus	2 (25)	5-1285808	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Locklistpanel		Röd	Påväxt, förmodligen till följd av nederbörd som ej avletts korrekt.	
Dörrar		3 st. Paneldörrar med smal stående panel och band-gångjärn.		Brun	Flagnande färg. Samtliga dörrar saknar handtag och låsanordning.	
Fönster		2 st. tvålufts med spröjs om 2 rutor. Brädfoder.		Vit	Flagnande färg och torkat, bortfallet kitt. Det östra fönstret är i sämre skick och blottar större del trä.	
Tak		Sadeltak. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vattenavrinning i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Svart plåt.	Påväxt. Den norra taksidan ligger i direkt kontakt med ett närliggande träd.	
Vegetation					Klätterväxt i spalje på väster fasad. Tätt liggande växtlighet på byggnadens norra och östra sida gör den svår att besiktiga.	
Övrigt					Väggfast konsolbänk på söder fasadsida. Fågelholk på byggnadens västra fasad.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som en viktig del av Hammarbygården och dennas uttryck.	

Bild 58. Hammarbys uthus, fasad mot söder.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Förråd/ hönshus.	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Lockpanel. Förtäckt öppning på den västra fasaden i samma material som vägg.		Röd. Vita knutar.	Vittrad färg.	
Dörrar		1 st. Stående paneldörr med bandgångjärn och smala foder.		Röd panel. Svarta foder.	Stor del blottat trä.	
Fönster		1 st. enlufts med brädfoder.		Vitt	Vittrad färg med viss påväxt.	
Tak		Pulpettak med trapetskorrugerad plåt. Plåt vilar direkt på ströläckt.				
Vegetation					Vildvuxen. Byggnaden står inne bland träden i en nedåtlutandes sluttning.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden finns ej med på kartor och register på gården och har förmodligen tillkommit i ett senare skede.	

Bild 59. Hammarbys Förrådshus, sett från sydväst.

Bläckhornet

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Småhus/ Bostadshus	1 (2)	1-48401	Hammarskog Bläckhornet 101 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel, knutbrädor, vatt-bräda mot sockel i plåt.		Röd panel, vita knutbrädor	Färgen är något torr. Vattbrädan är drabbad av påväxt.	
Dörrar		2 st. med brädfoder. 1 st. spegeldörr med sidodörr och över-ljusinsläpp. 1 st. igenbommad med diagonal panel och överljusinsläpp.		Grå-blå spegel-dörr. Röd paneldörr och vita foder.	Spegeldörr i gott skick, färgen flagar något. Paneldörren har trasigt överljusinsläpp, saknar handtag och är överlag i dåligt skick.	
Fönster		9 st. Karm, båge och spröjs i trä. Över- och underbleck i plåt. Brädfoder. 5 st tvålufts md spröjs om tre ru-tor/båge. 1 st. fönsterband med två tvålufts-fönster med spröjs om tre rutor/båge. 1 st fönsterband med ett tvålufts och ett enlufts, samtliga med spröjs om tre rutor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om 2 rutor. 1 st tvålufts med mittpost.		Vit	Färgen har torkat och flagnar, framför allt på blecken.	
Tak		Sadeltak men ge-nombrott för fönst-er mot norr. Tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä och vindskivelist i plåt. 1 st. putsad skorsten med profilerad överkant. Modern vatten-avrinning.		Rött tegel. Vita vindbrädor. Vit vattenavrin-ning. Orange plåt.	Påväxt på tegelpannor samt plåt. Torkad färg på träelement.	

Vegetation			Väl undanhållen från huset. Grusmark utanför söder och väster fasad.
Övrigt	Förstukvist av trä-konstruktion på natursten. Veranda-räcke i trä av en-klare utförande. Tvåkupigt lertegel med nockpannor i tegel. Vindskivor och vinkelränna i trä, vindskivelist plåt.	Vitt veranda-räcke.	Färg på vindskivor har torkat och flagnat. Nytt färglager på verandaräcke.
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhi-storiskt värde som grundar sig i byggnadens roll i gårdens historia och en del av den be-byggelse som var typisk för sekelskiftets gårdar i uppland.

Bild 60. Bläckhornets bostadshus sett från norväst.

Bild 61. Bläckhornets bostadshus, fasad mot väster.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Garage/ får-hus	2 (26)	5-1283516	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel med vattenbräda av trä mellan markplan och gavelspets.		Rödslammad	Locklister saknas på partier. Färgen har vittrat.	
Dörrar		Pardörr med stående panel och bandgångjärn.		Svart	Färgbortfall, står direkt mot mark.	
Fönster		2 st. englas med spröjs om fyra rutor. Brädfoder.		Svart foder och karm. Vit båge och spröjs	Färg har torkat och flagnat. Kitt bör ersättas.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vatten- och vindbrädor i trä.		Rött tegel. Svart papp.	Färg på vatten- och vindbrädor har nöts bort. Påväxt på pannor. På papptaket har beläggning gått sönder och undertak i trä blottas.	
Vegetation					Ligger tätt mot huset på dess nordliga och östliga sida. Barr och annat naturmaterial ligger även upp mot byggnadens fasader på sydlig och västlig sida. Huset står i en sydlig lutning.	
Övrigt		Tillbyggnad i liggande slätpanel. Papptak på denna.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess roll i gårdsbebyggelsen för Bläckhornet samt Hammarskog som helhet.	

Bild 62. Garage/Fårhus nordlig fasad.

Bild 63. Garage/fårhus väster fasad.

Bild 64. Garage/fårhus sett från söder, från vägen.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Varmgarage	3 (33)	6-764050	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong			Gott skick	
Vägg		Locklistpanel. Vattenbräda i plåt.		Röd panel Svart plåt	Gott skick	
Dörrar		5 st. med liggande panel varav 4 st garageportar		Svart	Gott skick	
Fönster						
Tak		Sadeltak i sinuskorrugerad plåt med takfotsräcken i plåt.		Svart	Gott skick	
Vegetation					Väl undanhållen från byggnaden. Väl utarbetat dränage leder bort vatten.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden är modern och byggd så sent som 2015. Den har således ej något kulturhistoriskt värde.	

Bild 65. Varmgaragets södra fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	TC	4		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel						
Vägg		Liggande välvd panel.		Röd	Kraftig påväxt.	
Dörrar		1 st. paneldörr med stående panel och fönster med strukturglas. Brädfoder.		Röd	Kraftig påväxt, fuktangripen. Saknar handtag.	
Fönster						
Tak		Pulpet-papptak		Svart	Påväxt.	
Vegetation					Byggnaden står mitt i slyn.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

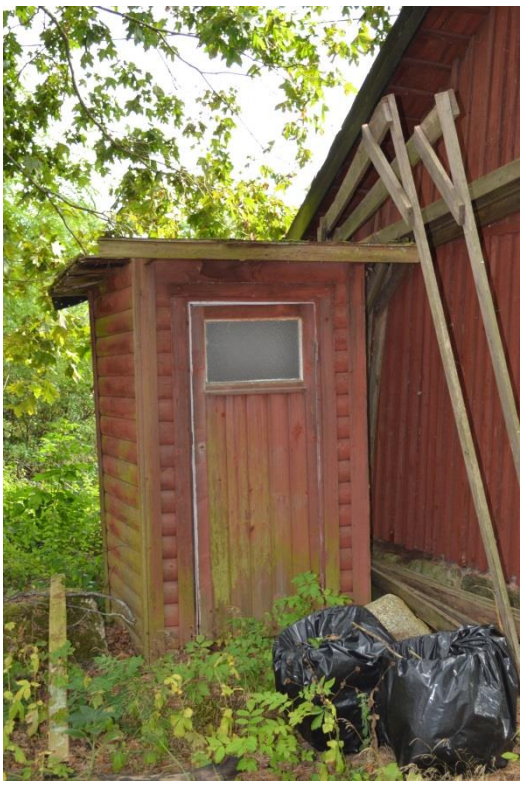

Bild 66. Sett från vägen. Öster.

Östbergstorpet

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Småhus	1 (9)	1-23338	Hammarskog 30 755 91 UPPSALA		
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel		Röd	Gott skick	
Dörrar		2 st. Paneldörrar. 1 st. med snedställd panel och synliga beslag. 1 st. försedd med locklistpanel.		Grå snedställd paneldörr. Röd locklist-dörr.	Gott skick. Något torkad färg.	
Fönster		7 st. Karm, båge och spröjs i trä med brädfoder. Över- och underbleck i plåt. 4 st. tvålufts med mittpost, spröjs om tre rutor/båge. 2 st. mindre tvålufts med mittpost, spröjs om tre ru-tor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor.		Vit	Färg har torkat och flagar.	
Tak		Sadeltak med en-kupigt lertegel. Vind-, vatten- och nockbrädor i trä. Putsad skorsten med profilerad överkant. Vattenavrinning i trä av äldre karak-tär. Dekorativa slut på vinskivor vid takfot.		Rött tegel. Vindbräda röd-målad. Övrigt trä till synes omålat.	Träelement som saknar färg är mycket uttorkade.	
Vegetation					Ligger tätt mot byggnadens östliga sidor där marken även är något förhöjd kontra hus-grunden.	
Övrigt					Skylt i trä ovan entrédörr på sidokammare lyder ”Konlg, Uplands, Regemente, Ha-gunda Compagnie No 39,”	
Kulturhistoriskt värde					Sidokammarstuga med beva-rad fast interiör. Byggnadens funktion som soldattorp finns	

			väl dokumenterad vilket ger byggnaden proveniens. Står idag öppen för allmänheten vilket ökar gårdens tillgänglighet.

Bild 67. Östberstorpet Söder fasad.

Bild 68. Östbergstorpet. Öster fasad.

Bild 69. Detalj ovan entrédörr.

Riksnyckel: 2-497323

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Uthus/ hönshus	2 (20)	5-1262360	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten samt gjuten platta.				
Vägg		Locklistpanel samt liggtimmer.		Röd	Lättare påväxt. Liggtimmer som vetter mot hönsgård är i sämre skick. Vid färgbortfall är underliggande timmer blottat och grånat.	
Dörrar		1 st. bräddörr.		Röd	Bra skick	
Fönster		2 st. med brädfoder. 1 st. enlufts med karm, båge och spröjs i trä. Spröjs om fyra rutor. 1 st. enlufts.		Vit	Trasiga rutor. Färg i relativt bra skick men trasiga rutor skyndar på nedbrytningsprocessen.	
Tak		Enkupigt lertegel. Vind-, vatten, och nockbrädor i trä. Vattenavrinnig i trä.		Rött lertegel. Till synes omålat trä.	Vattenavrinningen är trasig ovan fönster. Träelement är torra och spruckna.	
Vegetation					Sly ligger emot byggandens östra sida.	
Övrigt		Avträde/TC på byggnadens östra sida.			Avträdet var ej tillgängligt vid besiktning.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess roll bland gårdsbebyggelsen. Att den har brukats fram till förra sommaren för djurhållning ger även byggnaden och gården ett kontinuitetsvärde.	

Bild 70. Östbergstorpets hönshus västra fasad.

Bild 71. Österbergstorpets hönshus östra fasad. TC närmst i bild.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Jordkällare	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-19	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, delvis inbyggd i sluttning			Nyligen renoverad.	
Vägg		Sten. Gavelspets med slätpanel.				
Dörrar		1 st. bräddörr som leder till svalgången.			Fuktangrepp och påväxt. Materialbortfall.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindskivor samt nock- och vattbrädor i trä. Vindskivelist i plåt.		Rött tegel	Pannor har lossnat och blottar underliggande träkonstruktion. Påväxt på takpannor. Vittrad och eroderad färg på vindskivor och nockbräda.	
Vegetation					Nära anslutning till byggnaden.	
Övrigt					Byggnaden har nyligen blivit renoverad.	
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett högt kulturhistoriskt värde då dessa var en viktig del av gårdsbebyggelsen vilken var mödosam att bygga.	

Bild 72. Östbergstorpets jordkällare sett från öster.

Fyristorp

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Bostadshus	(12)	1-77621	Hammarskog Fyristorp 58 755 91 UPPSALA	2016-05-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Locklistpanel. Gördellist i form av en enkel bräda. Vattbräda i trä på nordöstlig fasad, övriga fasader har en bräda som sockellist. Knutbrädor.		Röd panel Vit list och knutbrädor.	Lättare påväxt och fuktangrepp framförallt nordöstlig fasad. Knutbrädor är fuktangripna i högre grad.	
Dörrar		1 st. Panelpardörr. Fiskbenspanel, nedre del med liggande panel.		Brun	Igenbommad. Färgbortfall och blottad panel.	
Fönster		16 st. med karmar bågar och spröjs i trä. Över- och underbleck i plåt. Foder i trä. 4 st. tvålufts med mittpost och spröjs om två rutor/båge. Foder uppvisar snickarglädje med tappar på den nedre och de stående fodren. Det överliggande fodret kröner ut från fasaden. 2 st. tvålufts med mittpost och spröjs om två rutor/båge. Brädfoder. 3 st. enlufts med spröjs om fyra rutor/båge. brädfoder. 6 st. enlufts med spröjs om två rutor/båge. brädfoder 1 st. englas, kvadratisk med brädfoder.		Vit	Foder med snickarglädje har på ett flertal ställen skadats och förlorat tappar. Överlag råder sprucken färg och färgbortfall på samtliga fönster. Kitt är sprucket och saknas på ett flertal partier.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä. Nock och vindskive-		Rött tegel.	Påväxt nordöstlig sida. Skorsten till synes i gott skick, basskydd i plåt är något angripet av påväxt.	

	list i plåt. Skorsten i tegel. Moderna stuprör för vattenavrinning.		
Vegetation			Sly växer runt hela huset och buskage börjar få fäste i nära anslutning till byggnadskroppen. Lätt lutning leder fram till byggnadens nordöstra fasad.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården. Det finns mycket dokumentation om byggnaden genom tiden vilket ger den proveniens.

Bild 73. Fyristorp sett från väster.

Bild 74. Fyristorp, nordvästlig fasad.

Bild 75. Fyristorp, nordöstlig fasad.

Riksnyckel: 2-497329
1909

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Jordkällare	2 (24)	5-1288499	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Jordkällare med överbyggnad. Locklistpanel med olika långt mellan lister. Blottad sten på den sydvästra fasaden vid ingången till jordkällaren. Syllist och vattenbräda i trä.		Röd	Påväxt i nederkant.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med liggande profilerad panel. Smalt foder. 1 st. brädpardörr med tätt stående bräder. Bandgångjärn. Överbleck i trä.		Brun Röd	Brun paneldörr med färgbortfall.	
Fönster		1 st. tvålufts med mittpost. Spröjs om två rutor/båge. Korrugerade hörnjärn. Brädfoder		Vit	Färgbortfall och torkat kitt. Rostgenomträning vid hörnjärn.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä, vindskivelist i plåt.		Rött tegel. Rött trä. Svart plåt.	Ligger en stor del nedfall på taket. Påväxt. Vindskivor är mycket torra.	
Vegetation					Ligger i nära anslutning till byggnaden. Träd slår mot den södra fasaden och barr och liknande täcker taket.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården	

Bild 76. Fyristorps jordkällare med överbyggnad. Fasad sydväst.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Bastu/ Om-klädnings-rum	3 (28)	5-1270276	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong			Gott skick.	
Vägg		Liggande panel. Knutbrädor		Röd panel. Vita knutbrädor	Påväxt fasadsida mot öster och norr.	
Dörrar		2 st. Paneldörrar med liggande panel, mindre rektangulärt fönster i överkant och brädfoder.		Vita	Dörr mot norr fuktangripen i nederkant. Färgbortfall.	
Fönster		4 st. tvålufts med brädfoder. Under-bleck i plåt.		Vit	Gott skick	
Tak		Sadeltak med tra-petskorrigerad plåt. Moderna stuprör för vattenavrinning.		Svart stuprör	Gott skick	
Vegetation					Ligger i nära anslutning till bygganden.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

Bild 77. Fyristorps Bastubyggnad. Väster fasad.

Bild 78. Fyristorps bastubyggnad, nordlig fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
	F.d. hönshus	4		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, torpargrund.				
Vägg		Locklist på fasader mot nordväst och nordöst, slätpanel övriga. Vattbräda skiljer av gavelspets på fasad nordväst. Vattbräda ovan sockel.		Röd panel.	Vittrande färg. Påväxt. Fasad mot nordöst är kraftigt angipen av påväxt och material har murknat till den grad att det råder materialbortfall. Fasad mot nordväst är missfärgad, något som kan vara en effekt av tidigare hönshållning.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med smal liggande panel. Bandgångjärn. 1 st. Bräddörr. Blivit breddad utan att tidigare bandgångjärn avlägsnats.		Röd	Båda dörrarna har drabbats av påväxt. På bräddörren är tydligt vilken del som tidigare utgjorde den mindre del då denna är angripen av mer påväxt samt är porösare i materialet.	
Fönster		1 st. tvålufts med spröjs om tre rutor/båge. Brädfoder. Underbleck i plåt.		Vit	Vittrande färg och färgbortfall.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Nockpannor i tegel. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning i förzinkad plåt.		Rött tegel.	Påväxt. Torkad färg på vindskivor.	
Vegetation					I nära anslutning till huskroppen.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården	

Bild 79. Fyristorpets före detta hönshus. Väster och öster fasad. Lägg märke till missfärgning väster fasadsida.

Humlegården

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
516	Sommar-stuga	1 (5)	1-50970	Hammarskog 80 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Torpargrund. Tätad och stärkt med bruk.			Sprickor och fallet material. Syllstock samt ändträ som står i kontakt med mark är vid partier fuktangripna.	
Vägg		Locklistpanel. På västlig fasadsida ses skillnad i byggteknik efter ombyggnatoiner. Syllist på fasadens södra del där vattbräda står mellan denna och panel. Mittenpartiet saknar vattenbräda. Byggnadens nordligaste del har endast vattbräda. På den östra fasadsidan råden en enhetlig utformning av panel samt avslut med panel mot sockel.		Röd	Färg har vittrat något och panelen är torr.	
Dörrar		1 st. Paneldörr med stående panel och en fönsterruta.		Brun (oljad)	Ytbehandlingen har mörknat något och torkat ut i dörrens nederkant.	
Fönster		6 st. samtliga med brädfoder där det överliggande fodret går ut något på vardera sidan om de stående fodren. 5 st. tvålufts med mittpost och spröjs om sex rutor/båge. Underbleck i plåt. 1 st. rektangulärt enlufts med korrugerade hörnjärn		Vit	Gott skick.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel och tegelnock. Vattbräda och vindskivor i trä. Modern vattenav-		Rött tegel. Svart plåt.	Lättare påväxt.	

	rinning i plåt. 1 st. skorsten i tegel med utskjutande krön och plåtsvep.		
Vegetation			Väl undanhållen från byggan-den som ligger i en sluttning varpå fukttrycket mot den västra sidan är högt.
Övrigt	Förstukvist klädd med locklistpanel och lika takbeklädnad, dock med flackare lutning, som resten av huset. Står ej på torpargrund utan på fundament.		Gärdsgård mot vägen på den östra sidan.
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård. Byggnaden innehar dessutom en del äldre fast inredning och dess utveckling går att följa i fasaden.

Bild 80. Humlegården. Öster fasad.

Bild 81. Humlegården. Detalj förstukvist.

Bild 82. Humlegården väster fasad. Lägg märke till panelens olika utförande.

Bild 83. Humlegården. Detalj panel och förrådsdörr.

Riksnyckel: 2-497336

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
516	Uthus	2		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Torpargrund med stenplintar vid lider-delen av byggnaden (södra) samt en gjuten del under det för detta uthuset (norra delen).			Sprickor i gjuten del.	
Vägg		Locklistpanel med varierande avstånd mellan locklister.		Röd	Gott skick.	
Dörrar		3+1 st. 1 st. paneldörr med diagonal panel, brädfoder, snidat handtag och låsanordning samt bandgångjärn. 2 st. plankdörr med stående plank och bandgångjärn. +1 förtäckt område som förmodligen rymt en liderport.		Svart paneldörr. Röda plankdörrar.		
Fönster		3 st. med brädfoder. 1 st. trelufts med två mittposter och spröjs om tre rutor/båge. Korrugerade hörnjärn på de yttre bågarna. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor. 1 st. kvadratiskt enlufts		Svart foder Vit karm, båge och spröjs.	Kitt i relativt bra skick men varierar mellan rutor. En del rutor med större mängd sprickor.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor och vattbrädor i trä.		Rött tegel.	Påväxt både på tegel och trä.	
Vegetation					I nära anslutning till byggnaden men återhållen tillräckligt mycket för att inte ligga i direkt kontakt. Byggnaden står uppe på en mindre kulle.	
Övrigt		Lucka till hålutrymme på öster		Röd	Gott skick	

	fasad. Plankdörr med trävred.		
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som en del av humlegårdens bebyggelse samt i större perspektiv som en del av Hammarskogs bebyggelse sedan sekelskiftet 1900.

Bild 84. Humlegården uthus settfrån söder.

Bild 85. Humlegårdens uthus. Fasad mot väster.

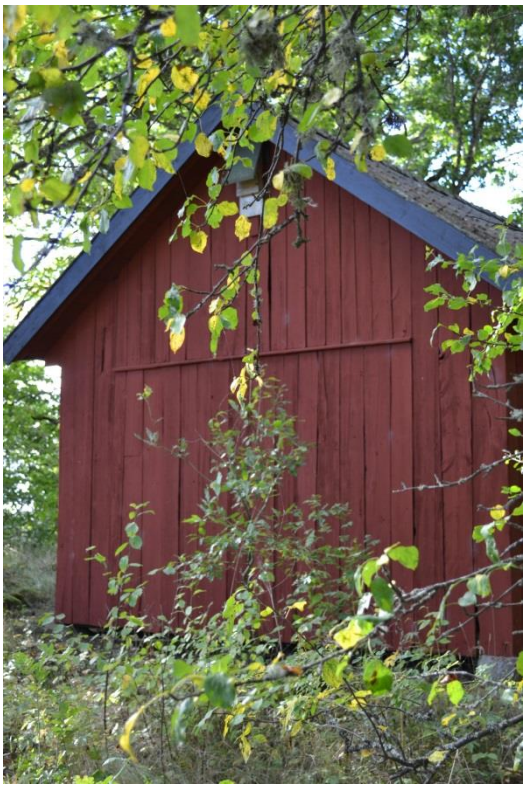

Bild 86. Humlegårdens uthus, fasad mot norr.

Björkbacken

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
517	Småhus	1 (3)	1-34788	Hammarskog Björkbacken 100 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Spritputsad		Grå	Gott skick	
Vägg		Locklistpanel		Röd	Vittrad färg som på partier, vilka varit extra utsatta för väder och vind, har mörknat.	
Dörrar		2 st. paneldörrar. 1 st. med stående small panel och fönsteröppning. 1 st. diagonal panel med bandgångjärn.		Grön med stående panel. Svart med diagonal.	Paneldörr med stående panel står under tak på förstukvisten. Dörr med diagonal panel leder ner till källaren och på denna har färgen vittrat något.	
Fönster		10 st. med brädfoder och underbleck i plåt. 4 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. 2 st. tvålufts med spröjs om två rutor/båge. 2 st. enlufts. 1 st. enlufts med spröjs om två rutor. Korrugerade hörnjärn. Saknar underbleck. 1 st. tvålufts med mittpost.		Vit	Gott skick	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. 1 st. skorsten i tegel. 1 st. ventilationshuv i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Svart plåt.	Påväxt på tegel och trä.	
Vegetation					Tomten är kuperad och marken går upp något på byggnadens norra sida och sluttar sedan ner mot söder vilket blottar del av källarvåning. Sly växer på byggnadens södra sida.	
Övrigt						

Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård. Byggnaden i sig är Björkbackens bostadshus och finns omnämnd i Hammarskogs historia.

Bild 87. Björbackens bostadshus sett från sdöer.

Bild 88. Björkbackens förstukvist.

Bild 89. Björkbacken. Öster fasad.

Bild 90. Björkbacken. Fönstergenombrott i tak. Nordlig fasad.

Bild 91. Björkbacken väster fasad.

Riksnyckel: 2-497353

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
517	Uthus	2 (23)	5-1288859	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, gjuten.				
Vägg		Locklistpanel.		Röd	Vittrande färg. På byggnadens östra sida har färg vittrat och eroderats så pass mycket att underliggande trä blottas.	
Dörrar		3 st. samtliga med bandgångjärn 2 st. plankdörr med stående plank och handtag av äldre snidad karaktär. Tydliga märken efter cirkelsåg. 1 st. paneldörr med diagonal panel och brädfoder.		Svarta dörrar. Vitt foder.	Något vittrande färg.	
Fönster		2 st. med brädfoder. 1 st. tvålufts med mittpost och spröjs om åtta rutor/båge. Korrugerade hörnjärn. Underbleck i plåt. 1 st. enlufts.		Vit	Torkad och vittrad färg. rostgenomslag på underbleck	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindskivor, nock- och vattbrädor i trä. Hängränna i förzinkad plåt på söder sida.		Rött tegel	Påväxt på tegel. Ytbehandling på trä är borta och det råder påväxt och materialbortfall. Vattbrädor är särskilt utsatta för materialbortfall.	
Vegetation					Buskage i nära anslutning till byggnadens södra och östra fasadsidor. Byggnaden ligger i sluttande mark från väster.	
Övrigt		Vedställ i trä har monterats mot söder fasadsida. Pannplåt till ”tak”.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård samt dess del i Björkbackens bebyggelse.	

Bild 92. Björkbackens uthus. Sett från sydväst.

Bild 93. Björkbackens uthus. Nordlig fasad.

Bild 94. Björkbackens uthus. Östlig fasad.

Naturskolan (del av Bläckhornet)

Obj.	**Byggnad**	**Byggn nr**	**Riks-nyckel**	**Adress**	**Datum**	**Reviderad**
9010	Skola	1 (13)	1-71434	Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Locklistpanel. Vattbräda i trä innan gavelspets.		Röd	Ej ommålat sedan första strykning (omkring 1987). Vittrad slamfärg. Mindre fuktangrepp, framför allt vid vattentag, samt blottat material. Saknas mindre bitar i locklistpanel på nordlig fasad.	
Dörrar		3 st. Fiskbensmönstrad panel med diagonal fönsteröppning. Brädfoder. Överbleck i plåt.		Vit	Bra skick. Dörr mot norr har flagande färg. (övriga skyddas under tak)	
Fönster		20 st. 18 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. Brädfoder. Över och underbleck i plåt. 2 st. enlufts med spröjs om tre rutor där översta rutan har diagonalt avslut. Underbleck i plåt.		Vit. Svarta bleck.	Torr färg vilken spruckit och flagnat. Kitt är torrt och har fallit bort på flertalet fönster.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Putsad skorsten med profilerad kranslist. Kvadratisk ventilationshuv. Modern vattenavrinning. Takfotsräcke i plåt. Tillbyggnad mot väst har trapetskorrugerad plåt.		Rött tegel. Vitt trä och puts. Svart plåt.	På tillbyggnad mot norr har fundament sjunkit vilket ger taket en lät brytning.	

Vegetation			Väl undanhållen från byggnaden. Björk vid nordöstra hörnet ökar påväxt på taket samt stör brukare.
Övrigt			Tillbyggnaderna ”verandorna” har båda tillkommit senare.
Kulturhistoriskt värde			Bidrar till Hammarskogs pedagogiska värde.

Bild 95. Naturskolans norra fasad.

Bild 96. Naturskolans södra fasad.

Bild 97. Naturskolans västra fasad.

Bild 98. Naturskolan sedd från nordväst.

Riksnyckel: 2-497344

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Jordkällare/ hönshus.	2 (31)	5-1291260	Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Sten		
Vägg	Locklistpanel Blottad sten vid jordkällaren. Mellan sten och panel ryms vattbräda i trä.	Röd	Vittrad färg.
Dörrar	3 st. paneldörrar 1 st. smal panel och överstycke i plåt. Bandgångjärn. Smala foder. 1 st. smal diagonal-panel. Brädfoder. 1 st. stående panel, bandgångjärn. Smala foder.	Brun Svart Röd	Dörr mot söder står uppställd. Till synes bra skick. Dörr mot öster vittrad färg i nederkant. Förmodligen till följd av nederbörd. Dörr mot norr står i nära anslutning till omgivande vegetation och är fuktangripen.
Fönster	2 st. med brädfoder. 1 st. tvålufts med mittpost 1 st. enlufts med spröjs om fyra rutor.	Svarta foder. Gröna karmar. Vita bågar.	Trä i bågar på fönster mot söder är mycket uttorkat och det finns knappt färg kvar.
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel samt tegelnock. Vindskivor i trä. Modern vattenavrinning mot öster.	Rött tegel. Svart trä.	Påväxt och nedfall från träd. Vitrad färg. Hängrännan på öster fasad har gått sönder och leder i dagsläget vatten mot entré till hönshus.
Vegetation			Byggnaden står i en sluttning vilken leder vatten mot denna. Detta gör att det mot byggnadens norra fasad är viktigt att håll vegetationen under kontroll.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården

Bild 99. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Fasad mot öster.

Bild 100. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Fasad mot söder.

Bild 101. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Detalj dörr fasad söder.

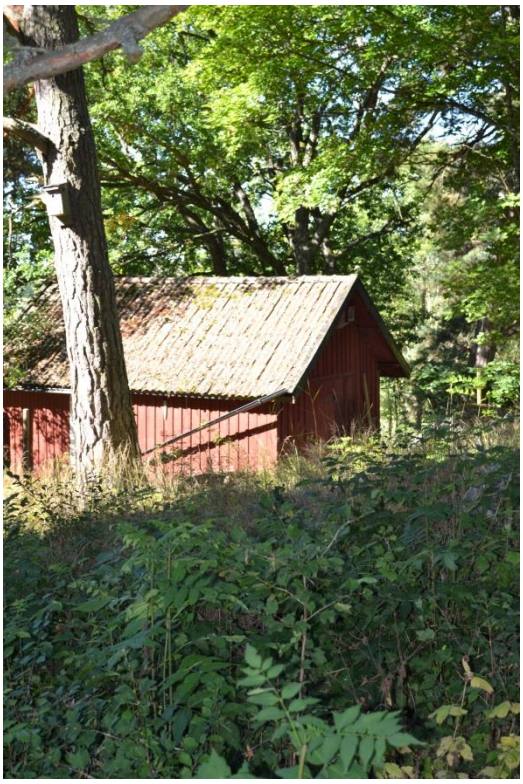

Bild 102. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Sett från nordväst.

Riksnyckel: 2-497352

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511/ 9010	Båthus	3		Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Gjuten.				
Vägg		Locklistpanel. Knutlådor av brädor.		Röd Vita knutar	Vittrad färg. Materialbortfall knutlådor.	
Dörrar		1 st. paneldörr med diagonal panel. Bandgångjärn. Brädfoder.		Svart panel. Vitt foder	Vittrad färg. Påväxt.	
Fönster		4 st. Brädfoder 1 st. tvålufts med mittpost. Under- och överbleck i plåt. 2 st. enlufts med spröjs om nio rutor. Korrugerade hörnjärn. 1 st. kvadratiskt enlufts.		Vit	Lättare färgbortfall, framför allt på fönsterbleck. Rostgenomslag vid spik.	
Tak		Pulpettak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä, vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning med endast hängränna.		Rött tegel.	Riklig påväxt.	
Vegetation					Under kontroll	
Övrigt					Odlingsträdgård söder om byggnaden. Mark lutar mot söder.	
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården.	

Bild 103. Naturskolans/Bläckhornets Förråd/båthus. Sett från söder.

Bild 104. Naturskolans/Bläckhornets Förråd/båthus. Sett från norr.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
9010	Paviljong	4		Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel						
Vägg		Regelkonstruktion				
Dörrar						
Fönster						
Tak		Valmat sadeltak med lanternin. Pappbeläggning.				
Vegetation						
Övrigt					Byggd av Hammarskogs snickeri.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 105. Naturskolans Paviljong.

Bastubyggnad

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
606	Bastu-byggnad	1 (4)	1-64623	Hammarskog Bläckhornet 99 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong		Svart	Gott skick	
Vägg		Lockpanel		Mörkbrun	Torr färg som flagar med viss påväxt, framförallt på vid byggnadens nordvästra hörn.	
Dörrar		7 st. Paneldörrar med plåtskydd i nederkant. 6 st. med liggande panel varav 1 st. pardörr. 1 st. stående panel.		Mörkbrun	Gott skick.	
Fönster		73 st. karm och båge i trä. Under-bleck i plåt. Enlufts. 39 st. rektangulära. 11 st. stora 23 st. mellanstora		Vit	Gott skick	
Tak		Pulpet-papptak med svag lutning. Flertalet ventilat-ionsutlopp.		Grått	Endast okulärutvändig besikt-ning visar inga skador.	
Vegetation					Väl undanhållen från bygg-nadskroppen. Byggnaden lig-ger nedanför en sluttning.	
Övrigt					Idag används halva byggnaden som omklädningsrum och fikarum för anställda i snicke-riet.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 106. Bastun. Fasad mot väster.

Bild 107. Bastun. Fasad mot öster.

Riksnyckel: 2-497343

Reningsverket

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
				Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Locklistpanel. Knutbrädor.		Röd panel. Svarta knutar.	Gott skick	
Dörrar		1 st. säkerhetsdörr i plåt med sidodörr.		Svart.	Gott skick	
Fönster						
Tak		Sadeltak med trapetskorrugerad plåt. Modern vattenavrinning. Vindskiva i trä, vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning.		Svart papp.	Gott skick	
Vegetation					Väl borthållen från byggnaden.	
Övrigt		Invid byggnaden står rengöringstrumman omgärdad av stängsel.		Grönt.	Gott skick	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 108. Reningsverket.

Moderna uthus

Utefter vandringsleder och vid Hammarskogsgård finns uthus för dagens besökare.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
	Uthus.			Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, torpargrund.				
Vägg		Locklist. knutbrädor.		Röd panel. Vita knutar	Överlag gott skick.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal stående panel. Snedställda trähandtag och bandgångjärn.		Röd	Överlag gott skick.	
Fönster						
Tak		Pulpettak med sinuskorrugerad plast.		Vit.	Överlag gott skick	
Vegetation					Överlag bra.	
Övrigt		Ramp i trä leder upp till plankgolv före ingång.				
Kulturhistoriskt värde						

Bild 109. Uthus vid Dalkarlskärret.

Hammarskog 1:6

Ännesta

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
513	Bostadshus	1 (2)	1-91312	Hammarskog 10 755 91 UPPSALA	2016-09-06	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten & gjuten. Torpargrund.			Stora sprickor. Djurgryt in under grunden.	
Vägg		Locklistpanel. Och knuttimrat ligg-timmer.		Rödslammat	Vittrad färg. Materialbortfall. Påväxt, framför allt på nordlig fasad.	
Dörrar		3 st. 1 st. paneldörr med diagonal panel. Bandgångjärn. Brädfoder 1 st. bräddörr med brädfoder 1 st. lucka med stående brädor och bandgångjärn.		Brun	Vittrande färg. Paneldörr skyddas av burspråk.	
Fönster		6 st. brädfoder och överbleck i trä. 3 st. tvålufts med mittpost om tre rutor/båge. 2 st. fönster likt ovan beskrivna placerade i band. Korrugerade hörn-järn. 1 st. kvadratiskt enlufts.		Vit	Flagande färg. Torkat kitt med bortfall på ett flertal ställen. Rostgenomslag. Trasiga rutor.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor och vattbrädor i trä. 1 st. skorsten i tegel. Hängrännor i plåt.		Rött tegel.	Påväxt. Pannor har rasat.	
Vegetation					Huset ligger nedanför en slut-ning. Nordlig sida, mot slut-ning, har stor del högre vege-tation som ligger nära huset. I övrigt har gården blivit över-vuxen och svårframkomlig.	
Övrigt		Sammanbyggd med nedan redovisade magasin vilket ger variation mellan				

	vägg och grund. Porslinknoppar från elinstallation finns kvar. Inbyggt burspråk.		
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön. Dock saknas idag två byggnader från gården som har rivits.

Bild 110. Ännesta sommarstuga sett från sydväst.

Bild 111. Ännesta sommarstuga sett från sydväst.

Bild 112. Burspråk.

Bild 113. Ännesta sommarstuga. Byggnadsdel som knyter samman byggnaderna. Sett från söder.

Bild 114. Ännesta sommarstuga sett från söder. Liggtimmersektion.

Bild 115. Ännesta sommarstuga nordöst.

Riksnyckel: 2-497362

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
513	Magasin/ Källarnatt-stuga.	(4)	5-1248232	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Jordkällaren har sten väggar. Ovan denna knuttimrat liggtimmer. Knutlå-dor med resta brä-der. Vägg mot norr och väster har lock-listpanel.		Rödslammat	Stockar har glidit isär och gjort konstruktionen ostabil. Byggnaden lutar tydligt. Färgen har vittrat och timret är fuktangripet.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med liggande panel. Bandgångjärn. 1 st. bräddörr med liggande brädor.		Svart	Paneldörr står på glänt. Fast spikad. Rostgenomslag på gångjärn. Bräddörren är i dåligt skick. Låsanordningen är trasig och dörren hänger i gångjärnen. Färgen har vittrat och blottar brädorna.	
Fönster		2 st. 1 st. glugg i väggen. 1 st. enlufts med spröjs om sex rutor.		Brun	Trasig ruta. Vittrad färg. Torkat kitt med materialbort-fall.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä och vindskivslist i plåt.		Rött tegel	Takpannor är lösa och under-liggande takfot i trä har loss-nat.	
Vegetation					Huset ligger nedanför en slut-ning. Nordlig sida, mot slut-ning, har stor del högre vege-tation som ligger nära huset. I övrigt har gården blivit över-vuxen och svårframkomlig.	
Övrigt		Sinuskorrigerad plåt står för timret på den södra sidan.			Plåt kan dölja skador.	
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och sam-hörigheten med gården.	

Bild 116. Ännesta magasinsbyggnad/källarnattstuga. Öster fasad.

Bild 117. Ännesta magasinbyggnad. Detalj jordkällardörr söder fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Pumphus	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Putsad sten. gavelspets med locklist.		Vit pits. Rött trä.	Putsen är skadad och färglager har, framförallt vid sockel, eroderats bort. Färg på trä har vittrat bort och syns knappt utöver i anknytning till tak.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal stående panel.		Svart.	Färg har eroderats bort och blottar panel.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med pappbeklädnad. Vindskivor och vattbrädor i trä.		Svart papp.		
Vegetation					Omgärdande syrenbuskar har växt runt byggnaden.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

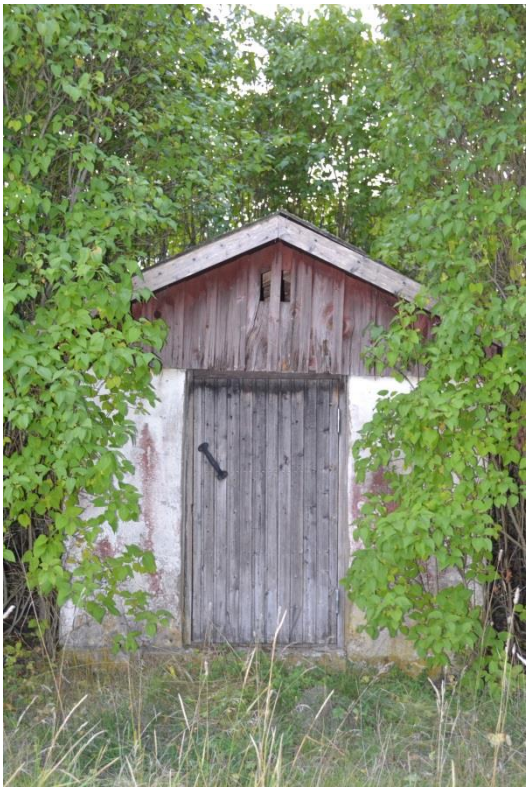

Bild 118. Ännesta pumphus. Väster fasad.

Uppsala KOMMUN
STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Inventering av bebyggelse – Hammarskog

Upprättat av Hanna Wibäck augusti-september 2016.

Innehåll

Inventering av bebyggelse – Hammarskog 1
1. Om Hammarskog 1
1.1 Kulturhistoriskt värde 1
2. Disposition 2
3. Fastighetsinformation 2
4. Historia och nulägesbeskrivning 7
Hammarskogs gård 7
Persborg 10
Hammarby 11
Björkbacken & Bläckhornet 12
Östbergstorpet 14
Fyristorp 15
Humlegården 17
Ännesta 18
5. Uppländska gårdar 20
6. Allmänna skötselråd 20
Fladdermöss 20
Fönster 20
Tegeltak 21
Slamfärg 21
Sockel 21
Vegetation 22
7. Källor 22
Bilaga A. Bebyggelseinventering 1
Hammarskog 1:1 1
Hammarskog 1:6 85

1. Om Hammarskog

Hammarskog är idag ett friluftsområde beläget cirka en mil från Uppsala. Området är mycket populärt som rekreationsområde bland stadens invånare och där går det bland annat att promenera längst utmärkta stigar samt ägna sig åt fågelskådning i de olika kärren. Vintertid erbjuds skridskoåkning samt skidspår. Landskapet ligger i anslutning med Mälaren och har en varierad vegetation med skogs- ängs- och åkerland. Det finns en relativt stor mängd bebyggelse på gården och även denna är av varierande utförande och ålder vilket bidrar till en spännande upplevelse.

I dagsläget är det lätt att glömma hur bebyggelsen inom området en gång hölls samman med Hammarskogs herrgård som mittpunkt och de många ekonomibyggnaderna, arbetar- och torparbostäderna runt om. Det var fullt med liv på gården under denna tid då arbetare med familjer fyllde byggnaderna. Gården omtalas redan på 1200-talet men kallas då för Hammarsta eller Hammarby. I och med den långa historien har gården alltid agerat som Dalby sockens ”herrgård”. 1580 fick gården namnet Hammarskog och 1963, efter att ha varit i flertalet stora familjers ägo, köpte Uppsala stad området. Det tåls att nämnas att gården så sent som 1916 huserade hela 15 familjer. Tiden innan Uppsala stad övertog fastigheten hyrdes flertalet av torpen ut som sommarbostäder till bättre förmedlade Uppsalabor. Samtliga hyresgäster blev uppsagda när Uppsala stad tog över. Staden utförde dock omedelbart underhållsarbeten på gården och en kommitté utsågs för att säkra områdets framtid.

I en utredning utförd av Uppsala kommun 1977 fastslogs att Hammarskogsområdet ska utgöra friluftsområde och exkursionsobjekt för skolundervisning. Samt att ”Varje form av exploatering eller anläggning måste ske med största försiktighet och naturvårdsintressena måste väga tungt.”

1.1 Kulturhistoriskt värde

Gårdsmiljön och bebyggelsen kring Hammarskogs herrgård visar hur en uppländsk 1700-talsgård kunde se ut och utvecklas med fördelning och placering av torp och gårdar. Herrgården utgör centrum för området och är således en nyckelpunkt.

Delar av bebyggelsen härstammar från 1600-talet och uppvisar tydliga byggnadstekniska värden vilket ger området en autentisk känsla.

Det finns idag inte mycket information om byggnadernas utveckling rent byggnadstekniskt, utöver byggnaderna själva. Därför att det viktigt att, i den mån det är möjligt, bevara äldre konstruktionselement som vittnar om byggnadernas utveckling. Det finns dock information om tidigare ägare och boende vilket ger gården och framför allt herrgården provenisens.

Hammarskog besitter även ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess utveckling genom sin samtid. Området lever fortfarande och att ”stanna” tiden eller återställa samtliga torp och byggnader ses inte som aktuellt. Istället bör utveckling ses som något som hör gården till men att direktioner kring förutsättningarna för varje enskild byggnad bör ges för att inte området ska tappa den äldre karaktär med flertalet smågårdar det har haft genom tiden.

2. Disposition

Detta dokument inleds med en kort introduktion till objektet där dess kulturhistoriska värde redovisas. Denna information ges först för att finnas med läsaren under resten av dokumentet. Därefter följer objektets fastighetsinformation där data och bestämmelser kring området redovisas. Kartor visar hur de olika byggnaderna i området förhåller sig till varandra och numrering av byggnaderna redovisas vilken kommer att vara densamma genom hela dokumentet.

Efter detta redovisas samtliga byggnader med en kort historisk inblick och en nulägesbeskrivning baserad på okulär besiktning. Därefter följer en lista med allmänna skötselråd. Denna består av råd om hur samtlig bebyggelse i området bör underhållas och är inte specifik för någon av byggnaderna. Här ges även en kort beskrivning om fladdermussituationen i området.

För att göra informationen så lättöversiktlig som möjligt redovisas information om besiktningen och underhåll i bilagor.

Bilaga A redovisar den okulära besiktningen för varje byggnad i tabellform.

Bilaga B utgörs av en underhållsplan med tidsredovisning för varje byggnad.

Bilaga C är en enklare checklista för årlig kontroll med punkter som kan hjälpa till vid årligt besiktning och framtida planering av underhåll.

3. Fastighetsinformation

3.1 Fastighetsdata

Landskap: Uppland
Län: Uppsala
Kommun: Uppsala
Socken: Dalby
Fastighet: Hammarskog 1:1 & Hammarskog 1:6
Adress: Hammarskog 10, 12, 30, 50, 64, 70, 95, 99, 100, 101 & 103. 755 91 UPPSALA
Ägare: Uppsala kommun

2.2 Bestämmelser

Bebyggelsen i Hammarskog har inte blivit tilldelad något ytterligare skydd än det skydd som erhålls med Plan- och bygglagen (2010:900) vilken syftar till att bevara samtlig bebyggelse.

Området är klassat som kommunalt kulturmiljöområde samt märkt som riksintresse i frilufts- och turismsynpunkt i översiktsplan.

3.2 Byggnader

Nedan följer en redovisning av numreringen på byggnaderna på fastigheterna Hammarskog 1:1 samt Hammarskog 1:6.

Numreringen är hämtad från fastighetsförteckningen. Numrering inom parantes är den numrering om finns i Uppsala kommuns kartinfo.

Bild 1. Karta över samtlig bebyggelse på fastigheten Hammarskog 1:1 och Hammarskog 1:6.

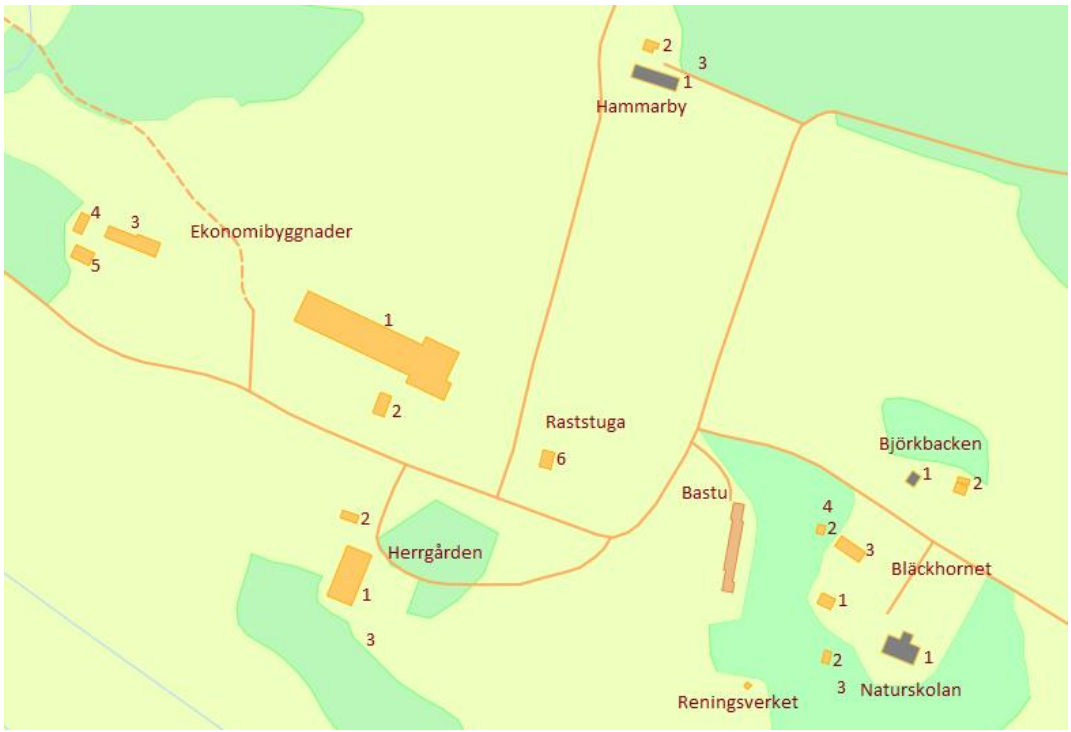

Hammarskogs gård:
1: Herrgården (1)
2: Garage/toaletter (21)
3: Jordkällare.(ej utmärkt på kartan)

Snickeri/Ekonomibyggnader:
1: Snickeri och lada (14)
2: Magasin (22)
3: Traktorlider/garage (19)
4: Smedja (18)
5: Redskapslider (30)
6: Raststuga (15)

Hammarby
1: Småhus (6)
2: Uthus (25)
3: Förråd

Bläckhornet
1: Småhus/Bostadshus (2)
2: Uthus/fårhus (26)
3: (varm-)Garage (33)
4: TC

Björkbacken
1: Småhus (3)
2: Uthus (23)

Naturskolan
1: Skola (13)
2: Jordkällare/hönshus (31)
3: Båthus/förråd
(4: söder om Båthuset ligger paviljongen)

Persborg:
1: Sommarstuga (8)
2: Uthus
3: Jordkällare

Österbergstorpet
1: Småhus (9)
2: Uthus/Hönshus (20)
3: Jordkällare

Fyristorp
1: Bostadshus (11)
2: Jordkällare (24)
3: Bastu/omklädningsrum (28)
4: F.d. hönshus

Humlegården
1: Sommarstuga (5)
2: Uthus
(se karta över hela området. Gården längst öster ut.)

Bastubyggnad
1: Bastu (4)

Hammarskog 1:6/Ännesta
1: Bostadshus (2) & 2: Magasin/Källarnattstuga (4) Byggnaderna är idag sammanbyggda
3: Pumphus

4. Historia och nulägesbeskrivning

Hammarskogs gård

Likt många andra större gårdar fick Hammarskogs herrgård ett nytt, mer praktfullt utförande under stormaktstiden då en stenbyggnad om två våningar restes. Dock eldhärjades byggnaden under 1700-talets slut vilket förstörde dess övre våning. En ombyggnation utfördes under mitten av 1800-talet men byggnaden återfick inte sitt tidigare utseende och den andra våningen byggdes inte tillbaka. Resultatet av denna ombyggnation är den byggnad vi kan se idag. Byggnaden erhöll ett brutet, delvis valmat tak, och frontespisen bevarar en sandstensportal som härstammar från 1600-talet och den ursprungliga byggnaden rest av Knut Göransson Posse. Dennes initialer (HKP) samt hans frus, Ingeborg, Torstens-Dotter (FITD), står inhuggna i portalen på vardera sidan om årtalet 1655. I fältets segmentformade tympanon ryms även familjernas vapensköldar. Under Posses tid fanns förmodligen en stram trädgård i fransk-stil vid huset vilken sträckte sig ner mot vattnet.

Bild 2. Hammarskogs herrgård.

Intill herrgården restes 1920 ett garage med två portar, idag finns där även toaletter. Detta garage är byggd i en något avvikande och mer tillbakadragen stil än herrgården med en konstruktion som är till viss del putsad och i övrigt är täckt med panel. Utöver den vita putsen är det inte mycket om knyter byggnaderna samman.

På själva herrgårds-gården ryms även en jordkällare vilken har restaurerats och inretts med en bardisk och långbord.

På andra sidan den grusväg som idag leder in till herrgården ligger gårdens ekonomibyggnader. Dessa utgörs av ett flertal rödslammade träkonstruktioner med olika tillkomstår. Här står en ladugård med lanternintak och en stor lada. De är förmodligen resta kring sekelskiftet 1900 och har sedan dess genomgått flertalet renoveringar. De är omsorgsfullt utformade med stora spröjsade fönster och väl utformade portar där snickarglädje lyser igenom. Ladugården och ladan är sammanbyggda och brukas idag som snickeri och förrådsutrymme. Invid dessa, mot söder,

ligger en magasinsbyggnad. Denna hör till gårdens äldre bebyggelse och härstammar eventuellt från 1600-talet då den förmodligen byggdes under Knut Göransson Posses, vilken lät resa herrgården. Något som tyder på detta är att det i vindspelet, likt sandstensportalen, går att finna dennes initialer ”HKP”. Till magasinet leder två dörrar, den södra av dessa leder in till ett mindre rum och den nordliga leder in till ett större rum där trapp till övre våning finns. I dagsläget används magasinet som just magasin och rymmer en del äldre jordbruksredskap och verktyg från smedjan. Dessa objekt i sig kan bära på en del av gårdens jordbrukshistoria och bör ses över av föremålsantikvarie eller person med liknande kompetens för att eventuellt bevaras. Dock är byggnadens grund mycket ostabil och står idag uppstadgad med tillfälliga träplintar.

Bild 3. Magasinet.

Längre bort på gården, mot nordväst, står en grupp om tre byggnader med en smedja, ett traktorgarage/lider samt ett redaskapslider. Smedjan är ålderdomligt timrad och kan härstamma från 1700-talet, detsamma gäller byggnaden som utgör traktorgarage. Smedjan är fullt utrustad, dock står ej Uppsala kommun som ägare för inredningen. Redskapslidret fungerar som förråd för Uppsala kommun och snickeriet har utfört mindre ändringar som att montera nya takstolar och förstärka/isolera väggen som skiljer det öppna lidret från de stängda. Traktorgaraget har genomgått desto större ändringar för att passas till snickeriets verksamhet. Snickeriet har bland annat utrymme för oljning av de objekt de framställer. Det har tillkommit isolerade väggar samt ett rum som är tilltänkt att användas för svetsning. Detta rum har väggar klädda med brandsäkert material och är i övrigt anpassat till detta ändamål. För taktorgaraget samt redskapslidret gäller som för de övriga ekonomibyggnaderna att tillbyggnationer och renoveringar har gjorts för att anpassa byggnaderna till den samtida verksamheten.

Bild 4. Från vänster: Redskapslider, smedja & traktorgarage sett i västlig riktning.

Det har tillkommit bebyggelse på gården i form av en raststuga nordöst om herrgårdshuset samt en byggnad österut som kallas bastun, vilket rymmer omklädningsrum och dylikt. Raststugan tillkom så sent som på 2000-talet och bastun på 1960–70-talet.

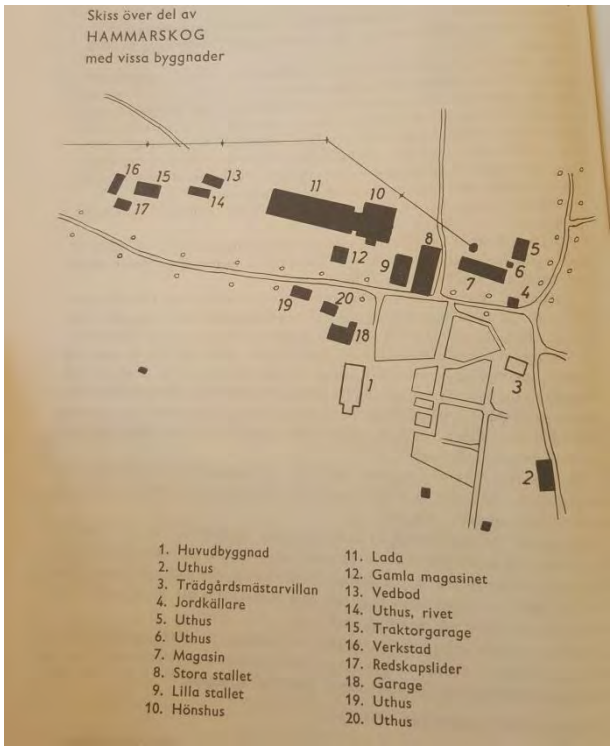

Bild 5. Gården 1965. Alltså bara ett par år efter att Uppsala stad införskaffat denna. Lägg märke till att flertalet av byggnaderna saknas idag.

Persborg

Byggdes omkring 1900-talet som privatbostad på gården och har således tidvis köpts och sålts separat från Hammarskog fram tills den ingick i det byggnadsbestånd kommunen införskaffade. Byggnaden ersatte en gård kallad ”Ruddammen” vilken brann ner 1856. På vardera sida om gården finns åkermark och den ligger längst Hammarskogs ”torpstig” och passeras således av flertalet vandrare varje år,

Huset har hyrts ut som bland annat sommarbostad och föreningslokal men det står i dagsläget tomt och överväxt med en fastskruvad dörr. Tomten rymmer även ett uthus och en jordkällare.

Bild 6. Persborg.

Bild 7. Persborg 1984. Foto från Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560_13.

Hammarby

Hammarby är en före detta arbetarbostad förmodligen uppförd under 1800-talet då ett äldre bostadshus antagligen ersattes. Gårdsmiljön och placeringen jämtemot herrgården visar mot hur gårdssamhällen utvecklades och kunde se ut i 1700-talets Uppland. Bostadshuset restaurerades 1940 och har draget vatten och avlopp.

Idag ryms en partstuga samt ett uthus och en bod på tomten och byggnaderna står tomma. Skicket på byggnaderna är dåligt och vegetationen på gården kraftig. I den västra av bostäderna har större stycken av golvet avlägsnats och vid okulärbesiktning råddes det att inte beträda bostaden. Den östra delen är i något bättre skick men fukt och skadeangrepp är märkbara. Ut mot Hammarskogs gård har en syrenhäck växt sig hög och hindrar att Hammarby syns från Herrgården.

Bild 8. Hammarbyparstuga.

Bild 9. Hammarby 1984. Foto från Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560_09.

Björkbacken & Bläckhornet

Både Björkbacken och Bläckhornet fungerade ursprungligen som arbetarbostäder och härstammar från 1900-talets början.

Björkbacken var troligtvis bostad för ladugårdsförmannen och har genom tiden fungerat som bostad för de anställda på gården samt varit en av de byggnader som Uppsala kommun hyrt ut sedan de köpte Hammarskogs gård.

Bild 10. Björkbacken. Bostadshus.

Bläckhornets bostadshus kan vara något äldre och vara byggd omkring 1890. Byggnaden har renoverats invändigt och anpassats efter sin samtid men det yttre ter sig relativt oförändrat. Den ”klumpiga” tillbyggnad mot norr, i vilken husets trapp ryms, antyder att det ursprungligen funnits en mindre invändig trapp som med tiden avlägsnats. I dag har Uppsala kommun personalutrymmen för Hammarskogs förvaltare i byggnaden. Invändigt finns inte mycket av byggnadens äldre inredning kvar men en äldre kakelugn finns bevarad på byggnadens övervåning.

Bild 11. Bläckhornet. Bostadshus.

Inom Bläckhornet har också Naturskolan sina lokaler. Dessa består av ett relativt nybyggt hus som restes under andra halvan av 1980-talet, ett hönshus med jordkällare samt en byggnad som kallas ”båthuset”.

I båthuset huserade det innan Naturskolan tog över lokalen två bröder. Dessa hade i sin tur en kennel i hönshuset.

Bild 12. Från vänster: Båthuset & hönshuset/jordkällaren.

Det har även byggts ett nytt varmgarage på tomten så sent om 2015. Något om minskat belastningen på garaget invid herrgården som tidigare rymde kommunens maskiner och verktyg.

Östbergstorpet

Östbergstorpet är en sidokammarstuga med ett bakomliggande förråd och fungerade ursprungligen som soldattorp, gick under benämningen Enstatorp och hörde till Ännesta by. Torpet byggdes förmodligen på 1800-talts senare hälft och det fanns förmodligen två torp till på platsen under 1800-talet.

Karl-August Östberg bodde i torpet tills det att han dog 1930. Under sin livstid stod han vakt för kyrkan och arbetade för godsherren på Hammarskog när han inte var kommenderad till regementet.

Det är möjligt att gå in via byggnadens förråd och på så vis gå upp på vinden samt att gå in via huvudbyggnadens entré. Ovan entrén finns en skylt med texten ”Konlg, Uplands, Regemente, Hagunda Compagnie No 39”, vilken påminner besökaren om att det är just ett soldattorp.

Idag står torpet öppet för allmänheten och erbjuder en skyddad fikaplats för personer som vandrar i skogen. Det har tidigare år bedrivits djurhållning på gården i samarbete med en närliggande 4H-gård. Något som inte hände i år (2016) vilket lett till att markerna inte blivit betade och på så vis vildbevuxna.

Vid torpet finns även ett hönshus med bakomliggande TC samt en jordkällare. Hönshuset brukar även det nyttjas av 4H-gården men stod tomt den här sommaren. TCn är låst. Jordkällaren har fått ett delvis restaurerat tak och även blivit iordningsställt till viss del invändigt.

Det finns även, som på många av de andra husen, en fladdermusholk på torpet.

Bild 13. Vy från torpstigen. Östbergstorpet till vänster.

Fyristorp

Fyristorp är en arbetarbostad som ändrat namn ett flertal gånger sedan sin tillkomst vilket kan göra det svårt att följa dess utveckling. Ursprungligen kallades torpet förmodligen Enstaberg och efter det har det bytt namn efter sina huvudmän. Efter att ha kallats Hedintorpet fick torpet slutligen namnet fyristorp som gäller idag. Detta sägs vara efter den sista hyresgästen innan kommunen tog över vilken var hjärtligt involverad i idrottsklubben IK Fyris från Uppsala så torpet uppkallades efter denna.

Vid torpet finns utöver bostadshuset ett omklädningsrum förmodligen tidigare använt av orienterare. Detta omklädningsrum är senare tillkommet än övrig bebyggelse på gården. Det finns även ett förråd vilket tidigare utgjorde hönshus, en jordkällare samt ett uthus.

Bild 14. Fyristorp.

Bild 15. Fyristorp 1984. Foto Upplandsmuseets Digitala museum. SM3560_16.

I bostadshuset huserar idag en fladdermusart av typen dvärgpipistrell, en relativt vanlig fladdermusart i Uppland, vilken likt alla andra fladdermöss i Sverige är en skyddad art. Denna lyckas på något sätt ta sig in i bostadsdelen i byggnaden där den ofta fastnar och inte kan ta sig ut vilken gör byggnaden till lite av en fladdermusfälla. Tidigare fanns Taigafladdermöss i byggnaden men den kolonin har flyttat.

Bild 16. Dvärgpipstrell. Bild från "The IUCN Red List of Threatened Species"

Bild 17. Fladderhusholk. Bild från Uppsala Universitet – Bioresurs.

Bild 18. Fladdermusholk på Östbergstorpet.

Humlegården

Byggdes under senare halvan av 1800-talet som arbetarbostad. Dock har tillbyggnationer skett under 1920-talet då ett uthus adderades under samma taklag som det befintliga huset. De tillbyggnationer som gjorts kan utläsas ur byggnadens fasad genom olika utförande i locklistpanelen samt skillnader på sockeln. På husets baksida, den västra sida, går dessutom att se äldre takstolar sticka ut där påbyggnationerna tar vid. Gården är invändigt renoverad med har fortfarande kvar fast inredning och vis ytbeklädnad sen det att den restes.

Bild 19. Humlegården.

Bild 20. Humlegården 1984 Foto Upplandsmuseets Digitala museum.SM3560-05

Ännesta

Ännesta är till skillnad från de andra byggnaderna beskrivna inte en del av fastigheten Hammarskog 1:1 utan tillhör fastigheten Hammarskog 1:6. Bebyggelsen på gården har minskat på senare tid när två av gårdens byggnader har rivits. Kvar finns ett bostadshus vilket är sammanbyggt med ett magasin. Gården står obrukad och slyn har växt sig tät.

Bild 21. Byggnaderna som finns kvar vid Ännesta, Hammarskog 1:6

Bild 22. Gården år 1984. Foto Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_30

Bild 23. Gårdshuset som idag inte finns kvar på platsen. Foto från 1984 Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_33

Bild 24. Garagebyggnad som idag inte finns kvar på gården. Foto från 1984. Upplandsmuseets Digitala museum. SM3559_27

5. Uppländska gårdar

I södra Uppland byggdes under 1600-talet flertalet större sätesgårdar genom att kronan donerade och tilldelade stora arealer till enskilda adelsmän. Adelsmännen byggde storslagna palatsliknande herrgårdar med alléer, nya vägar och trädgårdar, något som ändrade kulturlandskapen kring de nya herrgårdarna markant.

Hammarskogs herrgård är ett bra exempel på hur palatsarkitekturen uttryckte sig. Byggnaden är en putsad tegelkonstruktion med sten sockel, har en symmetrisk fasad och plåttak. Med den andra våningen, som aldrig byggdes tillbaka efter branden på 1700-talet, måste herrgården ha haft ett mycket ståtligt yttre. En vanlig utsmyckning på herrgårdarna, som i övrigt var ganska sparsamma på dekor, var en rikt skulpterad portal. Vilket vi också kan se på Hammarskogs herrgård.

De flesta torpen i Uppland byggdens under slutet på 1700-talet början på 1800-talet för frälsebönder och torpare vilka brukade godsens jordegendomar. Efterfrågan på arbetskraft vid godsen och antalet obesuttna var som störst under denna period. Under 1800-talet moderniserades sedan bostadshus och byggnaderna fick fler och större rum.

6. Allmänna skötselråd

Fladdermöss

Merparten av byggnaderna i Hammarskog är försedda med fladdermusholkar. Fladdermöss är i Sverige skyddade och får inte fångas, dödas eller flyttas, något som inkluderar deras boplatser. Detta kan göra det svårt att renovera eller restaurera byggnader där fladdermöss bosatt sig, framför allt där de boat i hålrum på byggnaden och innan ingrepp i byggnader görs måste tillstånd sökas hos länsstyrelsen.

Enligt artbanken finns arterna nordfladdermus, vattenfladdermus, stor brunfladermus och dvärgpipistrell i området kring Hammarskog år 2015, varav samtliga är relativt vanliga fladdermusarter.

Dvärgpipistrell-fladdermöss lever i större kolonier och en sådan koloni har funnits, och finns förmodligen fortfarande, i bostadshuset vid Fyristorp. Fladdermössen söker sig till begränsade utrymmen, som till exempel vindsutrymmen och mellanväggar, men vid fyristorp lyckas de ta sig in i bostadsytan. Detta resulterar ofta i att fladermössen inte lyckas ta sig ut ur byggnaden igen och således dör där inne. Vid okulärbesiktning augusti 2016 sågs döda fladdermöss ligga på köksbordet och golvet. Detta är något som bör åtgärdas snarast och möjligheten för fladdermöss att ta sig in i byggnaden bör minskas.

Fönster

Linoljeprodukter bör brukas vid renovering av fönster på områdets byggnader. Dock har senare renoveringar och underhåll skett med modern färg och en återgång till linolje-produkter kan ses som ett återskapande av det ursprungliga. För att ge byggnaderna ett enhetligt yttre och en harmonisk framtoning rekommenderas linoljefärg vilken är hållbar och låter trä och kitt andas. Linoljeprodukter har bra inträngnings- och vidhäftningsförmåga och är fördelaktiga att bruka vid arbeten med äldre fönster.

Vid ommålning av fönster bör träytor rengöras innan de skrapas och borstas. Eventuellt grånat trä avlägsnas genom hårdskrapning och slipning. Mindre sprickor i karm och båge kan kittas med linoljekitt. Linoljefärg ska strykas tunt i lager och har längre torkningstid än modernfärg, vilken bör uppmärksammas innan strykning.

Torkat kitt bör avlägsnas och ersättas. Lämnas ett fönster med sprucket kitt för länge tränger fukt in i trä och röta kan uppstå samt att nedbrytningsprocessen påskyndas.

Dock har, som tidigare nämnts, modern färg brukats vid fönsterunderhåll. Detta gör det försvarbart att fortsätta med det även i framtiden. Färgmässigt bör inte den ursprungliga färgsättningen förändras då denna ger de olika torpen och byggnaderna en helhetskänsla och bygger på dess samverkan med varandra.

Tegeltak

Flertalet byggnader i området är försedda med lertegelpannor på taket. Lertegel kräver årlig besiktning, vilken med fördel sker på hösten, samt kontroll efter stormigt väder. Om byten av pannor krävs används i första hand äldre pannor med liknande patina. Går ej detta bör pannorna vara så lika befintligt som möjligt. Vid takbesiktning/kontroll bör även skorsten och hängrännor ses över och eventuellt rensas.

Slamfärg

Slamfärg är mycket tålig och har en lång livslängd. Befintlig färg går att bättra genom att borsta ytan med stål eller rotborste så den ruggas upp, avdamma och sedan måla. Slamfärg är dessutom något konserverande för trä, vilket anses positivt vid äldre bevarandevärd bebyggelse så som till exempel smedja samt magsinet vid Hammarskog.

Traditionell slamfärg innehåller ej, till skillnad från industritillverkad slamfärg konserveringsmedel och man bör se upp för, bland annat, latextillsatser.

Har en yta en gång behandlats med något annat än slamfärg går den ej att behandla med slamfärg igen. Detta gäller även om den befintliga färgen avlägsnas vilket gör det extra viktigt att välja slamfärg av god kvalité.

Sockel

Vattbrädor bör hållas i gott skick för att inte leda fukt ner i grunden, detta är extra viktigt på de byggander som saknar vattenavrinning i form av hängrännor och stuprör. I de fall där det finns modern vattenavrinning bör nedslagsplatsen för nederbörden inte ligga i för nära anslutning till byggnadskroppen så att vatten leds mot eller skvätter upp mot grund och fasad.

Stenar som fallit ut ur sockeln och grunden kan sättas tillbaka på sin ursprungliga plats. De kan dessutom adderas ytterligare stenar, dessa kompletteringar bör utföras i liknande sten. Det viktigaste är att hörnstenarna ligger är det ska för att grunden ska må bra. Om bruk används bör ej cementhaltigt bruk användas då detta är hårdare än kalkbruk och inte tillåter samma rörelse i mark och byggnadskropp.

Om skador i puts uppstår bör dessa lagas för att inte fukt ska ta sig in i konstruktionen och orsaka ytterligare skador. Löst material bör avlägsnas och nytt kalkputs adderas. Här är det viktigt att puts av samma struktur som det befintliga brukas. För

att skydda omkringliggande material kan detta målas med lera vilket senare kan torkas bort. Kalkputsen bör sedan avfärgas likt befintligt.

Vegetation

Marken kring byggnaderna stiger gradvis vilket bör uppmärksammas innan marknivån når så högt att den ökade fukthalten har en negativ effekt på grunden.

Buskage, träd och sly bör hållas borta från byggnadskroppar, framför allt vid de byggnader som står i lutningar, då dessa kan leda till skador på byggnaden. Buskage och sly håller kvar fukt i marken, leder nederbörd mot fasaden och orsakar ytterligare stänk mot fasaden vid nederbörd. Träd i nära anslutning till byggnaderna leder till att löv, barr och dylikt hamnar på taken. Grenar kan även skava mot fasad och takplattor vilken kan leda till större skador vid blåst och dåligt väder.

7. Källor

Arne Philip, Lite om torpen kring Hammarskog. Uppsalasamlingen, Uppsala stadsbibliotek.

Bo Johansson (red.), Då och nu – inom Västeråker-Dalby sockengrindar 2014. Dalby bygdegårdsförening.

Byggnadsmåleri med traditionella färgtyper. Riksantikvarieämbetet

Byggt i Uppland. Byggnadstradition under fyra århundraden, Karin Mannberg Wretin, 1996, Upplandsmuseet.

Tuula Autio, Hagunda, Kulturhistorisk bebyggelseinventering i Uppsala kommun 1987. Upplandsmuseet.

Rolf Larsson, Naturskolan Hammarskog. Inledande inventering och program. 1985.

Upplandsmuseets Digitala museum.

Naturvårdsverket(.se)

Bilaga A. Bebyggelseinventering

Hammarskog 1:1

Hammarskogs gård

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
508	Herrgård	1 (1)	1-62040	Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten, putsad med spritputs.		Svart	Mindre sprickor.	
Vägg		Putsad sten/tegelstomme Förhöjda knutar. Kransgesims. Entré parti (frontespis) bryter tak med två plan och fyra stycken kolossalpilastrar. Triangelformad fronton med trappmönster. Mellan våning 2 och fronton löper en gördelgesims. Mitt på frontespisen ryms en portal i sandsten.		Vit puts Grå sandstensportal.	Mindre sprickor och materialbortfall över hela fasaden. Materialbortfall på söder fasad, samt stenskott (från marksprängning) på östlig fasad. Sprickor och putsbortfall tillåter vatten att ta sig in i konstruktionen. Färg på sandstensportal flagar något vilket drar med sig underliggande porösa stenpartier, synliga lagningar.	
Dörrar		3 st. Paneldörrar. 1 st. Pardörr, paneldörr med profilerad fiskbenspanel. Sandstensportal. 1 st. Fönsterpardörr med spröjs om 10 rutor/båge. 1 st. Spegelpardörr. Övre speglar har glasrutor med spröjs om fyra rutor/båge.		2 st. ofärgade 1 st. grå.	Entrédörr är torr och äldre ytbehandling har eroderats bort. Håller i dagsläget fukt. Torkad färg på gråmålad dörr mot väster med färgbortfall.	
Fönster		53 st. Karm, båge och spröjs i trä. Fönsterbleck i plåt. 17 st. tvålufts med mittpost och spröjs om fyra rutor/båge. 17 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. 2 st. tvålufts med		Grå karm, båge och spröjs. Väster fasads fönsterkupa från valmat tak har svart karm, båge och spröjs.	Torkad färg, framförallt vid målad plåt. Färg på karmar, bågar och spröjs är målade och i relativt dåligt skick. Färgen flagar.	

	mittpost. Segment-formad kupa. 2 st. trelufts med mittposter och spröjs om tre rutor/båge, 6 st. kvadratiska enlufts takfönster. 5 st. cirkulära tvålufts med mittpost. 4 st. enlufts med spröjs om 2 rutor samt överfönster i halvcirkelform.		
Tak	Delvis valmat mansardtak. Skivtäckt falsat tak med parallella skarvar och rektangulära plåtformar. 5 st. skorstenar med profilerad överkant.	Svart	Till synes gott skick.
Vegetation			Under kontroll. Rabatt längst den östra fasaden samt en gruslagd vändplan.
Övrigt	Stentrapp i granit till entré, gjutjärnsräcke. Gjuten trapp på väster fasad. Uterum med fönsterband. Spröjs om tio rutor/båge. Veranda ovan uterum med gjutjärnsräcke. Trapp i trä till uterum.		Torkad färg.
Kulturhistoriskt värde			Herrgården besitter ett högt kulturhistoriskt värde. Byggnadens yttre har inte förändrats i större grad sedan byggnaden renoverades under början av 1800-talet efter den brand som härjade på slutet av 1700-talet. Nedre plan härstammar från 1600-talet. Herrgården utgör mittpunkten för samtlig äldre bebyggelse på gården då samtlig verksamhet kretsade kring denna.

Riksnyckel: 2-497338

Bild 25. Hammarskogs sandstensportal.

Bild 26.Öster fasad.

Bild 27. Väster fasad.

Bild 28. Öster fasad. På den södra fasaden kan man ana den utbyggnad som finns där.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
508	Toaletter, garage	2 (21)	5-1270412	Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Spritputsad sten. Delvis täckt av stänkskydd i plåt.		Svart	Mindre sprickor.	
Vägg		Delvis putsad och locklistpanel. Vattenbräda i plåt östlig fasadsida.		Vitt puts. Ljust grå-blå panel.	Mindre sprickor.	
Dörrar		6 st. paneldörrar med bandgångjärn. 4 st. dörrar med diagonal panel. 2 st. dubbeldörrar, diagonal panel och brädfoder samt snidade handtag.		Svart	Gott skick, något vittrad färg.	
Fönster		8 st. Karm, båge och spröjs i trä, brädfoder. Fönsterbleck i plåt. 5 st. tvålufts, mittpost med spröjs om tre rutor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor. 2 st. kvadratiska enlufts.		Ljust grå-blå foder. Brun karm, båge och spröjs.	Flagande färg och kittbortfall.	
Tak		Sadeltak. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vind och vattenbrädor i trä. Putsad skorsten med profilerad överkant. 2 st. ventilationshuvar. 1 st. avloppsluftare. Vattenavrinning av modern karaktär. Takfotsräcke.		Rött tegel. Svart plåt.	Till synes gott skick vid yttre okulär besiktning. Flagande färg på träinstallationer.	
Vegetation					Under kontroll. Står i östlig lutning.	
Övrigt		Ramp och två trappor i betong räcken i gjutjärn.				
Kulturhistoriskt värde						

Bild 29. Garage/toalettbyggnad sedd från sydväst.

Bild 30. Garage/Toalettbyggnad sedd från nordöst.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Jordkällare	3		Hammarskog 95 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Jordkällaren är nedgrävd i sluttande mark.				
Vägg		Sten				
Dörrar		1 st. trädörr med gjutjärnsplatta mot utsidan. Plattan är dekorerad med ornamenterade lister samt släta **		Svart	Rost genomträngning	
Fönster						
Tak		Jord täckt. Sten. Invändigt välvd.				
Vegetation					Källaren ligger i en sluttande position.	
Övrigt					Källaren har blivit restaurerad och rymmer i dagsläget en bar och ett par långbord. Dock brukas denna inte särskilt mycket då fukthalten i rummet är hög och det ej finns indraget vatten. Entrén till jordkällaren är omgärdad av en cirkelformat stenmur.	
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett kulturhistoriskt värde då den spelat en stor roll i försörjningen av Herrgården. Jordkällare var avancerade konstruktioner och visar på ett historiskt byggnadstekniskt kunnande och utveckling.	

Bild 31. Entré till jordkällare.

Bild 32. Jordkällarens framtoning på gården. Ligger Sydöst om huvudbyggnaden.

Snickeri/Ekonomibyggnader

För att göra information kring snickeri och ladugård överskådligt kommer denna stora sammanbyggda byggnadskropp beskrivas i tre delar. Ladan, snickeriet och en putsad del i öster.

Obj.	**Byggnad**	**Byggn nr**	**Riks-nyckel**	**Adress**	**Datum**	**Reviderad**
520	Snickeri & ek. byggnad	1 (14)	2-150342	Hammarskog 91 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Lada/förråd						
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, Vid partier gjuten platta.			Gott skick	
Vägg		Resplank. På kort-sida mot väster finns våningsband samt en gördellist under de vädrings-luckor som finns på fasaden. Byggnads-delens östra del har på partier en vatt-bräda i trä. under denna ryms synliga sockelstenar med liggande bräd-panel mellan sig.		Rödslammad	Överlag bra skick. Vid plan-kets nederdel har färg erode-rat och vittrat där nederbörd och slitage har varit som störst. Dock är den nordliga fasaden i sämre skick och då framför allt i nederkant där det råder påväxt och missfärg-ning.	
Dörrar		6 st. bräddörrar. 4 st. med dekorativa rut-hörn på foder samt krysställda reglar på dörrens utsida.		Svart. Vita foder.	Gott skick	
Fönster		5 st. 2 st. diagonalt ställda enlufts med småspröjs om 4x4. Spetsiga foderslut ger en fiskstjärts-form. 2 st. enlufts med spröjs om 15 rutor. 1 st. format som ett mantuanskt kors med dekorativ spröjs.		Vit	På de två enluftsfönstren med spröjs om 15 rutor är färg och kitt mycket torrt. Trasiga rutor.	
Tak		Sinuskorrugerad plåt. Vindskivor i trä med vindskivelist i		Vita vinskivor	Läckage i plåt.	

	plåt. Modern vattenavrinning.		
Vegetation			Under kontroll
Övrigt	Ventilationsluckor i trä med ventilationsgallermed snedlagda lodräta strävor med dekorativa foder.	Vit	Färg flagar
Snickeri			
Byggnadsdel:	**Material:**	**Kulör:**	**Skick:**
Sockel	Sten. Ovanliggande syll i trä.	Röd syll	Syll är på ställen i dåligt skick. Materialbortfall söder fasad.
Vägg	Locklistpanel. Vissa brädor har tydliga märken efter cirkelsåg.	Rödslammad	Färg i dåligt skick låter underliggande trä torka ut.
Dörrar	4 st. Pardörr, paneldörr med fiskbenspanel. Bandgångjärn. Brädfoder.	Svarta dörrar. Vita foder.	Vittrad färg.
Fönster	27 st. Underbleck i plåt. Foder med dekorativa foder. Korrugerade hörnjärn. 4 st. enlufts med spröjs om 9 rutor. 2 st. tvålufts där övre luft har spröjs om tre rutor och under spröjs om sex rutor. 2 st. Trelufts där övre luft har spröjs om sex rutor, nedre spröjs om sex rutor respektive tre rutor. 1 st. enlufts med spröjs om tolv rutor. Saknar underbleck 1 st. enlufts med spröjs om sex rutor. 8 st. fönsterband om tre enlufts med spröjs om 4 rutor. Brädfoder. 2 st. fönsterband om två (stående)	Vitt	Torkat kitt. Flagande färg.

	enlufts med spröjs om sex rutor. 7 st. Fönsterband om två (liggande) enlufts med spröjs om sex rutor.		
Tak	Sadeltak med lanternintak. Trapetskorrugerad plåt. Vindskivor i trä med vindskivelist i plåt.	Svart	Gott skick
Vegetation			Under kontroll
Övrigt	Bakom byggnaden finns rester av en gjuten gödselplatta samt en del bodar som inte kommer redovisas.		
Tillbyggnad			
Byggnadsdel:	**Material:**	**Kulör:**	**Skick:**
Sockel	Sten		
Vägg	Putsad	Avfärgad	Gott skick
Dörrar	1 st. paneldörr med snedställd panel. Smalt foder	Svart	Vittrad färg.
Fönster	2 st. enlufts med spröjs om tre rutor. Smala foder. Korrugerade hörnjärn.	Vit karm och båge. Svart foder.	Torkat kitt. Flagande färg.
Tak	Trapetskorrugerad plåt. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt.	Svart plåt. Vita vinskivor	
Vegetation			Under kontroll
Övrigt			
Samtliga byggnader			
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i den roll byggnationen hade som ekonomibyggnad under sekelskiftetet 1900. Denna visar på ett bra sätt hur upplänska gårdar kunde se ut under sin tillkomstperiod.

Bild 33. Ladan sedd från väster.

Bild 34. Detalj på fönster.

Bild 35. Snickeriets södra fasad.

Bild 36. Snickeriets östra fasad.

Bild 37. Stall och snickeri från norr.

Bild 38. Entré till loft.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Magasin	2 (22)	5-1254705	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Torpargrund		Torpargrunden är kompletterad med träplintar då denna är i mycket dåligt skick. Byggnaden lutar.
Vägg	Liggtimmer konstruktion med knutlådor av resta brädor. Utifrån synliga golvplan. Vägg uppstyrda med spännbjälkar.	Rödslammad	Materialbortfall och uttorkad färg. Viss påväxt på nordlig fasad samt tydlig åverkan av fukt under trapp upp till loft.
Dörrar	3 st. bräddörrar. Brädfoder. Vattblädor ovan entrédörrar är väl tilltagna och dekorativt upphållna av konsoller i trä. 2 st. entrédörrar med fiskbensmönstrad panel. 1 st. loftdörr.	Svarta entrédörrar. Röd loftdörr.	Materialbortfall och torrt material i samtliga dörrar. Färgen har torkat. Tröskeln till den nordliga entrédörren har vittrat i högre grad än den södra och materialbortfallet är stort. Loftdörrens överliggande vattenbräda är drabbad av påväxt.
Fönster	Två luckor finns på den södra fasadsidan. Den ena täckt med en trälucka med stående brädor.		Luckans överliggande vattenbräda har vridit sig något.
Tak	Sadellocktak. Utvändigt synliga sidoåsar. Vindskivor, vattbrädor samt vattenavrinning i trä. Vattenavrinning utgörs av ränna över entrédörrar vilken hålls upp av enklare konsoller med snedstag i trä. Vindspel i gjutjärn.		Till synes gott skick, torr träpanel har lett till att ett fåtal plankor rest sig.
Vegetation			Relativt bra. Byggnaden står på en kulle.
Övrigt	Trapp i tryckimpregnerat trä leder upp till entrédör-	Trapp till loftdörr är rödmålad.	Trapp till loftvåning är angripen av påväxt (lav).

	rarna och äldre trapp till loftdörr. På väster fasad finns porslinknoppar från eldragning beva-rade.		
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden innehar ett högt kulturhistoriskt värde då den tillhör gårdens äldre bebyg-gelse och med sin utformning tydligt uttrycker sin funktion. Vindspelet knyter magasinet till herrgårdsbyggnaden.

Bild 39. Magasinsbyggnad sedd från nordöst.

Bild 40. Magasinsbyggnad sedd från nordväst.

Bild 41. Detalj tak.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Traktor-garage, lider	3 (19)	5-1288171	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Sten/platta på mark		
Vägg	Brädväggar med resta brädor	Rött	Gott skick
Dörrar	10 st. bräddörrar. 7 st. större dubbel-portar, 1 st. större enkelport 1 st. enkeldörr. 1 st. med locklistpa-nel. Innanför ett par av portarna ryms senare tillkomna dörrar.	4 st. svarta 5 st. röda.	Gott skick
Fönster	5 st. med brädfoder, karm och båge i trä samt underbleck i plåt. 2 st. bakom luckor vilka inte var till-gängliga vid besök. 1 st. enlufts. 2 st. tvålufts med spröjs om sex ru-tor/båge.	Svarta foder. Karm, båge och spröjs i svart på tvålufts. Grön på karm på enlufts.	Delvis nylagt kitt. Där äldre kitt finns kvar är detta i dåligt skick.
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock och vindbrädor i trä. Den bakre tillbygg-nationen har sinus korrugerat plåttak. Stuprännor i trä har monterats på bygg-nadens västra del under senare tid.	Rött tegel.	Stuprännor i trä är i mycket dåligt skick
Vegetation			Hålls borta från byggnaden
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har renoverats och uppdaterats för att följa sin samtids behov. Detta har gjort att byggnadens kulturhisto-riska värde återfinns i dennes del i gårdsbebyggelsen och ekonomibyggnadernas ut-formning.

Bild 42. Traktorgarange/lider fasad mot söder.

Bild 43. Traktorgarage/lider fasad mot väster

Bild 44. Traktorgarage/lider fasad mot norr med tillbyggnader och arbetsytor.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Smedja	4 (18)	5-1287554	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Natursten		Gott skick
Vägg	Blandkonstruktion. Liggtimmer samt stående panel, dessa skiljs åt med en gördellist. Slätknutar döljs bakom knutlådor.	Trä är rödslammat. Svart gördellist samt knutlådor. Ovan gördellist har hörnen på stående panel målats svart för att likna knut-lådor.	Timmer i nederkant har blivit utsatt för väta i högre grad och färgen är där således eroderad i högre grad. Insektsangrepp. Fuktpåverkan, framför allt på byggnadens norra fasad. Här har även materialbortfall skett.
Dörrar	3 st. 2 st. panelpardörrar med liggande smal panel med band-gångjärn. Ständare utgör dörrkarmar. 1 st. stående bräd-dörrar med inmå-lade bandgångjärn. Överbleck i trä.	Svarta pardörrar Röd bräddörr.	Gott skick. Något torkat virke och färg.
Fönster	6 st. Korrugerade hörnjärn. Brädfo-der. 4 st. fyrlufts med mittpost mellan de nedre två lufterna. Spröjs om sex rutor/ båge i de nedre och fyra rutor/båge i de övre två lufterna. 3 st. enlufts med spröjs om sex glas/båge.	Svart	Trä och kitt är torkat. På samt-liga fönster. Viss rost vid hörn-järn.
Tak	Sadeltak med en-kupigt lertegel. Vindbrädor och nockbräda i trä. Skorsten i tegel.	Rött tegel. Svart trä.	Taket är nylagt och i bra skick. Brädor är torra och färg har flagat. Materialbortfall skorsten.
Vegetation			Ligger i nära anslutning mot byggnadens nordliga och västra fasad.
Övrigt	Smidesdetaljer på den södra fasadsi-dan. Skyllt ovan dörr.		

Kulturhistoriskt värde			Byggnaden besitter ett kulturhistoriskt värde baserat på dess roll i gårdsbebyggelsen samt dess fortsatta funktion som smedja än idag. Byggnaden uppvisar även en äldre typ av byggnadsteknik vilken knyter ihop den med magasinet.

Bild 45. Smedja fasad mot öster.

Bild 46. Smedja, trapp til vind, söderfasad.

Bild 47 Smedja, detalj på smidesdekor.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Redskaps-lider, carport	5 (30)	5-1287282	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Brädväggar (ofodrat)		Röd	Fuktangrepp, framför allt på den västra fasaden.	
Dörrar		4 st. brädpardörrar.		3 st. svarta 1 st. röd	Gott skick	
Fönster						
Tak		Enkupigt lertegel. Tillbyggnad på söder fasad sinuskorrugerad plåt. Tegelnock. Vindskivor i trä. Moderna stuprör.		Rött tegel. Svart trä.	Nylagda tegelpannor på den östra delen av byggnaden. Viss påväxt på de äldre tegelpannorna på den västra delen.	
Vegetation					Ligger i nära anslutning mot byggnadens västra fasad.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som roll i gårdsbebyggelsen.	

Bild 48. Redskapslider, fasad mot norr.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
520	Raststuga	6 (15)	5-1286319	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong		Grå	Gott skick	
Vägg		Locklistpanel		Röd	Gott skick	
Dörrar		1 st. plåtdörr		Blå	Gott skick	
Fönster		8 st. Träkarmar och bågar. Bleck i plåt. 6 st tvålufts med mittpost. 2 st mindre enlufts.		Vit	Gott skick	
Tak		Enkupigt lertegel med tegelnock, vindbrädor i trä samt vindskivelist i plåt. Ventilationshuv i plåt		Rött lertegel, Vita vindbrädor och svart plåt.	Vindskivor på byggnadens nordliga fasadsida är drabbade av påväxt, i övrigt gott skick.	
Vegetation					Väl undanhållen från byggnaden.	
Övrigt		Ventilation under samtliga tvålufts fönster.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden är nyligen rest och saknar således kulturhistoriskt värde.	

Bild 49. Raststuga fasad nordöst.

Persborg

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Sommar-stuga	1 (8)	1-10031	Hammarskog Persborg 50 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten			Gott skick	
Vägg		Locklistpanel, liggande panel i gavelspets samt resta brädor till knutar.		Röd panel och vita knutbrädor	Färg på panel börjar torka något. Mycket fukt på fasadens nederdel.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal panel och fönster med strukturglas i den övre tredjedelen. Dörrfoder av brädor.		Vitt dörrfoder.	Torr i materialet då skyddande ytskikt har reducerats.	
Fönster		8 st. tvålufts med mittpost. Brädfoder. Över- och underbleck i plåt.		Vit karm, båge samt foder.	Färg på trä och plåt är torkad och flagnar. Trasiga rutor.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindbrädor i trä och vindskivelist i plåt. 1 st. Avloppsluftare. 1 st. skorsten i tegel. Hängrännor och stuprör i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Förzinkad plåt.	Till synes gott skick. Viss del påväxt.	
Vegetation					Ligger mycket nära huset i form av träd, buskage och sly. Leder och håller kvar fukt vid byggnadskroppen.	
Övrigt		Utvändigt burspråk försett med likadant tak som huvudbyggnaden. Burspråksräcke i trä.		Vitt räcke. Väggen i burspråket är grålålad.	Färgen på räcket flagnar.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden besitter ett kulturhistoriskt värde som grundas i huset del i gårdens historia där den visar hur 1800-talets arbetarfamiljer huserade kring gårdens mangårdsbyggnad.	

Riksnyckel: 2-497326
1909

Bild 50. Persborg, fasad nordväst.

Bild 51. Persborg, närbild burspråk.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Uthus	2		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Liggande panel, plåtskåp på byggnadens södra fasad saknar lucka.		Röd	Färgen har flagnat och blottar underliggande trä.	
Dörrar		2 st. paneldörrar med smal stående panel. Brädfoder.		Svart. Vitt foder.	Viss påväxt och torr färg.	
Fönster		1 st. med smalt brädfoder.		Vit	Förtäckt	
Tak		Sadeltak. Trapetskorrugerad plåt med modern vattenavrinning. Ventilationshuv.		Obemålad	Till synes gott skick	
Vegetation					Ligger mycket nära huset i form av träd, buskage och sly.	
Övrigt		Två trappor leder upp till dörrar.			Byggnaden står låst och de två trapporna som leder upp till dörrarna är i dåligt skick.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 52. Persborgs uthus, fasad mot väster.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
509	Jordkällare	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-06	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten.				
Vägg		Natursten. Gavel-spets i slätpanel.		Rödslammat trä	Eroderad färg.	
Dörrar		1 st. liggande panel.		Svart	Igenspikad.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med två-kupigt lertegel. Vindskivor i trä.		Rött tegel.	Kraftig påväxt.	
Vegetation		.			Ligger i nära anslutning till byggnaden vilken är en delvis nedgrävd källarkonstruktion	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett högt kulturhistoriskt värde då dessa var en viktig del av gårdsbebyggelsen vilken var mödosam att bygga.	

Bild 53. Persborgs jordkällare, entré, fasad mot norr.

Hammarby

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Småhus	1 (6)	1-37350	Hammarskog Hammarby 70 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Putsad sten.			Sprickor och materialbortfall av puts.	
Vägg		Locklistpanel		Faluröd.	Vittrad färg med tecken på fuktangrepp.	
Dörrar		4 st. paneldörrar med snedställd panel och diagonalt ställd fönsterruta. Brädfoder.		Bruna dörrar. Vita foder.	Fönsterrutor är sönderslagna på entrédörrar och täckta med skivor.	
Fönster		25 st. med brädfoder, underbleck i plåt och korrugerade hörnjärn. 2 st. enlufts med spröjs om två rutor. 15 st. tvålufts med mittpost och spröjs om 2 rutor/båge. 4 st. tvålufts med mittpost. 4 st. triangulära med lodrät spröjs i mitten.		Vit	Flagnande färg på trä och plåt. Torkat kitt som på ställen saknas.	
Tak		Mansardtak med genombrott för fyra stycken fönsterpar. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Undertak med plankor vid takfot. Snickarglädje takfoten på gavlar. 1 st. skorsten i putsat tegel. 2 st. ventilationsrör i plåt. Modern vattenavrinning.		Rött tegel. Orange plåt, stuprör och hängränna i svart plåt.	Tak i bra skick. (Enligt talad källa nya pannor lagt på fuktskadat undertak vid senaste renovering)	
Vegetation					Gården är vildvuxen och vegetationen har växt sig hög och tät. Svårframkomlig.	

			Marken lutar ner mot ånger-landskap efter byggnadens södra fasad.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Gården som helhet är en av de första som finns dokumente-rade i området kring herrgår-den och har länge agerat Arbetarbostad och således varit en del av Hammarskog historia.

Riksnyckel: 2-497330
1909

Bild 54. Hammarby, burspråk. Fasad mot norr.

Bild 55. Hammarby, fasad mot öster. Sedd från promenadstråk.

Bild 56. Entré till väster lägenhet.

Bild 57. Entré till öster lägenhet.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Uthus	2 (25)	5-1285808	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Locklistpanel		Röd	Påväxt, förmodligen till följd av nederbörd som ej avletts korrekt.	
Dörrar		3 st. Paneldörrar med smal stående panel och band-gångjärn.		Brun	Flagnande färg. Samtliga dörrar saknar handtag och låsanordning.	
Fönster		2 st. tvålufts med spröjs om 2 rutor. Brädfoder.		Vit	Flagnande färg och torkat, bortfallet kitt. Det östra fönstret är i sämre skick och blottar större del trä.	
Tak		Sadeltak. Enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vattenavrinning i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Svart plåt.	Påväxt. Den norra taksidan ligger i direkt kontakt med ett närliggande träd.	
Vegetation					Klätterväxt i spalje på väster fasad. Tätt liggande växtlighet på byggnadens norra och östra sida gör den svår att besiktiga.	
Övrigt					Väggfast konsolbänk på söder fasadsida. Fågelholk på byggnadens västra fasad.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som en viktig del av Hammarbygården och dennas uttryck.	

Bild 58. Hammarbys uthus, fasad mot söder.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
510	Förråd/ hönshus.	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Lockpanel. Förtäckt öppning på den västra fasaden i samma material som vägg.		Röd. Vita knutar.	Vittrad färg.	
Dörrar		1 st. Stående paneldörr med bandgångjärn och smala foder.		Röd panel. Svarta foder.	Stor del blottat trä.	
Fönster		1 st. enlufts med brädfoder.		Vitt	Vittrad färg med viss påväxt.	
Tak		Pulpettak med trapetskorrugerad plåt. Plåt vilar direkt på ströläckt.				
Vegetation					Vildvuxen. Byggnaden står inne bland träden i en nedåtlutandes sluttning.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden finns ej med på kartor och register på gården och har förmodligen tillkommit i ett senare skede.	

Bild 59. Hammarbys Förrådshus, sett från sydväst.

Bläckhornet

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Småhus/ Bostadshus	1 (2)	1-48401	Hammarskog Bläckhornet 101 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel, knutbrädor, vatt-bräda mot sockel i plåt.		Röd panel, vita knutbrädor	Färgen är något torr. Vattbrädan är drabbad av påväxt.	
Dörrar		2 st. med brädfoder. 1 st. spegeldörr med sidodörr och över-ljusinsläpp. 1 st. igenbommad med diagonal panel och överljusinsläpp.		Grå-blå spegel-dörr. Röd paneldörr och vita foder.	Spegeldörr i gott skick, färgen flagar något. Paneldörren har trasigt överljusinsläpp, saknar handtag och är överlag i dåligt skick.	
Fönster		9 st. Karm, båge och spröjs i trä. Över- och underbleck i plåt. Brädfoder. 5 st tvålufts md spröjs om tre ru-tor/båge. 1 st. fönsterband med två tvålufts-fönster med spröjs om tre rutor/båge. 1 st fönsterband med ett tvålufts och ett enlufts, samtliga med spröjs om tre rutor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om 2 rutor. 1 st tvålufts med mittpost.		Vit	Färgen har torkat och flagnar, framför allt på blecken.	
Tak		Sadeltak men ge-nombrott för fönst-er mot norr. Tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä och vindskivelist i plåt. 1 st. putsad skorsten med profilerad överkant. Modern vatten-avrinning.		Rött tegel. Vita vindbrädor. Vit vattenavrin-ning. Orange plåt.	Påväxt på tegelpannor samt plåt. Torkad färg på träelement.	

Vegetation			Väl undanhållen från huset. Grusmark utanför söder och väster fasad.
Övrigt	Förstukvist av trä-konstruktion på natursten. Veranda-räcke i trä av en-klare utförande. Tvåkupigt lertegel med nockpannor i tegel. Vindskivor och vinkelränna i trä, vindskivelist plåt.	Vitt veranda-räcke.	Färg på vindskivor har torkat och flagnat. Nytt färglager på verandaräcke.
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhi-storiskt värde som grundar sig i byggnadens roll i gårdens historia och en del av den be-byggelse som var typisk för sekelskiftets gårdar i uppland.

Bild 60. Bläckhornets bostadshus sett från norväst.

Bild 61. Bläckhornets bostadshus, fasad mot väster.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Garage/ får-hus	2 (26)	5-1283516	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel med vattenbräda av trä mellan markplan och gavelspets.		Rödslammad	Locklister saknas på partier. Färgen har vittrat.	
Dörrar		Pardörr med stående panel och bandgångjärn.		Svart	Färgbortfall, står direkt mot mark.	
Fönster		2 st. englas med spröjs om fyra rutor. Brädfoder.		Svart foder och karm. Vit båge och spröjs	Färg har torkat och flagnat. Kitt bör ersättas.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vatten- och vindbrädor i trä.		Rött tegel. Svart papp.	Färg på vatten- och vindbrädor har nöts bort. Påväxt på pannor. På papptaket har beläggning gått sönder och undertak i trä blottas.	
Vegetation					Ligger tätt mot huset på dess nordliga och östliga sida. Barr och annat naturmaterial ligger även upp mot byggnadens fasader på sydlig och västlig sida. Huset står i en sydlig lutning.	
Övrigt		Tillbyggnad i liggande slätpanel. Papptak på denna.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess roll i gårdsbebyggelsen för Bläckhornet samt Hammarskog som helhet.	

Bild 62. Garage/Fårhus nordlig fasad.

Bild 63. Garage/fårhus väster fasad.

Bild 64. Garage/fårhus sett från söder, från vägen.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Varmgarage	3 (33)	6-764050	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong			Gott skick	
Vägg		Locklistpanel. Vattenbräda i plåt.		Röd panel Svart plåt	Gott skick	
Dörrar		5 st. med liggande panel varav 4 st garageportar		Svart	Gott skick	
Fönster						
Tak		Sadeltak i sinuskorrugerad plåt med takfotsräcken i plåt.		Svart	Gott skick	
Vegetation					Väl undanhållen från byggnaden. Väl utarbetat dränage leder bort vatten.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden är modern och byggd så sent som 2015. Den har således ej något kulturhistoriskt värde.	

Bild 65. Varmgaragets södra fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	TC	4		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel						
Vägg		Liggande välvd panel.		Röd	Kraftig påväxt.	
Dörrar		1 st. paneldörr med stående panel och fönster med strukturglas. Brädfoder.		Röd	Kraftig påväxt, fuktangripen. Saknar handtag.	
Fönster						
Tak		Pulpet-papptak		Svart	Påväxt.	
Vegetation					Byggnaden står mitt i slyn.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

Bild 66. Sett från vägen. Öster.

Östbergstorpet

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Småhus	1 (9)	1-23338	Hammarskog 30 755 91 UPPSALA		
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Natursten				
Vägg		Locklistpanel		Röd	Gott skick	
Dörrar		2 st. Paneldörrar. 1 st. med snedställd panel och synliga beslag. 1 st. försedd med locklistpanel.		Grå snedställd paneldörr. Röd locklist-dörr.	Gott skick. Något torkad färg.	
Fönster		7 st. Karm, båge och spröjs i trä med brädfoder. Över- och underbleck i plåt. 4 st. tvålufts med mittpost, spröjs om tre rutor/båge. 2 st. mindre tvålufts med mittpost, spröjs om tre ru-tor/båge. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor.		Vit	Färg har torkat och flagar.	
Tak		Sadeltak med en-kupigt lertegel. Vind-, vatten- och nockbrädor i trä. Putsad skorsten med profilerad överkant. Vattenavrinning i trä av äldre karak-tär. Dekorativa slut på vinskivor vid takfot.		Rött tegel. Vindbräda röd-målad. Övrigt trä till synes omålat.	Träelement som saknar färg är mycket uttorkade.	
Vegetation					Ligger tätt mot byggnadens östliga sidor där marken även är något förhöjd kontra hus-grunden.	
Övrigt					Skylt i trä ovan entrédörr på sidokammare lyder ”Konlg, Uplands, Regemente, Ha-gunda Compagnie No 39,”	
Kulturhistoriskt värde					Sidokammarstuga med beva-rad fast interiör. Byggnadens funktion som soldattorp finns	

			väl dokumenterad vilket ger byggnaden proveniens. Står idag öppen för allmänheten vilket ökar gårdens tillgänglighet.

Bild 67. Östberstorpet Söder fasad.

Bild 68. Östbergstorpet. Öster fasad.

Bild 69. Detalj ovan entrédörr.

Riksnyckel: 2-497323

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Uthus/ hönshus	2 (20)	5-1262360	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten samt gjuten platta.				
Vägg		Locklistpanel samt liggtimmer.		Röd	Lättare påväxt. Liggtimmer som vetter mot hönsgård är i sämre skick. Vid färgbortfall är underliggande timmer blottat och grånat.	
Dörrar		1 st. bräddörr.		Röd	Bra skick	
Fönster		2 st. med brädfoder. 1 st. enlufts med karm, båge och spröjs i trä. Spröjs om fyra rutor. 1 st. enlufts.		Vit	Trasiga rutor. Färg i relativt bra skick men trasiga rutor skyndar på nedbrytningsprocessen.	
Tak		Enkupigt lertegel. Vind-, vatten, och nockbrädor i trä. Vattenavrinnig i trä.		Rött lertegel. Till synes omålat trä.	Vattenavrinningen är trasig ovan fönster. Träelement är torra och spruckna.	
Vegetation					Sly ligger emot byggandens östra sida.	
Övrigt		Avträde/TC på byggnadens östra sida.			Avträdet var ej tillgängligt vid besiktning.	
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess roll bland gårdsbebyggelsen. Att den har brukats fram till förra sommaren för djurhållning ger även byggnaden och gården ett kontinuitetsvärde.	

Bild 70. Östbergstorpets hönshus västra fasad.

Bild 71. Österbergstorpets hönshus östra fasad. TC närmst i bild.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
514	Jordkällare	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-19	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, delvis inbyggd i sluttning			Nyligen renoverad.	
Vägg		Sten. Gavelspets med slätpanel.				
Dörrar		1 st. bräddörr som leder till svalgången.			Fuktangrepp och påväxt. Materialbortfall.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindskivor samt nock- och vattbrädor i trä. Vindskivelist i plåt.		Rött tegel	Pannor har lossnat och blottar underliggande träkonstruktion. Påväxt på takpannor. Vittrad och eroderad färg på vindskivor och nockbräda.	
Vegetation					Nära anslutning till byggnaden.	
Övrigt					Byggnaden har nyligen blivit renoverad.	
Kulturhistoriskt värde					Jordkällaren har ett högt kulturhistoriskt värde då dessa var en viktig del av gårdsbebyggelsen vilken var mödosam att bygga.	

Bild 72. Östbergstorpets jordkällare sett från öster.

Fyristorp

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Bostadshus	(12)	1-77621	Hammarskog Fyristorp 58 755 91 UPPSALA	2016-05-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Locklistpanel. Gördellist i form av en enkel bräda. Vattbräda i trä på nordöstlig fasad, övriga fasader har en bräda som sockellist. Knutbrädor.		Röd panel Vit list och knutbrädor.	Lättare påväxt och fuktangrepp framförallt nordöstlig fasad. Knutbrädor är fuktangripna i högre grad.	
Dörrar		1 st. Panelpardörr. Fiskbenspanel, nedre del med liggande panel.		Brun	Igenbommad. Färgbortfall och blottad panel.	
Fönster		16 st. med karmar bågar och spröjs i trä. Över- och underbleck i plåt. Foder i trä. 4 st. tvålufts med mittpost och spröjs om två rutor/båge. Foder uppvisar snickarglädje med tappar på den nedre och de stående fodren. Det överliggande fodret kröner ut från fasaden. 2 st. tvålufts med mittpost och spröjs om två rutor/båge. Brädfoder. 3 st. enlufts med spröjs om fyra rutor/båge. brädfoder. 6 st. enlufts med spröjs om två rutor/båge. brädfoder 1 st. englas, kvadratisk med brädfoder.		Vit	Foder med snickarglädje har på ett flertal ställen skadats och förlorat tappar. Överlag råder sprucken färg och färgbortfall på samtliga fönster. Kitt är sprucket och saknas på ett flertal partier.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä. Nock och vindskive-		Rött tegel.	Påväxt nordöstlig sida. Skorsten till synes i gott skick, basskydd i plåt är något angripet av påväxt.	

	list i plåt. Skorsten i tegel. Moderna stuprör för vattenavrinning.		
Vegetation			Sly växer runt hela huset och buskage börjar få fäste i nära anslutning till byggnadskroppen. Lätt lutning leder fram till byggnadens nordöstra fasad.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården. Det finns mycket dokumentation om byggnaden genom tiden vilket ger den proveniens.

Bild 73. Fyristorp sett från väster.

Bild 74. Fyristorp, nordvästlig fasad.

Bild 75. Fyristorp, nordöstlig fasad.

Riksnyckel: 2-497329
1909

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Jordkällare	2 (24)	5-1288499	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Jordkällare med överbyggnad. Locklistpanel med olika långt mellan lister. Blottad sten på den sydvästra fasaden vid ingången till jordkällaren. Syllist och vattenbräda i trä.		Röd	Påväxt i nederkant.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med liggande profilerad panel. Smalt foder. 1 st. brädpardörr med tätt stående bräder. Bandgångjärn. Överbleck i trä.		Brun Röd	Brun paneldörr med färgbortfall.	
Fönster		1 st. tvålufts med mittpost. Spröjs om två rutor/båge. Korrugerade hörnjärn. Brädfoder		Vit	Färgbortfall och torkat kitt. Rostgenomträning vid hörnjärn.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä, vindskivelist i plåt.		Rött tegel. Rött trä. Svart plåt.	Ligger en stor del nedfall på taket. Påväxt. Vindskivor är mycket torra.	
Vegetation					Ligger i nära anslutning till byggnaden. Träd slår mot den södra fasaden och barr och liknande täcker taket.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården	

Bild 76. Fyristorps jordkällare med överbyggnad. Fasad sydväst.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Bastu/ Om-klädnings-rum	3 (28)	5-1270276	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong			Gott skick.	
Vägg		Liggande panel. Knutbrädor		Röd panel. Vita knutbrädor	Påväxt fasadsida mot öster och norr.	
Dörrar		2 st. Paneldörrar med liggande panel, mindre rektangulärt fönster i överkant och brädfoder.		Vita	Dörr mot norr fuktangripen i nederkant. Färgbortfall.	
Fönster		4 st. tvålufts med brädfoder. Under-bleck i plåt.		Vit	Gott skick	
Tak		Sadeltak med tra-petskorrigerad plåt. Moderna stuprör för vattenavrinning.		Svart stuprör	Gott skick	
Vegetation					Ligger i nära anslutning till bygganden.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

Bild 77. Fyristorps Bastubyggnad. Väster fasad.

Bild 78. Fyristorps bastubyggnad, nordlig fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
	F.d. hönshus	4		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, torpargrund.				
Vägg		Locklist på fasader mot nordväst och nordöst, slätpanel övriga. Vattbräda skiljer av gavelspets på fasad nordväst. Vattbräda ovan sockel.		Röd panel.	Vittrande färg. Påväxt. Fasad mot nordöst är kraftigt angipen av påväxt och material har murknat till den grad att det råder materialbortfall. Fasad mot nordväst är missfärgad, något som kan vara en effekt av tidigare hönshållning.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med smal liggande panel. Bandgångjärn. 1 st. Bräddörr. Blivit breddad utan att tidigare bandgångjärn avlägsnats.		Röd	Båda dörrarna har drabbats av påväxt. På bräddörren är tydligt vilken del som tidigare utgjorde den mindre del då denna är angripen av mer påväxt samt är porösare i materialet.	
Fönster		1 st. tvålufts med spröjs om tre rutor/båge. Brädfoder. Underbleck i plåt.		Vit	Vittrande färg och färgbortfall.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Nockpannor i tegel. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning i förzinkad plåt.		Rött tegel.	Påväxt. Torkad färg på vindskivor.	
Vegetation					I nära anslutning till huskroppen.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården	

Bild 79. Fyristorpets före detta hönshus. Väster och öster fasad. Lägg märke till missfärgning väster fasadsida.

Humlegården

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
516	Sommar-stuga	1 (5)	1-50970	Hammarskog 80 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Torpargrund. Tätad och stärkt med bruk.			Sprickor och fallet material. Syllstock samt ändträ som står i kontakt med mark är vid partier fuktangripna.	
Vägg		Locklistpanel. På västlig fasadsida ses skillnad i byggteknik efter ombyggnatoiner. Syllist på fasadens södra del där vattbräda står mellan denna och panel. Mittenpartiet saknar vattenbräda. Byggnadens nordligaste del har endast vattbräda. På den östra fasadsidan råden en enhetlig utformning av panel samt avslut med panel mot sockel.		Röd	Färg har vittrat något och panelen är torr.	
Dörrar		1 st. Paneldörr med stående panel och en fönsterruta.		Brun (oljad)	Ytbehandlingen har mörknat något och torkat ut i dörrens nederkant.	
Fönster		6 st. samtliga med brädfoder där det överliggande fodret går ut något på vardera sidan om de stående fodren. 5 st. tvålufts med mittpost och spröjs om sex rutor/båge. Underbleck i plåt. 1 st. rektangulärt enlufts med korrugerade hörnjärn		Vit	Gott skick.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel och tegelnock. Vattbräda och vindskivor i trä. Modern vattenav-		Rött tegel. Svart plåt.	Lättare påväxt.	

	rinning i plåt. 1 st. skorsten i tegel med utskjutande krön och plåtsvep.		
Vegetation			Väl undanhållen från byggan-den som ligger i en sluttning varpå fukttrycket mot den västra sidan är högt.
Övrigt	Förstukvist klädd med locklistpanel och lika takbeklädnad, dock med flackare lutning, som resten av huset. Står ej på torpargrund utan på fundament.		Gärdsgård mot vägen på den östra sidan.
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård. Byggnaden innehar dessutom en del äldre fast inredning och dess utveckling går att följa i fasaden.

Bild 80. Humlegården. Öster fasad.

Bild 81. Humlegården. Detalj förstukvist.

Bild 82. Humlegården väster fasad. Lägg märke till panelens olika utförande.

Bild 83. Humlegården. Detalj panel och förrådsdörr.

Riksnyckel: 2-497336

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
516	Uthus	2		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Torpargrund med stenplintar vid lider-delen av byggnaden (södra) samt en gjuten del under det för detta uthuset (norra delen).			Sprickor i gjuten del.	
Vägg		Locklistpanel med varierande avstånd mellan locklister.		Röd	Gott skick.	
Dörrar		3+1 st. 1 st. paneldörr med diagonal panel, brädfoder, snidat handtag och låsanordning samt bandgångjärn. 2 st. plankdörr med stående plank och bandgångjärn. +1 förtäckt område som förmodligen rymt en liderport.		Svart paneldörr. Röda plankdörrar.		
Fönster		3 st. med brädfoder. 1 st. trelufts med två mittposter och spröjs om tre rutor/båge. Korrugerade hörnjärn på de yttre bågarna. 1 st. enlufts med spröjs om tre rutor. 1 st. kvadratiskt enlufts		Svart foder Vit karm, båge och spröjs.	Kitt i relativt bra skick men varierar mellan rutor. En del rutor med större mängd sprickor.	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor och vattbrädor i trä.		Rött tegel.	Påväxt både på tegel och trä.	
Vegetation					I nära anslutning till byggnaden men återhållen tillräckligt mycket för att inte ligga i direkt kontakt. Byggnaden står uppe på en mindre kulle.	
Övrigt		Lucka till hålutrymme på öster		Röd	Gott skick	

	fasad. Plankdörr med trävred.		
Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som en del av humlegårdens bebyggelse samt i större perspektiv som en del av Hammarskogs bebyggelse sedan sekelskiftet 1900.

Bild 84. Humlegården uthus settfrån söder.

Bild 85. Humlegårdens uthus. Fasad mot väster.

Bild 86. Humlegårdens uthus, fasad mot norr.

Björkbacken

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
517	Småhus	1 (3)	1-34788	Hammarskog Björkbacken 100 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten. Spritputsad		Grå	Gott skick	
Vägg		Locklistpanel		Röd	Vittrad färg som på partier, vilka varit extra utsatta för väder och vind, har mörknat.	
Dörrar		2 st. paneldörrar. 1 st. med stående small panel och fönsteröppning. 1 st. diagonal panel med bandgångjärn.		Grön med stående panel. Svart med diagonal.	Paneldörr med stående panel står under tak på förstukvisten. Dörr med diagonal panel leder ner till källaren och på denna har färgen vittrat något.	
Fönster		10 st. med brädfoder och underbleck i plåt. 4 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. 2 st. tvålufts med spröjs om två rutor/båge. 2 st. enlufts. 1 st. enlufts med spröjs om två rutor. Korrugerade hörnjärn. Saknar underbleck. 1 st. tvålufts med mittpost.		Vit	Gott skick	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. 1 st. skorsten i tegel. 1 st. ventilationshuv i plåt.		Rött tegel. Vitt trä. Svart plåt.	Påväxt på tegel och trä.	
Vegetation					Tomten är kuperad och marken går upp något på byggnadens norra sida och sluttar sedan ner mot söder vilket blottar del av källarvåning. Sly växer på byggnadens södra sida.	
Övrigt						

Kulturhistoriskt värde			Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård. Byggnaden i sig är Björkbackens bostadshus och finns omnämnd i Hammarskogs historia.

Bild 87. Björbackens bostadshus sett från sdöer.

Bild 88. Björkbackens förstukvist.

Bild 89. Björkbacken. Öster fasad.

Bild 90. Björkbacken. Fönstergenombrott i tak. Nordlig fasad.

Bild 91. Björkbacken väster fasad.

Riksnyckel: 2-497353

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
517	Uthus	2 (23)	5-1288859	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, gjuten.				
Vägg		Locklistpanel.		Röd	Vittrande färg. På byggnadens östra sida har färg vittrat och eroderats så pass mycket att underliggande trä blottas.	
Dörrar		3 st. samtliga med bandgångjärn 2 st. plankdörr med stående plank och handtag av äldre snidad karaktär. Tydliga märken efter cirkelsåg. 1 st. paneldörr med diagonal panel och brädfoder.		Svarta dörrar. Vitt foder.	Något vittrande färg.	
Fönster		2 st. med brädfoder. 1 st. tvålufts med mittpost och spröjs om åtta rutor/båge. Korrugerade hörnjärn. Underbleck i plåt. 1 st. enlufts.		Vit	Torkad och vittrad färg. rostgenomslag på underbleck	
Tak		Sadeltak med enkupigt lertegel. Vindskivor, nock- och vattbrädor i trä. Hängränna i förzinkad plåt på söder sida.		Rött tegel	Påväxt på tegel. Ytbehandling på trä är borta och det råder påväxt och materialbortfall. Vattbrädor är särskilt utsatta för materialbortfall.	
Vegetation					Buskage i nära anslutning till byggnadens södra och östra fasadsidor. Byggnaden ligger i sluttande mark från väster.	
Övrigt		Vedställ i trä har monterats mot söder fasadsida. Pannplåt till ”tak”.				
Kulturhistoriskt värde					Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde som grundas i dess del av bebyggelsen runt hammarskogs herrgård samt dess del i Björkbackens bebyggelse.	

Bild 92. Björkbackens uthus. Sett från sydväst.

Bild 93. Björkbackens uthus. Nordlig fasad.

Bild 94. Björkbackens uthus. Östlig fasad.

Naturskolan (del av Bläckhornet)

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
9010	Skola	1 (13)	1-71434	Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Locklistpanel. Vattbräda i trä innan gavelspets.		Röd	Ej ommålat sedan första strykning (omkring 1987). Vittrad slamfärg. Mindre fuktangrepp, framför allt vid vattentag, samt blottat material. Saknas mindre bitar i locklistpanel på nordlig fasad.	
Dörrar		3 st. Fiskbensmönstrad panel med diagonal fönsteröppning. Brädfoder. Överbleck i plåt.		Vit	Bra skick. Dörr mot norr har flagande färg. (övriga skyddas under tak)	
Fönster		20 st. 18 st. tvålufts med mittpost och spröjs om tre rutor/båge. Brädfoder. Över och underbleck i plåt. 2 st. enlufts med spröjs om tre rutor där översta rutan har diagonalt avslut. Underbleck i plåt.		Vit. Svarta bleck.	Torr färg vilken spruckit och flagnat. Kitt är torrt och har fallit bort på flertalet fönster.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Tegelnock. Vindskivor i trä. Vindskivelist i plåt. Putsad skorsten med profilerad kranslist. Kvadratisk ventilationshuv. Modern vattenavrinning. Takfotsräcke i plåt. Tillbyggnad mot väst har trapetskorrugerad plåt.		Rött tegel. Vitt trä och puts. Svart plåt.	På tillbyggnad mot norr har fundament sjunkit vilket ger taket en lät brytning.	

Vegetation			Väl undanhållen från byggnaden. Björk vid nordöstra hörnet ökar påväxt på taket samt stör brukare.
Övrigt			Tillbyggnaderna ”verandorna” har båda tillkommit senare.
Kulturhistoriskt värde			Bidrar till Hammarskogs pedagogiska värde.

Bild 95. Naturskolans norra fasad.

Bild 96. Naturskolans södra fasad.

Bild 97. Naturskolans västra fasad.

Bild 98. Naturskolan sedd från nordväst.

Riksnyckel: 2-497344

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511	Jordkällare/ hönshus.	2 (31)	5-1291260	Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	

Byggnadsdel:	Material:	Kulör:	Skick:
Sockel	Sten		
Vägg	Locklistpanel Blottad sten vid jordkällaren. Mellan sten och panel ryms vattbräda i trä.	Röd	Vittrad färg.
Dörrar	3 st. paneldörrar 1 st. smal panel och överstycke i plåt. Bandgångjärn. Smala foder. 1 st. smal diagonal-panel. Brädfoder. 1 st. stående panel, bandgångjärn. Smala foder.	Brun Svart Röd	Dörr mot söder står uppställd. Till synes bra skick. Dörr mot öster vittrad färg i nederkant. Förmodligen till följd av nederbörd. Dörr mot norr står i nära anslutning till omgivande vegetation och är fuktangripen.
Fönster	2 st. med brädfoder. 1 st. tvålufts med mittpost 1 st. enlufts med spröjs om fyra rutor.	Svarta foder. Gröna karmar. Vita bågar.	Trä i bågar på fönster mot söder är mycket uttorkat och det finns knappt färg kvar.
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel samt tegelnock. Vindskivor i trä. Modern vattenavrinning mot öster.	Rött tegel. Svart trä.	Påväxt och nedfall från träd. Vitrad färg. Hängrännan på öster fasad har gått sönder och leder i dagsläget vatten mot entré till hönshus.
Vegetation			Byggnaden står i en sluttning vilken leder vatten mot denna. Detta gör att det mot byggnadens norra fasad är viktigt att håll vegetationen under kontroll.
Övrigt			
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården

Bild 99. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Fasad mot öster.

Bild 100. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Fasad mot söder.

Bild 101. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Detalj dörr fasad söder.

Bild 102. Naturskolans/Bläckhornets jordkällare/fårhus. Sett från nordväst.

Riksnyckel: 2-497352

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
511/ 9010	Båthus	3		Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Gjuten.				
Vägg		Locklistpanel. Knutlådor av brädor.		Röd Vita knutar	Vittrad färg. Materialbortfall knutlådor.	
Dörrar		1 st. paneldörr med diagonal panel. Bandgångjärn. Brädfoder.		Svart panel. Vitt foder	Vittrad färg. Påväxt.	
Fönster		4 st. Brädfoder 1 st. tvålufts med mittpost. Under- och överbleck i plåt. 2 st. enlufts med spröjs om nio rutor. Korrugerade hörnjärn. 1 st. kvadratiskt enlufts.		Vit	Lättare färgbortfall, framför allt på fönsterbleck. Rostgenomslag vid spik.	
Tak		Pulpettak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä, vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning med endast hängränna.		Rött tegel.	Riklig påväxt.	
Vegetation					Under kontroll	
Övrigt					Odlingsträdgård söder om byggnaden. Mark lutar mot söder.	
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och samhörigheten med gården.	

Bild 103. Naturskolans/Bläckhornets Förråd/båthus. Sett från söder.

Bild 104. Naturskolans/Bläckhornets Förråd/båthus. Sett från norr.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
9010	Paviljong	4		Hammarskog Bläckhornet 103 755 91 UPPSALA	2016-09-02	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel						
Vägg		Regelkonstruktion				
Dörrar						
Fönster						
Tak		Valmat sadeltak med lanternin. Pappbeläggning.				
Vegetation						
Övrigt					Byggd av Hammarskogs snickeri.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 105. Naturskolans Paviljong.

Bastubyggnad

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
606	Bastu-byggnad	1 (4)	1-64623	Hammarskog Bläckhornet 99 755 91 UPPSALA	2016-08-25	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong		Svart	Gott skick	
Vägg		Lockpanel		Mörkbrun	Torr färg som flagar med viss påväxt, framförallt på vid byggnadens nordvästra hörn.	
Dörrar		7 st. Paneldörrar med plåtskydd i nederkant. 6 st. med liggande panel varav 1 st. pardörr. 1 st. stående panel.		Mörkbrun	Gott skick.	
Fönster		73 st. karm och båge i trä. Under-bleck i plåt. Enlufts. 39 st. rektangulära. 11 st. stora 23 st. mellanstora		Vit	Gott skick	
Tak		Pulpet-papptak med svag lutning. Flertalet ventilat-ionsutlopp.		Grått	Endast okulärutvändig besikt-ning visar inga skador.	
Vegetation					Väl undanhållen från bygg-nadskroppen. Byggnaden lig-ger nedanför en sluttning.	
Övrigt					Idag används halva byggnaden som omklädningsrum och fikarum för anställda i snicke-riet.	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 106. Bastun. Fasad mot väster.

Bild 107. Bastun. Fasad mot öster.

Riksnyckel: 2-497343

Reningsverket

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
				Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Betong				
Vägg		Locklistpanel. Knutbrädor.		Röd panel. Svarta knutar.	Gott skick	
Dörrar		1 st. säkerhetsdörr i plåt med sidodörr.		Svart.	Gott skick	
Fönster						
Tak		Sadeltak med trapetskorrugerad plåt. Modern vattenavrinning. Vindskiva i trä, vindskivelist i plåt. Modern vattenavrinning.		Svart papp.	Gott skick	
Vegetation					Väl borthållen från byggnaden.	
Övrigt		Invid byggnaden står rengöringstrumman omgärdad av stängsel.		Grönt.	Gott skick	
Kulturhistoriskt värde						

Bild 108. Reningsverket.

Moderna uthus

Utefter vandringsleder och vid Hammarskogsgård finns uthus för dagens besökare.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
	Uthus.			Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-09-08	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten, torpargrund.				
Vägg		Locklist. knutbrädor.		Röd panel. Vita knutar	Överlag gott skick.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal stående panel. Snedställda trähandtag och bandgångjärn.		Röd	Överlag gott skick.	
Fönster						
Tak		Pulpettak med sinuskorrugerad plast.		Vit.	Överlag gott skick	
Vegetation					Överlag bra.	
Övrigt		Ramp i trä leder upp till plankgolv före ingång.				
Kulturhistoriskt värde						

Bild 109. Uthus vid Dalkarlskärret.

Hammarskog 1:6

Ännesta

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
513	Bostadshus	1 (2)	1-91312	Hammarskog 10 755 91 UPPSALA	2016-09-06	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten & gjuten. Torpargrund.			Stora sprickor. Djurgryt in under grunden.	
Vägg		Locklistpanel. Och knuttimrat ligg-timmer.		Rödslammat	Vittrad färg. Materialbortfall. Påväxt, framför allt på nordlig fasad.	
Dörrar		3 st. 1 st. paneldörr med diagonal panel. Bandgångjärn. Brädfoder 1 st. bräddörr med brädfoder 1 st. lucka med stående brädor och bandgångjärn.		Brun	Vittrande färg. Paneldörr skyddas av burspråk.	
Fönster		6 st. brädfoder och överbleck i trä. 3 st. tvålufts med mittpost om tre rutor/båge. 2 st. fönster likt ovan beskrivna placerade i band. Korrugerade hörn-järn. 1 st. kvadratiskt enlufts.		Vit	Flagande färg. Torkat kitt med bortfall på ett flertal ställen. Rostgenomslag. Trasiga rutor.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor och vattbrädor i trä. 1 st. skorsten i tegel. Hängrännor i plåt.		Rött tegel.	Påväxt. Pannor har rasat.	
Vegetation					Huset ligger nedanför en slut-ning. Nordlig sida, mot slut-ning, har stor del högre vege-tation som ligger nära huset. I övrigt har gården blivit över-vuxen och svårframkomlig.	
Övrigt		Sammanbyggd med nedan redovisade magasin vilket ger variation mellan				

	vägg och grund. Porslinknoppar från elinstallation finns kvar. Inbyggt burspråk.		
Kulturhistoriskt värde			Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön. Dock saknas idag två byggnader från gården som har rivits.

Bild 110. Ännesta sommarstuga sett från sydväst.

Bild 111. Ännesta sommarstuga sett från sydväst.

Bild 112. Burspråk.

Bild 113. Ännesta sommarstuga. Byggnadsdel som knyter samman byggnaderna. Sett från söder.

Bild 114. Ännesta sommarstuga sett från söder. Liggtimmersektion.

Bild 115. Ännesta sommarstuga nordöst.

Riksnyckel: 2-497362

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
513	Magasin/ Källarnatt-stuga.	(4)	5-1248232	Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Jordkällaren har sten väggar. Ovan denna knuttimrat liggtimmer. Knutlå-dor med resta brä-der. Vägg mot norr och väster har lock-listpanel.		Rödslammat	Stockar har glidit isär och gjort konstruktionen ostabil. Byggnaden lutar tydligt. Färgen har vittrat och timret är fuktangripet.	
Dörrar		2 st. 1 st. paneldörr med liggande panel. Bandgångjärn. 1 st. bräddörr med liggande brädor.		Svart	Paneldörr står på glänt. Fast spikad. Rostgenomslag på gångjärn. Bräddörren är i dåligt skick. Låsanordningen är trasig och dörren hänger i gångjärnen. Färgen har vittrat och blottar brädorna.	
Fönster		2 st. 1 st. glugg i väggen. 1 st. enlufts med spröjs om sex rutor.		Brun	Trasig ruta. Vittrad färg. Torkat kitt med materialbort-fall.	
Tak		Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Vindskivor i trä och vindskivslist i plåt.		Rött tegel	Takpannor är lösa och under-liggande takfot i trä har loss-nat.	
Vegetation					Huset ligger nedanför en slut-ning. Nordlig sida, mot slut-ning, har stor del högre vege-tation som ligger nära huset. I övrigt har gården blivit över-vuxen och svårframkomlig.	
Övrigt		Sinuskorrigerad plåt står för timret på den södra sidan.			Plåt kan dölja skador.	
Kulturhistoriskt värde					Det finns ett kulturhistoriskt värde i gårdsmiljön och sam-hörigheten med gården.	

Bild 116. Ännesta magasinsbyggnad/källarnattstuga. Öster fasad.

Bild 117. Ännesta magasinbyggnad. Detalj jordkällardörr söder fasad.

Obj.	Byggnad	Byggn nr	Riks-nyckel	Adress	Datum	Reviderad
515	Pumphus	3		Hammarskog 755 91 UPPSALA	2016-08-31	
Byggnadsdel:		**Material:**		**Kulör:**	**Skick:**	
Sockel		Sten				
Vägg		Putsad sten. gavelspets med locklist.		Vit pits. Rött trä.	Putsen är skadad och färglager har, framförallt vid sockel, eroderats bort. Färg på trä har vittrat bort och syns knappt utöver i anknytning till tak.	
Dörrar		1 st. paneldörr med smal stående panel.		Svart.	Färg har eroderats bort och blottar panel.	
Fönster						
Tak		Sadeltak med pappbeklädnad. Vindskivor och vattbrädor i trä.		Svart papp.		
Vegetation					Omgärdande syrenbuskar har växt runt byggnaden.	
Övrigt						
Kulturhistoriskt värde						

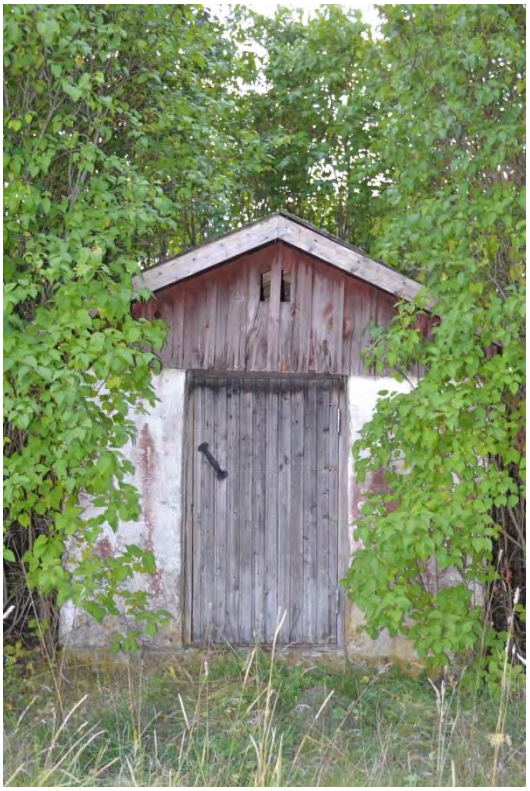

Bild 118. Ännesta pumphus. Väster fasad.

Destination Uppsala.

Förstudierapport.

Beslutsunderlag för utveckling av Hammarskogs friluftsområde

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning

2. Bakgrund

3. Uppdraget

3.1 Syfte och mål med förstudien

4. Organisation

4.1 Samverkan/samarbeten

4.2 Underleverantörer

5. Nulägesbeskrivning

5.1 Enkätfrågorna. Metod, respondenter och svarfrekvens

5.2 Sammanställning av resultatet av enkätintervjuer

5.3 Observationer på området

5.4 Slutsatser

6. Beslutsunderlag och förslag

- Strategidokumentet

6.1 Vision och varumärkeslöfte. Workshop 1

6.2 Marknadsundersökning

6.3 Mål

6.4 Konsekvensanalys 1

6.5 Utvecklingsidéer. Workshop 2

6.6 Benchmarking

6.7 Projekt Hammarskog ”Mötesplatsen”

- Prioriterade åtgärder
- Rollfördelning och organisation
- Estimerad budget och marknadsvärdering

6.8 Konsekvensanalys 2, inklusive riskanalys

6.9 Konkurrentanalys

6.10 Handlingsplaner

6.11 Handlingsplan och estimerad budget för ”startprocessen”

1. Sammanfattning

Bakgrund

Uppsala kommun har ett besöksmål, Hammarskogs friluftsområde, som idag inte utnyttjas till sin fulla potential. Utbudet behöver förbättras för att öka attraktionskraften för både Uppsalabor och externa besökare, och förutsättningarna för aktörerna behöver stärkas så att de kan verka långsiktigt på platsen.

Uppdraget

Stadsbyggnadsförvaltningen ska utreda framtiden för Hammarskog, d v s utvecklingen av den publika verksamheten inom friluftsområdet, det blivande naturreservatet. Destination Uppsala har till denna utredning fått i uppdrag att göra en förstudie.

Beslutsunderlag och förslag

Förstudien inleddes med en workshop där politiker och tjänstemän från berörda nämnder, förvaltningar och bolag formulerade en vision och ett varumärkeslöfte.

Vision: *Hammarskog, en genuin plats för friluftsliv och upplevelser.*

Varumärkeslöfte: *För människor som uppskattar att vara tillsammans, i rörelse och värderar det naturliga och äkta högt, erbjuder Hammarskog rekreation, balans och påfyllning som gör att de känner sig energiska, glada och tillfreds.*

Med ledning av vision, varumärkeslöfte, nulägesanalys, marknadsundersökning, satta mål och val av målgrupper, benchmarking, konsekvens- risk- och konkurrentanalyser presenteras förslag till utvecklingsområden och prioriterade åtgärder, organisation/rollfördelning mellan kommunen, föreningsliv och privata entreprenörer samt en handlingsplan med estimerad budget och marknads-värdering. Förslaget har namnet ” C/o Hammarskog".

Budget i balans

Vision/Mål:
Strategin för projekt C/o Hammarskog är att uppnå ekonomisk balans genom ökade intäkter i förhållande till kostnader – och i relation till beslutade investeringar.

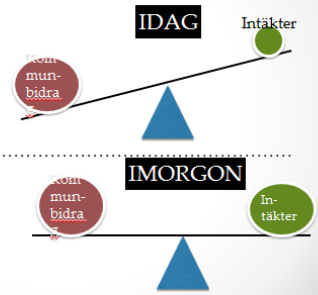

"Strategi C/o Hammarskog"

C/o-strategin är en del av den moderna tidens ekonomi – crowd funding – där flera delar på engagemang, tid och pengar. Strategin baseras på tre samspelande komponenter:

1. C/o - Produktutbud
2. C/o - Partner & sponsorskap
3. C/o - Digital & fysisk mötesplats

Vision

Exempel!

C/o affärsmodellen

C/o affärsmodellen:

- Graden av investeringar inom de olika fokusområdena ger ökade möjligheter till både partnerskap med lokala organisationer och föreningar och mer långsiktiga sponsorskap.
- Det lokala partnerskapet skapar utrymme för ett större produktutbud, genom närheten till och kunskapen om sina målgrupper.
- Det utökade produktutbudet ökar även marknadsvärdet och attraktiviteten för såväl besökare som nya intressenter.
- Fler besökare öppnar möjligheter till investeringar – som lockar nya partners och sponsorer.

Funktioner och ansvar

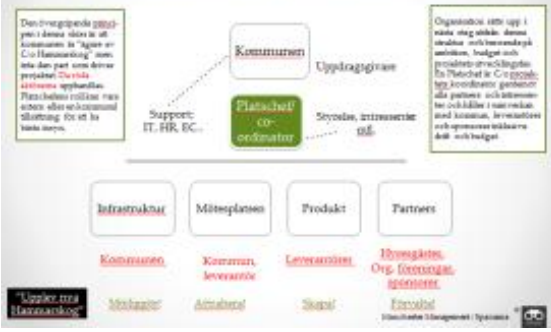

Mål / ambitionsnivå

Exempel!

Fokus	Steg 1	Steg 1-2	Steg 1-3
Investering	10-20 milj	25-40 milj	50-70 milj
Drift/organisation/ kommunikation	1 milj	2 milj	3 milj
Marknadsvärde/ Intäktsmöjlighet	1-3 milj	2-5 milj	5-10 milj
Besökar-effekt	X 1,5	X 3	X 5
Målgrupp	Som idag +	Bredare	Djupare
Upptagnings-område	Lokalt	Regionalt	Riks/internatio-nellt
Effekt	→	→	→

2. Bakgrund

Uppsala kommun har ett besöksmål, Hammarskogs friluftsområde, som idag inte utnyttjas till sin fulla potential. Utbudet behöver förbättras för att öka attraktionskraften både för Uppsalabor och externa besökare, och förutsättningarna för aktörerna behöver stärkas så att de kan verka långsiktigt på platsen.

Gatu- och samhällsmiljönämnden har givit Stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att utreda framtiden för besöksmålet Hammarskog. För att igångsätta denna utvecklingsprocess har SBF valt att engagera Destination Uppsala för att göra en förstudie. Projektledaren, med erfarenhet från besöksnäringen, skall inom ramen för projektets resurser ta in de kompetenser som behövs för att genomföra förstudien.

Destination Uppsala och näringslivskontoret i Uppsala kommun inbjöds till ett möte den 15 juni för att diskutera frågan om utveckling och för att få delge sina synpunkter kring besöksmålet.

Herrgården är navet i det naturreservat som är under bildning i området. Det finns politiska ambitioner om att här skapa ett regionalt/nationellt besöksmål på temat natur(fotografering) och hållbar utveckling. Samtidigt behöver naturreservatet ett besökscentrum och utveckling av aktiviteter och samarbeten av olika slag i området. Dessutom vill man att café- & restaurangverksamheten ska få blomma upp i herrgården igen.

Vid mötet den 15 juni 2016 beslutades att Destination Uppsala tillsammans med näringslivskontoret skulle ta fram ett förslag till projektdirektiv för förstudien.

Förslag till projektdirektivet överlämnades till Stadsbyggnadsförvaltningen och godkändes för fortsatt handläggning.

Den 7 oktober tecknades ett avtal mellan Stadsbyggnadsförvaltningen och Destination Uppsala om genomförandet av två förstudier, en för besöksmålet Ulva kvarn och en för Hammarskogs friluftsområde. Förstudierna skulle utföras under perioden oktober 2016 - april 2017.

3. Uppdraget

3.1 Syfte och mål med förstudien

Syfte med förstudien

- att ta fram en accepterad och gemensam vision och framtidsbild
- att göra en beskrivning av nuläget *(med fokus på sådant som skall användas i konsekvensanalysen och som nollårsvärden)*
- att baserat på ny vision, nya uppsatta mål genomföra en konsekvensanalys, föreslå utvecklingsområden och prioriterade åtgärder d v s ge förslag till utveckling som skapar ett mer attraktivt besöksmål

- att ge förslag på organisation/rollfördelning mellan kommunen, föreningsliv och privata entreprenörer när det gäller den verksamhet som skall bedrivas inom besöksmålet. Målet är att verksamheterna skall kunna bedrivas utan hyressubventioner från kommunen
- att ta fram ett strategidokument som inkluderar en handlingsplan om hur man kan utveckla besöksmålet, där det framgår vilka investeringar/kostnader kommunen måste ikläda sig för att genomföra handlingsplanen.

4. Organisation

4.1 Samverkan/ samarbeten

I förstudien har samverkan skett mellan följande parter;

Uppdragsgivare, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Roger Lindström/Per-Erik Johansson

Uppdragstagare, Destination Uppsala:
- Brita Zetterberg Blom, projektledare
- Stefan Pettersson, marknadschef

Arbetsgrupp
- Brita Zetterberg Blom, Destination Uppsala
- Agneta Säfström, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Inga-Lill Ekberg, Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppdragsgivarens roll och ansvar:

- Ta beslut enligt projektplanen
- Stödja projektledarens arbete
- Verka för att uppdragsgivaren, arbetsgrupp, projektgrupp, workshopdeltagare, respondenter i enkätundersökningen m fl medverkande parter har respekt för upprättad tidsplan

Övriga resurser, övriga representanter från SBF, ansvar:

- Stödja projektledarens arbete
- Verka för att uppdragsgivare, arbetsgrupp, projektgrupp, workshopdeltagare, respondenter i enkätundersökningen m fl i processen medverkande parter har respekt för upprättad tidsplan
- Leverera enligt aktivitetsplan såsom exempelvis vara bollplank vid framtagande av enkäter, kontakter med tänkta respondenter för att få ett godkännande för att de medverkar enkätundersökningen. Delta i arbetsmöten, planering och genomförande av workshops
- Delta i planeringen av marknadsundersökningen, och i framtagandet av mål
- Utse personer till projektgruppen och medverkande i workshops
- Vid förfrågan från projektledning eller konsult överlämna en beskrivning av nuvarande organisationsform, budget och resultat

Projektledarens roll och ansvar:

- Planera, leda och genomföra förstudien enligt beslutad projekt- och tidsplan.
- Fatta beslut inom upprättad budget

Projektgruppen:

Det har funnits en projektgruppen knuten till förstudien som har bestått av representanter från följande förvaltningar och bolag

- Ann-Charlotte Berger d'Argy, Kommunledningskontoret, näringsliv
- Ingemar Carlsson, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Henrik Löthgren, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Pia Sörås Staflin alt. Sabina Andersson Kulturförvaltningen
- Agneta Säfsten, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Karolina Vessby, Upplandsstiftelsen
- Jan Franzén, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Mikael Franzén, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Uppdragsgivaren, Roger Lindström/Per-Erik Johansson, Stadsbyggnadsförvaltningen har medverkat på ett antal möten

Projektgruppens roll:
Projektgruppen har varit rådsgivande för projektledaren och uppdragsgivaren. Gruppen har haft fem stycken minnesantecknade möten. Projektgruppen har också deltagit i workshop 2 för att ge input till processen.

Synpunkter från projektgruppen har dels tagits tillvara under processen dels finns de i "Förstudiens bilagor", för fortsatt input under utvecklingsprocessen.

4.2 Underleverantörer

Två underleverantörer har anlitats i förstudien. För marknadsundersökningen Markör Marknad & Kommunikation AB, Stockholm, och för förslag till utvecklingsområden, prioriterade åtgärder, organisation/rollfördelning samt budget och marknadsvärdering, Manchester Management AB, Stockholm.

5. Nulägesbeskrivning

En av förstudiens leverabler var att göra en beskrivning av nuläget på området, i syfte att fastställa nollårsvärden relaterat till uppsatta mål. För att få en bild av nuläget har skriftliga frågor ställts till aktörerna på området och till Stadsbyggnadskontoret. Ett ytterligare sätt att få en bild av nuläget var att göra observationer på plats, att beskriva ett antal "ögonblicksbilder" av de upplevelser som möter besökarna i Hammarskog.

5.1 Enkätfrågorna. Syfte, metod, respondenter och svarfrekvens

Syftet med att ställa frågor om nuläget till aktörerna/de verksamhetsansvariga i Hammarskog och till Stadsbyggnadskontoret var att fastställa nollårsvärden, relaterat till uppsatta mål.

Exempel på mål som frågeformuleringarna utgått ifrån *(från projektdirektivet):*

- Antalet besökare skall öka med xx% per år fram till 2020. *(Ökad attraktionskraft. Ökad användningen av egendomen Hammarskog)*
- Besökarna skall spendera mer pengar på plats/inom området.
- Antalet bokningsbara aktivitetserbjudanden, och antalet bokningar av bokningsbara aktiviteter skall öka med xx% fram till år 2020.
- Mer nöjda besökare. Nöjdhetsgraden med besöket ökar med xx enheter (på en skala …) fram till 2020.
- Kommunens kostnad per besökare ska minska/öka med x antal kr
- Mer hållbart besöksmål
- Bredda målgruppen
- Ett utökat upptagningsområde, regionalt (och nationellt, Hammarskog)
- Förbättrade förutsättningar för aktörer att bedriva verksamheter långsiktigt

Målen har kvantifierats och förtydligats senare i processen, se 6:3.

Syftet med att göra observationer, ”ögonblicksbilder” av nuläget i Hammarskog har varit att observera sådana företeelser som kan påverka besökarens ”nöjdhetsgrad”.

Metod: Frågorna har formulerats av Destination Uppsala och godkänts av Stadsbyggnads-förvaltningen. Frågenkäterna har besvarats digitalt, (Survey Monkey). Svarstiden har varit ca en vecka. Två påminnelser har skickats ut.

Avseende observationerna se nedan.

Respondenterna: Följande respondenter har tillfrågats av Stadsbyggnadskontoret om de var villiga att svara på enkäten, och godkänt detta:

Teknik & Service, tillsynsmän, Teknik & Service herrgårdscafeet, Arbetsmarknads-förvaltningen (Jobbcenters snickeri), Föreningen Hagunda PRO, Föreningen Dalbyviken, Naturskolan, Upplandsstiftelsen. Respondenterna uppmanades att svara tillsammans med kollegorna på respektive arbetsplats.

Svarsfrekvens: Endast en av respondenterna har valt att inte svara på enkäten. Två påminnelser har skickats ut.

5.2 Sammanställning av resultatet av enkätintervjuer

Presentation av resultatet

En sammanställning har gjorts per respondentgrupp:

- Aktörerna/verksamhetsansvariga på området
- Stadsbyggnadsförvaltningen

Sammanfattning av svar från aktörerna/verksamhetsansvariga:
Om inget annat anges är det 7 respondentgrupper som har svarat. Nollår är 2016.

- Det finns i stort sett inga säkerställda mätningar av antalet besökare och var besökarna kommer ifrån, inte heller av andra demografiska faktorer.

- Det finns relativt få aktiviter som kan bokas i förväg av privatpersoner och grupper.

- Aktörerna/verksamhetsansvariga arbetar i begränsad omfattning med hållbarhetsfrågor i sin verksamhet.

- På frågan om ”Hur ser besöksströmmarna ut, fördelat över året och veckan” svarar respondenterna att det är stora variationer.

- Mot vilka målgrupper har ni marknadsfört er verksamhet på Hammarskogs friluftsområde? *Svar: Fågel- och fiskintresserad allmänhet. Naturintresserad allmänhet. Föreningen. Allmänheten.*

- Hur har ni marknadsfört er verksamhet på Hammarskogs friluftsområde, d v s i vilka kanaler? *Svar: Facebook, hemsida, affischering på plats, riktad information till skolor, appen Natur-tipset, foldrar/program, kommunens hemsida, skylt/anslag på plats, medlemsmöten, telefonsvarare, tidningsannonser. Marknadsföring har skett i relativt begränsad omfattning, ekonomiskt sett. Marknadsföringen har i vissa fall skett i samverkan med annan part.*

- Vad anser ni om den personliga servicen för besökarna i Hammarskog avseende information om det samlade aktivitetsutbudet och avseende mat och dryck? Ange på en skala 1-6, där 1 är mycket dåligt där 6 är mycket bra. *Svar: 2,8*

- Kommunen strävar efter att, med de resurser som finns avsatta, vara ett stöd för aktörer på området. I vilka frågor har ni haft personlig kontakt med Stadsbyggnadsförvaltningen (information och diskussion)?
  Svar:

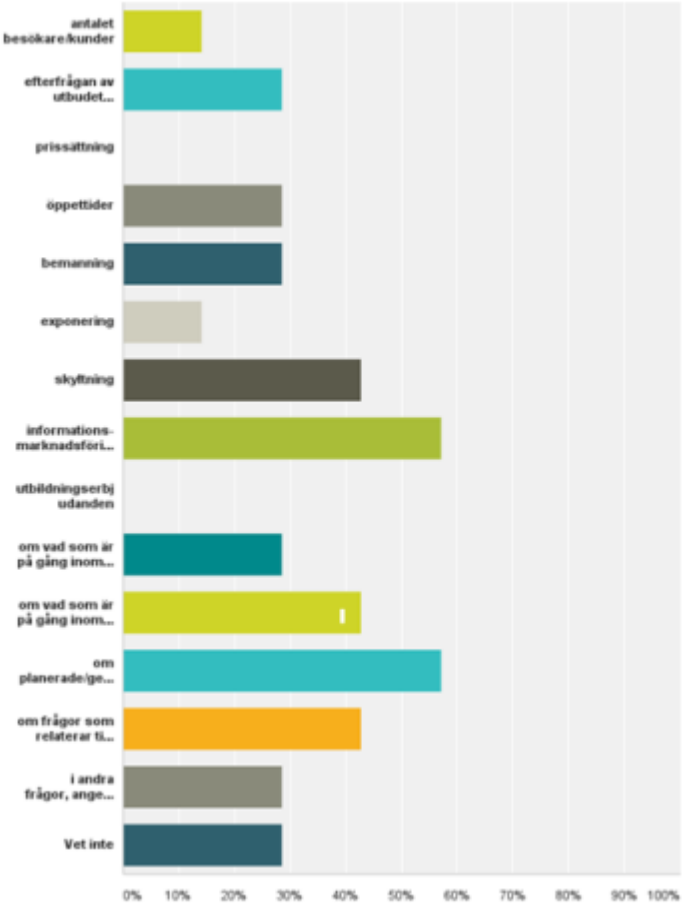

Har kontakten med Stadsbyggnadsförvaltningen, påverkat era förutsättningar att bedriva er verksamhet? (2016)Ange på en skala 1-6 , där 1 ”har i mycket liten grad påverkat våra förutsättningar”, 6 är ”har i mycket hög grad påverkat våra förutsättningar”.
Svar:

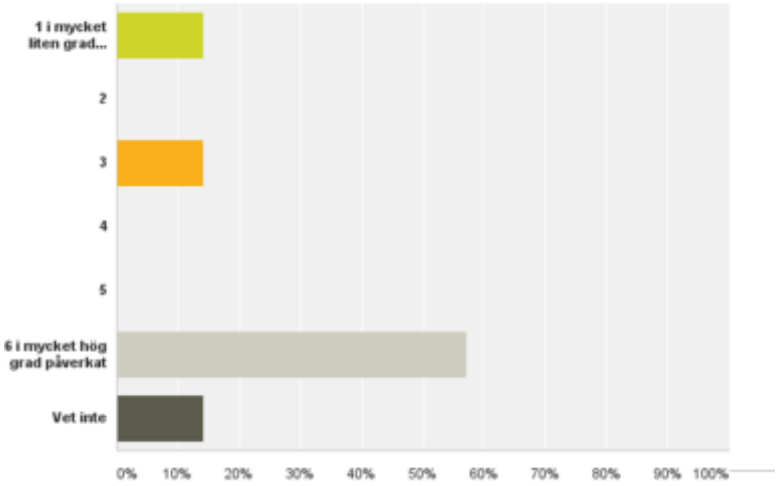

Sammanfattning Stadsbyggnadsförvaltningens svar:
Frågor som skall besvaras i februari och december 2017 finns presenterade i "Förstudiens bilagor" för input under fortsatt utvecklingsprocess.

- Ange kommunens hyresintäkter från aktörerna på Hammarskogs friluftsområde 2016.
  Svar 1,6 miljoner

- Ange om kommunen under 2016 finansierat verksamheten genom exempelvis bidrag från EU, Jordbruksverket, Tillväxtverket eller dylikt?
  Svar: LONA-bidrag från naturvårdsverket (via LST) för naturvårdsåtgärder i Dalbyviken.

- Arbetar kommunen idag för att hållbarhetsanpassa verksamheten på Hammarskogs friluftsområde?
  Svar: Tillgänglighetsanpassningar för funktionshindrade (sociala aspekter), ex spång, grillplatser, fågeltorn, stigar osv, samt tillgänglighetsanpassning rekreationscykelväg via Hågadalen/Nåsten. Naturskolan arbetar med hållbarhetsfrågor framförallt på miljösidan. Snickeriet arbetar framförallt med social hållbarhet. Det finns dock inte några indikatorer för ett "Hållbart Hammarskog" 2016?

- Det finns relativt få aktiviter som kan bokas i förväg av privatpersoner och grupper.

- Ange vilka krav, generellt, som finns specificerade i avtalet mellan aktören och kommunen?
  Svar: Öppettider, kvalité, att man skall delta i gemensamma evenemang, erbjuder bokningsbara upplevelser/aktiviteter, att aktören marknadsför sin egen verksamhet.

- Lokalernas standard och anpassning för aktuell verksamhet är mycket varierande.

- Mot vilka målgrupper har kommunen marknadsfört Hammarskogs friluftsområde?
  Svar: Kommuninvånare

- Hur har kommunen marknadsfört Hammarskogs friluftsområde, d v s i vilka kanaler?
  Svar: Hemsida, Facebook, Naturtipsappen, affischering, telefonsvarare, personligen på plats, informationstavlor på plats, informationsfoldrar på plats och hos Turistbyrån, Biotopia & Kommuninformationen samt via Biotopias aktivitetskalender. Detta till en kostnad av *ca 20 tkr för annonser och foldrar samt arbetstid på minst 40 timmar. Marknadsföringen har i vissa fall skett i samverkan med andra parter, såsom Upplandsstiftelsen och Biotopia.*

- I vilka frågor har Stadsbyggnadsförvaltningen haft personlig kontakt (information och diskussion) med aktörerna. *Svar: Fångat upp utvecklingsidéer från aktörerna på plats. SBF har tagit över befintliga hyreskontrakt från Sportfastigheter i bef. skick*.

- Anser ni att era kontakter med aktörerna, enligt ovan, har varit förutsättningsskapande för aktörerna att verka på platsen? Ange på en skala 1-6 , där 1 "har i mycket liten grad påverkat aktörernas förutsättningar", 6 är "har i mycket hög grad påverkat aktörernas förutsättningar. *Svar: 3*

- Finns kommunen, eller annan aktör, i området för att ge besökarna inspiration, och svar på frågor om upplevelser på området? *Svar: nej, bara om besökarna råkar träffa på aktörerna på plats. Ev. liten del i caféet på helgerna.*

- Ange antalet dagar kaféet i Herrgården varit öppet för allmänheten 2016, respektive antalet dagar det funnits tillgång till övrig service *(toaletter, vatten mm*). *Svar: ca 70 respektive ca 360 dagar.*

5.3 Observationer på området

För att få ett antal ”ögonblicksbilder” av de upplevelser som möter besökarna i Hammarskog har ett antal observationer gjorts på plats under november-december. Syftet har varit att observera sådana företeelser som kan påverka besökarens ”nöjdhetsgrad”. Observationerna har gjorts vid ett mycket begränsat antal tillfällen, 4 st se nedan, detta med anledning av att projektet kom igång relativt sent på säsongen, och av ekonomiska skäl. Observatörer har varit personal från Destination Uppsala.

Observationer har gjorts vid följande tillfällen:

Hammarskog 3 november (höstlov), 26 november och 3 och 4 december.

Resultatet av observationerna presenteras i bilaga 4.

Kort sammanfattning observationerna:

- Ålder: 40-64 (50%), 25-39 (44%), 0-14 (6%), 65+ (0%),
- Resesällskap: barnfamiljer (44%), par eller mindre grupp (44%), enskilda (12%)

5.4 Slutsatser

Inga slutsatser har dragits av genomförda intervjuer och observationer då detta inte var syftet med nulägesbeskrivningen. Materialet skall användas i kommande steg i utvecklingsprocessen av de båda platserna.

En sammanställning av nulägesbeskrivningen, hela och i en sammanfattning, finns i ”Förstudiens bilagor” för input under fortsatt utvecklingsprocess.

6. Beslutsunderlag och förslag - Strategidokument

6.1 Vision och varumärkeslöfte. Workshop.

I början av förstudien, den 9 november 2016, arrangerades en workshop med syftet att som ett första steg i utredningen formulera den övergripande visionen för besöksmålet, en framtidsvision för Hammarskogs friluftsområde i syfte att skapa ett attraktivare besöksmål i Uppsala.

Inbjudna till workshopen var förtroendevalda och tjänstemän för gatu- och samhällsmiljönämnden, idrotts- och fritidsnämnden, kulturnämnden, kommunstyrelsen samt fastighetsägaren UK Sport- och rekreationsfastigheter AB.

Deltagare på workshopen var:

Förtroendevalda:

- Hilde Classon, 1:e vice ordförande Gatu- och samhällsmiljönämnden
- Karolin Lundström, 1:e vice ordförande Kulturnämnden
- Marie Nordström, 2:e vice ordförande Gatu- och samhällsmiljönämnden

Tjänstemän:

- Ann-Charlotte Berger-Dargy, Kommunledningskontoret
- Sten Bernhardsson, Kulturförvaltningen
- Mikael Eriksson, Stadsbyggnadsförvaltningen, för GSN
- Jan Malmberg, Stadsbyggnadsförvaltningen, för IFN
- Arbetsgruppen för förstudien:
- Agneta Säfsten, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Roger Lindström, Stadsbyggnadsförvaltningen
- Brita Zetterberg Blom, Destination Uppsala

Workshopledare:

- Stefan Pettersson, Destination Uppsala

Workshoparbetet delades upp i två moment; workshop 1 vision, och workshop 2 varumärkeslöfte.

Workshop 1

- att formulera en vision och framtidsbild för Hammarskogs friluftsområde. Visionen kommer att ange riktningen i det kommande utvecklingsarbetet.

Grupperna diskuterade fram tre gemensamma ord/kärnvärden per grupp, de båda grupperna presenterade sina förslag, och av de sex kvarvarande orden röstades sedan tre ord/kärnvärden fram: - Genuint – Friluftsliv – Upplevelse. Destination Uppsalas formulerade efter mötet en mening av dessa tre kärnvärden, till en vision:

Vision: *Hammarskog en genuin plats för friluftsliv och upplevelser.*

Workshop 2

- att formulera ett varumärkeslöfte

Grupperna arbetade i fyra steg, fyra områden:

- Värderingar (vad värderar den mest lojala besökaren?)
- Erbjudande (vad vill vi erbjuda besökarna?)
- Känsla (hur vill vi att besökarna känner sig vid besöket?)
- Personlighet (om Hammarskog hade en personlighet vilken skulle den vara?)

Tre ord prioriterades fram per område och arbetsgrupp, och genom röstning formulerades följande varumärkeslöfte:

Varumärkeslöfte: *För människor som uppskattar att vara tillsammans, i rörelse och värderar det naturliga och äkta högt, erbjuder Hammarskog rekreation, balans och påfyllning som gör att de känner sig energiska, glada och tillfreds.*

6.2 Marknadsundersökning

6.2.1 Undersökningens syfte

Projektgruppen har definierat en framtida position för Hammarskogs friluftsområde d v s varumärkeslöftet: ”*För människor som uppskattar att vara tillsammans, i rörelse och värderar det naturliga och äkta högt, erbjuder Hammarskog rekreation, balans och påfyllning som gör att de känner sig energiska, glada och tillfreds.”*

Syftet med undersökningen var att kartlägga vilka som delar Hammarskogs varumärkeslöfte med avseende på vilka de är, vilka intressen/preferenser de har och hur de kan nås.

6.2.2 Metod och urval

Målgrupp för undersökningen är boende inom ungefär 20 mils radie från Uppsala (samtliga aktuella kommuner listas i bilaga till rapporten) i åldern 18-74 år och som någon gång har besökt ett naturreservat/friluftsområde.
Undersökningen genomfördes i en representativ webbpanel (ålder/kön). Det ställdes inledande en filterfråga för att sålla bort de som aldrig besökt ett friluftsområde/naturreservat. Totalt genomfördes det 2 094 enkäter i undersökningen, varav 2 033 någon gång besökt ett friluftsområde/naturreservat.

6.2.3 Sammanfattning av marknadsundersökningen

- Undersökningen visar att en betydande del av de boende (18-74 år) inom 20 mil från Uppsala delar de som satts upp för Hammarskog. 47 procent delar dem i stort/helt och 22 procent delar dem helt. De som delar dem är då också avgränsade till dem som redan tidigare någon gång besökt ett friluftsområde/naturreservat.

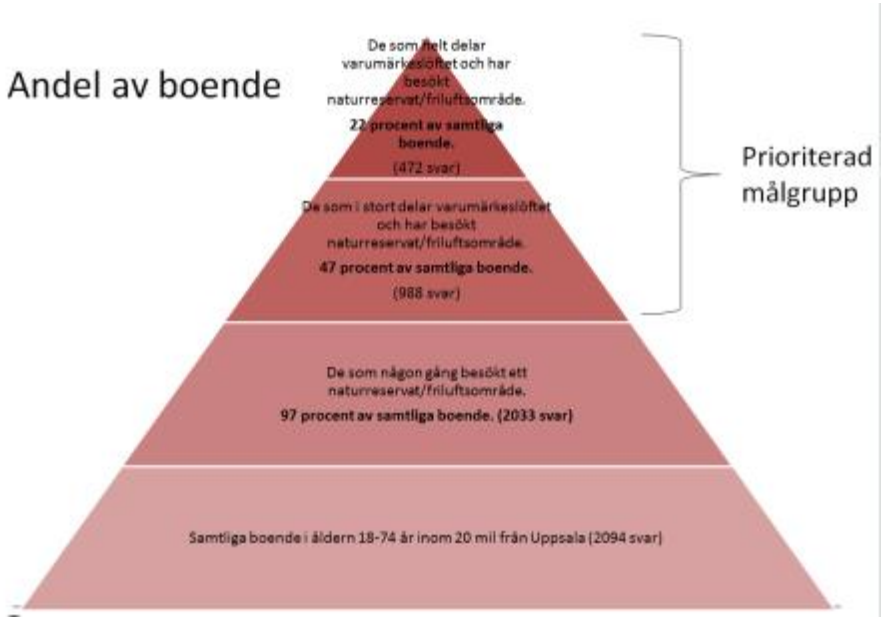

De som helt delar varumärkeslöftet: Definieras som de som instämmer helt (9-10) i samtliga av de påståenden som bygger på varumärkeslöftet. Detta är en rekommenderad prioriterad målgrupp i kommande marknadsföring av Hammarskog.

De som i stort delar varumärkeslöftet: Definieras som de som instämmer delvis eller helt (7-10) i samtliga av de påståenden som bygger på varumärkeslöftet.

Detta visar på god potential att nå ut och attrahera betydande delar av de boende inom ”upptagningsområdet”.

Personprofil för prioriterade målgrupper:

Det som då framför alt kännetecknar dem, och som hänsyn bör tas till i marknadsföring och kommunikation är:

- En klar majoritet (knappt åtta av tio) har under de senaste sex månaderna besökt ett naturreservat/friluftsområde (15 procent har besökt Hammarskog).
- De är i högre grad kvinnor än män (60/40).
- De finns i alla åldersgrupper, men är underrepresenterade bland de yngsta (18-29 år) och överrepresenterade bland äldre.

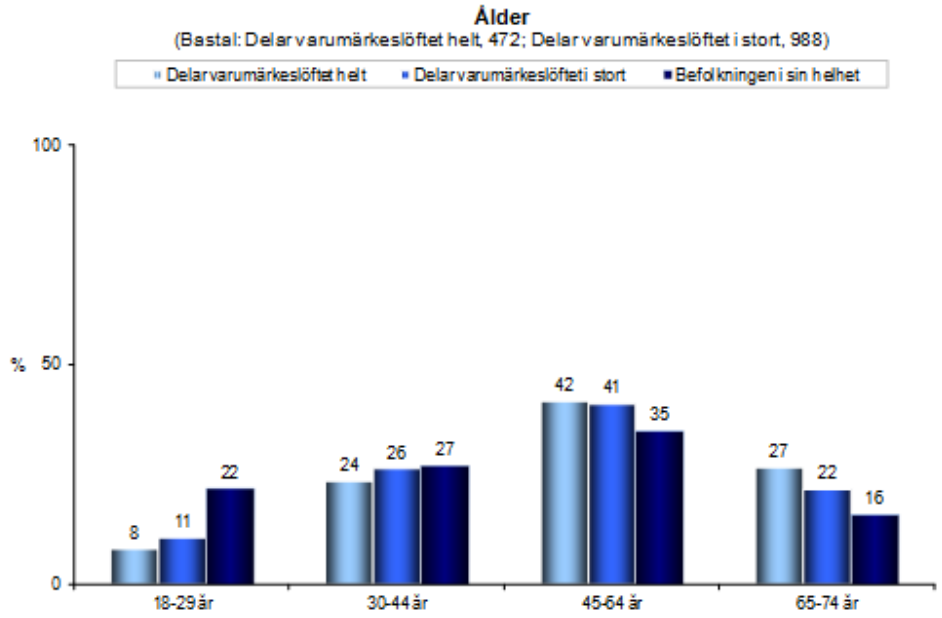

- En av fyra är pensionärer.
- De är i stor utsträckning högutbildade.

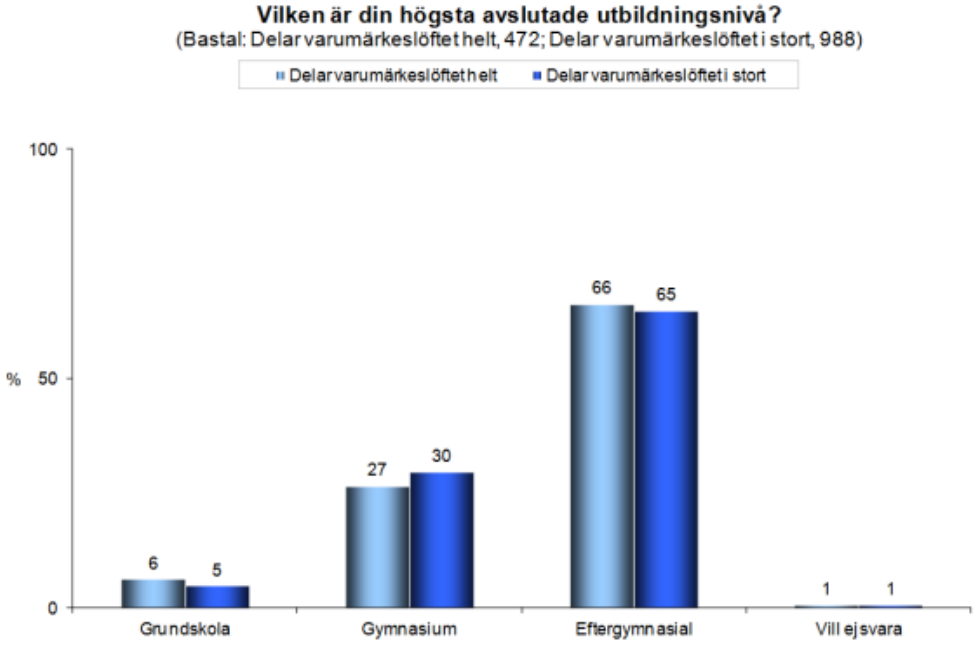

Intresseprofil för prioriterade målgrupper:

- Två av tre gillar att vandra på fritiden – detta är den i särklass mest valda fritidssysselsättningen!
- Andra vanliga sysselsättningar är marknader, trädgård, sol/bad, cafébesök och ett intresse av kulturhistorisk plats eller byggnad

Preferenser vid besök för prioriterade målgrupper:

- Vad är viktigast för dig när/om du besöker ett friluftsområde/ naturreservat?

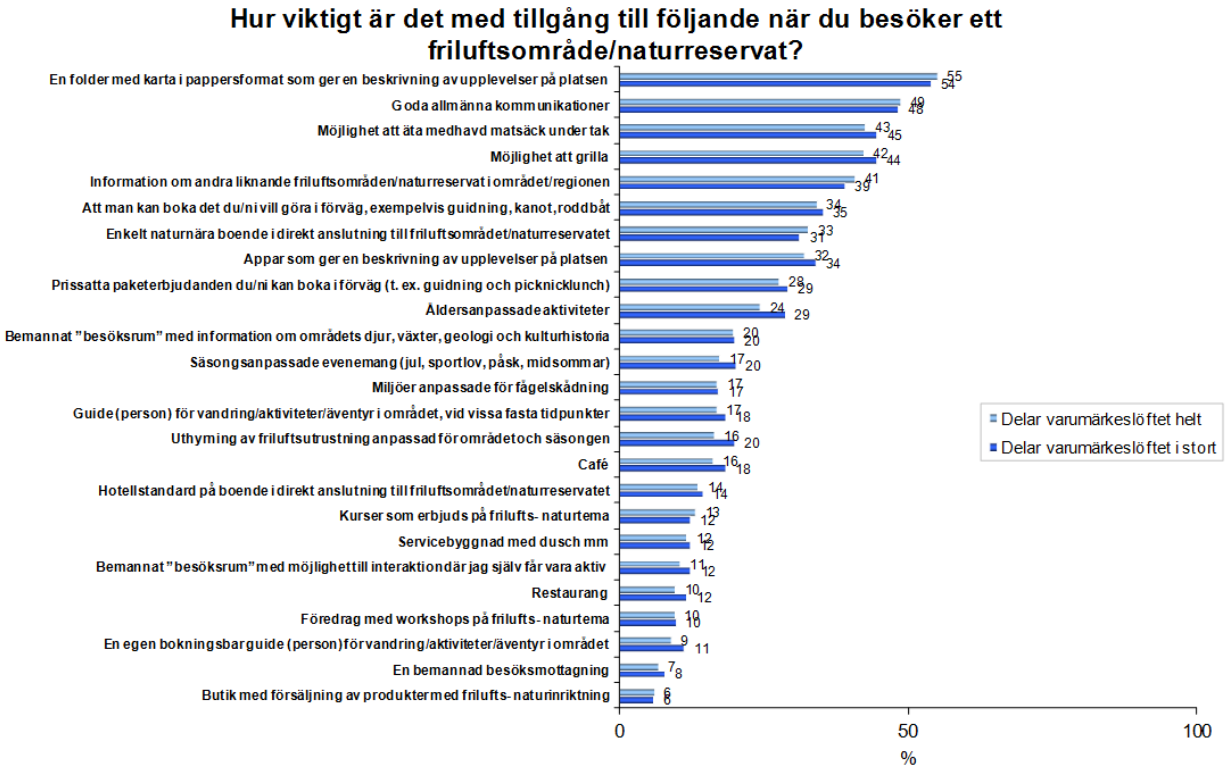

- Det finns en tydlig bild av att man vill klara sig själv när man besöker ett naturreservat/friluftsområde. Det viktigaste för att man ska vara nöjd med sitt besök är att det ska vara väl förberett på platsen med framför allt en tillgänglig folder som beskriver platsen, bra kommunikationer till/från, bra platser för att äta medhavd mat och bra möjligheter att grilla. Faktorer som bygger på bemanning som café, restaurang, guide, bemannad servicefunktion mm ses inte som lika viktigt.

Informationssökning bland prioriterade målgrupper

- Målgruppen nås framför allt på webben (Google), sociala medier och också i tidningar (DN och SvD).

Genomförda besök av prioriterade målgrupper:

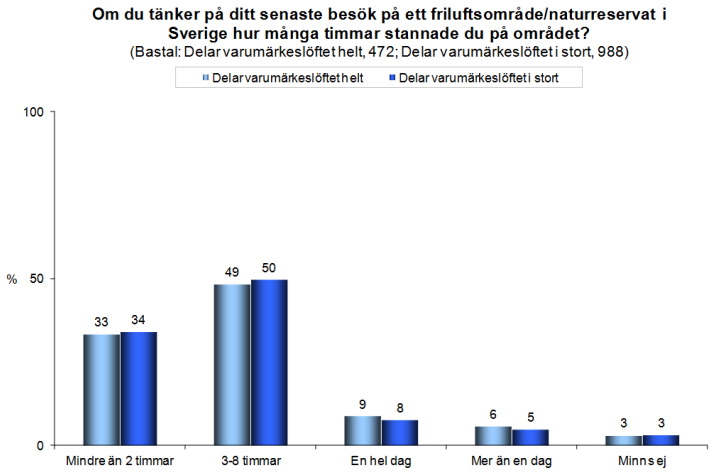

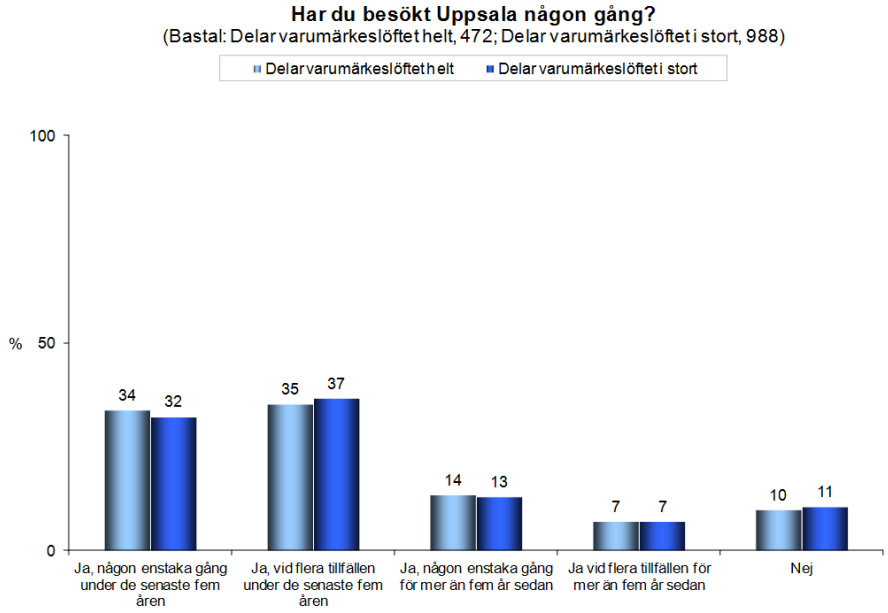

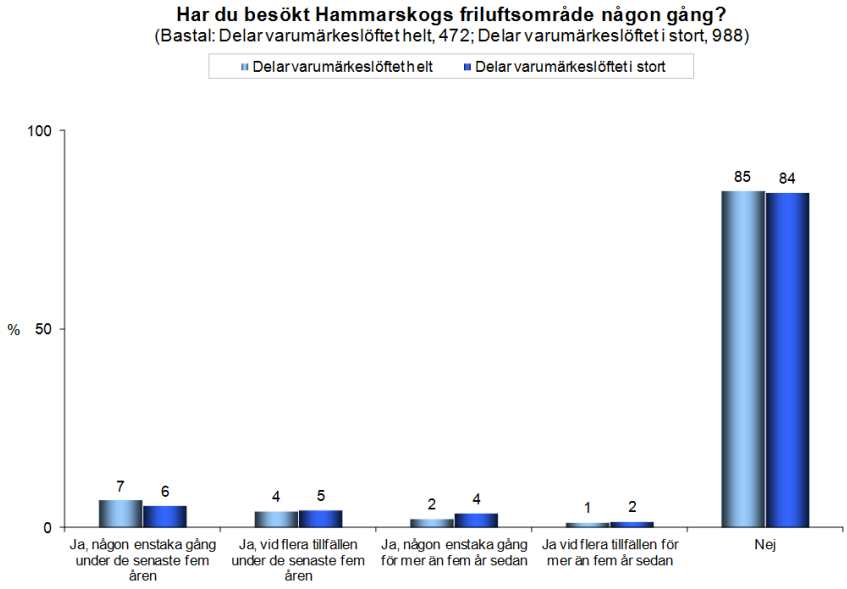

Hela marknadsundersökningen finns presenterad i "Förstudiens bilagor" för input under fortsatt utvecklingsprocess.

6.3 Mål

Baserat på vision, varumärkeslöfte och marknadsundersökningen formulerades mål för en utveckling av Hammarskogs friluftsområde:

En långsiktigt hållbar verksamhet som av egen kraft kan utvecklas efter besökarnas önskemål och förväntningar.

- Att öka attraktionskraften genom ett större utbud, förbättrad kvalité, service och tillgänglighet.
- Att attrahera entreprenörer som vill utveckla området och som kan bedriva sin verksamhet i en hållbar ekonomi, utan bidrag från kommunen.
- Att attrahera fler besökare och kunder, gärna med nya intresseinriktningar.

Indikatorer:

- Ett hållbarhetsanpassat utbud med god kvalitet
- Efterfrågeanpassad servicenivå
- Ökning av antalet besökare och kunder med ca 50% till 2020
- Nöjda entreprenörer

6.4 Konsekvensanalys 1

En konsekvensanalys är genomförd för att analysera ”Gapet” mellan önskvärt läge (*”ny” - vision, varumärkeslöfte och mål)*, och nuläget.

Vad är gapet mellan efterfrågan, baserad på marknadsundersökningen, och nuvarande upplevelse-utbud, service och marknadskommunikation?

Marknadsundersökningen har givit kunskap om följande områden;

- Personprofil för prioriterade målgrupper
- Intresseprofil för prioriterade målgrupper
- Preferenser vid besök för prioriterade målgrupper
- Informationssökning bland prioriterade målgrupper

Vad måste utvecklas, vilka åtgärder måste vidtas för att fylla ”gapet” mellan nuläget och det nya önskade läget?

Några exempel på åtgärder relaterat till kunskap om målgruppens efterfrågan och intresse:

Intresseprofil för prioriterade målgrupper

- Utveckling av vandringskonceptet
- Vidareutveckling av evenemang, exempelvis marknader med försäljning av exempelvis mat och hantverk
- Bokningsbara aktiviteter/produkter, prissatta paketerbjudanden/lättillgängliga produkter och tjänster
- Information/utställningar om natur- och friluftsområden
- Naturnära övernattning
- Trädgårdsrelaterade aktiviteter
- Förstärkt badkoncept
- Förstärkt cafékoncept
- Aktiviteter med kulturhistorisk inriktning

Preferenser vid besök för prioriterade målgrupper

- Förbättrade allmänna kommunikationer. Detta ger skäl att föreslå ansvarig väghållare att mycket snart förbättra tillfartsvägarnas kvalitet då detta är ett krav från bussbolaget UL.

Informationssökning bland prioriterade målgrupper

- Förbättrad kommunikation/marknadsföring då prioriterade företeelserna i hög utsträckning redan finns i Hammarskog.

Utveckling av aktiviteter med ovanstående inriktning skulle bidra till att varumärkeslöftet till del skulle infrias relaterat till målgruppen. Men hur mycket måste göras för att minst nå målet en 50% ökning av antalet besökare till 2020?

Baserat på ovanstående gjordes följande indelning i fokusområden, som en struktur för kommande delar av utvecklingsförslaget;

- Herrgården
- Spår, leder och mötesplatser
- Snickeribyn
- Evenemang
- Naturupplevelser
- Tillgänglighet och transporter

6.5 Utvecklingsidéer. Workshop II Hammarskog

I syfte att gemensamt arbeta fram utvecklingsidéer arrangerades Workshop II Hammarskog.

Ca 30 personer deltog i workshopen, i huvudsak från berörda förvaltningar/bolag inom kommunen men även ett antal privata företagare med aktuell inriktning. Deltagare se bilaga.

Deltagarna informerades inledningsvis om nuläget, ”Hammarskog idag”, samt satt vision, varumärkeslöfte och mål samt kunskaper om målgruppen inhämtade i marknadsundersökningen.

Vad måste utvecklas, vilka åtgärder måste vidtas för att uppfylla löftet/varumärkeslöftet till målgruppen? Och i vilken utsträckning, för att nå uppsatta mål?

Ett stort antal idéer arbetades fram under workshopen och bland dessa prioriterades ett antal som poängsattes av workshopdeltagarna:

Flest röster fick förslagen;

Gömslen ("Klum-land")	9 poäng
På historiska vatten/Herrgårdspaddling/Vasalopp för kajakpaddlare	6 poäng
Cykelled Uppsala – Hammarskog	5 poäng
Naturparkour	5 poäng
Äventyrcykelbanor för mountainbikes	5 poäng

Framkomna utvecklingsidéer togs sedan med in i nästa fas, prioriterade åtgärder. Idéerna finns sammanställda i "Förstudiens bilagor".

6.6 Benchmarking

För att få ytterligare input till utvecklingsprocessen gjordes en benchmarkingstudie. Tre anläggningar har enligt projektdirektivet studerats:

Ekebyhovs slott
http://www.ekero.se/Uppleva_och_gora/Ekebyhovs-slott/

Ekebyhovs slott är en herrgårdsbyggnad från 1670-talet. Det ligger centralt på Ekerö, inte långt från Ekerö centrum. Ekebyhovs slott ägs av Ekerö kommun och har helårsöppet förutom i juli.

Det är 15 mintuers "vacker promenadväg" från allmänna kommunikationer. De flesta åker bil till slottet. De flesta besökare/kunder kommer från Mälarregionen.

Konferensverksamhet och luncher, måndag-fredag, drivs av kommunen och personalen är kommunanställd. Dessa verksamheter har funnits från start. Ekebyhovs slott får inte marknadsföra konferensverksamheten mer än inom kommunen, men det finns ett litet häfte. Kommunen måste inte förlägga sina konferenser till slottet, men man ser gärna att de gör det. Cervera levererar mat till köket. En ridskola är samverkanspart vid en konferensgruppsaktivitet.

På helgerna arrangeras kulturevenemang och kaféverksamhet av Ekebyhovs slotts intresseförening som har drygt 60-tal medlemsföreningar.

Intresseföreningen samordnar de föreningar som är verksamma under helgerna. Föreningarna presenterar sin verksamhet genom utställningar, föredrag, bokbord eller på annat sätt. I galleriet visar konstnärer sina verk (ca 2 veckors "hängtid"). Finns fyra rum på våning två för detta ändamål.

Ekebyhovs slotts intresseförening har till uppgift att:

- Göra Ekebyhovs slott med omgivande parkområde till en samlingsplats för Ekeröborna och andra intresserade.
- Främja kulturell verksamhet såsom konst och konsthantverk, musik och teater, idrotts- och friluftsverksamhet samt övrig ideell verksamhet.
- Slottscaféet, som föreningarna ansvarar för vid dessa tillfällen är öppet mellan kl 12 -16 lördagar och söndagar. Intresseföreningen står även för valborgs- och midsommarfirandet, likasom den traditionella julmarknaden, första advent.
- Ekebyhovs slotts intresseförening bildades 1981, strax efter det att Ekerö kommun hade köpt slottet med dess park. Omkring 60 ideella föreningar är idag medlemmar. Det finns också en Vänförening som stöder Intresseföreningen.

Fungerar väldigt bra med den samordnade verksamheten trots att man använder samma lokaler vilket ställer krav på att föreningarna städar mm.

Det finns en mindre fast utställning om slottet på plan två. Visningar arrangeras av ansvarig på konferensavdelningen. Förutom konferensgäster och enskilda besökare förekommer också bussgrupper. Det finns inget boende på slottet.

Den digitala kommunikationen består av en traditionell hemsida utan bokning och chatfunktioner.

Skogsmuseet

http://www.skogsmuseet.se/

Skogsmuseet är ett skogshistoriskt museum som visar arbetets och teknikens. Här möter du människor som haft skogen som sin arbetsplats; timmerhuggaren, kockan, flottaren, samen, getaren, maskinföraren. Förutom skogliga föremål, filmer och fotografier, finns en unik samisk samling och en stor insektssamling i museets arkiv. I Barnens lekhörna ligger fokus på lärande genom lek och upptäckarlust. Skogsmuseet ligger på en halvö i Umeälven på hembygdsområdet Gammplatsen.

Anläggningen är helårsöppen Både privatpersoner och företag (konferenser) besöker anläggningen samtidigt. Liten verksamhet 800 konferensgäster, 14 600 privatbesökare (2016). Lägre entrépris på vintern för då är de andra verksamheterna på Gammplatsen stängda. Entréintäkterna delas mellan intressenterna på Gammplatsen.

Skogsmuséet vill ”skicka med” att konferensbranschen är tuff. Personal skall anställas som erbjuder efterfrågad service och arbetar med införsäljning. Överväger om det ”är värt”, det blir inte så mycket över och efterfrågan är inte så stor.

Både fasta och tillfälliga utställningar. Störst intresse för tillfälliga utställningar och det är också i samband med dessa som det går att samverka med andra. Tyvärr för liten yta för tillfälliga

utställningar i dagläget. Samma entré som till de fasta utställningarna. Störst intresse för ”de vanliga visningarna” jämfört med introduktionsvisningarna som mest sker för bussgrupper, som sedan vill titta på egen hand. Avgiftsbelagda visningar. Inga kurser t ex lär dig fälla träd, de det har inte finns resurser för detta. Interaktivetet i utställningen. Beträffande besökare som också är kunder. Entré till området sedan kostar också guidningarna, och det finns en butik.

Tillgänglighet och kommunikationer: Skogsmuseet ligger på Gammplatsen - en halvö i Umeälven - cirka 1 km väster om Lycksele centrum. Kommer du med tåg eller buss till Resecentrum är det cirka 10 minuters promenad till Gammplatsen

Finns inget boende på området hänvisar till annan hemsida för ”äta och bo”. Marknadsföring av anläggningen/upplevelsen sker inom närområdet. De flesta besökarna kommer från närområdet och från hela landet även från utlandet mest Norge. Den digitala kommunikationen, information, bokning, delaktighet (chat) mm sker genom Traditionell hemsida utan bokning eller chat.

Drift, ekonomi och samverkan. Lycksele kommun och region Västerbotten är aktieägarna i bolaget. Det årliga bidragen från kommunen räcker inte för att täcka de årliga kostnaderna, även beaktat entréintäkterna. Projekt drivs med bidrag bl. a. från EU och lokala natursatsningar. Även sökt men inte fått medel från Kulturrådet.

Det är lätt att samarbete med föreningar, alla känner alla. Den flesta samvekran sker med föreningar på området (Gammplatsen). Samverkan sker exempelvis vid evenemang och tillfälliga utställningar.

Kurs- och friluftsgård X, i Stockholmsområdet
Kurs- och friluftsgård i naturreservat med sjö. Lantligt läge med närhet till tätorter.

Det är kommunen som äger anläggningen och arrederar ut den. Anläggningen övertogs av nya arrendatorer i oktober 2016. De nya arrendatorerna har många idéer, vissa presenterade nedan, och de vill därför inte att namn på anläggningen förekommer i presentationen.

Under veckorna är det i huvudsak konferensgäster som kommer från kommunen eller kringliggande kommuner. De som konfererar är små till medelstora företag och kommunerna själva. Närheten till större tätorter gör läget attraktivt.

På helgerna är det främst barnfamiljer och unga vuxna som besöker anläggningen, både svenska och internationella turister. Det är många fiskare som kommer för att fiska i sjön och på somrarna är sjön en populär badplats. Även många idrottsgrupper och andra föreningar har läger på anläggningen under vår, sommar och höst.

I stort sett alla besökare åker bil då lokaltrafiken inte är den bästa. Gratis parkering. På sommaren går en buss ända fram till anläggningen, väl nyttjad.

Ingen uthyrningsverksamhet, tex skidor/skridskor. Det finns inget intresse för guidade turer. Arrendatorerna är nöjda med andelen besökare som också är betalande kunder. Både fika och lunch går bra för dem. Bastun är bokad varje dag och mycket populär.

I dagsläget marknadsför de sig inte, då det inte behövs. Det är en så väletablerad anläggning så deras målgrupp känner redan till den. I framtid kommer de att marknadsföra sig, men först vill de veta vad

de vill med anläggningen och hur och i vilket geografiskt område de vill marknadsföra sig. De vill skynda långsamt!
Den digitala informationen sker via facebook men de kommer även börja använda andra kanaler.

I dagsläget går det inte att boka något över webben, men framtiden ska det gå att boka allt via webben, men självklart också kunna göra det genom mail eller ringa.

Arrendatorerna vill göra anläggningen mer hållbar men kan inte själva bestämma över exempelvis val av energi då det är kommunens beslut.

Tips från ovanstående anläggningar:

- För att få en ekonomi i balans är det vanligt förekommande att liknande anläggningar som Hammarskog erbjuder konferensmöjligheter och eller luncher, måndag-fredag. (*en studie är gjord beträffande anläggningarnas geografiska läge och de flesta har ett mer centralt läge än Hammarskog, dock i mindre tätbefolkade områden).*
- För att kunna erbjuda möjlighet till flerdagskonferenser/kurser är boendemöjligheter ett viktigt inslag
- Utställningsverksamhet, speciellt skapar också samverkansmöjligheter med andra aktörer
- Kommunikation. ”På sommaren går en buss ända fram till anläggningen, och den kommer många med”.
- ”Både fika och lunch går bra. Bastun är bokad varje dag och mycket populär”

Wij trädgårdar

http://www.wij.se/

Wij trädgårdar har studerats ingående, genom information på hemsidan:

Wij Trädgårdar, ligger 25 minuter tågresa från Gävle. Det är 1 km från stationen till anläggningen och besökare uppmanas att vandra ”Hälsans stig”. Fast pris med taxi.

Wij trädgårdar drivs av en stiftelse. Ockelbo kommun har överlämnat sina aktier till stiftelsen. På hemsidan finns tydlig information om anläggningens vision, finansiärer, samverkanspartners och vänförening.

Under sommaren arrangeras säsongsanpassade temadagar som t.ex hälsodagar, landskapsdagar och rosdagar. Andra delar av året är det fokus på kurser och konferens. Många bokningsbara aktiviteter erbjuds för kurs- och konferensgäster. Säsongsöppet, men öppet för bokade grupper hela året.

Även för ”fritidsbesökare” erbjuds ett stort antal prissatta bokningsbara aktiviteter. Hotellstandard på boende. Trädgårdens Hus har sex personligt inredda rum.

Ett stort antal anläggningar är studerats genom att ta del av information på hemsidan, se bilaga.

Nedanstående anläggningar har besökts av projektledningen;

Stenshuvud Nationalpark.

Naturum är nationalparkens besökscentrum. Det ligger vid huvudentrén, mitt i nationalparken. I naturum finns en utställning om nationalparken och kunnig personal som hjälper dig med frågor, tips på vad som är sevärt just nu och hur du hittar i nationalparken.

Naturum är inrymt i en äldre byggnad. Mycket väl tillgodosett med informationstavlor även utanför anläggningen. Mycket interaktivitet, tydlig och vacker utställning, skildrar även ”Stenshuvud förr i tiden”. God rumsdisposition för olika aktiviteter. Informationen säljer tematiskt anpassade souvenirer. Naturreservatet väl marknadsfört i regionens presentationsmaterial.

Falsterbo Strandbad

Falsterbo Strandbad – ”Det nya upplevelsehuset” med naturum, konsthall, turistcenter och restaurang under samma tak. I en unik naturmiljö där havet möter den långa vita sandstranden blir naturen lättare att förstå och mer spännande att uppleva”.

Modernt utformat naturum, om än litet. Bra integrerat naturum och utsiktsplats på taket. Turistbyrån säljer tematiskt anpassade souvenirer. Upplevde svårighet att hantera mixen av verksamheter, gav en otydlig profil till besöksmålet.

Fotevikens Kulturcenter

Fotevikens Kulturcenter *är samlingsnamnet på de institutioner och företag som befinner sig inom Fotevikens Museums område vilka alla sammarbetar med museet och i de projekt som genereras enskilt eller tillsammans inom gruppen.*

Fotevikens Kulturcentret där bl. a. Fotevikens museum ingår har en mycket intressant organisations-struktur, speciellt i ett samverkans- och finansieringsperspektiv. Kulturcentret består av dels offentliga organisationer, dels privata entreprenörer och föreningar, vilket ger ett brett engagemang och skapar förutsättningar för finansiering av exempelvis EU medel.

En sammanställning av benchmarkinganläggningarna finns i "Förstudiens bilagor".

Siggesta gård

Manchester Management, konsultföretaget som anlitats i denna förstudie, har även medverkat vi utvecklingen av Siggesta gård, och har därmed haft möjlighet att omsätta erfarenheter från Siggesta till Hammarskog.

6.7 Projekt Hammarskog ”Mötesplatsen”

Inledning

Enligt uppdraget skall Destination Uppsala ta in de kompetenser som behövs för att genomföra förstudien. I detta syfte engagerades Manchester Management, ett företag verksamt inom besöksnäringen med erfarenhet av uppdrag inom exempelvis konceptutveckling, paketering, rekrytering, marknadsföring, och inte minst finansiering.

Tillsammans med projektledningen, och i samarbete med Stadsbyggnadsförvaltningen, har Manchester Management tagit fram nedanstående förslag. Presentationen är baserad på den powerpointpresentation som också finns bilagd.

Förslag till utvecklingsområden, prioriterade åtgärder, organisation/rollfördelning samt budget och marknadsvärdering

Uppdraget

Att skapa en lokal och regional mötesplats för många, med ett brett utbud och i ekonomisk balans.

Grundresonemang

- Hur få fler besökare?
    - Hur omvandla besökare till kunder?
    - Hur utveckla produkten och finansiera verksamheten?
    - Hur skapa bästa förutsättningar för samarbetspartners?
    - Vilken ambitionsnivå ska uppnås?
    - Vi utgår ifrån 3 utvecklingssteg (nivåer) som innebär olika grader av investeringar över tid. Se dessa på kommande bilder!
    - När beslut tagits om lämpligt utvecklingssteg, krävs en fördjupad studie för att kunna presentera ett konkret beslutsunderlag med konsekvenser, investeringar, intäkter och budget.

Budget i balans

Strategin för projekt C/o Hammarskog är att uppnå ekonomisk balans genom ökade intäkter i förhållande till kostnader – och i relation till beslutade investeringar.

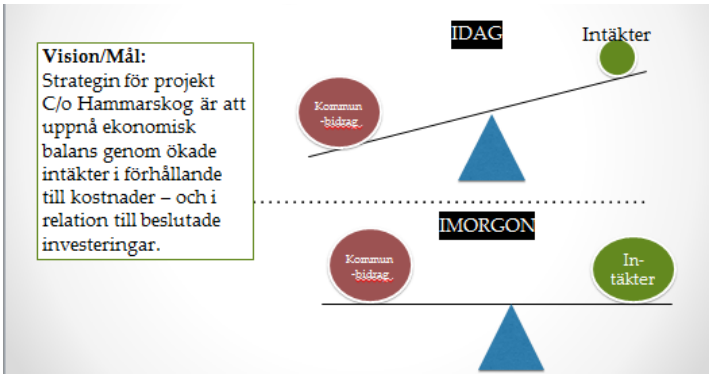

Hammarskog mötesplatsen

Vi vill skapa en arena som är attraktiv för "de många" …

Besökare

- som vill uppleva naturen (promenader, rasta hunden, längdåkning…)
- tillhör speciella intressegrupper (fågelskådare, kajakpaddlare, rörelsehindrade...)
- Som vill uppleva speciella events (höstmarknad, motionslopp, kultur …)

Aktörer

- Organisationer (orientering, klättring, skridskor…)
- Privata entreprenörer (bikingträning, svampkurser, yoga…)
- Kommersiella företag (aktivitetsbolag, restaurang, konferensarrangör…)

Fokusområden

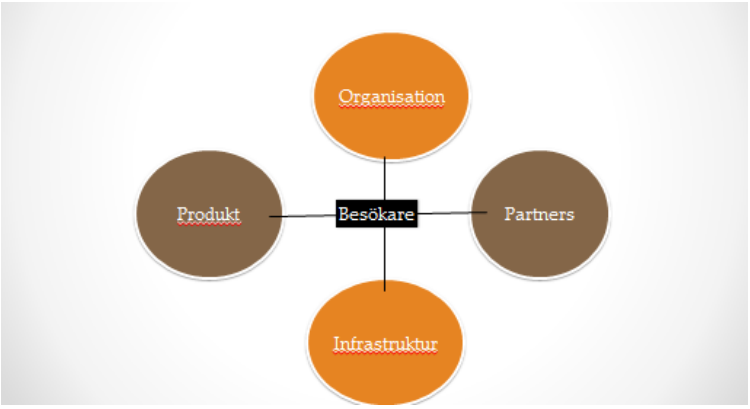

Kvantitet + kvalitet

”Ett kvantitativt utbud skapar besök. Ett kvalitativt utbud gör besökaren till kund!”

Ambitionsnivå

- Vilken ambitionsnivå ska vi ha när vi skapar det framtida Mötesplats Hammarskog? Vad får det kosta? Vad vill vi skapa? Vilka målgrupper vill vi attrahera? Vem är med och investerar?
- Att investeringar skapar attraktionskraft för såväl tänkta samarbetspartners som nya typer av besökare, bör det inte råda någon tvekan om. Detta betyder att ambitionsnivån för hela projektet måste fastställas innan en fullödig kalkyl för effekterna av investeringar m m kan tas fram.
- När väl ambitionsnivån är beslutad, går projektet in i en ny fas där mer exakta beräkningar ska ligga till grund för det som skapas.

”Strategi C/o Hammarskog"

C/o-strategin är en del av den moderna tidens ekonomi – crowd funding – där flera delar på engagemang, tid och pengar. Strategin baseras på tre samspelande komponenter:

1. C/o - Produktutbud
2. C/o - Partner & sponsorskap
3. C/o - Digital & fysisk mötesplats

Huvudattraktion

Såsom Hammarskogs huvudattraktioner förslås följande fokusområden: herrgården, spår, leder och mötesplatser, snickeribyn, evenemang, naturupplevelser och tillgänglighet och transporter.

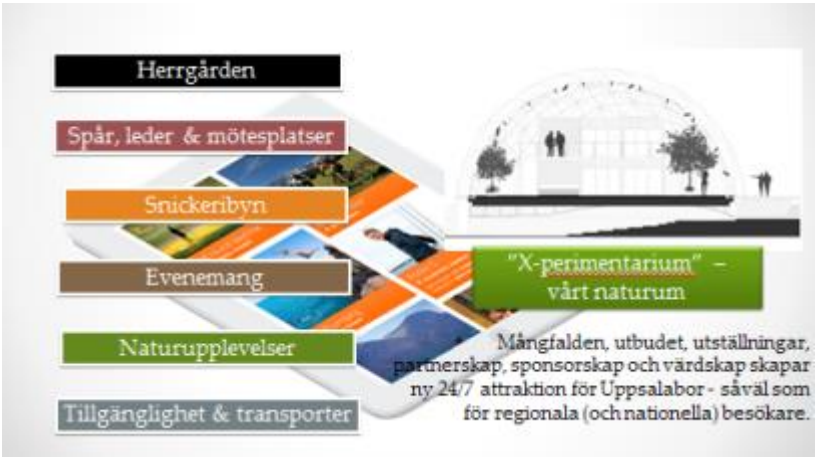

Vision

Hammarskog vision; ”*Hammarskog en genuin plats för friluftsliv och upplevelser”,* omsatt till konkreta upplevelser. En del av visionen är att uppföra ett naturum, en samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar, förslagsvis inrymd i en byggnad med spännande arkitektur.

C/o affärsmodellen

- Graden av investeringar inom de olika fokusområdena ger ökade möjligheter till både partnerskap med lokala organisationer och föreningar och mer långsiktiga sponsorskap.
- Det lokala partnerskapet skapar utrymme för ett större produktutbud, genom närheten till och kunskapen om sina målgrupper.
- Det utökade produktutbudet ökar även marknadsvärdet och attraktiviteten för såväl besökare som nya intressenter.
- Fler besökare öppnar möjligheter till investeringar – som lockar nya partners och sponsorer.

Investeringar vs marknadsvärde

Steg-för-steg-strategin:

- Investeringar inom fokusområdet skapar ökade affärsmöjligheter - som genererar fler besökare och ger förutsättningar för intäkter - som ger dess ökade marknads-värde.
- En mindre investering ger marginell effekt medan en större genomgripande triggar besöksanledning och skapar ”buzz” med möjlighet att använda i kommunikation och marknadsföring och nå fler.
- Exempel: En herrgård som renoveras utseendemässigt, får nytt café/restaurang och nya ytor för utställningar är lättare att ta ut marknadshyra för i och med att besökarantalet ökar och området ger önskade ”spinnoff-effekter” på andra verksamheter också.

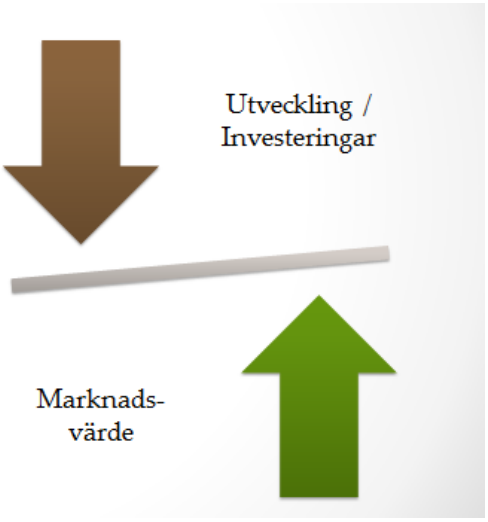

”C/o intäktsmodellen”

En intäktsmodell föreslås, såsom ett exempel, gestalta sig som nedan:

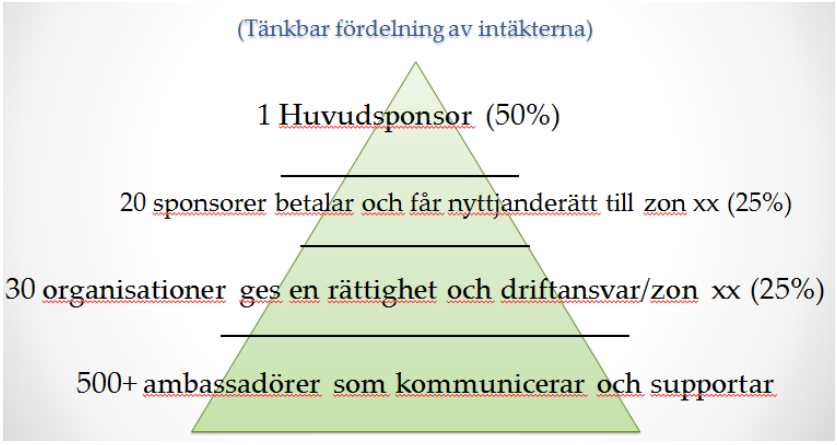

C/o Partner & sponsorskap

Intressenter som exempelvis hotellbolag, aktivitetscenters, sportartikel-tillverkare etc. erbjuds möjlighet att investera för att stärka upp kommunens investeringsbehov och höja kvaliteten i infrastruktur. Sponsorer, entreprenörer, organisationer, intressenter och kommunen skapar och tar ansvar för sin intressedel (C/o) av Hammarskog - för att öka dess attraktionskraft mot sina målgrupper. Målet är att ”växa i utbud”, stimulera besöksanledning och göra fler till kunder.

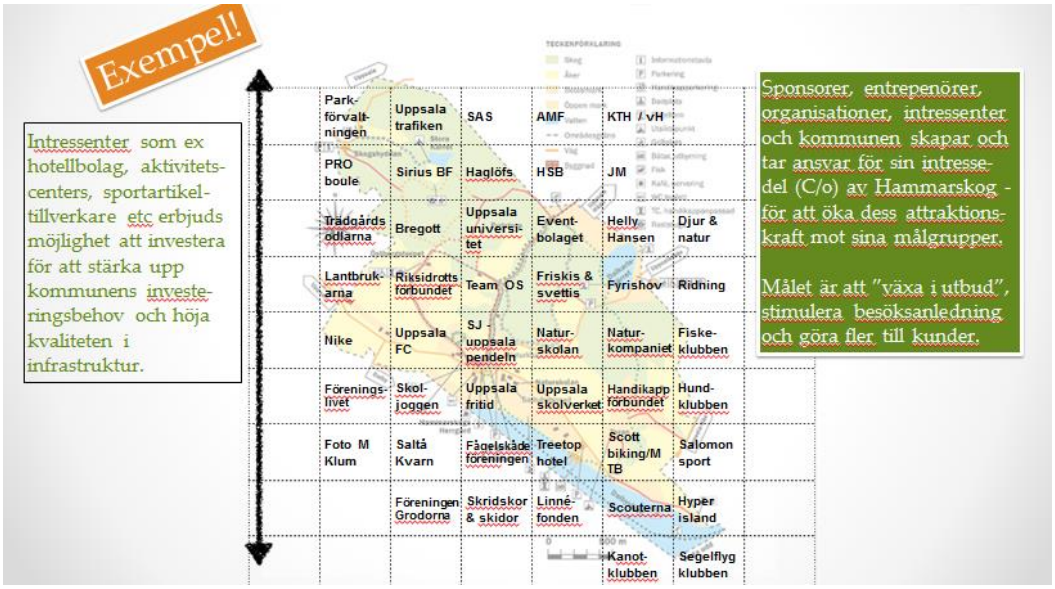

Partnerskap/sponsring

Exempel på inriktningar;

- ARLA ”…ett hälsosamt liv…”
- PEAB ”… meningsfull fritid för unga …”
- ICA ”… sundare livsstil …”
- UPPSALA UNIVERSITET … forskning, studenter
- STADIUM ”… aktiviteter, camp, målgrupper …”
- FRISKIS & SVETTIS ” … Ut och rör på Dig!”
- LOKALA IDROTTSFÖRENINGAR ex IK Sirius, Storvreta, Uppsala Basket, Uppsala IF…

Besöksanledningar

C/o Fysisk mötesplats

Exempel;

- Ett aktivitetscenter Hammarskog vid Herrgård och snickeriby.
- En servicepost för information och representerar C/o företag, organisationer och Partners.
- Uthyrning av aktiviteter, bokning av boende, grupper och events.

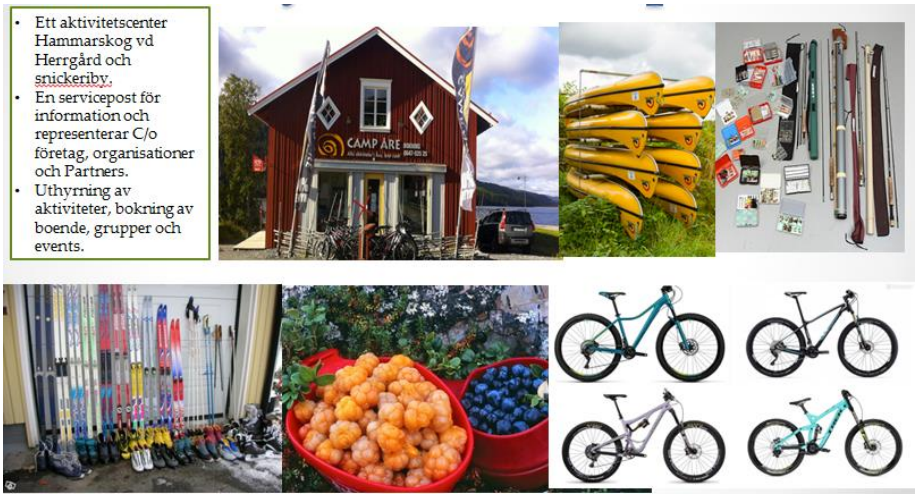

C/o Digital mötesplats

Exempel på innehåll och utformning;

- ✓ Vad händer ”just nu”
- ✓ Möt personer
- ✓ Hitta intressen
- ✓ Boka produkt

Sök och hitta det du kan göra och vill uppleva här i Hammarskog. Du kan även hitta personer om matchar och delar ditt intresse. Boka aktiviteter och ”sälj” dina egna produkter som privat entreprenör.

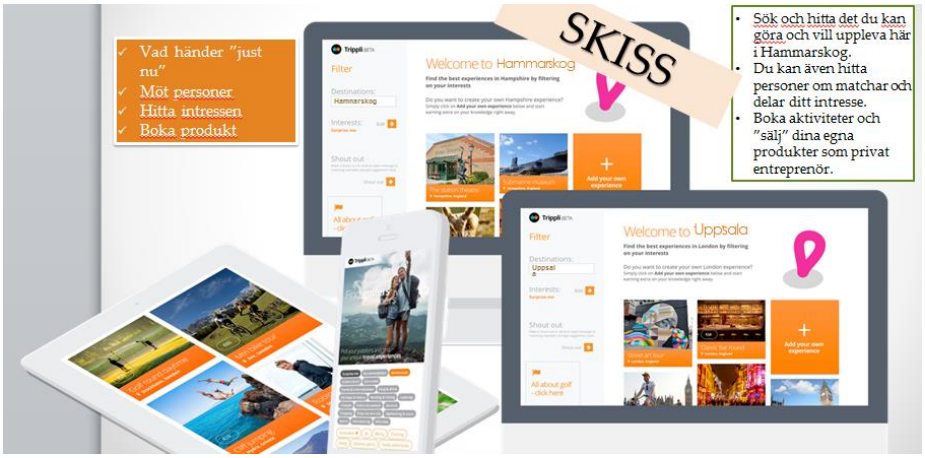

Inspiration/benchmark

Exempel:

Strategin Steg-för-steg

Strategin mer i detalj:

- Investering i presenterade fokusområden skapar möjligheter att nå fler besökare och nya målgrupper.
- Primärt fokus är att få den lokala besökaren att upptäcka ”nya Hammarskog” och dess möjligheter till rekreation och aktiviteter.
- I den visionära och mer långsiktiga strategin gäller det att locka fler från en större geografisk spridning. Dessa ges reseanledningar i form av investeringar inom både steg 1 och 2 men i en mer attraktivt paketerad och kommunicerad form - med möjlighet till såväl konferenser som aktiviteter, möten och boenden.
- Steg 3 rymmer ett X-perimentarium/ Naturum, som attraherar skolor/ forskning, intressegrupper, företag.

Exempel på investeringar:

- Herrgården (3-10 milj)
  - Upprustning café, restaurang, utställning
- Snickeribyn (5-10 milj)
  - Uppgradering lokaliteter och pop-up eventstånd
- X-perimentarium/Naturum (15-30 milj)
  - Ny byggnad för utställning, forskning, besök
- Spår & leder (1-5 milj)
  - Grillplatser, gömslen, belysning, skidspår, cykelvägar
- Äventyrspark (1-10 milj)
  - Mountainbike trails, hängbroar, zipline
- Boende/B&B (5-20 milj)
  - Inkvartering 50-100 pers i flexibla flerbäddsrum, grupper
- Mötes- och konferensfaciliteter (10-15 milj)
  - Möteslokal för grupper dag/kvällar
- Orangeri (2-8 milj)
  - Kolonilotter, växthus

Mål och ambitionsnivå, se också bilaga.

Exempel;

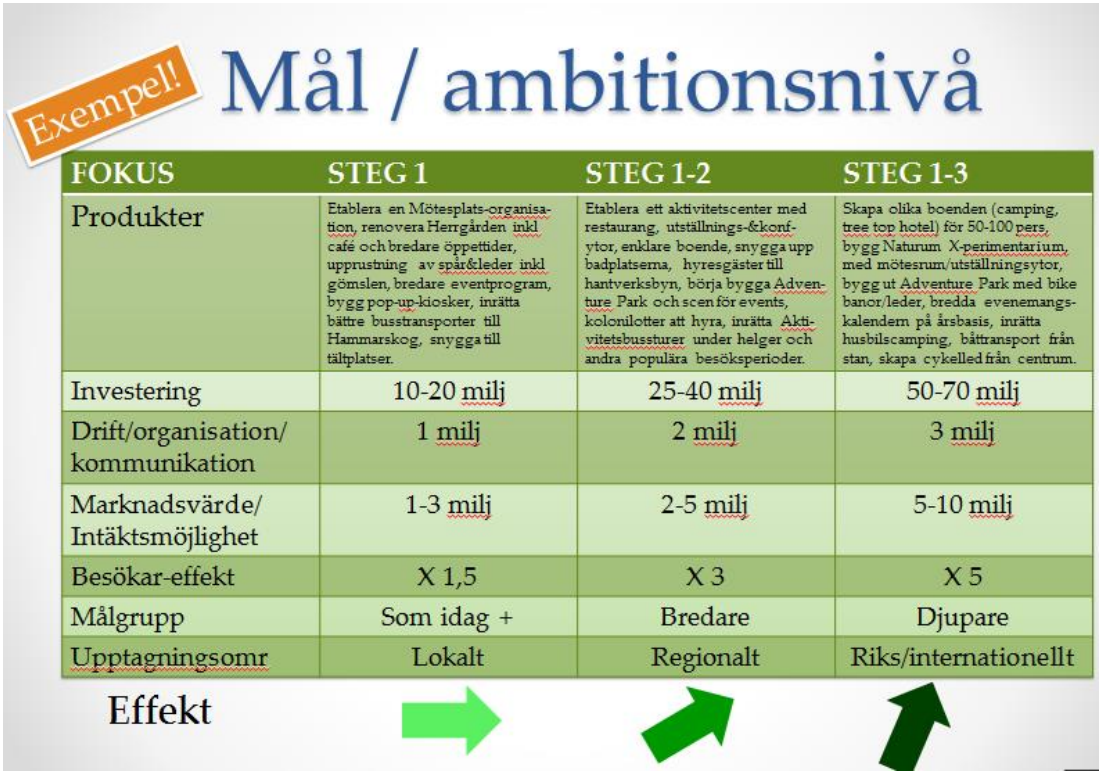

1. C/o Produktutbud

Fokusområden	VISION	Steg 1	Steg 2	Steg 3
Herrgården	En året-runt-öppen mötesplats med café & restaurang, möjlighet för utställningar och kulturella evenemang att ta plats - prisvärt och i balans med naturen.	Renovera fastigheten. Kontraktera en hyresgäst som driver "hela huset". Erbjuda utökade öppet-tider för ett cafe med lättare maträtter på menyn. Skapa utställningsytor.	Skapa fysiskt aktivitetscenter. Utveckla matutbudet i cafeet och utveckla konferensrore-dukten.	Skapa övernattningsmöjligheter för privatpersoner och grupper inom och i anslutning till Herrgården.
Spår, leder & mötesplatser	Ett öppet, tillgängligt och säkert naturområde med spår, leder och mötesplatser – till viss del möjlig att nyttja även under årets mörka tider. Med utsiktsplatser, picknick- och grillplatser, vindskydd och gömslen, samt en speciell aktivitets & mountainbikebana som extra attraktion för privat som för grupper & events.	Ljussätta leder och mötesplatser, snygga till picknick- och grillplatser och gångstråk. Utöka tillgängligheten för rörelsehindrade.	Göra badplatser och utflyktsmål nära vattnet mer attraktiva genom att anlägga nya bryggor, rensa upp på naturliga badplatser, bygga nya och renovera befintliga omklädningsrum/duschar/ WC.	Anlägga en mountainbikebana som kan hysa lokala och regionala mästerskapstävlingar.
Snickeribyn	En levade hantverksmiljö med öppna verkstäder, pop-up-kiosker för privata initiativ, event fsg:ar/marknader och en ny byggnad – ett naturrum – som samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar.	Etablera pop-up-kiosker i synk med evenemang och weekendteman av typ höstmarknad, loppmarknad etc.	Kontraktera flera fasta hyresgäster för att skapa en levande och fungerande hantverksby - med ett attraktivt utbud för besökare (försäljning, kurser i snickeri m m)	Bygga ett naturrum, en samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar
Evenemang	En mångfald av större och mindre evenemang som får Hammarskog att leva året runt! Ett större årligen återkommande evenemang - typ "skördefestival/ höstmarknad (närodlat, närodlat). O-Ringen (idrott). Eller hammarskogsutmaningen som är en gruppaktivitet med tema "upptäck naturen"	Skapa fler större och mindre evenemang, för många olika intressen och för alla årstider.	Bygga en scen för musik, teater eller andra typer av evenemang och föreställningar.	Etablera ett evenemang med högt attraktionsvärde som skapar besöks- och reseanledning för fler än bara Uppsalabor.
Natur-upplevelser	Möjligheter att uppleva närheten till naturen genom att campa, bo i trädhyddor (treetop hotel) eller beduintält (jurtas), paddla kajak och fiska – eller hyra din egen kolonilott.	Bygg/renovera utsiktstorn och gömslen för fågelskådning och andra "nära-naturen-upplevelser".	Erbjud Uppsalabor kolonilotter att hyra och odla.	Kontraktera samarbetspartners som kan etablera övernattningsmöjligheter - Treetop hotel, beduintält, campingplatser etc
Tillgänglighet & transporter	Lättare att ta sig mellan stan och ända fram till Hammarskog, med hjälp av buss, cykel, båt eller bil. En "aktivitetsbuss" vissa tider, där den aktiva människan på ett smidigt sätt kan ta med sig cykel, rullstol, skidor, pulka etc ombord på bussen.	Etablera en tätare bussturtabell och se till att bussen går ända fram till entrén på Hammarskog (eller ännu längre in i området).	Etablera "Aktivitetsbussen" med egen turtabell de tider många vill aktivera sig och från/till hållplatser där många bor.	Erbjuda en välordnad husbilscamping, en trevlig båttransport från stan och en cykelled från centrum hela vägen ut till Hammarskog - i synk med etableringen av nya bostadsområden.

C/o Produktutbud, se också bilaga.

Funktioner och ansvar

Den övergripande principen i denna skiss är att kommunen är ”ägare av C/o Hammarskog” men inte den part som driver projektet. De röda aktörerna upphandlas. Platschefens roll kan vara extern eller en kommunal tillsättning för att ha bästa insyn.

Organisation sätts upp i nästa steg utifrån denna struktur och beroende på ambition, budget och projektets utvecklingsfas.

En Platschef är C/o projektets koordinator gentemot alla partners och intressen-ter och håller i samverkan med kommun, leverantörer och sponsorer inklusive drift och budget

Funktioner och ansvar, skiss (organisation och rollfördelning, enligt projektdirektivet)

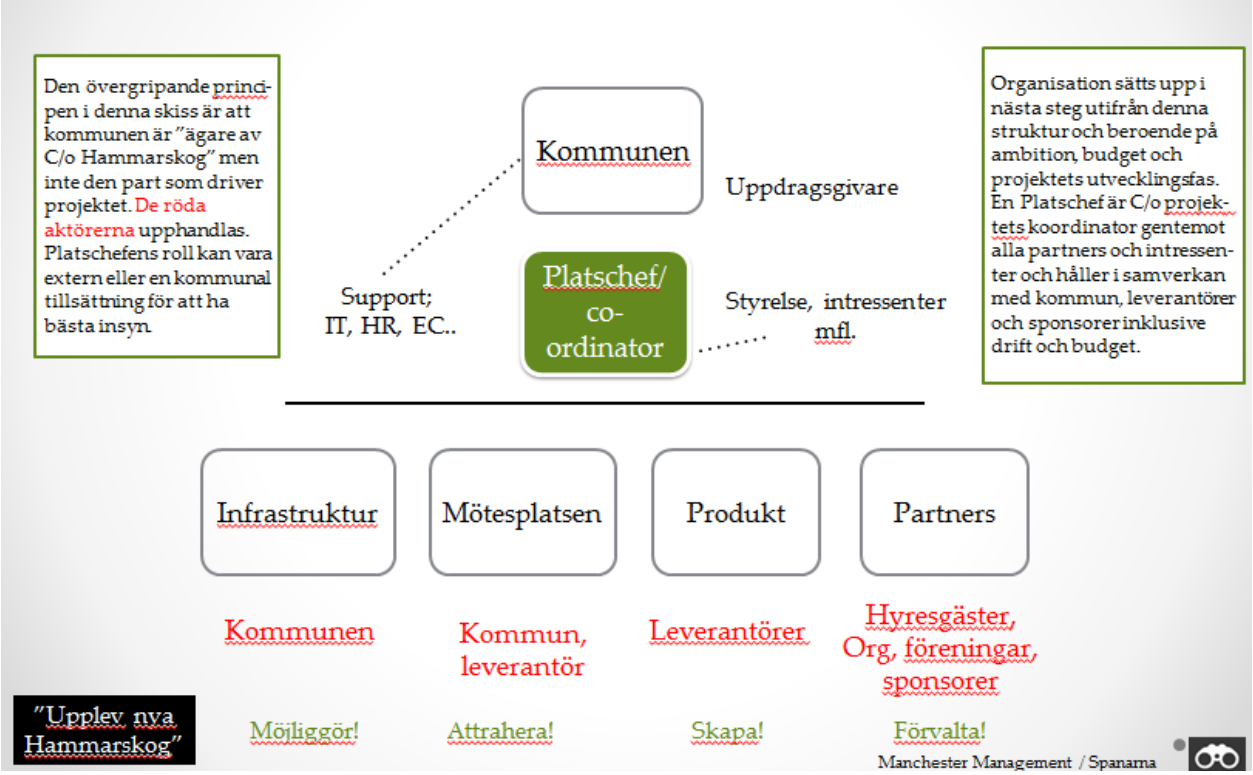

Ex. steg 1-3 budgetering, se också bilaga.

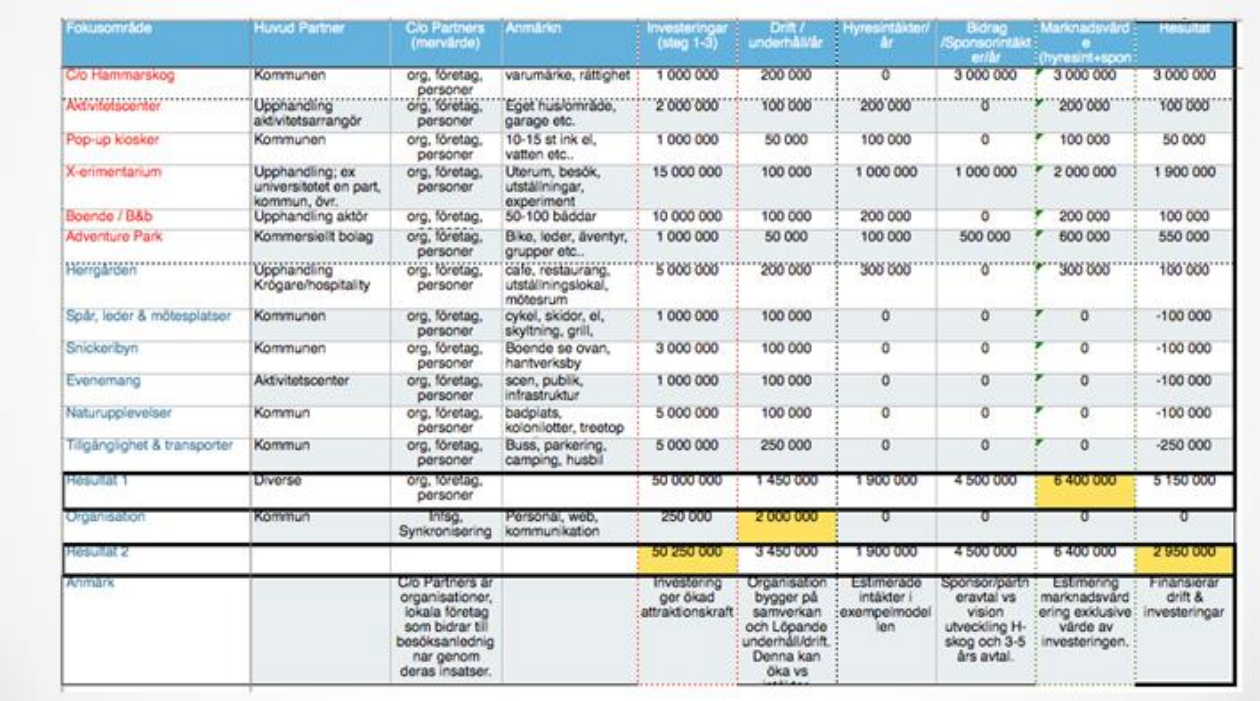

Fokusområde	Huvud Partner	C/o Partners (mervärde)	Anmärkn	Investeringar (steg 1-3)	Drift / underhåll/år	Hyresintäkter/ år	Bidrag /Sponsorintäkter/år	Marknadsvärde (hyresint+spon	Resultat
C/o Hammarskog	Kommunen	org, företag, personer	varumärke, rättighet	1 000 000	200 000	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Aktivitetscenter	Upphandling aktivitetsarrangör	org, företag, personer	Eget husområde, garage etc.	2 000 000	100 000	200 000	0	200 000	100 000
Pop-up kiosker	Kommunen	org, företag, personer	10-15 st ink el, vatten etc..	1 000 000	50 000	100 000	0	100 000	50 000
X-erimentarium	Upphandling; ex universitetet en part, kommun, övr.	org, företag, personer	Uterum, besök, utställningar, experiment	15 000 000	100 000	1 000 000	1 000 000	2 000 000	1 900 000
Boende / B&b	Upphandling aktör	org, företag,	50-100 bäddar	10 000 000	100 000	200 000	0	200 000	100 000
Adventure Park	Kommersiellt bolag	org, företag, personer	Bike, leder, äventyr, grupper etc..	1 000 000	50 000	100 000	500 000	600 000	550 000
Herrgården	Upphandling Krögare/hospitality	org, företag, personer	cafe, restaurang, utställningslokal, mötesrum	5 000 000	200 000	300 000	0	300 000	100 000
Spår, leder & mötesplatser	Kommunen	org, företag, personer	cykel, skidor, el, skyltning, grill,	1 000 000	100 000	0	0	0	-100 000
Snickeriby	Kommunen	org, företag, personer	Boende se ovan, hantverksby	3 000 000	100 000	0	0	0	-100 000
Evenemang	Aktivitetscenter	org, företag, personer	scen, publik, infrastruktur	1 000 000	100 000	0	0	0	-100 000
Naturupplevelser	Kommun	org, företag, personer	badplats, kolonilotter, treetop	5 000 000	100 000	0	0	0	-100 000
Tillgänglighet & transporter	Kommun	org, företag, personer	Buss, parkering, camping, husbil	5 000 000	250 000	0	0	0	-250 000
Resultat 1	Diverse	org, företag, personer		50 000 000	1 450 000	1 900 000	4 500 000	6 400 000	5 150 000
Organisation	Kommun	Infsg, Synkronisering	Personal, web, kommunikation	250 000	2 000 000	0	0	0	0
Resultat 2				50 250 000	3 450 000	1 900 000	4 500 000	6 400 000	2 950 000
Anmärk		C/o Partners är organisationer, lokala företag som bidrar till besöksanlednig nar genom deras insatser.		Investering ger ökad attraktionskraft	Organisation bygger på samverkan och Löpande underhåll/drift. Denna kan öka vs	Estimerade intäkter i exempelmodellen	Sponsor/partneravtal vs vision utveckling H-skog och 3-5 års avtal.	Estimering marknadsvärdering exklusive värde av investeringen.	Finansierar drift & investeringar

Benchmark, och övrigt underlag för förslaget:

- Internationellt
  - http://www.edenproject.com (science, natur, kultur, hållbarhet, attraktion)
  - http://uppstroms.se/bo-i-jurta/ (bo i lyxtält i naturen)
  - artipelag.se (gångstråk, restaurang, mötesplats, utställningar)
- Nationellt
  - http://www.wij.se (trädgårdar, naturen, besöksanledning)
  - https://www.google.se/#q=skogsmuseet+lycksele+%C3%B6ppettider (kultur, naturens arv)
  - campare.se (aktitetscenter) = MORE ACTIVITIES
- Regionalt
  - http://www.visitdjurgarden.se/sv (ett brett utbud av attraktioner, promenadstråk)
  - siggestagard.se (aktiviteter, herrgård, möten)
  - Hagaparken - stromma.se (båttransporter och guidning)
- Lokalt
  - http://www.ekero.se/Uppleva och_gora/Ekebyhovs-slott/ (föreningslivets slott cafe)
  - kragga.se (MICE, herrgård, logi)
  - Domarudden

Samt den rapport projektledningen gjort om genomförd benchmarking, se 6.6.

Tidigare genomförda undersökningar mm

- Uppsala enkäten 2014
- Projektplan 2016
- Markör marknadsundersökning 2016
- Nulägesanalys stadsbyggnadsförvaltningen 2016
- Workshop 2017
- Respons från uppdragsgivarna 2017
- Spanarnas research

6.8 Konsekvensanalys 2, inklusive riskanalys

En konsekvens- och riskanalys är genomförd för att identifierar och analyserar syftet med föreslagna åtgärder, per fokusområde och steg 1-3 (*18 stycken åtgärdsförslag*), och de konsekvenser de kan förväntas medföra.

Struktur för genomförd konsekvensanalys:

- Syfte med föreslagen åtgärd
- Problemställningar att beakta
- Konsekvens avseende hållbarhet:
    - Social
    - Miljö
    - Ekonomisk
    - Kulturell

- Konsekvenser av förslaget, d v s åtgärder som måste vidtas i:
    - Planeringsfasen
    - Etableringsfasen
    - Driftsfasen

- Kommentarer benchmarking- och konkurrentanalys, samt slutligen en riskanalys.

Ett exempel:

1. C/o Produktutbud

Vilka konsekvenser får föreslagen satsning/åtgärd:

NATURUPPLEVELSER

Vision:
Möjligheter att uppleva närheten till naturen genom att campa, bo i trädhyddor (Treetophotel) eller beduintält (jurtas), paddla kajak och fiska – eller hyra din egen kolonilott.

Åtgärd: Steg 3
Kontraktera samarbetspartners som kan etablera övernattningsmöjligheter - Treetophotel, beduintält, campingplatser etc

Syfte med åtgärderna:
Öka området attraktionskraft. Förstärka upplevelsen med övernattning, de spännande ”momenten” i området. Förlänger stanntiden, vilket ökar antalet spenderade kronor/besökare.

Problemställningar att beakta:
Kräver nogsam planläggning, i tid och rum, för att inte ”krocka” med häcknings- och andra perioder känsliga för djur- och fågelliv. Anläggandet av en campingplats måste ske på ett sätt som tar hänsyn till området särart.

Konsekvenser insatsen kan förväntas medföra;
Hållbarhet

Social	Attraherar en ”ny” målgrupp och kanske en tidigare ointresserad grupp då detta kan pakteras i en ”spännande/äventyrsinriktad” form. Beakta mångfald avseende uppbyggnaden av de olika boende-formerna. Beakta trygghet och säkerhet. Sträva efter att tillgodose individuella behov av bl a välbefinnande, tillgänglighet relaterat till boendets art.
Ekologisk	Verksamheten skall förhålla sig till ekologisk hållbarhet i allt från materialval till byggnation av boendet till den bokningsbara utemiddagen.
Ekonomisk	Skapar förutsättningar för paketerade upplevelser och förbokning då detta kan förväntas locka tillresande besökare och grupper.
Kulturell	Ha särskild fokus på att öka kunskaper om olika kulturers behov och intresse i samband med naturupplevesler. Inspireras av områdets kulturhistoriska värden vid planering av boendet.

Planeringsfasen

Insatser: Säkerställ att insatsen har en finansiär (möjligen medfinansiär), rollfördelning drift.

Kostnads- och intäktskalkyler och finansieringsplan. Tidplan.

Planera för att ytor finns eller i ordningsställs för etableringen av boendet, som klarar ovan nämnda känsliga förhållanden/händelser i naturen.

Etablera kontakter med anläggningar som anlagt motsvarande boenden.

Upprätta kontakt med andra organisationer (Upplandsstiftelsen, SLU, STF) med kunskap inom området för att inspireras och kanske tillsammans skapa ett förslag till placering/utformning.

Förankra och fastställ planen för anläggande av boendealternativen.

Tillståndsansökan: Bygglov för de olika boendealternativen?

Planera för upphandling om inte arbetet kan genomföras inom kommunorganisationen.
Planera för bokning och paketering av upplevelsen.

Kostnader: Personalkostnader för ovan nämnda insatser.

Finansering: Kommunen

Etableringsfasen

Insatser: Mark- trädbearbetning och uppförande.

Kostnader: Estimeras i nästa moment i förstudien

Budget/marknadsvärdering/finansiering: Estimeras i nästa moment i förstudien

Driftsfasen

Bokningar och paketering	Samverkanspartner
Service	Person/er ansvariga för drift av ”övernattnings-verksamheten”, inköp, städ, kontroll vid utflytt, bemanning natt…? mat och dryck
Underhåll	Snickeriverkstad och SBF

Budget/marknadsvärdering/finansiering: Estimeras i nästa moment i förstudien

Benchmarkingkommentarer:

Slutsatser baserat på benchmarking: Inga likartade observationer på utvalda benchmarking besöksmål men googlat; http://mymodernmet.com/cozy-places-to-stargaze/ http://mymodernmet.com/hjertefolger-arctic-circle-cob-house/

Konkurrentanalyskommentarer:

Konkurrentanalys, se bilaga:

Risk- och sårbarhetsanalys:

- *Riskerna delas in i olika kategorier: tekniska, externa, organisatoriska och projektledning/ansvariga*
- *Påverkar: Vilket riskområde påverkas: Intäkter, Kvalitet, Omfattning, Effektivitet, Samarbete och rykte.*
- *Ansvarig- den som är ytterst ansvarig om risken skulle inträffa = K= kommun, E= entreprenör/förening*
- *Sannolikhet (S)*, Konsekvens **(K)*
- *Åtgärdsplan vid etablering*
  Riskerna ur ett kommunperspektiv: Risk

**Värdena (1-5) multipliceras sedan med varandra för att få ett Riskvärde (R)*

Typ av risk	Beskrivning	Påverkar	Ansv.***	S*	K**	R
Interna risker:						
Tekniska	Byggtekniska vid etablering och underhåll.	Intäkter (hyres*), kvalitet, rykte	K	1	4	4
Organisatoriska	Problem att få tag i sponsor (ingen etablering!) Problem att få tag i entreprenör. Problem med entreprenör under avtalstid.	Se ovan	K/E	3	3	9
Ansvariga	Byts ofta, sjukdom	Effektivitet	K/E	2	3	6
	Beläggning/efterfrågan	Intäkter/hyresintäkt*	K/E	2	5	10
Externa risker:						
	Kollektiva kommunikationer förändras	Intäkter/hyresintäkt*	K/E	3	4	12
	Bensinkostnad	Intäkter/hyresintäkt	K/E	2	5	10
	Väder	Intäkter/hyresintäkt	K/E	1	1	1

****beroende på avtalskonstruktion*

Bidrar till måluppfyllelse: (skala 1-6):

6. Attraherar genuint naturintresserade men även en yngre/äventyrsinriktad målgrupp och från ett större upptagningsområde, om utförandet och upplevelsen blir tillräckligt unik/stark. Skapar övernattningsmöjligheter till de som enligt marknadsundersökningen efterfrågar enkelt naturnära boende.

Prioritet av föreslagna insatser:

Mycket hög: X
Hög:
Medel:
Låg:
Mycket låg:

Konsekvens- och riskanalys finns i "Förstudiens bilagor" för input under fortsatt utvecklingsprocess.

6.9 Konkurrentanalys

En konkurrentanalys, avseende tre besöksmål, har genomförts enligt projektdirektivet. De tre utvalda anläggningar har sannolikt jämförbart varumärkeslöfte, jämförbart upplevelseutbud, och därmed jämförbara målgrupper - som Hammarskog. Anläggningarna är geografiskt belägna på maximalt 2 timmars bilresa (20 mil) från Uppsala *(jämför marknadsundersökningen).*

Valda anläggningar:

Lokalt (som attraherar lokala kunder) (2 st)

Fjällnora friluftsområde. I kommunens regi, men för framtida entreprenörer är området en konkurrent. Jämförbart geografiskt läge, jämförbart utbud, samma målgrupper. Likartade kommunikationsmöjligheter.

Wik slott och park. Geografiskt närbeläget Hammarskog, till del jämförbar inriktning dock mindre utvecklade naturupplevelser och tillrättalagt utbud/service.

Regionalt besöksmål, som attraherar kunder inom 10 mil (1 st)

Hemlingby friluftområde, Gävle. Hemlingby friluftsområde är Gävles största rekreationsområde och ligger i ett stort naturreservat drygt tre kilometer söder om Gävle centrum.

Nationellt, som attraherar kunder 10-20 mil från U-a (1 st)

Wij trädgårdar har en annan inriktning, samma målgrupp. Wij Trädgårdar är ett forum för möten mellan människa, natur och kultur.

Analys och bedömning.
De 18 föreslagna fokusområdena ställdes mot utbudet hos respektive konkurrent. Även ägarform och finansiering kartlades. En bedömning gjordes slutligen, relaterat till hur aktuell anläggning förhöll sig till de 18 föreslagna fokusområdena, av grad av konkurrenskraft, på en skala 1-6.

Fjällnora bedömdes vara den starkaste konkurrenten. Det är därför viktigt att vara uppmärksam på att anläggningarna utvecklas till kompletterande anläggningar.

En fördjupning, och möjligen breddning, av konkurrentanalysen bör göras när valet av åtgärdsförslag har kommit längre i utvecklingsprocessen för Hammarskog.

En sammanställning av konkurrentanalysen, finns i "Förstudiens bilagor" för input under fortsatt utvecklingsprocess.

6.10 Handlingsplan

En handlingsplan ”om hur man kan utveckla besöksmålet” är framtagen i enlighet med projektdirektivet. Då antalet åtgärder som föreslagits är 18, så har handlingsplaner upprättats för 6 fokusområden och för steg 1-3 , samt för de olika utvecklingsfaserna; planeringsfasen, etableringsfasen och driftsfasen, 1:1-1:3, 2:1-2:3, 3:1-3:3, 4:1-4:3, 5:1-5:3, 6:1-6:3.

Nedan ett exempel ”Evenemang 4:2”

HANDLINGSPLAN HAMMARSKOG			
Vad	**Vem**	**När** **Steg 1-3**	**Kommentarer:**
4:2 Bygga en scen för musik, teater eller andra typer av evenemang och föreställningar. D v s även inklusive scenprogram under året, samt evenemang som under 4:1		Steg 2, jan-dec 2019	
4:2 Planeringsfasen			
Inventera behovet av mindre scener/podier och publikplatser bänkar/stolar odyl. Planera för en fast- eller rörlig scen.	Platschef i sam arbete med Eventarrangören och SBF		
Upphandla ovanstående, e v egen produktion SBF	Platschef		
Planläggning program, bokning mm Arrangera evenemang som i 4:1	Platschef i sam arbete med Eventarrangören och SBF		
4:2 Etableringsfasen		.	
Inköp podier och scen, publikplatser bänkar/stolar odyl.	Platschef i sam arbete med Eventarrangören		Sponsor 1-20 för evenemang?
Kontinuerlig kontakt egen produktion	Platschef		
4:2 Driftsfasen			
Genomförande av program, bokning mm Arrangera evenemang som i 4:1	Platschef i sam arbete med Eventarrangören och SBF		
Underhåll scen och evenemangsplats	Snickeriverkstad och SBF		
Kontinuerlig kontakt med eventarrangör och ansvariga SBF	Platschef		
4:3 Etablera ett evenemang med högt attraktionsvärde som skapar besök och reseanledning för fler än bara Uppsalabor.		Steg 3, jan-dec 2020	
4:3 Planeringsfasen			
Fortsatt samverkan med upphandlad eventarrangör och SBF	Platschef		

Handlingsplanerna finns i ”Förstudiens bilagor” för input under fortsatt utvecklingsprocess.

6:11 Handlingsplan och estimerad budget för ”startprocessen”

En handlingsplan har också tagits fram för nästa steg i utvecklingsprocessen, startfasen. Även en grovt estimerad budget kompletterar handlingsplanen.

Arbetsmomenten i startfasen är i korthet följande:

Detaljerad inventering arbetsuppgifter (huvuduppgifter se nedan), kompetens, tidsestimat, kostnadsestimat personalkostnader, tillsättande, introduktion personal.

Tillsättande av projektansvarig**,** intern kompetens SBF eller köpt tjänst, september 2017- juni 2018.

Eventuellt revidera föreslagna handlingsplaner, budget/marknadsvärderingar relaterat till fattat beslut. Upprätta projekt- aktivtets- och tidsplan för startfasen. Bryta ner arbetsmomenten /tidsestimat. Detaljerade budget.

Förslag till partner- och sponsorsstrategi, samt en samverkansstrategi.

Undersöka vem som skall ansvara för den digitala mötesplatsen, igångsätta processen (analys innehåll, funktion mm)

Skapa en organisation för införsäljningsarbetet och eventuella upphandlingar, planering införsäljning.

Anlita konsult för att arbeta med nedanstående:

- Huvudsponsor
- Sponsorer, 20 st

Projektansvarig arbetar med införsäljning, för att på olika sätt engagera 30 organisationer *(målet att uppnå under steg 3*)* 500 ambassadörer *(målet att uppnå under steg 3*)*

Ansökan om EU finansiering. Undersöka och med stor sannolikhet ansökan om landsbygdsmedel.

Etablering av fast organisation:

- Förslag, förankring, beslut - Organisationsstruktur
- Förslag, förankring, beslut - Råds-/styrgrupper, samverkansformer internt och externt
- Förslag, förankring, beslut - Bemanningsplan och anställning/ar

Tidpunkt för genomförande av startfasen är avhängd beslutsprocessen men skulle om beslut fattas för en fortsättning på juninämnden med fördel starta i augusti 2017.

Kostnader för att finansiera ovanstående ”startfas” kan eventuellt användas som medfinansiering EU projekt.

Handlingsplan och estimerad budget för ”startprocessen” finns i ”Förstudiens bilagor”.

2017-04-21
Destination Uppsala
Brita Zetterberg Blom

Stadsbyggnadsförvaltningen nuläget i Hammarskog

November 2016

Powered by SurveyMonkey

1

Totalt antal svar

Fullständiga svar: 1

FRÅGOR SOM SKALL BESVARAS FEBRUARI OCH DECEMBER 2017

FRÅGA 2

Ange antalet kassainslag på kaféet i Herrgården, januari-december 2016? Ange antal per månad.

FRÅGA 3

Ange antalet besökare (allmänhet) på Naturskolan 2016? Ange antal per månad.

FRÅGA 4

Ange hur många bilar som passerar en specifik plats, december 2016-november 2017? Ange antal per månad.

FRÅGA 5

Ange hur många personer som passerar genom entrédörren till Herrgården, december 2016-november 2017? Ange antal per månad.

FRÅGA 6

Ange den besöksrelaterade omsättningen på Hammarskogs friluftsområde januari-december 2016? Ange omsättningen per månad.

FRÅGA 7

Ange kommunens kostnader för Hammarskogs friluftsområde 2016. Totalt och fördelat på drift och underhåll

FRÅGA 8

Ange kommunens kostnad per besökare på Hammarskogs friluftsområde? (2016)Totalbeloppet ovan skall delas med antalet besökare

FRÅGA 9

Ange kommunens hyresintäkter från aktörerna på Hammarskogs friluftsområde 2016.

Svar 1,6 miljoner

Q10: Ange om kommunen under 2016 finansierat verksamheten genom exempelvis bidrag från EU, Jordbruksverket, Tillväxtverket eller dylikt?

Kommentarsfältet: LONA-bidrag från naturvårdsverket (via LST) för naturvårdsåtgärder i Dalbyviken.

Svarsval	Svar	
Ja, (om ja ange vilken bidragsform i kommentarsfältet nedan)	**100,00%**	1
Nej	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q11: Arbetar kommunen idag för att hållbarhetsanpassa verksamheten på Hammarskogs friluftsområde? Det kan vara hållbarhetsarbete ur flera aspekter t ex ekonomiska, sociala och miljömässigaspekter.

Kommentarsfältet:

Tillgänglighetsanpassningar för funktionshindrade (sociala aspekter), ex spång, grillplatser, fågeltorn, stigar osv, samt tillgänglighetsanpassning rekreationscykelväg via Hågadalen/Nåsten. Naturskolan arbetar med hållbarhetsfrågor ffa på miljösidan. Snickeriet arbetar ffa med social hållbarhet.

Svarsval	Svar	
Ja, om ja beskriv gärna nedan i kommentarsfältet, t ex om ni arbetar efter någon Hållbarhetspolicy/Hållbarhetsprogram).	**0,00%**	0
Nej (om nej ange gärna varför i kommentarsfältet)	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Om ja, hur i korthet?	**100,00%**	1
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

FRÅGA 12

Finns det några indikatorer för ”Hållbart Hammarskog” 2016?

Nej

Q13: Hur många olika typer av aktiviteter som kan bokas i förväg, erbjuder kommunen till enskilda personer? (2016)T.ex. bokning av en roddbåt som man sedan ror ”ensam”, d v s inte någon gruppaktivitet.

Kommentarsfältet:

Uthyrning roddbåtar & bouleklot.

Svarsval	Svar	
0	**0,00%**	0
1-5	**100,00%**	1
6-10	**0,00%**	0
Fler än 10	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q14: Hur många personer har bokat kommunens aktiviteter för enskilda 2016?

Svarsval	Svar	
1-40	**0,00%**	0
41-100	**0,00%**	0
101-200	**0,00%**	0
Fler än 201	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**0**

Powered by SurveyMonkey

Q15: Hur många olika typer av aktiviteter som kan bokas i förväg, erbjuder kommunen till enskilda personer som bildar grupp? (2016)T. ex. En floravandring med guide.

Kommentarsfältet:

ev kan Naturskolan svara på detta

Svarsval	Svar	
0	**0,00%**	0
1-5	**0,00%**	0
6-10	**0,00%**	0
Fler än 10	**0,00%**	0
Vet inte	**100,00%**	1
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q16: Hur många personer har bokat kommunens ”bokningsbara aktiviteter för personer som bildar grupp”, 2016

Kommentarsfältet: ev kan Naturskolan svara på detta

Svarsval	Svar	
1-40	**0,00%**	0
41-100	**0,00%**	0
101-200	**0,00%**	0
Fler än 201	**0,00%**	0
Vet inte	**100,00%**	1
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q17: Hur många olika typer av aktiviteter som kan bokas i förväg, erbjuder kommunen till ”färdiga grupper" för allmänheten (ej skolor), 10 personer och uppåt (2016)?T. ex. En floravandring med guide för en pensionärsgrupp från Eriksberg eller Flen

Svarsval	Svar	
0	**100,00%**	1
1-5	**0,00%**	0
6-10	**0,00%**	0
Fler än 10	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q18: Hur många "färdiga grupper" har bokat kommunens ”bokningsbara aktiviteter”? 2016

Svarsval	Svar	
0	**100,00%**	1
1-5	**0,00%**	0
6-10	**0,00%**	0
11-20	**0,00%**	0
Fler än 20	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

FRÅGOR SOM BESVARATS PÅ EXCELARK

FRÅGA 19

Vilka aktörer finns på området idag? (2016)Lista aktörerna och deras verksamhetsinriktning. Ange på bilagt Excelark

FRÅGA 20

Hur stora delar av produktionskedjan har aktörerna på plats i den lokal de hyr av kommunen?(2016) Ange på bilagt Excelark.

FRÅGA 21

Ange hyreskostnader, per kvm och avtalslängd för aktörerna.(2016) Ange på bilagt Excelark.

FRÅGA 22

Säljer aktörerna produkter även genom andra kanaler, än på plats i Hammarskog? (2016) Ange på bilagt Excelark.

Q23: Ange vilka krav, generellt, som finns specificerade i avtalet mellan aktören och kommunen (2016):

Kommentarsfältet: Fastighetsägaren har blivit utbytt flera gånger de senaste åren 2013 bildades Sport- och rekreationsfastigheter AB, 2016-10-01 återgick fastigheten till KS igen.

Svarsval	Svar	
Öppettider	**100,00%**	1
Kvalitetskrav (avseende produkt/tjänst som säljs)	**100,00%**	1
Hållbarhetskrav	**0,00%**	0
Skyltning (information)	**0,00%**	0
Deltar i gemensamma evenemang	**100,00%**	1
Erbjuder bokningsbara upplevelser/produkter	**100,00%**	1
Medverkan i utbildningar som kommunen erbjuder (t e x värdskap, service, hållbarhet eller dylikt)	**0,00%**	0
Att aktören marknadsför sin egen verksamhet	**100,00%**	1
Medverkan i kommunens marknadsföringsaktiviteter (delfinansiering?)	**0,00%**	0
Övrigt ange i kommentarsrutan	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt antal svarande: 1		

Powered by SurveyMonkey

Q24: Lokalernas standard. På en skala 1-6 hur bedömer kommunen lokalernas standard för hyresgästerna, generellt 2016?Där 1 är mycket bristfälliga och 6 är mycket goda. Om stora ojämnheter finns i fastighetsbeståndet vänligen ange i kommentarsfältet.

Kommentarsfältet:

Herrgården - 3 Garage/WC-byggnad - 3 Bastubyggnaden - 2 Bläckhornet invändigt - 4, utvändigt - 2 Varmgaraget - 6 Naturskolan invändigt - 4, utvändigt - 2 Raststugan - 3 Humlegården - 5 Östbergstorpet - 1 Övriga torp - 1 Ladan - 3 Snickeriet - 3 Magasinet - 2 Förråd V om ladan - 4 övriga byggnader V om ladan - 2 Hammarby - 1 Björkbacken - 5 (uthyrt till privat)

Svarsval	Svar	
1 är mycket bristfälliga	**0,00%**	0
2	**0,00%**	0
3	**100,00%**	1
4	**0,00%**	0
5	**0,00%**	0
6 är mycket goda	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q25: Lokalernas anpassning för aktuella verksamheter. På en skala 1-6 hur bedömer kommunen lokalernas anpassning för aktuella verksamheter/hyresgäster, generellt 2016? Där 1 har mycket dålig anpassning och 6 har mycket god anpassning. Om stora ojämnheter finns mellan lokalerna vänligen ange i kommentarsfältet.

Kommentarsfältet:

Herrgården - 3 Garage/WC-byggnad - 2 Bastubyggnaden - 2 Bläckhornet invändigt - 4 (inget omklädningsrum, dåligt med utrymme för damer) Varmgaraget - 6 Naturskolan invändigt - 4 Raststugan - 5 Humlegården - 6 Östbergstorpet - 1 Övriga torp - 1 Ladan - 5 Snickeriet - 5

Svarsval	Svar	
1 har mycket dålig anpassning	**0,00%**	0
2	**0,00%**	0
3	**100,00%**	1
4	**0,00%**	0
5	**0,00%**	0
6 har mycket god anpassning	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

FRÅGA 26

Mot vilka målgrupper har kommunen marknadsfört Hammarskogs friluftsområde 2016?

Kommuninnevånare

FRÅGA 27

Hur har kommunen marknadsfört Hammarskogs friluftsområde, d v s i vilka kanaler? (2016)

Hemsida, Facebook, Naturtipset-appen, Affischering, telefonsvarare, personligen på plats, informationstavlor på plats, informationsfoldrar på plats och hos Turistbyrån, Biotopia & Kommuninformationen samt via Biotopias aktivitetskalender.

FRÅGA 28

I vilken omfattning d v s till vilken kostnad har kommunen marknadsfört Hammarskogs friluftsområde 2016?

ca 20 tkr för annonser och foldrar + arbetstid minst 40h

Powered by SurveyMonkey

Q29: Har marknadsföring skett i samverkan med någon part (t ex att aktörerna, som har medfinansierat?)

Kommentarsfältet: Information kring området, och då speciellt Smultronstället "Dalkarlskärret", marknadsförs digitalt tillsammans med Upplandsstiftelsen och Biotopia (hemsida, app, aktivitetskalender)

Svarsval	Svar	
Ja, om ja ange gärna i kommentarsfältet nedan i vilken form	**100,00%**	1
Nej	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Q30: I vilka frågor har Stadsbyggnadsförvaltningen haft personlig kontakt (information och diskussion) med aktörerna (2016)?

Kommentarsfältet: Fångat upp utvecklingsidéer från aktörerna på plats. SBF har tagit över befintliga hyreskontrakt från Sportfastigheter i bef. skick.

Svarsval	Svar	
antalet besökare/kunder	**100,00%**	1
efterfrågan av utbudet (produkter, upplevelser, aktiviteter)	**100,00%**	1
prissättning	**100,00%**	1
öppettider	**100,00%**	1
bemanning	**100,00%**	1
exponering	**100,00%**	1
skyltning	**100,00%**	1
informations- marknadsföringsinsatser	**100,00%**	1
utbildningserbjudanden	**0,00%**	0
om vad som är på gång inom området, etableringsmässigt aktörer	**100,00%**	1
om vad som är på gång inom området mark- och anläggningsmässigt	**100,00%**	1
om planerade/genomförda evenemang	**100,00%**	1
om frågor som relaterar till hyresavtalet	**100,00%**	1
övrigt, ange i kommentarsrutan nedan	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt antal svarande: 1		

Powered by SurveyMonkey

Q31: Anser ni att era kontakter med aktörerna, enligt ovan, har varit förutsättningsskapande för aktörerna att verka på platsen? Ange på en skala 1-6 , där 1 ”har i mycket liten grad påverkat aktörernas förutsättningar”, 6 är ”har i mycket hög grad påverkat aktörernas förutsättningar”.Kommentera gärna ditt svar, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarsval	Svar	
1 i mycket liten grad påverkat	**0,00%**	0
2	**0,00%**	0
3	**100,00%**	1
4	**0,00%**	0
5	**0,00%**	0
6 i mycket hög grad påverkat	**0,00%**	0
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q32: Arrangerar Stadsbyggnadsförvaltningen samordnade möten med aktörerna?

Kommentarsfältet: Men vi har deltagit på möten som Naturskolan kallat till, tillsammans med övriga aktörer. Gruppen har dock endast informativt syfte - inget mandat för beslut.

Svarsval	Svar	
Ja, om ja ange gärna med vilken frekvens i kommentarsrutan nedan	**0,00%**	0
Nej	**100,00%**	1
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Q33: Arbetar Stadsbyggnadsförvaltningen med nyhetsbrev eller liknande riktat till aktörerna på plats?

Svarsval	Svar	
Ja, om ja ange gärna med vilken frekvens i kommentarsrutan nedan	**0,00%**	0
Nej	**100,00%**	1
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Q34: Finns kommunen, eller annan aktör, i området för att ge besökarna inspiration, och svar på frågor om upplevelser på området?

Kommentarsfältet: Bara om besökarna råkar träffa på aktörerna på plats. Ev. liten del i caféet på helgerna.

Svarsval	Svar	
Ja, om ja ange gärna med vilken frekvens i kommentarsrutan nedan	**0,00%**	0
Nej	**100,00%**	1
Vet inte	**0,00%**	0
Totalt		**1**

Powered by SurveyMonkey

Fråga 35

Ange antalet dagar kaféet i Herrgården varit öppet för allmänheten 2016

Svarade: 1

Hoppade över: 0

Svar: ca 70

Powered by SurveyMonkey

Fråga 36

Ange antalet dagar det funnits tillgång till övrig service (toaletter, vatten mm) 2016

Svarade: 1

Hoppade över: 0

Svar: ca 360

Aktörerna/verksamhetsansvariga i Hammarskog, om nuläget

November 2016

Powered by SurveyMonkey

7

Totalt antal svar

Fullständiga svar: 7

Q2: Har ni själva gjort någon mätning av hur många som besöker er verksamhet?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

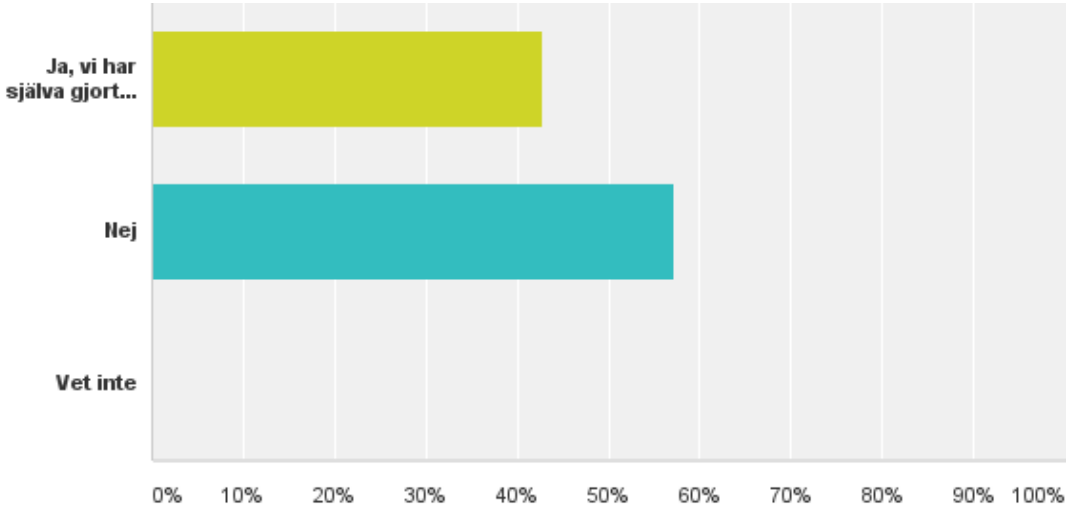

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Ja, vi har räknat människor vid våra möten och utflykter. Vi har däremot inte räknat dem som kommer till Dalbyviken för att titta på fåglar.

Närvarolistor, c:a 20-25 deltagare per aktivitetsdag

vi gjorde en enkät där allmänheten fick svara på några frågor för ca 4-5 år sedan men det kom mest in åsikter.

Powered by SurveyMonkey

Q3: Har <u>någon annan</u> gjort mätningar av hur många som besöker er verksamhet?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet: Hammarskog har så många ingångar vilket gör det tekniskt svårt att mäta besökare.

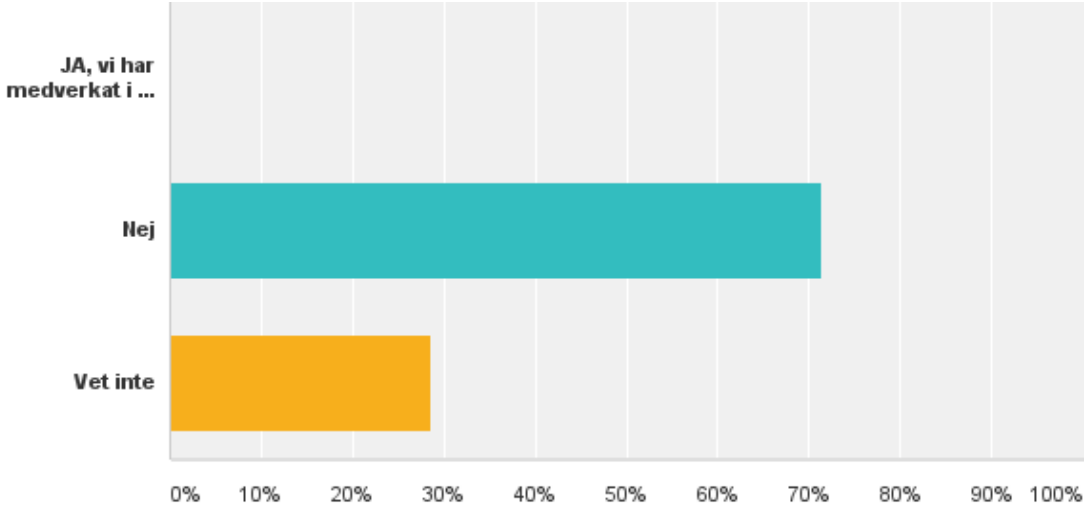

Powered by SurveyMonkey

Q4: Har ni själva gjort mätningar av varifrån (geografiskt) era besökare kommer?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet: Medlemmar i vår förening från närområdet, men även från andra pensionärsföreningar i Uppland som har besökt Hammarskog och fastnat för den underbara naturen.

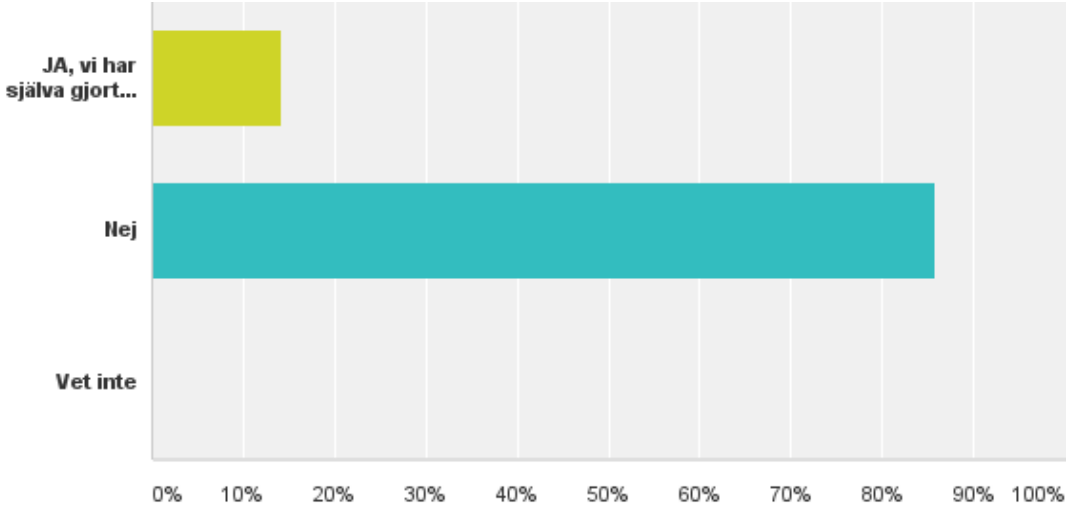

Powered by SurveyMonkey

Q5: Har någon annan gjort mätningar av varifrån (geografiskt) era besökare kommer?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet: De kommer från Uppland och Stockholmsområdet för att besöka Dalbyviken för att titta på fåglar och den vackra miljön. Troligen dagsutflykter.

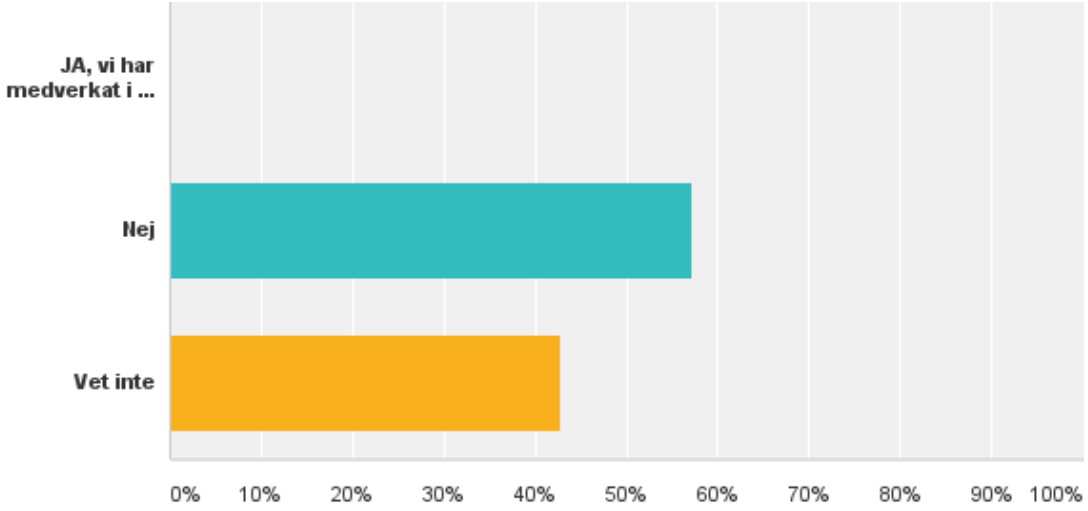

Powered by SurveyMonkey

Q6: Har ni själva gjort mätningar av vilka era besökare är? (barnfamiljer, unga vuxna, äldre vuxna, män, kvinnor ...)

Svarade: 7 Hoppade över: 0

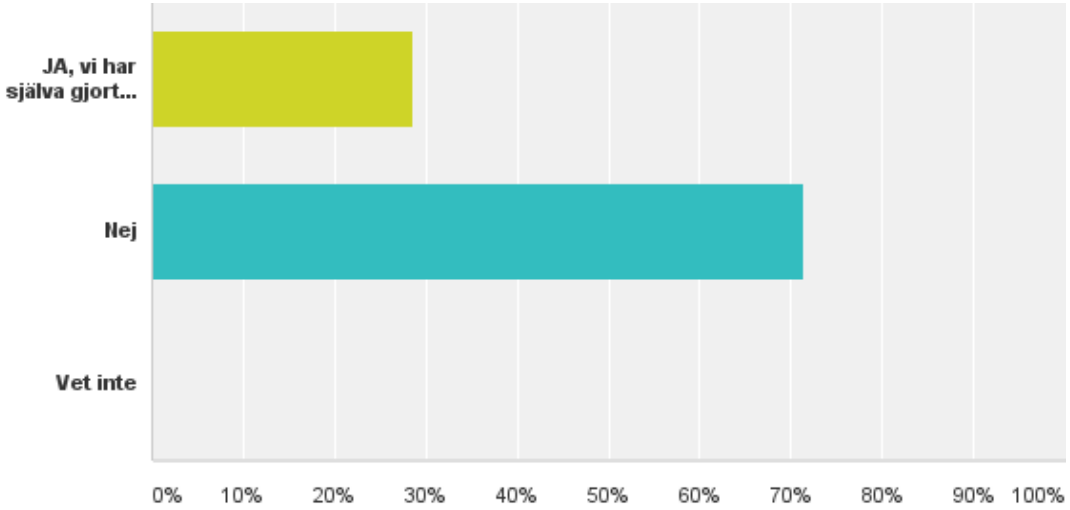

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Spången vid Dalbyviken (nedanför Hammarskogs herrgård) och Dalkarlskärret lockar barnfamiljer samt personer från funktionshinderområdet.

Våra pensionärsmedlemmar enl. närvarolistor. Även allmänheten i alla åldrar besöker boulbanorna och vandringslederna enl. våra observationer.

Powered by SurveyMonkey

Q7: Har någon annan gjort mätningar av vilka era besökare är? (barnfamiljer, unga vuxna, äldre vuxna, män, kvinnor ...).

Svarade: 7 Hoppade över: 0

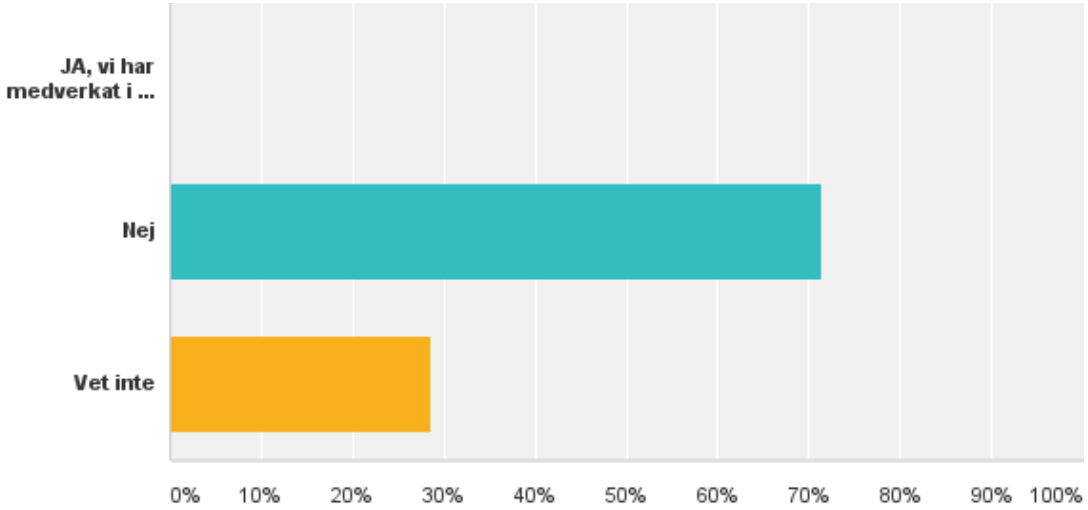

Powered by SurveyMonkey

Q8: Hur många olika typer av aktiviteter, som kan bokas i förväg, erbjuder ni till enskilda personer? (2016)T.ex. bokning av en roddbåt som man sedan ror ”ensam”, d v s inte någon gruppaktivitet.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

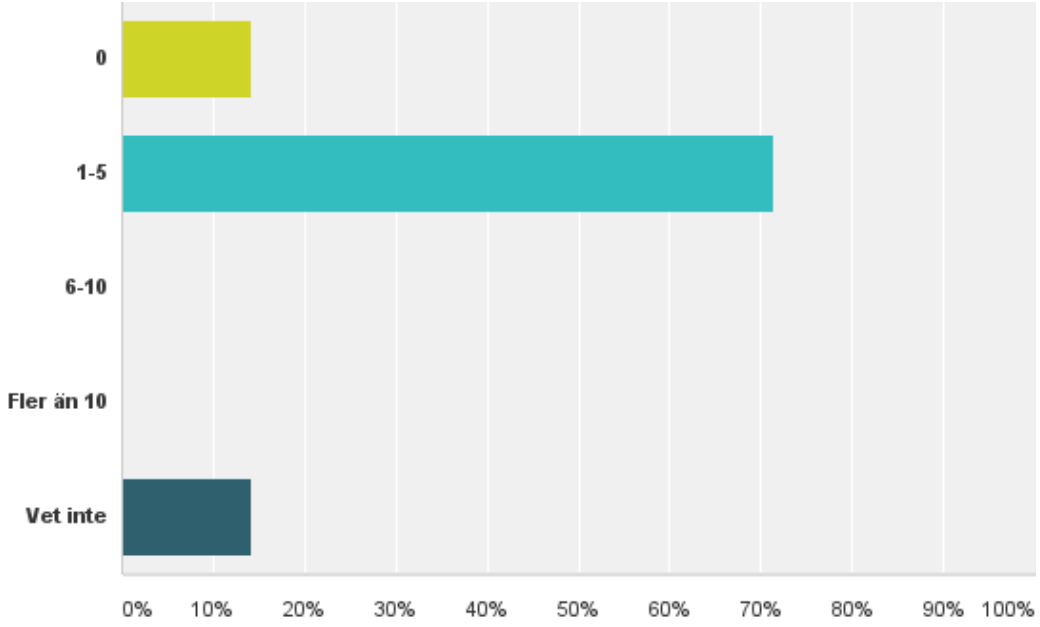

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Vi genomför naturvårdsåtgärder (näckrosklippning, buskröjning osv) i Dalbyviken samt naturvandringar i området.

Upplandsstiftelsen har inga bokningsbara aktiviteter i Hammarskogsområdet förutom Upplandsstiftelsens del i naturskoleverksamheten på Naturskolan. Många klasser kommer för att delta i skoldagar ledda av naturskolan och många lärargrupper kommer för att gå fortbildningar på naturskolan. Dessa aktiviteter redovisas genom Naturskolans svar på enkäten. Vi arbetar med att sprida information om besöksmål i länets natur och speciellt smultronställen såsom Dalkarskärrret. Det gör vi genom app, hemsida, Biotopia, turistkontor och genom ett Utflyktprogram som vi gör i samverkan med andra. Hammarskogsområdet i sig erbjuder en mängd icke bokningsbara aktiviteter som är grunden för dagens besökare som söker motion, rekreation och naturupplevelse av vilka många kan vara intresserade av att köpa mat, men även kan lockas till ytterligare aktiviteter: Stigar, rastplatser, eldstäder, värmestuga, skidspår, plogad isbana, cykelstigar, fågeltorn, raststugor, badplats, pulkabacke och mycket mer. De spontana besökarna är redan många, men skulle kunna bli mycket fler.

Det går att boka boulbanorna enl. vårt anslag på platsen

Roddbåtar och boule klot

Powered by SurveyMonkey

Q9: Hur många personer har bokat era bokningsbara aktiviteter för enskilda 2016?

Svarade: 6 Hoppade över: 1

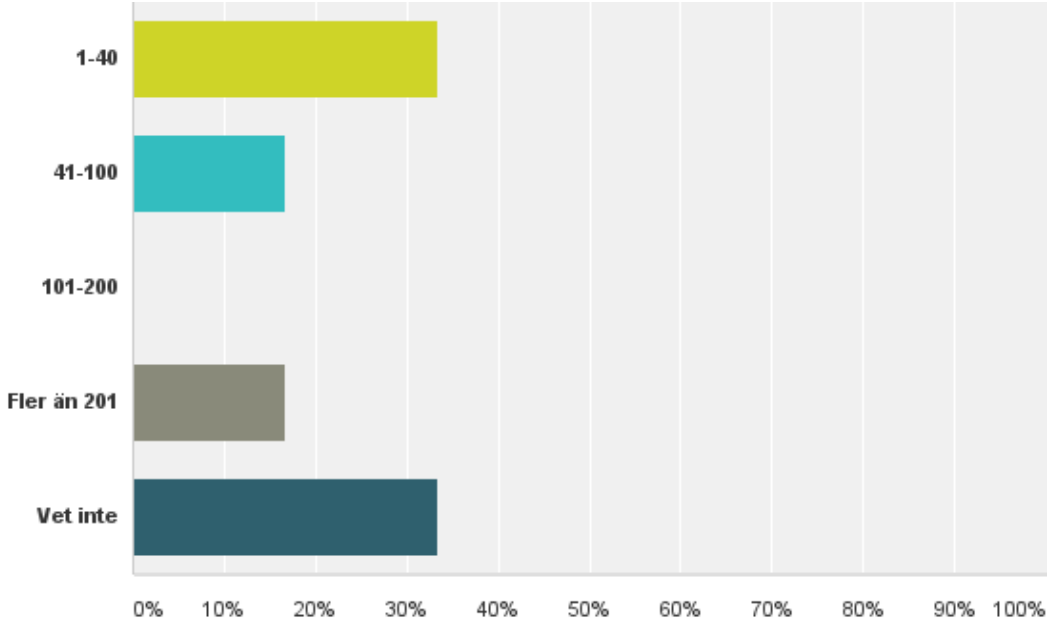

Powered by SurveyMonkey

Q10: Hur många olika typer av aktiviteter, som kan bokas i förväg, erbjuder ni till enskilda personer som bildar grupp? (2016)T. ex. En floravandring med guide.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet:

- Boultävlingar RPG:s riksturnering Panterboulen Enskilda grupper
- sportlovs aktiviteterna är bokningsbara för fritids.

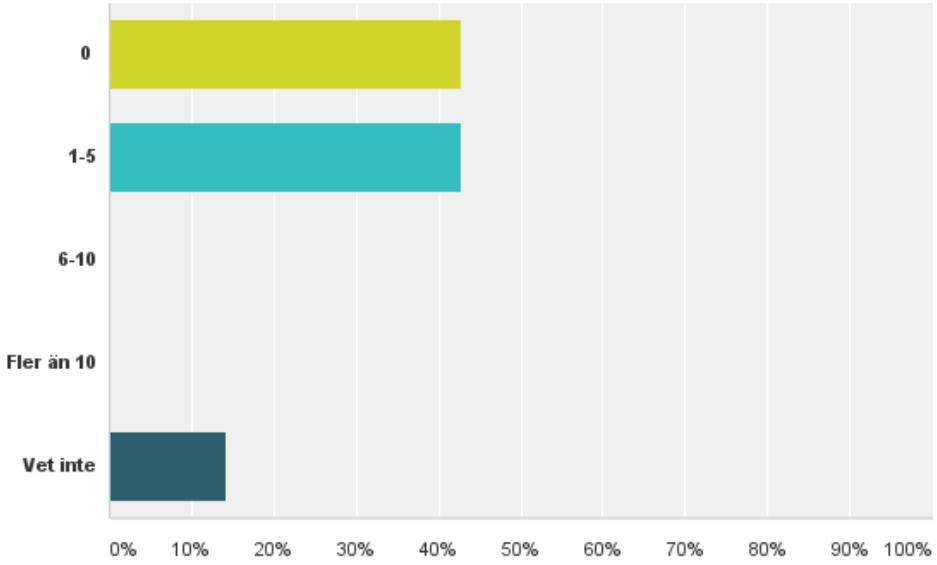

Powered by SurveyMonkey

Q11: Hur många personer har bokat era ”bokningsbara aktiviteter” för personer som bildar grupp, 2016?

Svarade: 5 Hoppade över: 2

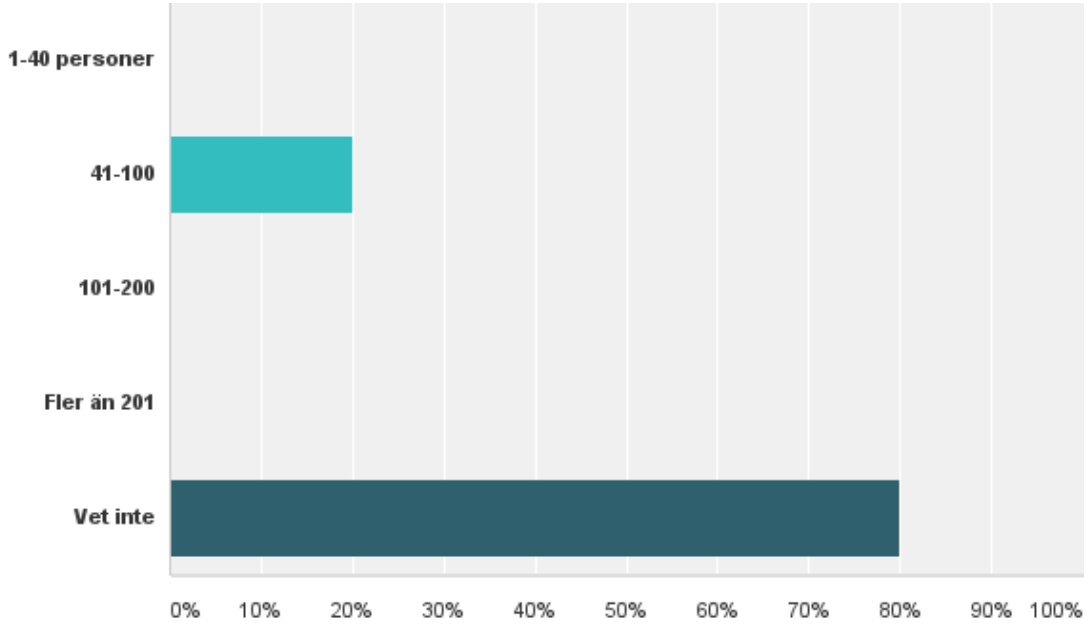

Powered by SurveyMonkey

Q12: Hur många olika typer av aktiviteter, som kan bokas i förväg, erbjuder ni ”färdiga” grupper (allmänheten ej skolor), minst 10 personer och uppåt (2016)? T. ex. En floravandring med guide för en pensionärsgrupp från Eriksberg eller Flen

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet:

- Vi har guidat Entomologiska Föreningen i Uppland samt Upplandsstiftelsen.
- Endast Boule

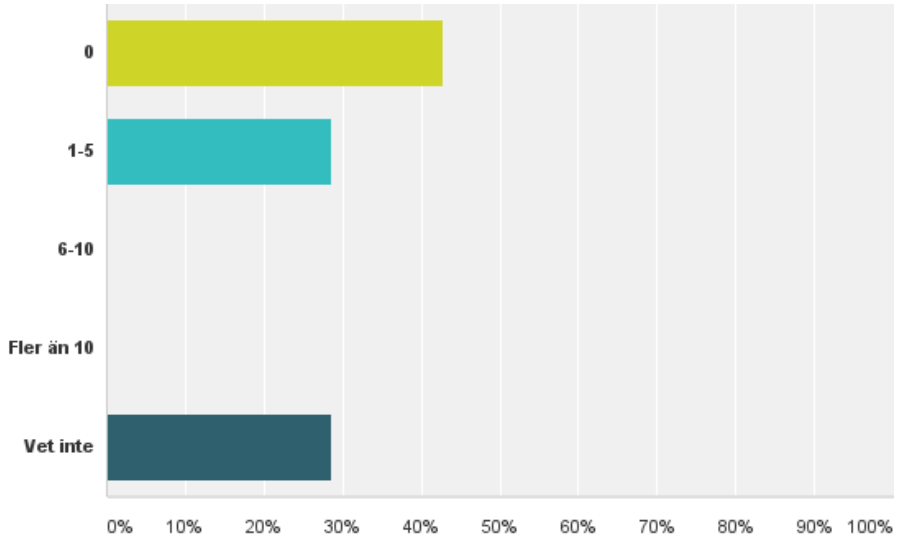

Powered by SurveyMonkey

Q13: Hur många "färdiga grupper" har bokat era ”bokningsbara aktiviteter”? 2016

Svarade: 7 Hoppade över: 0

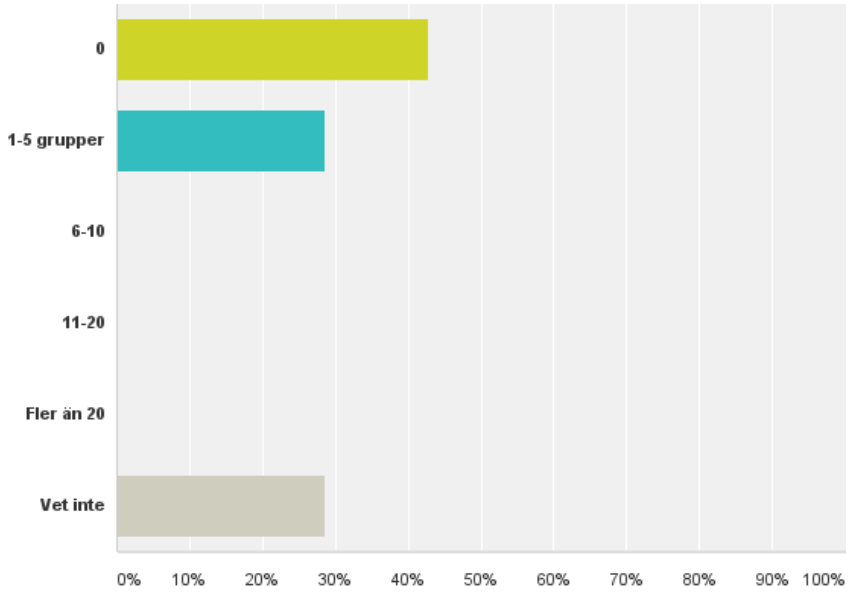

Powered by SurveyMonkey

Q14: Arbetar ni för att hållbarhetsanpassa er verksamheten? Det kan vara hållbarhetsarbete ur flera aspekter t ex ekonomiska, sociala och miljömässigaspekter.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet:

Vi arbetar miljömässigt genom hela vår verksamhet och i sociala och ekonomiska aspekten så arbetar vi ju med arbetsmarknadsåtgärder med människor som är i stort behov av vårt stöd.

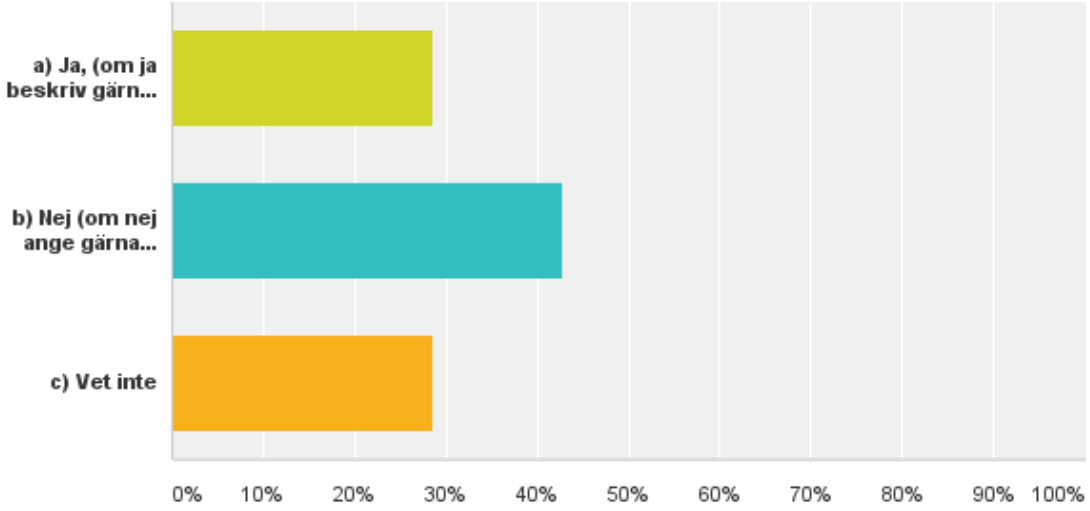

Powered by SurveyMonkey

Q15: Hur ser besöksströmmarna ut till er verksamhet, fördelat över året?Ange på en skala 1-6, där 1 är mycket stora variationer i besöksströmmarna till min verksamhet, 6 mycket små variationer i besöksströmmarna till min verksamhetKommentera gärna ditt svar i kommentarsfältet, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarade: 7 Hoppade över: 0

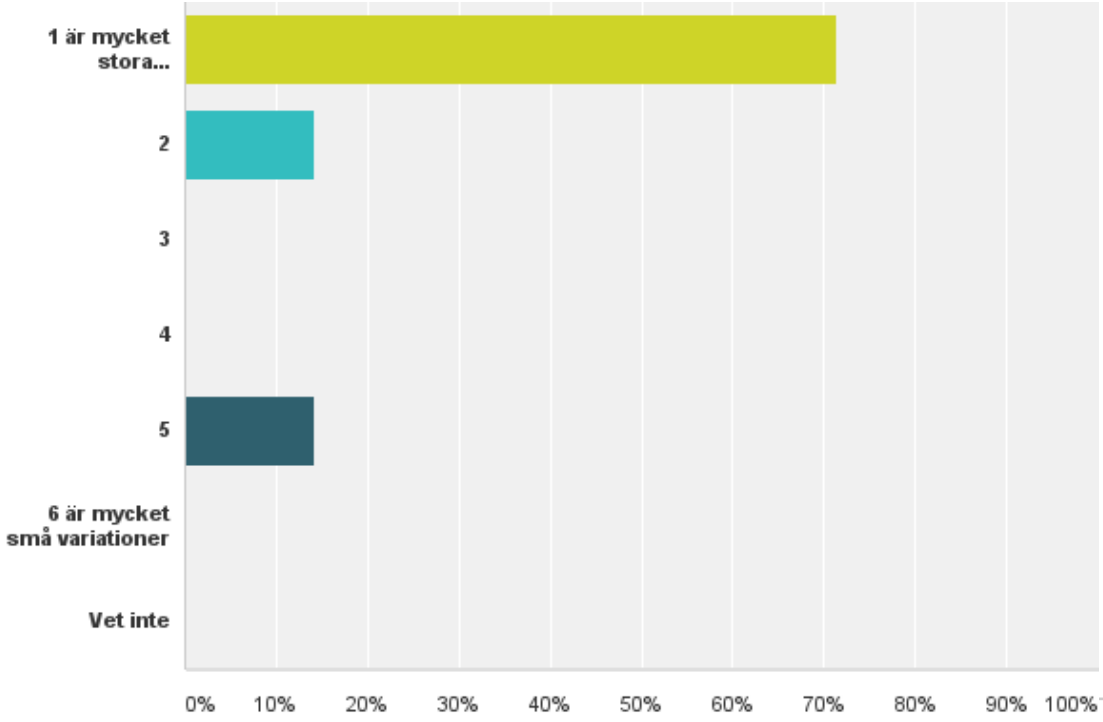

Powered by S

Kommentarsfältet:

Besöksströmmarna till Naturskolan varierar mycket under året. Klasser kommer under på terminerna. Lärargrupper kommer unders studiedagar och på eftermiddagstid. Under is-säsong kommer flera klasser varje dag för att lära sig om issäkerhet. Under sportlovsaktiviteter kommer fritidsgrupper och allmänhet dagtid. Den rullande förskolan använder området året runt. Själva Hammarskogsområdet besöks ju för naturens skull. Särskilt mycket folk är det under: - fina baddagar, särskilt semestertid - snöiga dagar med möjlighet att åka pulka eller skidor - dagar med is lämplig för skridskoåkning - dagar med tävlingar eller arrangemang av olika slag t ex julmarknad eller orienteringstävlingar.

Det kommer mycket folk på vintern när det finns snö, pulkabacke och skridsko is. På vår sommar och höst kommer det inte lika mycket folk.

Vädret och säsong påverkar besöken. sjöisen har upp till 3-4 000 besökare en skön helgvinterdag. besökare på våren som vandrar o kollar in blommor och fåglar, sommarens badbesökare. höstens bär och svampälskare. och alla som grillar när vädret är bra och hundägare som kommer oavsett väder.

Powered by SurveyMonkey

Q16: Hur ser besöksströmmarna ut till din verksamhet, fördelat över veckan?Ange på en skala 1-6, där 1 är mycket stora variationer i besöksströmmarna till min verksamhet, 6 mycket små variationer i besöksströmmarna till min verksamhetKommentera gärna ditt svar i kommentarsfältet, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarade: 6 Hoppade över: 1

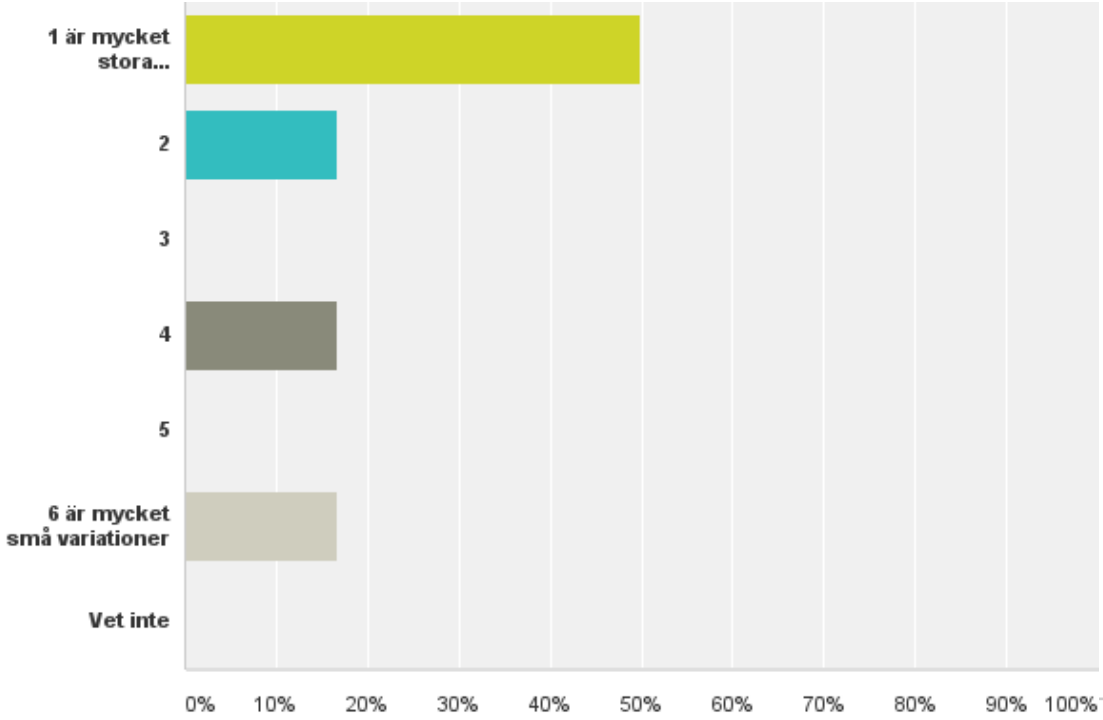

Powered by S

Kommentarsfältet:

Helger

Klasser kommer under vardagar på terminerna. Lärargrupper kommer under vardagar och på eftermiddagstid. Under sportlovsaktiviteter kommer fritidsgrupper och allmänhet dagtid. Den rullande förskolan använder området dagtid på vardagar. Själva Hammarskogsområdet besöks ju för naturens skull. Särskilt mycket folk är det under: - fina baddagar, särskilt semestertid - snöiga dagar med möjlighet att åka pulka eller skidor, mest på helger - dagar med is lämplig för skridskoåkning, mest på helger - dagar med tävlingar eller arrangemang av olika slag t ex julmarknad eller orienteringstävlingar, mest på helger

Cafét har bara öppet på helgen.

Helg och bra väder ger mkt besök medan en tisdag i hällregn inte har många.

Powered by SurveyMonkey

Q17: Har ni några kommentarer avseende de krav som ställs i avtalet mellan er och kommunen (2016)?

Svarade: 6 Hoppade över: 1

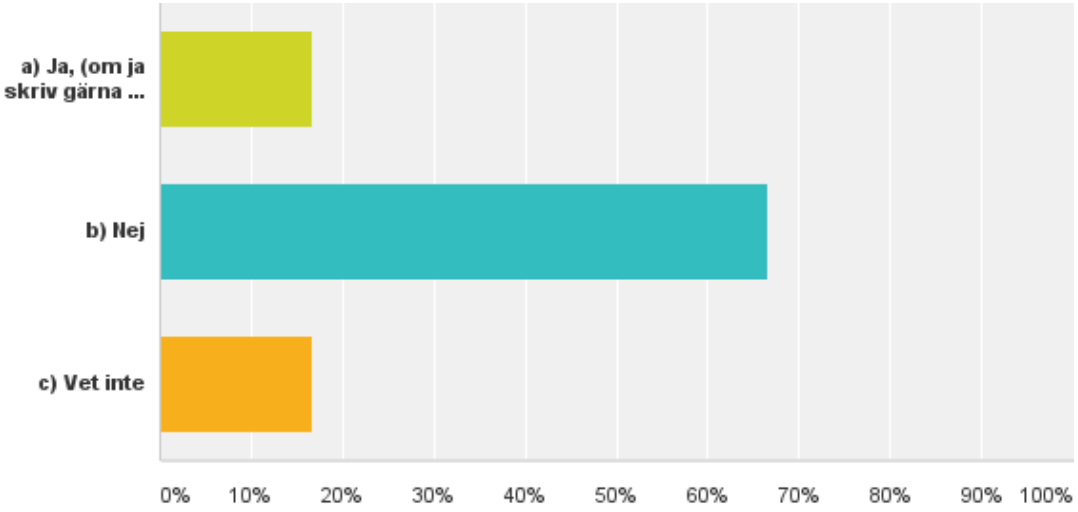

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Vi har avtal med Naturskoleverksamheten. Det har ingen kommersiell koppling.

Det är kommunen som driver det?

Vi underhåller Boulbanorna med gräsklippning och ogräsrensning: Ett önskemål är att kommunen ser till att sargerna blir upprustade.

Powered by SurveyMonkey

FRÅGA 18

Mot vilka målgrupper har ni marknadsfört er verksamhet på Hammarskogs friluftsområde 2016?

Svarade: 6

Hoppade över: 1

Visar 6 svar

Vi vänder oss mot fågel- och fiskintresserad allmänhet mer specifikt och naturintresserad allmänhet mer generellt.

Naturintresserad allmänhet.

Jag tror inte att vi har marknadsfört så mycket.

Vår pensionärsförening

Allmänhet

Allmänheten

FRÅGA 19

Hur har ni marknadsfört er verksamhet på Hammarskogs friluftsområde 2016, d v s i vilka kanaler?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Visar 7 svar

Sociala media (Facebook), hemsida samt affischering på plats.

Vi informerar om naturskoleverksamheten genom hemsida och riktad information till skolorna. Vi informerar om Friluftsområdet och smultronstället Dalkarskärret genom hemsida, appen Naturtipset, foldrar på Biotopia och turistbyrån. Genom Utflyktsprogrammet till naturen sprider vi information om guidningar eller aktiviteter. Oftast finns det med någon eller några aktiviteter i Hammarskogsområdet.

Jag tror det står på kommunens hemsida och så har vi en skylt utanför herrgården som säger när vi har öppet

Facebook och hemsida

på vår hemsida och våra medlemsmöten, samt på anslag vid boulbanorna

Kommunens hemsida, telefonsvaren, face Book. tidningsannons.

Hemsida och annonser för julmarknaden

Powered by SurveyMonkey

Q20: I vilken omfattning d v s till vilken kostnad har ni marknadsfört er verksamhet på Hammarskogs friluftsområde 2016?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet:

- Medlemsavgifter till föreningen finansierar hemsidan via Mattias Klums företag. Den största delen av arbetet bedrivs ideellt.
- Ingen kostnad

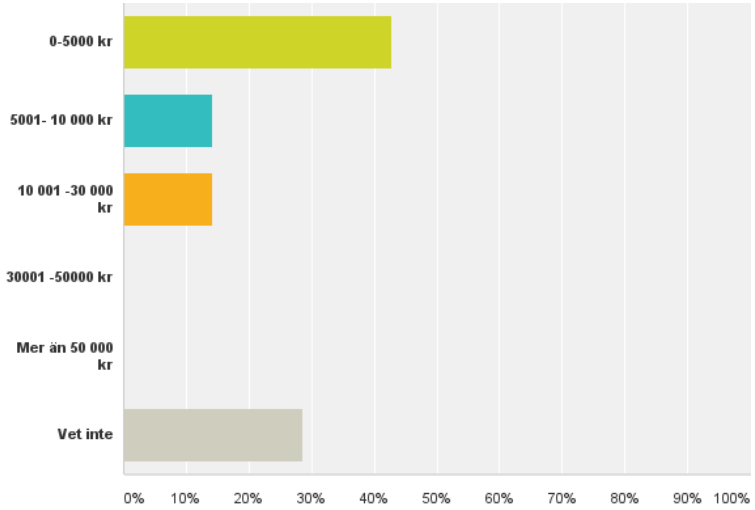

Powered by SurveyMonkey

Q21: Har marknadsföring skett i samverkan med någon annan part (t ex att kommunen eller de andra aktörerna på området har samfinansierat?)

Svarade: 7 Hoppade över: 0

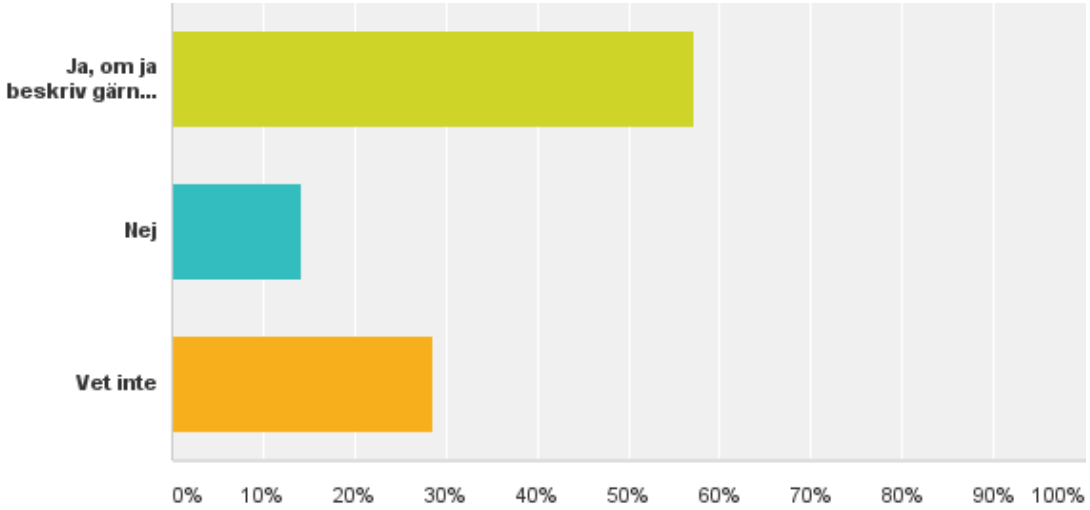

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:
Ja, Mattias Klums företag har hjälpt oss med hemsidan.

Vi samverkar med kommunen och Biotopia.

samverkan om kostnader för julmarknadens tidnings annons.

Vi anordnar julmarknaden tillsammans med övriga aktörer i Hammarskog

Powered by SurveyMonkey

FRÅGA 22

Vänligen ange er redovisade omsättning 2016? Vi ska lägga samman alla omsättningstal för hela området för att kartlägga besökarnas köpkraft, och sedan jämföra med en mätning vi skall göra 2020

Svarade: 5 Hoppade över: 2

Visar 5 svar

Omsättning 2015 var 4 200 kr, 2014 var det 220 600 kr (då naturvårdsåtgärder genomfördes).

Ingen aning, jag arbetar bara där ibland.

ca 500 tkr

okänt

Vet ej

Q23: Hur stor del av er totala verksamhet har ni i de lokaler ni hyr på området idag?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

Kommentarsfältet:

- Vi hyr inga lokaler och har inte heller tillgång till Hammarskogs lokaler (tyvärr, vi skulle behöva utrymme för båt och näckrosklippningsaggregat).
- vi har yttre skötsel av friluftsområdet

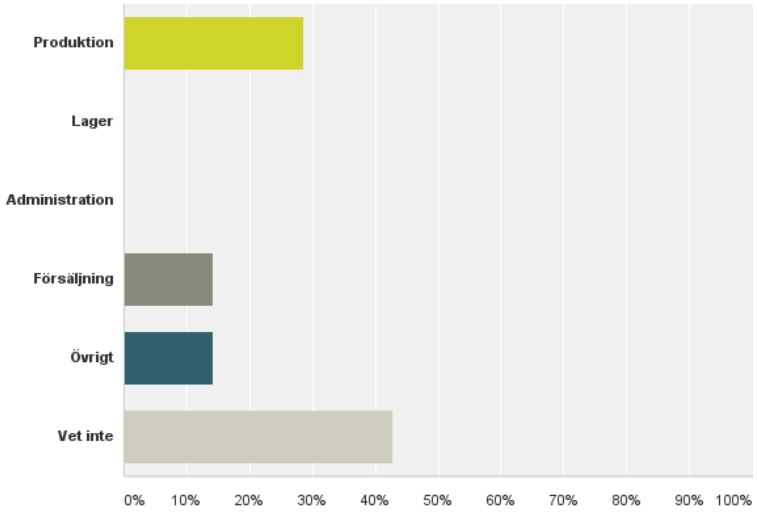

Powered by SurveyMonkey

Q24: Säljer ni de era produkter på annat sätt/andra kanaler, än i Hammarskog?

Svarade: 6 Hoppade över: 1

Kommentarsfältet:

- Vi säljer inga produkter.
- Vi har verksamhet i Fjällnora också?

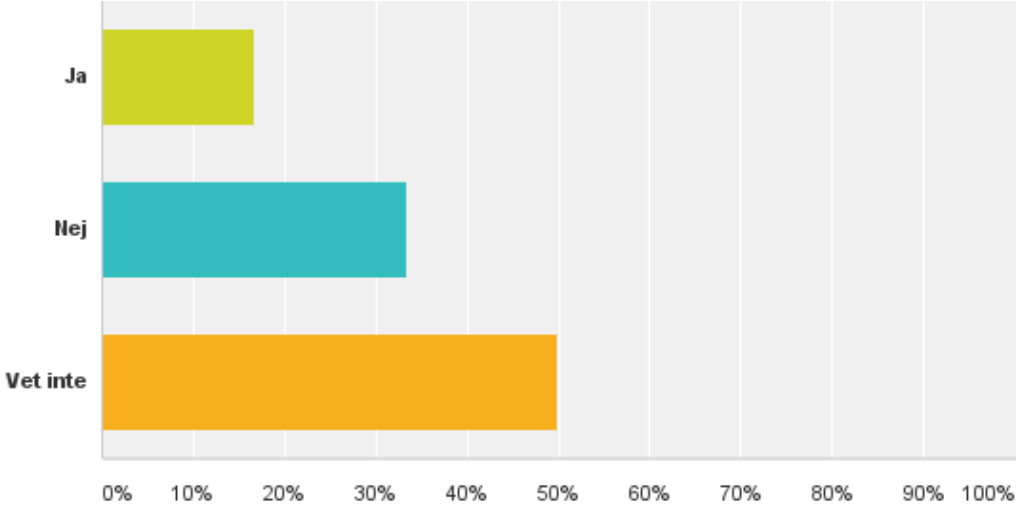

Powered by SurveyMonkey

Q25: Vad anser ni om standarden på de lokaler ni hyr, relaterat till den verksamhet ni bedriver och de kunder ni har idag?Där 1 är mycket bristfällig och 6 är mycket god.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

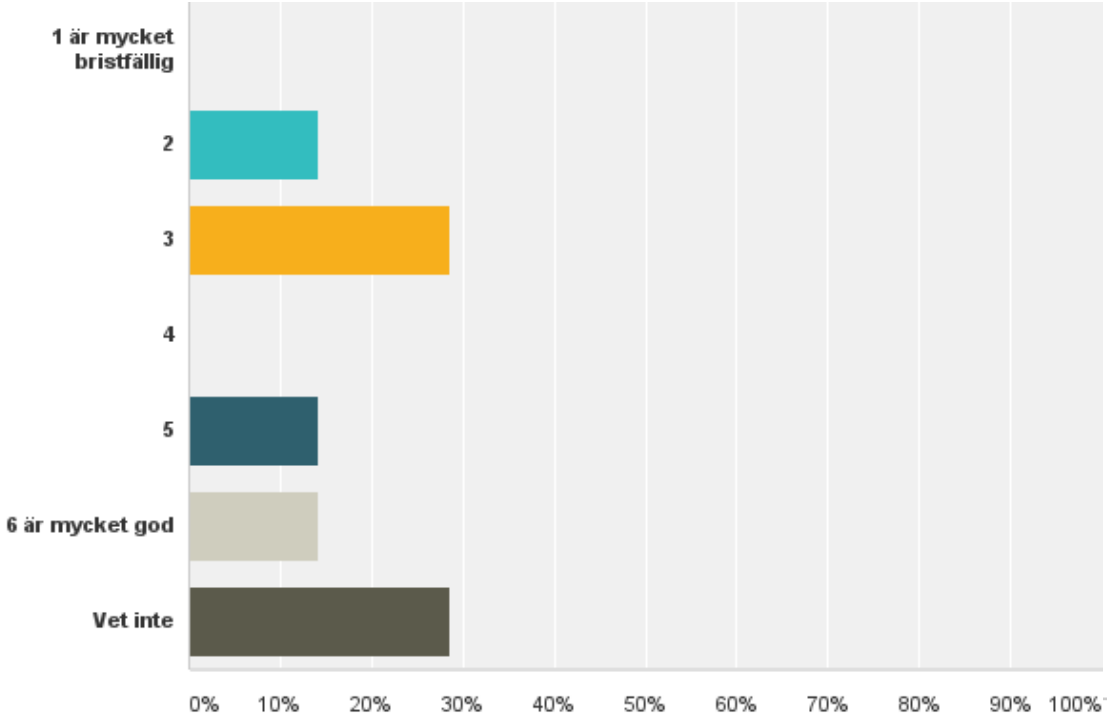

Powered by S

Kommentarsfältet:
Vi hyr inga lokaler i Hammarskog.

Vi betalar hyra till kommunen för del i Naturskolan.

Boulbanorna är mycket bra, förutom min tidigare kommentar om sargerna som behöver en upprustning

Powered by SurveyMonkey

Q26: Vad anser ni om lokalernas anpassning för den verksamhet ni bedriver och de kunder ni har idag? Där 1 är mycket dålig anpassning och 6 är mycket god anpassning.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

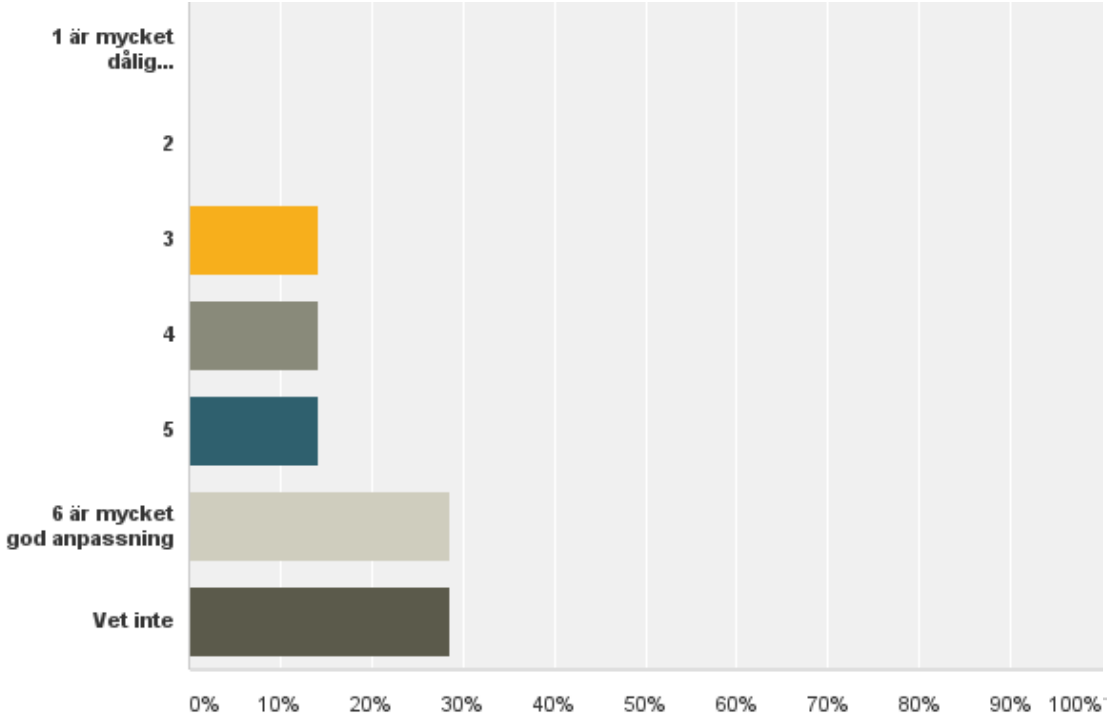

Powered by S

Q27: Vad anser ni om den personliga servicen för besökarna i Hammarskog avseende information om det samlade aktivitetsutbudet? (2016)Ange på en skala 1-6, där 1 är mycket dåligt där 6 är mycket bra

Svarade: 7 Hoppade över: 0

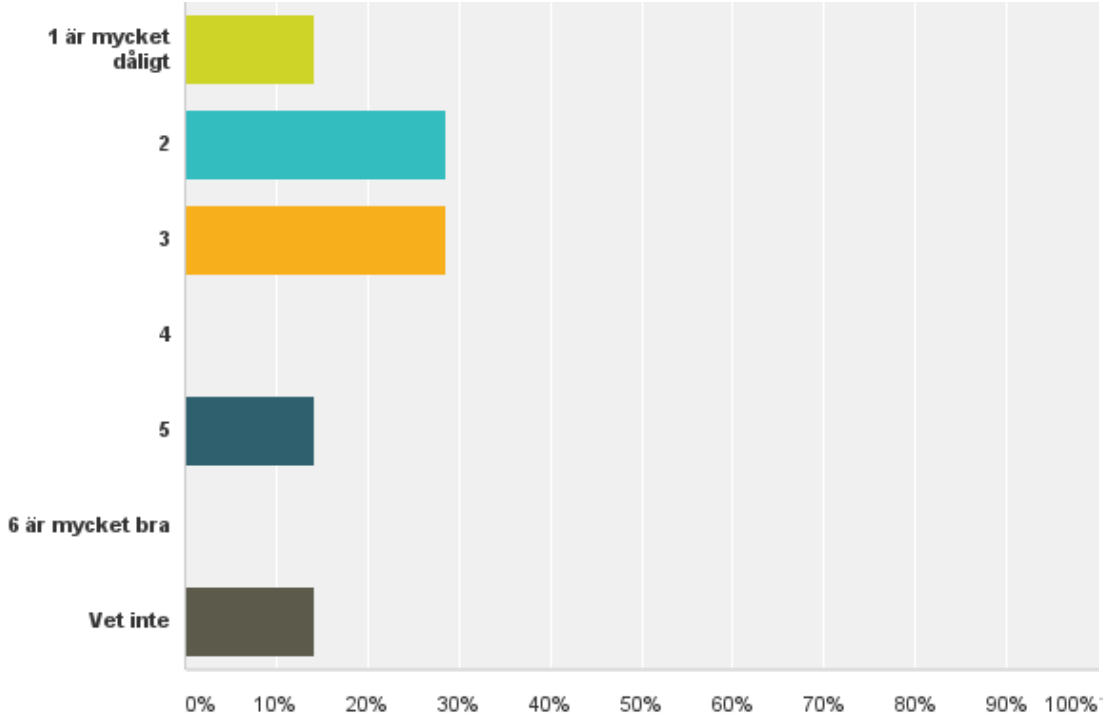

Powered by S

Kommentarsfältet:

Vi har inte blivit informerade om möjligheten att utnyttja kaféet för att informera om våra aktiviteter.

De flesta som besöker Hammarskog söker en naturupplevelse. Det finns god information om stigar, torn, badplatser, eldstäder och tillgänglighet genom skyltning i området och genom hemsida och foldrar för den som vill ha information före besöket. Genom telefonssvarare, skidspår.nu och Facebook får man god information om status hos skidspår, skridskoisar m.m. vilket är mycket viktig information för många besökare som måste vara aktuell. Däremot upplever jag att informationen om kanoter och roddbåtar och om tillfälliga arrangemang är svårare att få. Är osäker på vad "personlig service" innebär, men om det fanns en reception med möjlighet att fråga mer om besöksmål, service, dagslätet i naturen, svårighetsgrader och längder på turer tror jag att det skulle vara mycket efterfrågat.

det finns ingen samordning

Powered by SurveyMonkey

Q28: Vad anser du om servicen för besökarna i Hammarskog avseende mat och dryck? (2016)Ange på en skala 1-6, där 6 är mycket bra och 1 är mycket dålig. Vet inte.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

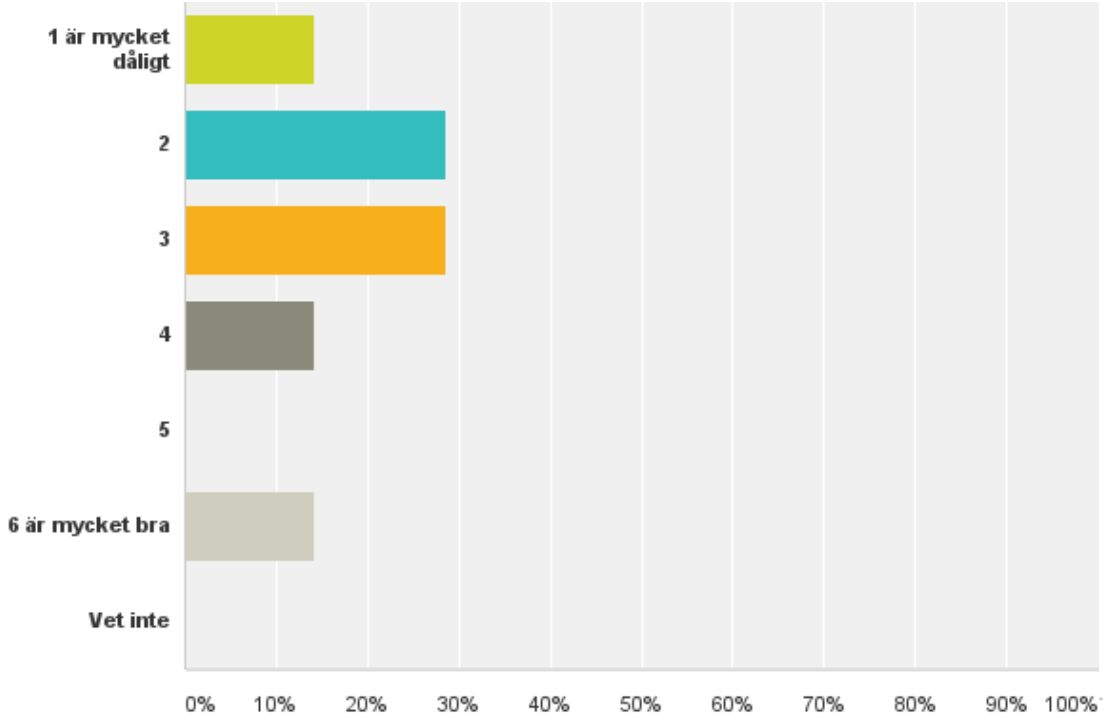

Powered by S

Kommentarsfältet:

De vi pratat med menar att det var väldigt bra när paret Kurt och Mary Dahlström drev kaféet. Det var väl informerat om öppettiderna och dessa ändrades inte över mycket lång tid -- så att folk lärde sig.

Dagens besökare är här för naturupplevelse och rekreation. Det är personer som vandrar, badar, springer, fågelskådar, cyklar mountainbike, åker skidor och skridskor. För dessa personer är mat och dryck inte huvudmålet med turen men det ger ett mycket stort mervärde och tillgången på bra mat avgör ofta var man väljer att utföra sin aktivitet. Det är självklart ett stort spann av olika typer av behov i denna grupp. Men gemensamt är nog att man vill äta när man är hungrig (inte boka bord) och vara säker på att det är öppet och att man får plats. Barnfamiljer söker troligen ett något enklare utbud medan vuxna utan barn i sällskap kan tänka sig ett lite finare utbud, men fokus är nog att gå ut igen inte att sitta länge till bords. Var nyligen till Högbo bruk där caféet serverade smörgåsar och soppa till flera hundratals människor en dag med fina skidspår. Det senaste årets försök med café i Hammarskog har varit uppskattat, men allt för ojämt för att skapa ett underlag av besökare. Tidigare års café har upplevts som lite för fint och krångligt för många av dem som besöker naturområdet.

serveringen är bara öppen på helger. saknar uthyrning av skridskor, skidor och liknande.

Powered by SurveyMonkey

Q29: Vad anser du servicen för besökarna i Hammarskog avseende toaletter mm? (2016)Ange på en skala 1-6, där 6 är mycket bra och 1 är mycket dålig. Vet inte.

Svarade: 7 Hoppade över: 0

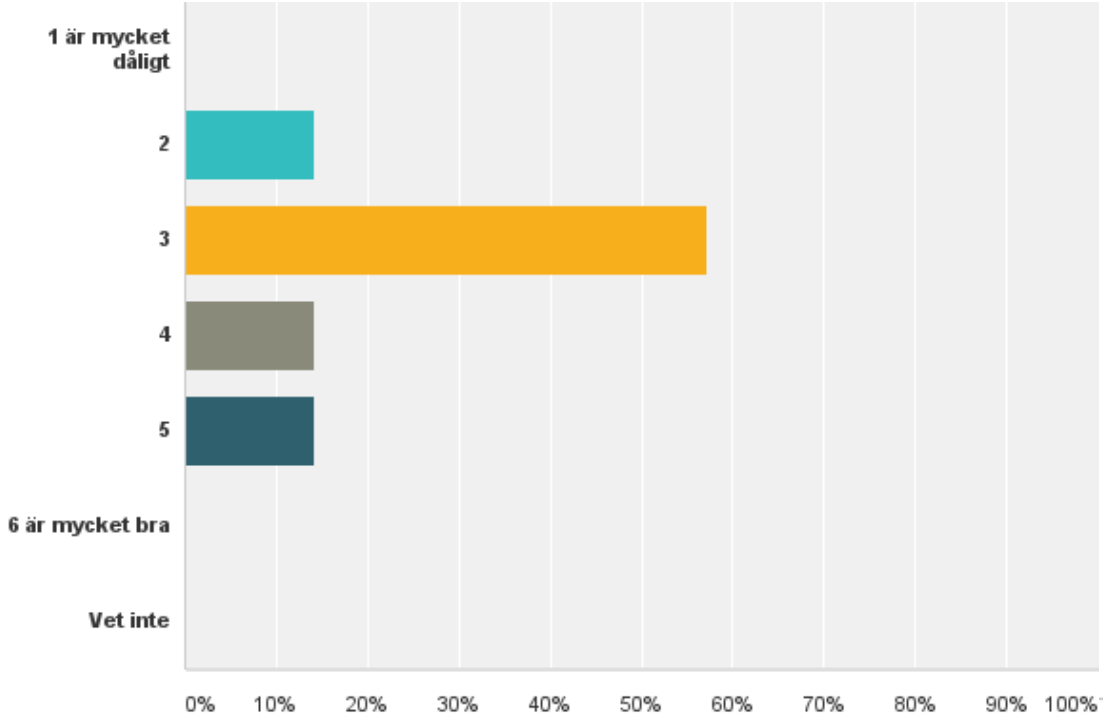

Powered by S

Kommentarsfältet:

Osäkert om toaletterna är öppna i nuläget.

En grundförutsättning för besöken i Hammarskogsområdet är den fina service som tillhandahålls i naturområdet genom stigar, skidspår, plogade skridskobanor, pulkabacke badplatser, rastplatser, eldstäder och fågeltorn m.m. Att det finns resurser för att klara av att sköta och utveckla denna "infrastruktur" är en förutsättning för att kunna bygga upp och bibehålla ett attraktivt besöksmål. Hammarskog har genom sin öppna värmestuga och sin nya spång mellan herrgården och badplatsen en unik tillgänglighet som gör att det kan tilltala en bred målgrupp av människor. Denna tillgänglighet bör värnas så att den håller god kvalitet, den möjliggör besök över generations- och kulturgränser och för dem som vill göra en mer lättsam utflykt. God tillgänglighet kan vara en styrka även för kommande entreprenörer. Toaletter är en grundförutsättning för att många människor ska ge sig ut i naturen.Toaletterna vid herrgården är lite gömda och känns gamla och slitna. Nya toaletter som kan nås under hela dygnet skulle troligen vara uppskattat av besökare. Eftersom Hammarskog också har en inriktning som lämpar sig för personer med rörelsenedsättning skulle en handikappanpassad toalett nära värmestugan vara en styrka. De toaletter som finns ute i området är mycket uppskattade av besökare. Eftersom besöksströmmarna varierar beroende på väder och säsong är det viktigt att framöver ha god uppsikt över tömningarna, det blir lätt fullt under t ex fina baddagar.

Önskar tillgång till toaletten vid bastubyggnaden med egen nyckel.

Powered by SurveyMonkey

Q30: Kommunen strävar efter att, med de resurser som finns avsatta, vara ett stöd för aktörer på området. I vilka frågor har ni haft personlig kontakt med Stadsbyggnadsförvaltningen (information och diskussion) (2016)?

Svarade: 7 Hoppade över: 0

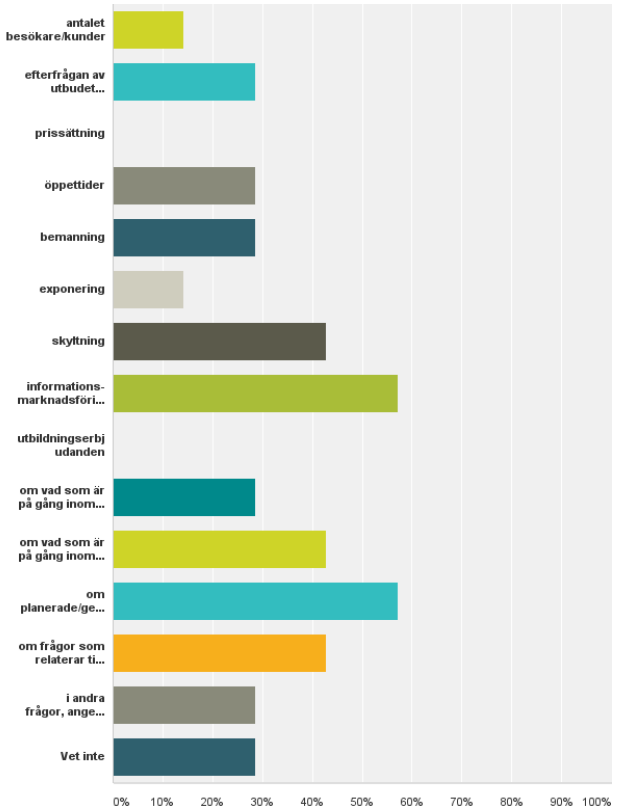

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Vi har inte haft personlig kontakt med stadsbyggnadsförvaltningen om dessa frågor förutom ett påpekande om det dåliga underhållet på de f.d. arbetarbostäderna.

Naturskoleverksamheten Information om friluftsområdet och smultronstället Dalkarskärret

Att få material i form av sand att underhålla banorna, samt att få vägsalt till att hålla ogräset borta från banorna

Powered by SurveyMonkey

Q31: Har kontakten med Stadsbyggnadsförvaltningen, påverkat era förutsättningar att bedriva er verksamhet? (2016)Ange på en skala 1-6 , där 1 ”har i mycket liten grad påverkat våra förutsättningar”, 6 är ”har i mycket hög grad påverkat våra förutsättningar”.Kommentera gärna ditt svar, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarade: 7 Hoppade över: 0

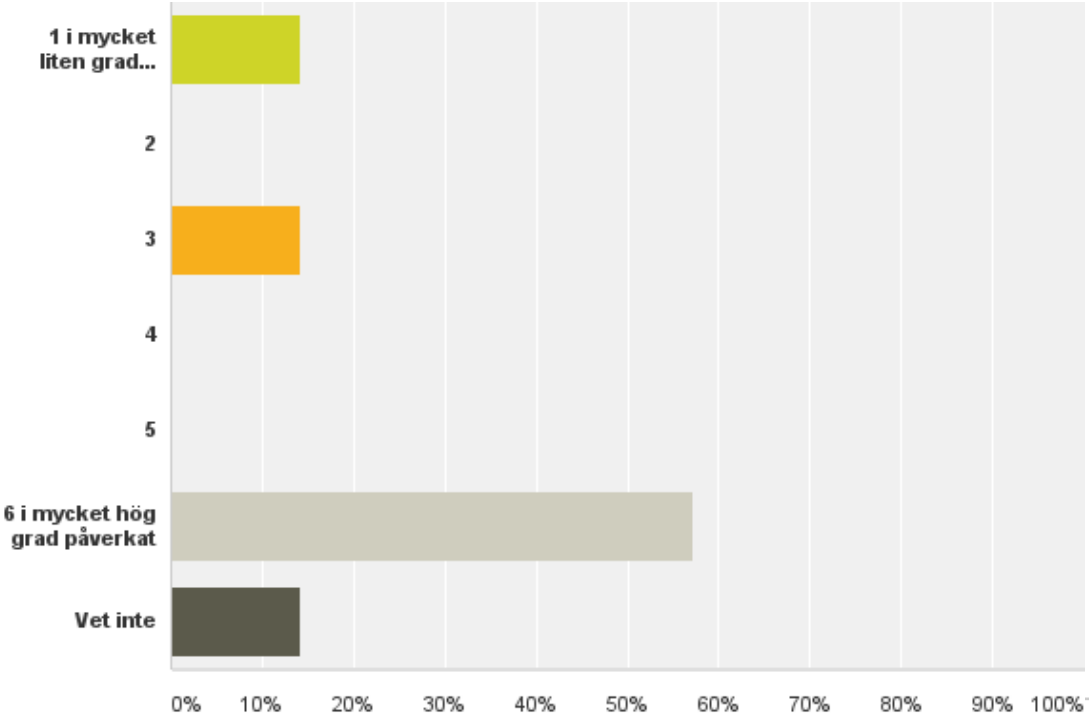

Powered by S

Kommentarsfältet:

Det är en förutsättning eftersom vi informerar om kommunens områden. Naturskoleverksamheten ligger under annan förvaltning, tror jag, men samverkar med snickeriet och dem som sköter området.

Banorna har fått en mycket bra struktur.

de beställer och betalar vår verksamhet.

Powered by SurveyMonkey

Q32: I vilka frågor har ni kontakt haft med de övriga aktörerna på området? (2016) För att diskutera;

Svarade: 7 Hoppade över: 0

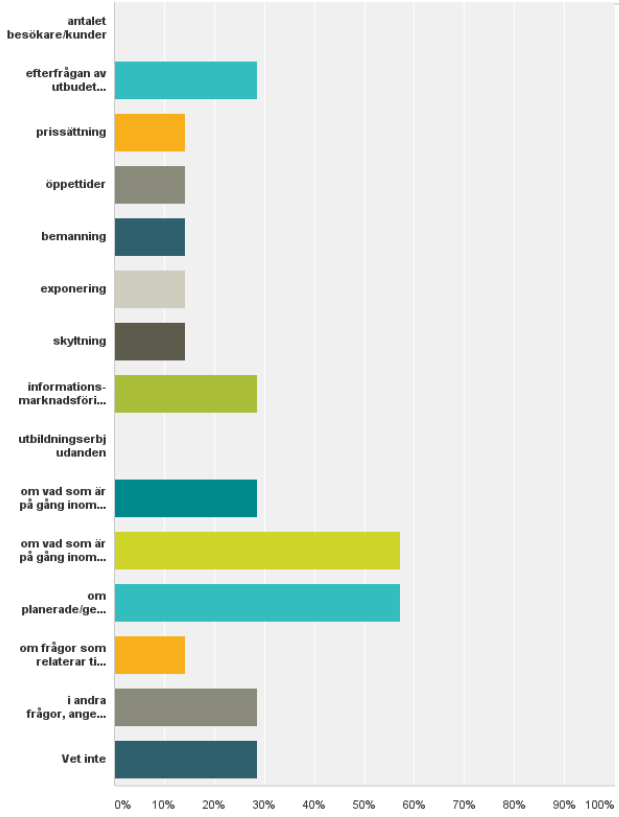

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Vi har haft samarbete med Naturskolan angående restaureringsarbetet i Dalbyviken samt har utfört vassklippning åt Hammarskogsområdet (Uppsala kommun) vid Vreta Udd och badplatsen.

Vi samverkar kring naturinformation, vi har gjort kartläggning av naturvärden och förslag till skötselplan inför kommande naturreservat åt kommunen, vi har gjort skötselåtgärder i viken samverkan med kommunen och föreningen Dalbyvikens vänner. Naturskolan samverkar med många olika aktörer vid t ex julmarknaden.

vi träffas några gånger om året.

Powered by SurveyMonkey

Q33: Har kontakten med de övriga aktörerna på området, påverkat era förutsättningar att bedriva er verksamhet? (2016)Ange på en skala 1-6 , där 1 ”har i mycket liten grad påverkat våra förutsättningar”, 6 är ”har i mycket hög grad påverkat våra förutsättningar”.Kommentera gärna ditt svar, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarade: 7 Hoppade över: 0

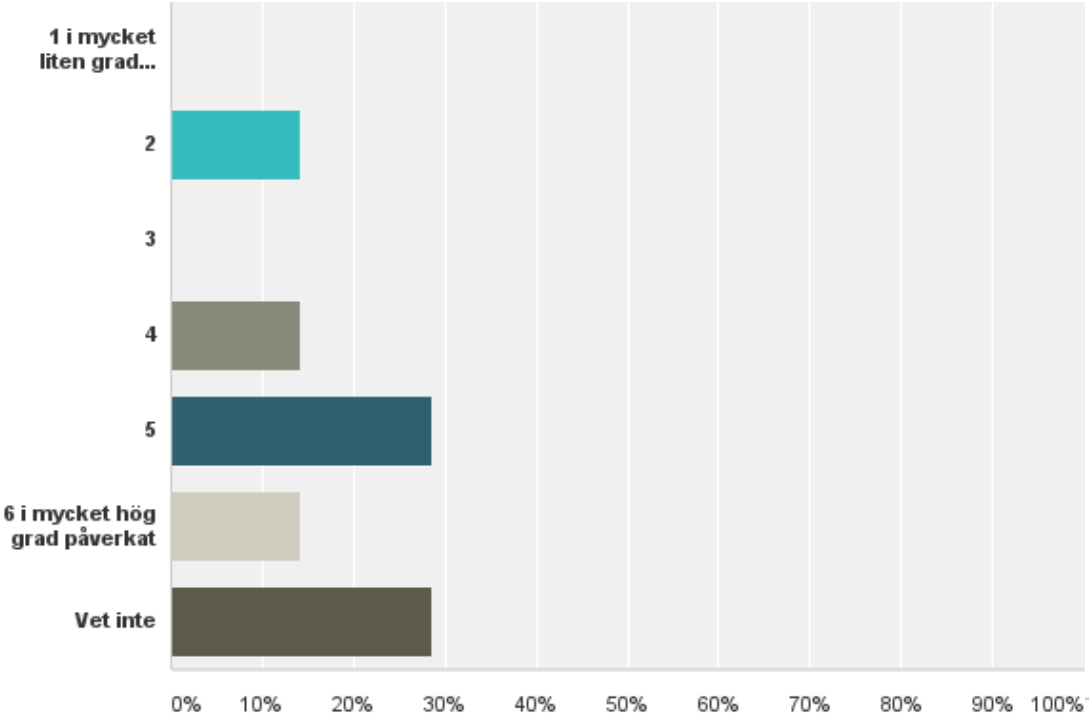

Powered by S

Kommentarsfältet:
Vi har samarbete med Naturskolan.

Allt det vi gör sker på naturskolan eller ute i friluftsområdet i samverkan med kommunen.

samarbete är viktigt/rent av en förutsättning för utveckling

Powered by SurveyMonkey

Q34: I vilka frågor har du/ni kontakt med tillfälliga aktörer på området (föreningar, eventarrangörer, Upplandsstiftelsen, Länsstyrelsen mm)? För att diskutera; (2016)

Svarade: 7 Hoppade över: 0

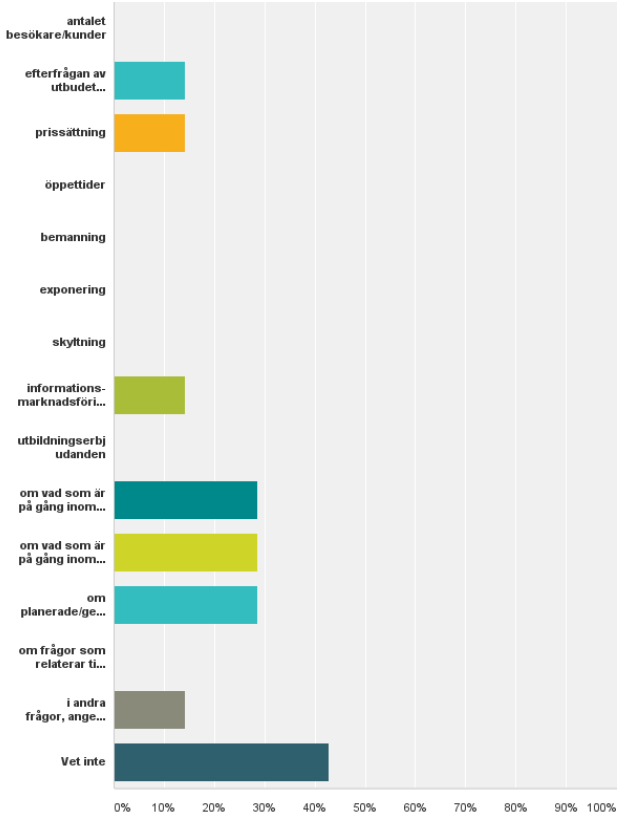

Powered by SurveyMonkey

Kommentarsfältet:

Vi har gott samarbete med Åsa Hedin på Uppsala kommun samt Frida Hermansson på Upplandsstiftelsen. Tillsammans har vi fått statliga medel för naturvårdsinsatser i Dalbyviken. Vi har också samarbetat med Upplands Ornitologiska Förening (som gett oss pris för vårt naturvårdsarbete, tack!).

En viktig tillfällig aktör är orienteringsklubbarna i Uppsala. De har ett naturpass med kartor som täcker Hammarskogsområdet som säljs i Uppsalas butiker. De arrangerar regelbundet träningar och tävlingar i Hammarskogsområdet. 2/10 2016 arrangerades en öppen ungdomstävling med mer än 1300 startande. Säkert finns det fler föreningar som har aktiviteter i området. Ytterligare en viktig aktör som både vi och kommunen samverkar med är HSO, Handikapprörelsens samverkansorgan. Eftersom Hammarskog i egenskap av ett naturområde med hög tillgänglighetsgrad är ett bra besöksmål för personer med funktionsnedsättningar är dessa en målgrupp som kan komma att vara allt mer intresserad även av arrangemang och mat i området.

Powered by SurveyMonkey

Q35: Har kontakten med tillfälliga aktörer på området, påverkat era förutsättningar att bedriva er verksamhet? (2016)Ange på en skala 1-6 , där 1 ”har i mycket liten grad påverkat våra förutsättningar”, 6 är ”har i mycket hög grad påverkat våra förutsättningar”.Kommentera gärna ditt svar, speciellt om du svarat 1-2 eller 5-6

Svarade: 7 Hoppade över: 0

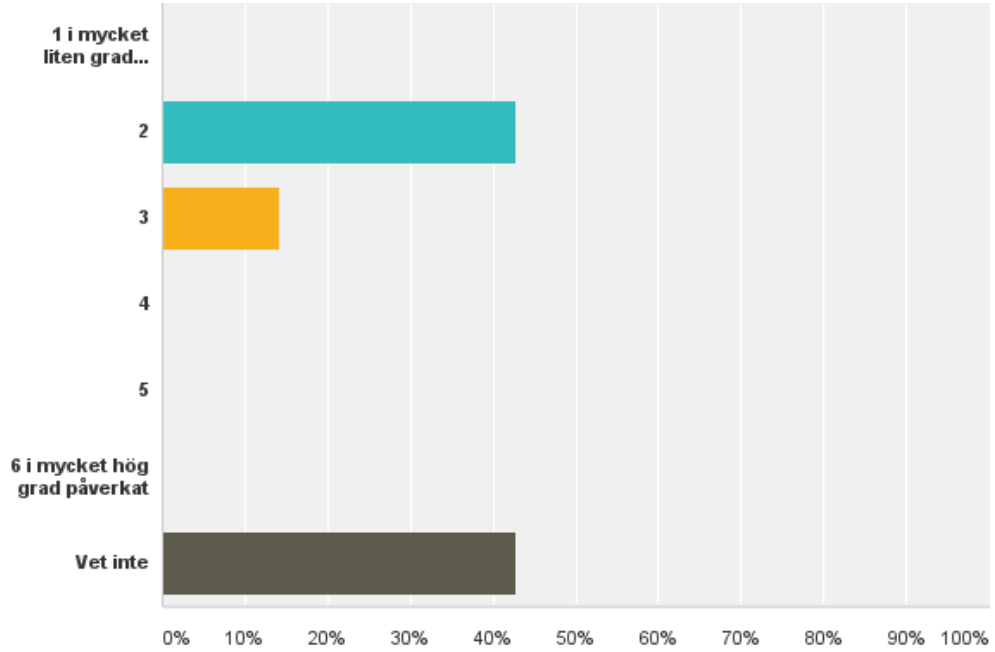

Powered by SurveyMonkey

FRÅGA 36

Har ni några förslag till förändringar avseende kontakten med ovanstående parter, som skulle göra dina förutsättningar bättre att verka på platsen?

Svarade: 3

Hoppade över: 4

Visar 3 svar

Vi vill ha tillträde till lokal på Hammarskog för båt och övriga redskap som behövs för underhåll i viken samt kunna använda herrgården för tillfälliga utställningar.

en långsiktig plan för Hammarskog där kommunens inriktning och ekonomiska kraft beskrivs.

Närmare kontakt och snabbare beslut från hyresvärden

Observationer Hammarskog, november-december 2016

Sammanställt december 2016

Powered by SurveyMonkey

Observationer Hammarskog november-december 2016

4 observationstillfällen: 3 och 19 november och 4 och 5 december.
Klockan 11-13 respektive 13-15.

Powered by SurveyMonkey

Q5: Pågick något evenemang vid tidpunkten för observationen?

Kommentarsfältet: Annat = Förberdelser pågick inför Julmarknaden dagen efter

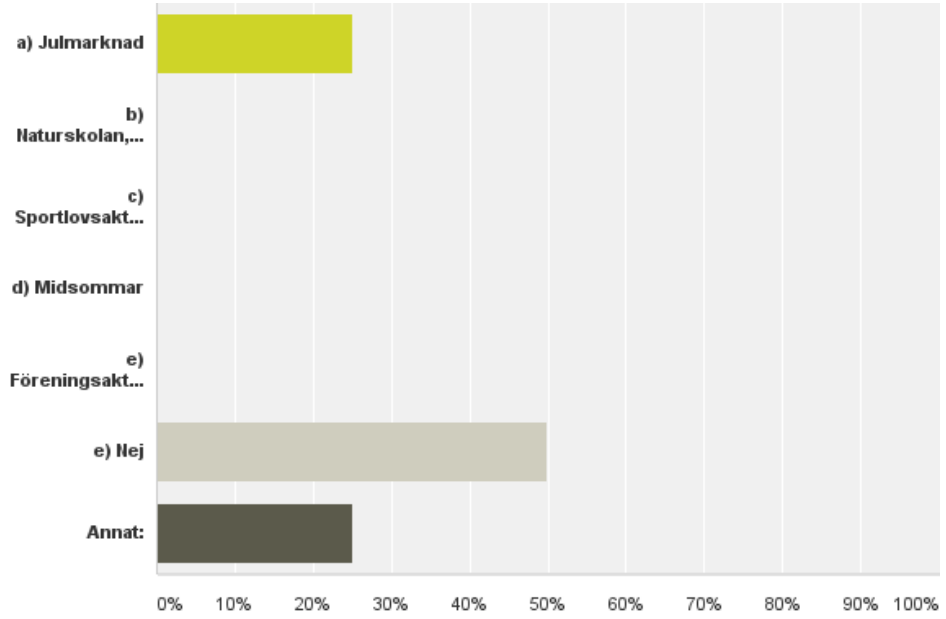

Powered by SurveyMonkey

Q6: Hur var vädret och temperaturen?

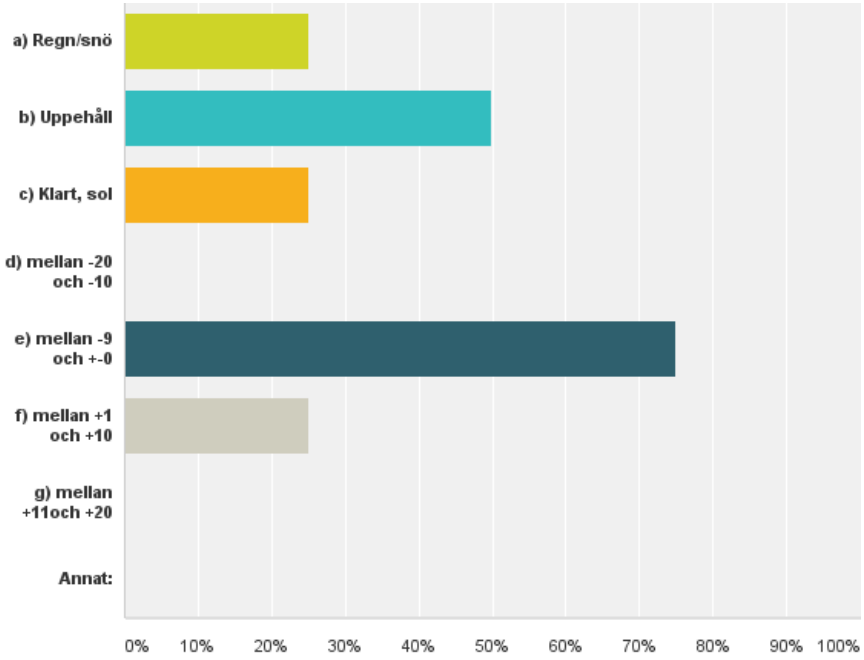

Q7: Antal bilar på parkeringen/arna, vid ankomst (det finns totalt 4 st parkeringar)

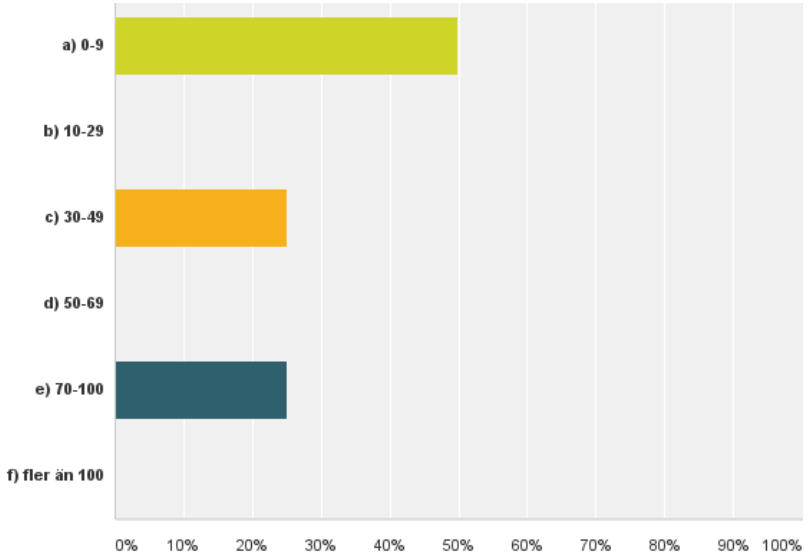

Q8: Antal bilar på parkeringen/arna, vid avresa

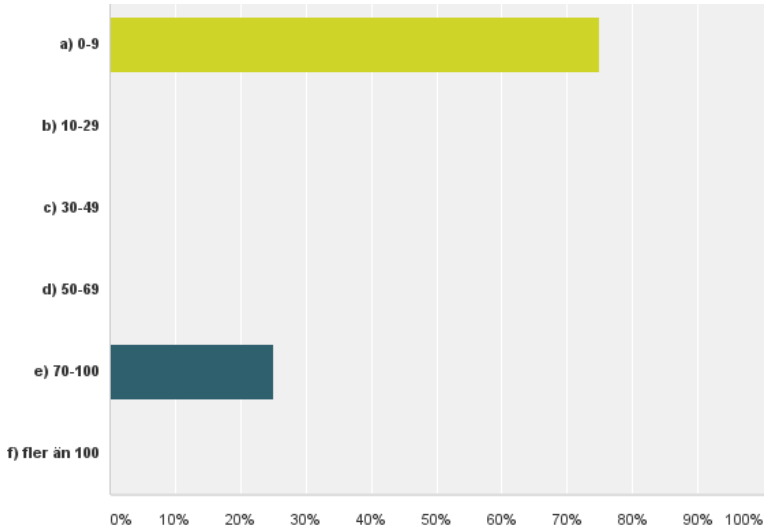

Q9: Åldersstruktur, den vanligast förekommande, uppskatta.

Kommentarsfältet: Totalt antal svarande = de tillfällen det har varit besökare att observera

	0-14	15-24	25-39	40-64	65 och äldre	Totalt antal svarade
a) Inne i kaféet (Hammarskogs herrgård)	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	50,00% 1	0,00% 0	2
b) Inne i snickeriet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
c) Inne och utanför värmestugan vid parkeringen	33,33% 1	0,00% 0	100,00% 3	0,00% 0	0,00% 0	3
d) Dalkarlskärret	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	50,00% 1	0,00% 0	2
e) Inne och utanför Östbergstorpet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
f) Dalbyviksspången	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
g) Badplatsen	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
h) Fågeltornet vid Dalbyviken, vid spången	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
i) På andra platser och stigar i området (perifert)	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 2	0,00% 0	2
j) På andra platser, centralt, nära herrgården	0,00% 0	0,00% 0	66,67% 2	33,33% 1	0,00% 0	3
k) I evenemangsområdet	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	1

Powered by SurveyMonkey

Q10: Besökssällskapet, det vanligast förekommande sammansättningen, uppskatta.

Kommentarsfältet: Totalt antal svarande = de tillfälle det har varit besökare att observera

	Barnfamiljer	Enskilda besökare	Mindre grupp 2-6 personer	Större grupp, fler än 6 personer i sällskapet	Totalt antal svarade
a) Inne i kaféet (Hammarskogs herrgård)	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**50,00%** 1	**0,00%** 0	2
b) Inne i snickeriet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
c) Inne och utanför värmestugan vid parkeringen	**100,00%** 3	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	3
d) Dalkarlskärret	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
e) Inne och utanför Östbergstorpet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
f) Dalbyviksspången	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
g) Badplatsen	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
h) Fågeltornet vid Dalbyviken, vid spången	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
i) På andra platser och stigar i området (perifert)	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
j) På andra platser, centralt, nära herrgården	**33,33%** 1	**0,00%** 0	**66,67%** 2	**0,00%** 0	3
k) I evenemangsområdet	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1

Q11: Hur var "läget" inne i kaféet i Hammarskogs herrgård

Kommentarsfältet: Vid tre av observationstillfällen var kaféet öppet, vid ett av dessa tillfällen inga besökare

	1 mycket dålig/svag	2	3	4	5	6 mycket god/stark	Totalt antal svarade
Välkomnande, personal vs besökare	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	2
Övrigt bemötande, synlig service	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	66,67% 2	0,00% 0	3
Interaktion mellan personal och besökare	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	2
Stämningen i personalen	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	2
Stämningen i besökssällskapet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 2	0,00% 0	2
Aktivitetstyp, är inne i Herrgården utan att handla/fika	50,00% 1	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	2
Aktivitetstyp, handlar/fikar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 2	2
Städning, ordning	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	66,67% 2	3
Informations-hänvisningsskyltar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	66,67% 2	33,33% 1	3

Powered by SurveyMonkey

Q12: Uppskatta antalet besökare inne på kaféet?

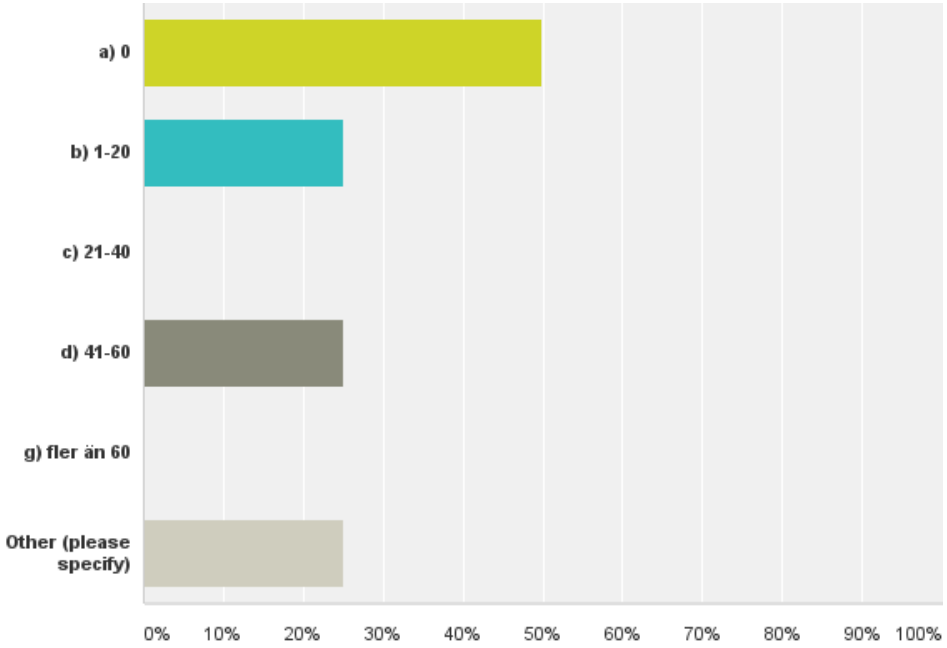

Q13: Hur var "läget" inne i snickeriet?

Kommentarsfältet: Vid två av observationstillfällena var snickeriet öppet, vid en av dessa inga besökare

	1 mycket dålig/svag	2	3	4	5	6 mycket god/stark	Totalt antal svarade
Välkomnande, personal vs besökare	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 2	0,00% 0	2
Övrigt bemötande, synlig service	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Interaktion mellan personal och besökare	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Stämningen i personalen	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Stämningen i besökssällskapet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Aktivitetstyp, är inne i snickeriet utan att handla	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Aktivitetstyp, handlar	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	1
Städning, ordning	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Informations-hänvisningsskyltar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	33,33% 1	33,33% 1	3

Powered by SurveyMonkey

Q14: Uppskatta antalet besökare inne på snickeriet

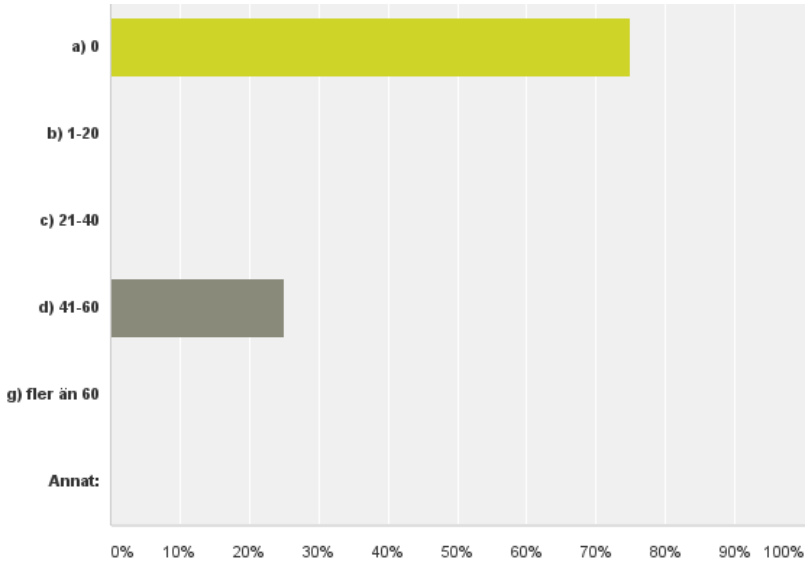

Q15: Hur var "läget" inne och utanför raststugan vid parkeringen?

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	50,00% 1	2
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen t ex lekplatsen	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	33,33% 1	33,33% 1	3
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex leker fritt, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	33,33% 1	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	0,00% 0	33,33% 1	3
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	50,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	2
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	50,00% 1	0,00% 0	2
Städning, ordning	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	75,00% 3	25,00% 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	75,00% 3	25,00% 1	4

Powered by SurveyMonkey

Q16: Uppskatta antalet besökare i och utanför raststugan

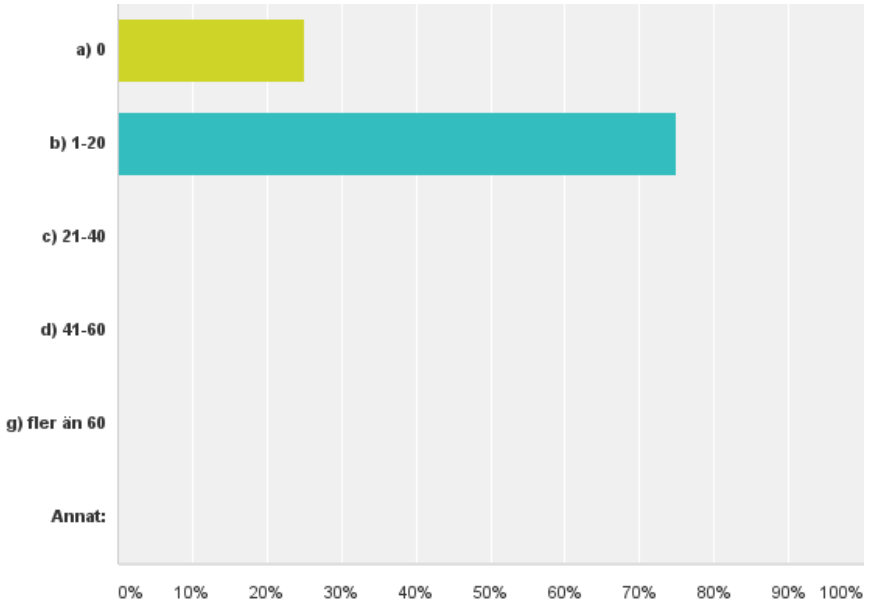

Q17: Hur var "läget" vid Dalkarlskärret?

Kommentarsfältet: Vid endast ett av observationstillfällena var det besökare vid Dalkarlskärret

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	100,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	1
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	1
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	100,00% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	1
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	100,00% 1	0,00% 0	1
Städning, ordning	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	75,00% 3	25,00% 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	75,00% 3	25,00% 1	4

Powered by SurveyMonkey

Q18: Uppskatta antalet besökare vid Dalkarlskärret

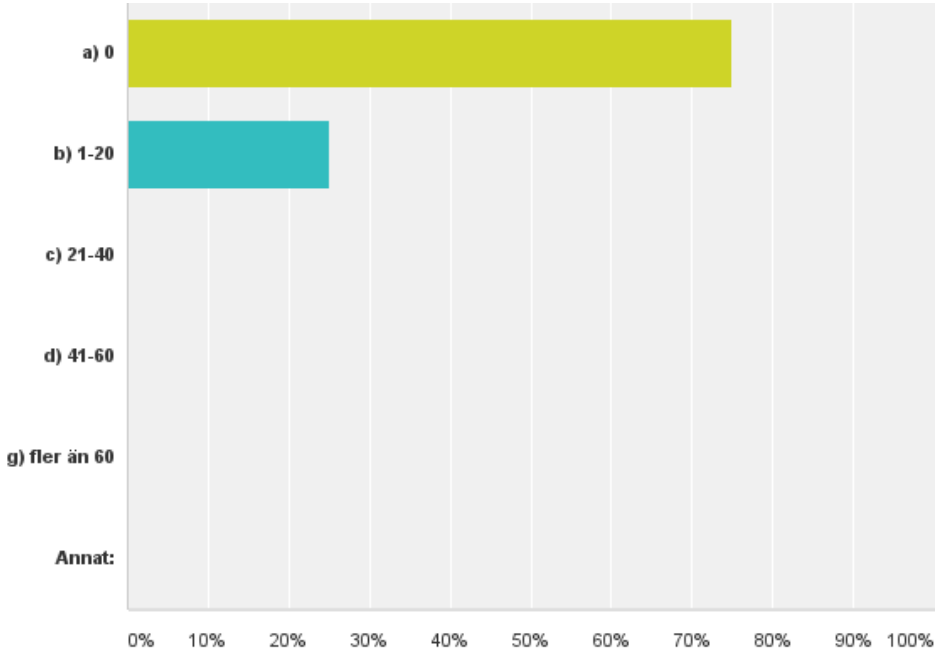

Q19: Hur var "läget" inne och utanför Östbergstorpet?

Kommentarsfältet: Vid endast ett av observationstillfällena var det besökare vid Östbergstorpet

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**75,00%** 3	**25,00%** 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	**25,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**25,00%** 1	**50,00%** 2	**0,00%** 0	4

Q20: Uppskatta antalet besökare i och vid Östbergstorpet

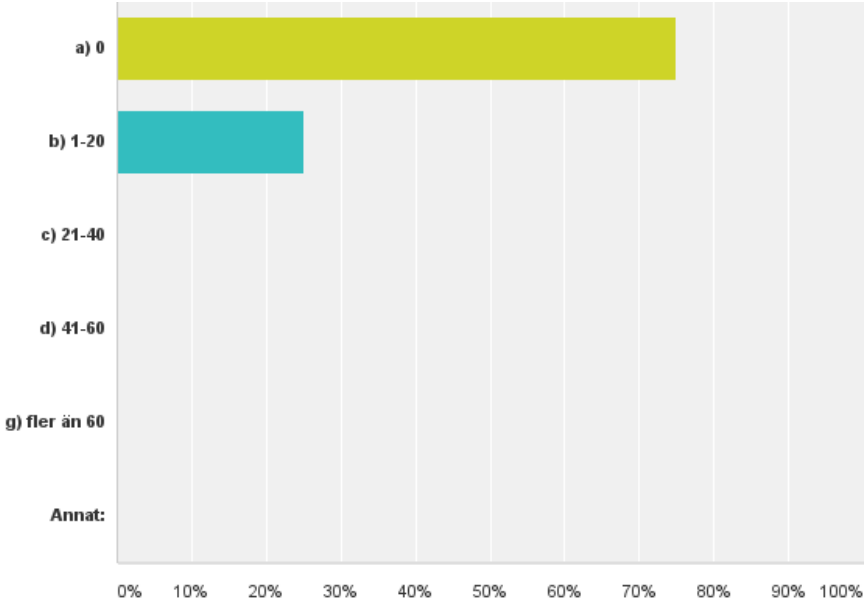

Q21: Hur var "läget" längs Dalbyviksspången?

Kommentarsfältet: Vid två av observationstillfällena var det besökare vid Dalbyviksspången. Vid ett tillfälle 1 person.

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	1
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika)	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**75,00%** 3	**25,00%** 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**50,00%** 2	**25,00%** 1	**25,00%** 1	4

Powered by SurveyMonkey

Q22: Uppskatta antalet besökare längs Dalbyspången

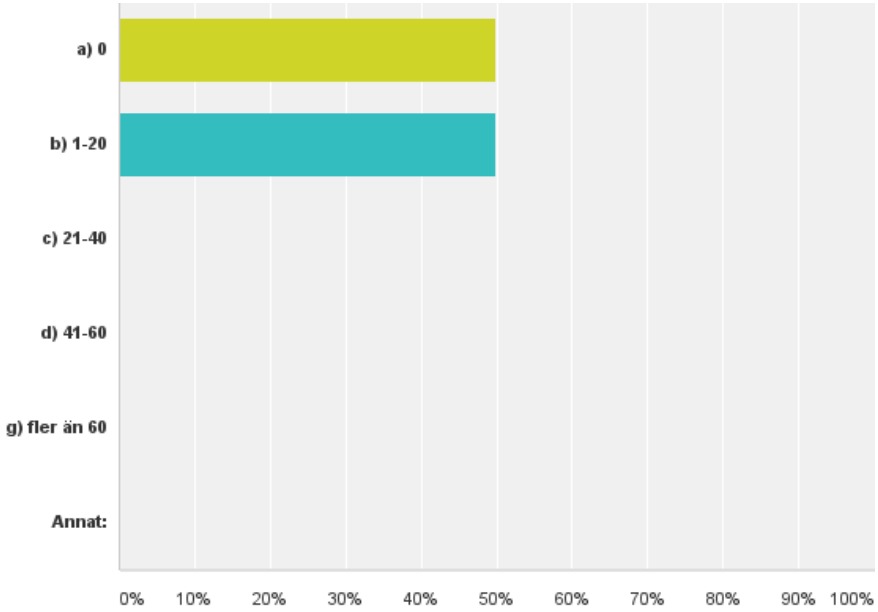

Q23: Hur var "läget" vid badplatsen?

Kommentarsfältet: Inga besökare. En av observatörerna har ändå svarat på de två sista frågorna.

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0
Städning, ordning	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	66,67% 2	33,33% 1	3
Informations-hänvisningsskyltar	0,00% 0	0,00% 0	66,67% 2	0,00% 0	0,00% 0	33,33% 1	3

Q24: Uppskatta antalet besökare vid badplatsen

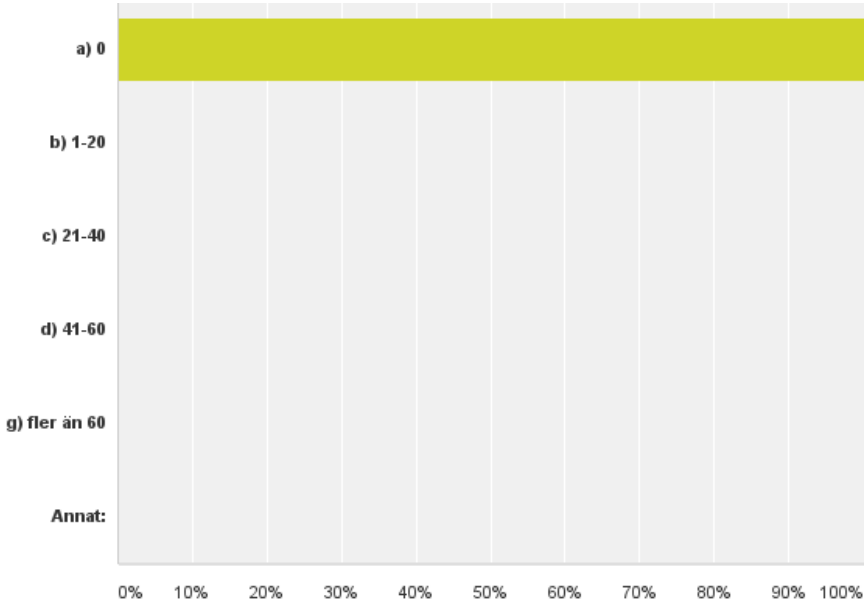

Powered by SurveyMonkey

Q25: Hur var "läget" vid fågeltornet vid Dalbyviken (längs spången)?

Kommentarsfältet: En enskild besökare.

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen (t ex fågelskådning från tornet)	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika)	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	0
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 3	**0,00%** 0	3
Informations-hänvisningsskyltar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 3	**0,00%** 0	**0,00%** 0	3

Powered by SurveyMonkey

Q26: Uppskatta antalet besökare vid fågeltornet

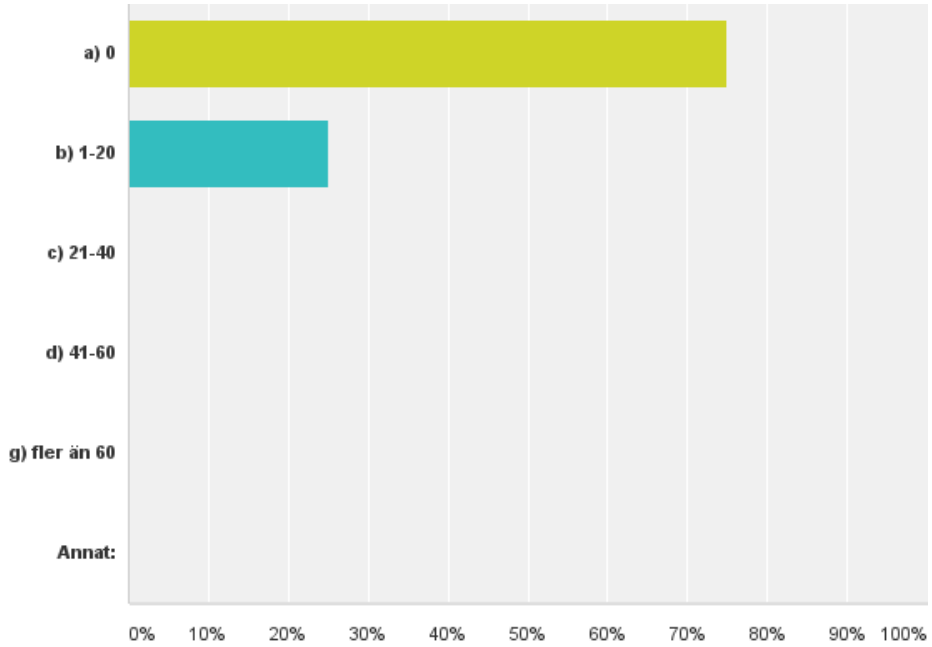

Powered by SurveyMonkey

Q27: Hur var "läget" på andra platser och stigar i området (perifert)

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	**100,00%** 2	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	2
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**75,00%** 3	**25,00%** 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**25,00%** 1	**50,00%** 2	**25,00%** 1	4

Powered by SurveyMonkey

Q28: Hur var "läget" på andra platser, centralt, nära herrgården

	1 mycket dålig/mycket svag/mycket lite omfattande	2	3	4	5	6 mycket god/mycket stark/mycket omfattande	Totalt antal svarade
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Aktivitetstyp, nyttjar det "friluftsutbud" som tillhandahålls av kommunen	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	2
Aktivitetstyp, egen aktivitet (t ex, leker fritt, åker pulka, medhavd fika inte nyttjande av grillplats)	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	2
Aktivitetsgrad, slappar, hänger, vilar	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**50,00%** 1	**0,00%** 0	2
Aktivitetsgrad, hög grad av aktivitet, intensivt och rörligt	**50,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**50,00%** 1	**0,00%** 0	2
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**75,00%** 3	**25,00%** 1	4
Informations-hänvisningsskyltar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**75,00%** 3	**25,00%** 1	4

Powered by SurveyMonkey

Q29: Uppskatta antalet besökare på området nära herrgården

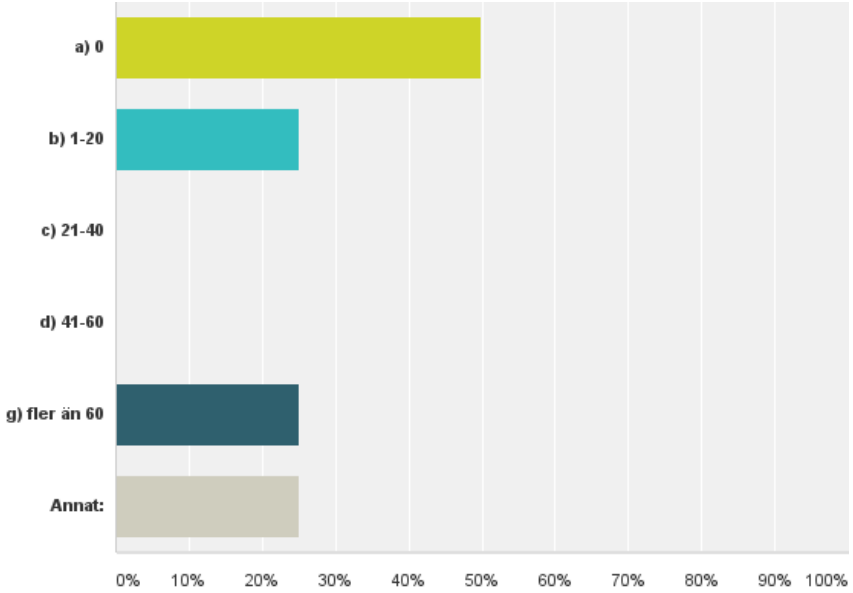

Powered by SurveyMonkey

Q30: Hur var "läget" i evenemangsområdet

Kommentarsfältet: Ett evenemangstillfälle, julmarknaden 4 december. Observatörerna ändå noterat två sista frågorna.

	1 mycket dålig/svag	2	3	4	5	6 mycket god/stark	Totalt antal svarade
Välkomnande, personal/utställare/säljare vs besökare	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Övrigt bemötande, synlig service	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Interaktion mellan personal/utställare/säljare och besökare	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Stämningen bland personalen/utställarna/säljarna	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Stämningen i besökssällskapet	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Aktivitetstyp, tittar runt men handlar inte	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Aktivitetstyp, handlar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, slappar , hänger, vilar	**100,00%** 1	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	1
Aktivitetsgrad, hög grad aktivitet, intensivt och rörligt	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 1	**0,00%** 0	1
Städning, ordning	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2
Informations-hänvisningsskyltar	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**0,00%** 0	**100,00%** 2	**0,00%** 0	2

Powered by SurveyMonkey

Q31: Uppskatta antalet besökare i evenemangsområdet

Annat: ca 200

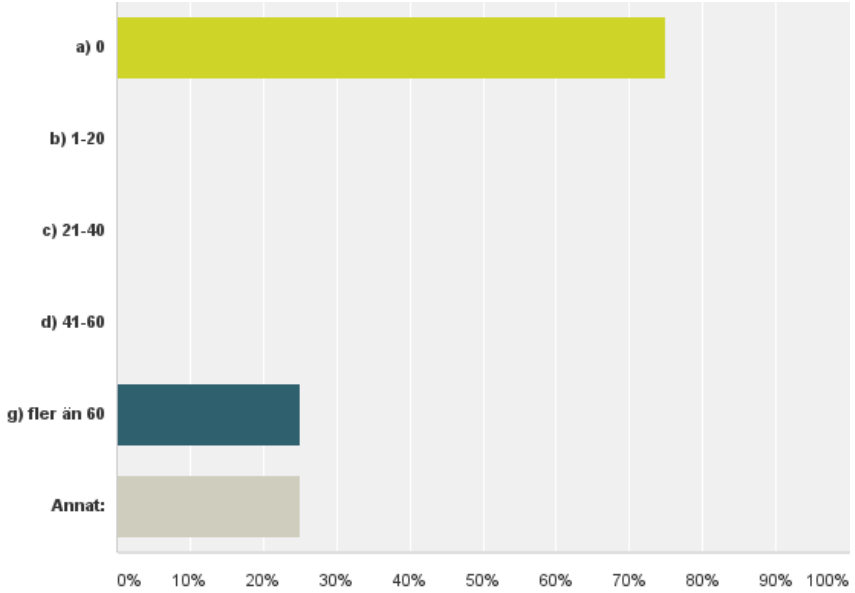

Uppsala kommun

Hammarskog – Marknadsundersökning 2016

MARKÖR
UNDERSÖKER · UTREDER · UTVÄRDERAR

Innehåll

Sammanfattning/slutsats	3
Syfte och metod	4
Målgrupp och avgränsning	5
Personprofil	8
Intresseprofil	13
Preferenser	17
Informationssökning	24
Genomförda besök	26

Bilagor

Bilaga 1: Tabeller

Bilaga 2: Kommuner som ingår i urvalet

Sammanfattning/slutats

- Undersökningen visar att en betydande del av de boende (18-74 år) inom 20 mil från Uppsala delar de varumärkeslöften som satts upp för Hammarskog. 47 procent delar dem i stort/helt och 22 procent delar dem helt. De som delar dem är då också avgränsade till dem som redan tidigare någon gång besökt ett friluftsområde/naturreservat.
- Detta visar på god potential att nå ut och attrahera betydande delar av de boende inom ”upptagningsområdet”. Det som då framför alt kännetecknar dem, och som hänsyn bör tas till i marknadsföring och kommunikation är:

  - En klar majoritet (knappt åtta av tio) har under de senaste sex månaderna besökt ett naturreservat/friluftsområde (15 procent har besökt Hammarskog).
  - De är i högre grad kvinnor än män (60/40).
  - De finns i alla åldersgrupper, men är underrepresenterade bland de yngsta (18-29 år) och överrepresenterade bland äldre.
  - En av fyra är pensionärer.
  - De är i stor utsträckning högutbildade.

  - Två av tre gillar att vandra på fritiden – detta är den i särklass mest valda fritidssysselsättningen!
  - Andra vanliga sysselsättningar är marknader, trädgård, sol/bad, cafébesök och ett intresse av kulturhistoriska platser.

  - Det finns en tydlig bild av att man vill klara sig själv när man besöker ett naturreservat/friluftsområde. Det viktigaste för att man ska vara nöjd med sitt besök är att det ska vara väl förberett på platsen med framför allt en **tillgänglig folder som beskriver platsen, bra kommunikationer till/från, bra platser för att äta medhavd mat** och **bra möjligheter att grilla**. Faktorer som bygger på bemanning som café, restaurang, guide, bemannad servicefunktion mm ses inte som lika viktigt.

  - Målgruppen nås framför allt på webben (Google), sociala medier och också i tidningar (DN och SvD).
  - När målgruppen besöker ett naturreservat/friluftsområde stannar de mindre än åtta timmar.

Syfte och metod

Syftet med undersökningen är att kartlägga vilka som delar Hammarskogs varumärkeslöfte med avseende på vilka de är, vilka intressen/preferenser de har och hur de kan nås.

Vision

Hammarskog en genuin plats för friluftsliv och upplevelser.

Varumärkeslöfte

För människor som uppskattar att vara tillsammans, i rörelse och värderar det naturliga och äkta högt, erbjuder Hammarskog rekreation, balans och påfyllning som gör att de känner sig energiska, glada och tillfreds.

Målgrupp för undersökningen är boende inom ungefär 20 mils radie från Uppsala (samtliga aktuella kommuner listas i bilaga till rapporten) i åldern 18-74 år och som någon gång har besökt ett naturreservat/friluftsområde. Undersökningen genomfördes i en representativ webbpanel (ålder/kön). Det ställdes inledande en filterfråga för att sålla bort de som aldrig besökt ett friluftsområde/naturreservat. Totalt genomfördes det 2 094 enkäter i undersökningen, varav 2 033 någon gång besökt ett friluftsområde/naturreservat.

Målgrupp och avgränsning

Andel av boende

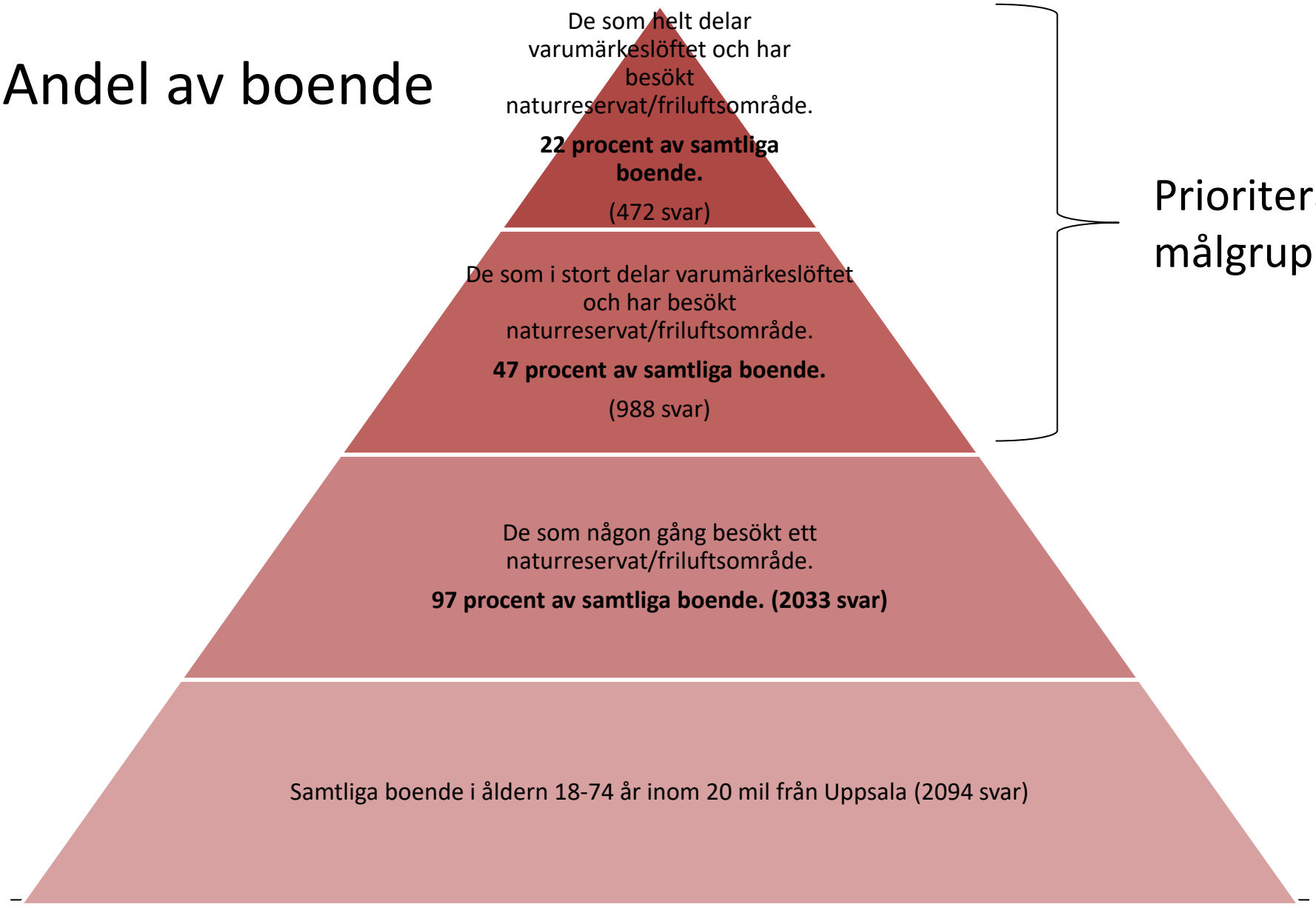

Prioriterad målgrupp

Varumärkeslöftet

Varumärkeslöfte
För människor som uppskattar att vara tillsammans, i rörelse och värderar det naturliga och äkta högt, erbjuder Hammarskog rekreation, balans och påfyllning som gör att de känner sig energiska, glada och tillfreds.

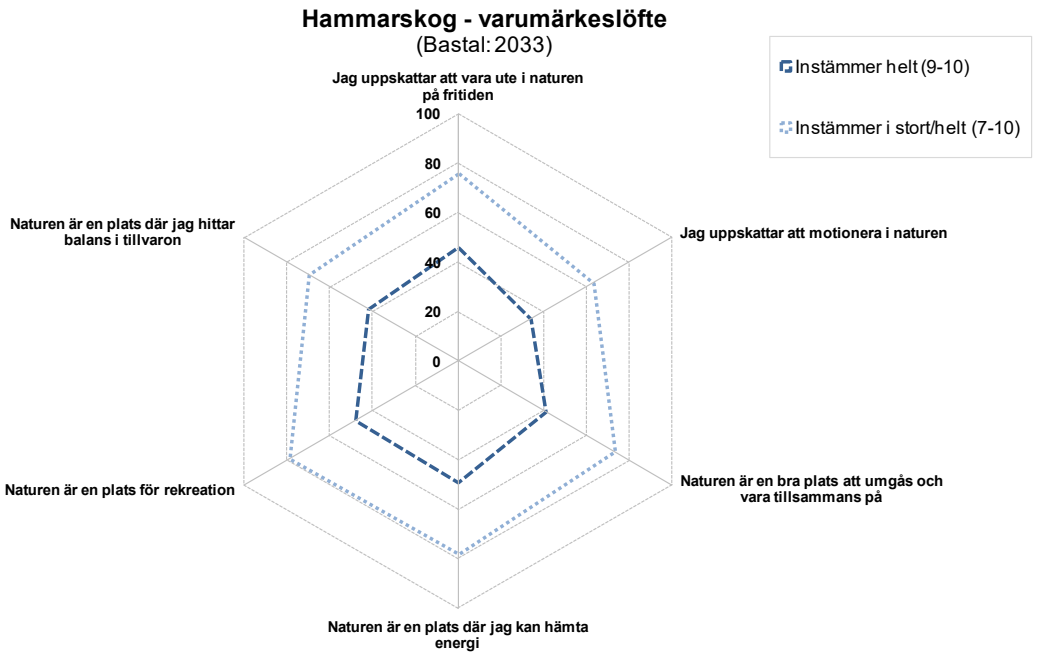

De som helt delar varumärkeslöftet: Definieras som de som instämmer helt (9-10) i samtliga av de påståenden som bygger på varumärkeslöftet. Detta är en rekommenderad prioriterad målgrupp i kommande marknadsföring av Hammarskog.

De som i stort delar varumärkeslöftet: Definieras som de som instämmer delvis eller helt (7-10) i samtliga av de påståenden som bygger på varumärkeslöftet.

Personprofil för prioriterade målgrupper

Ålder

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

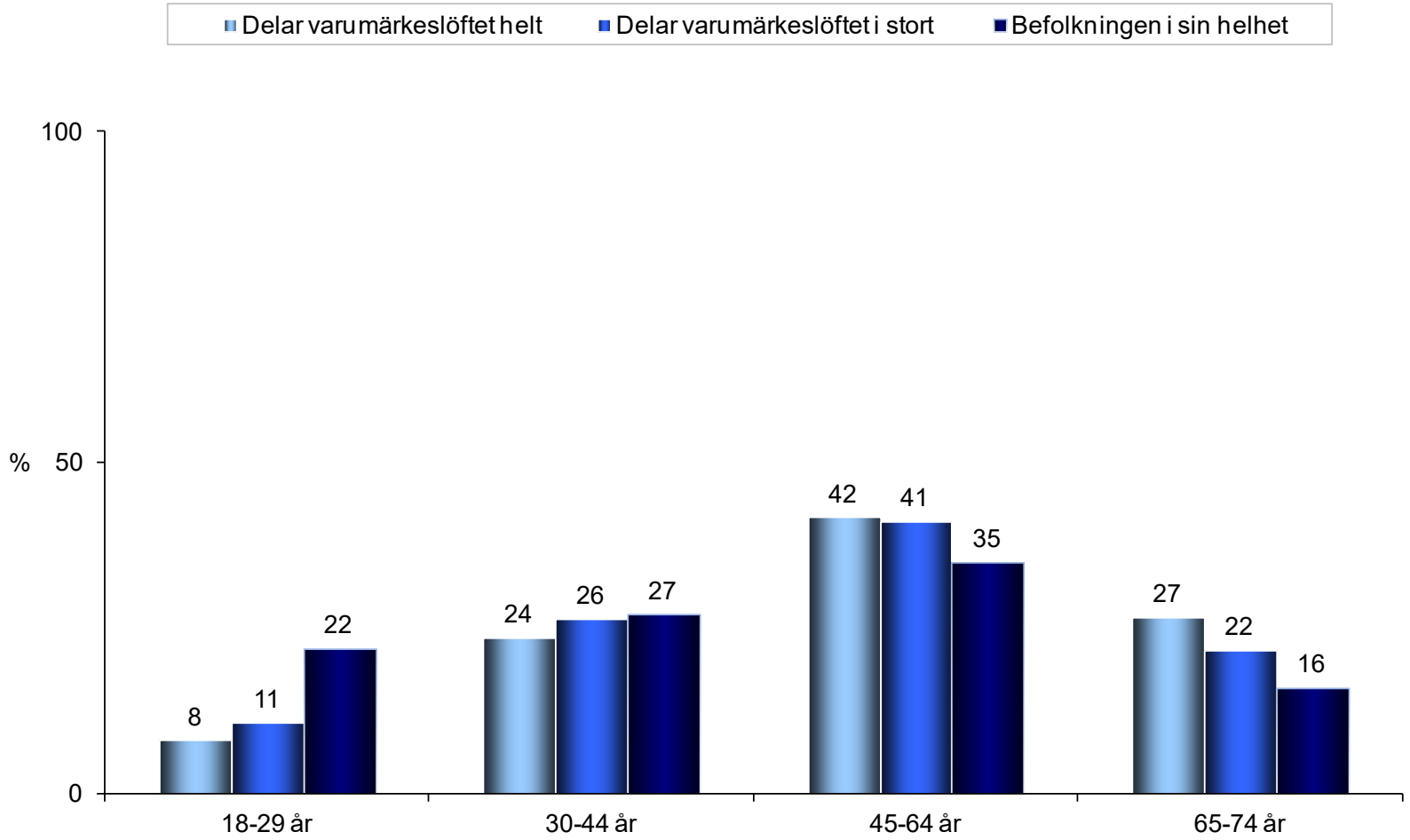

Kön

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

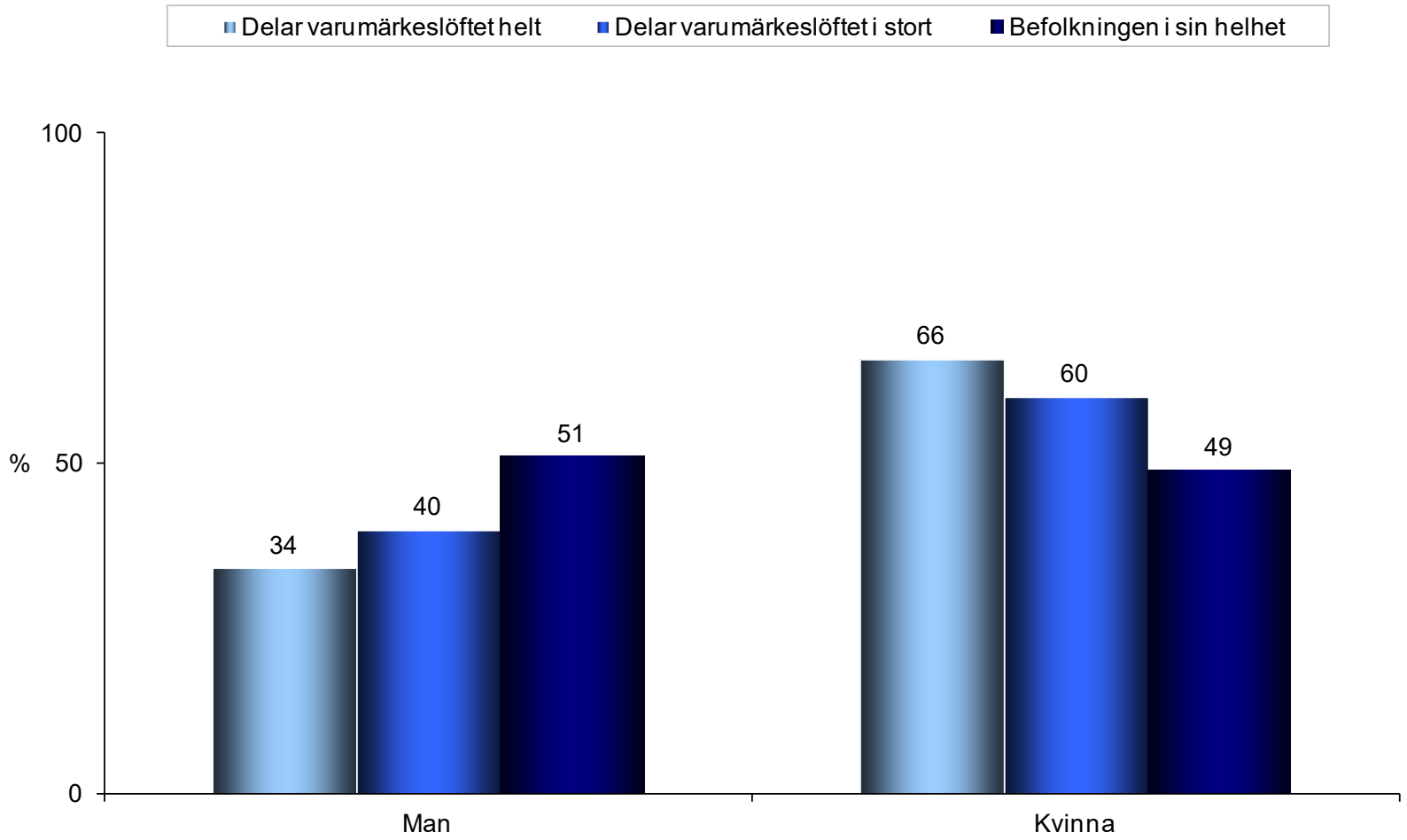

Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

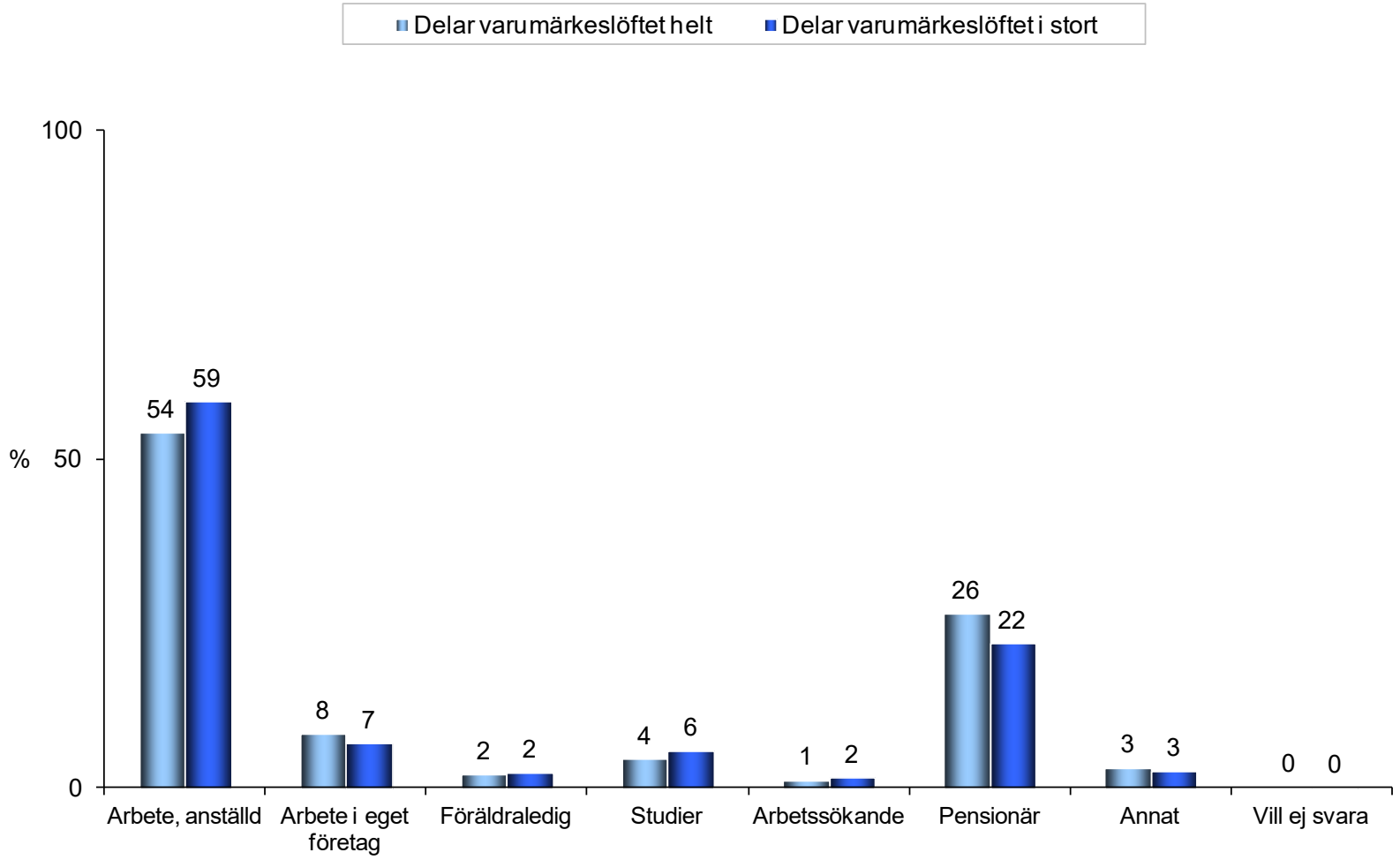

Vilken är din högsta avslutade utbildningsnivå?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

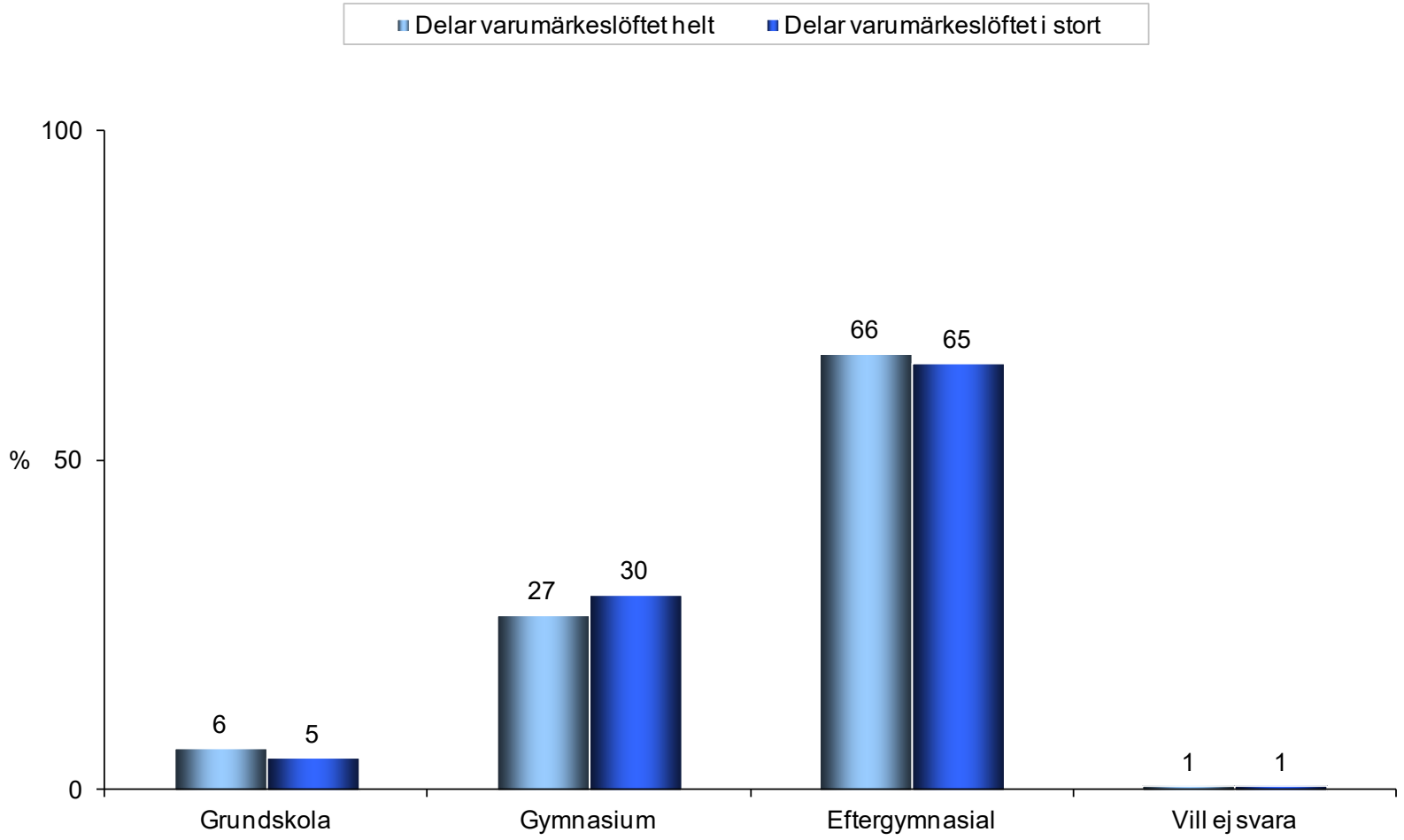

Intresseprofil för prioriterade målgrupper

När besökte du senast ett friluftsområde/naturreservat?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

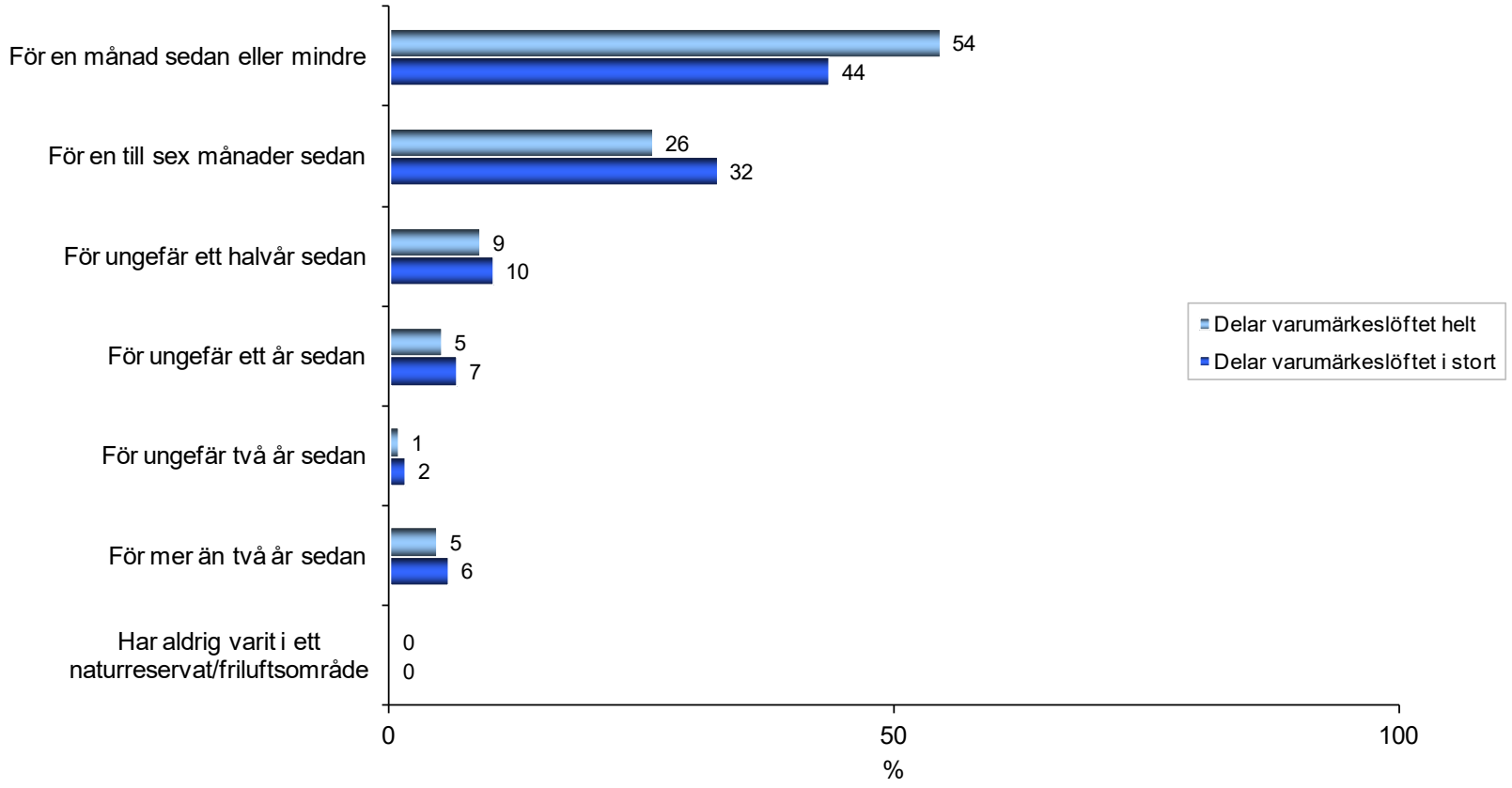

Vilka av följande aktiviteter ägnar du dig gärna åt på din fritid?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

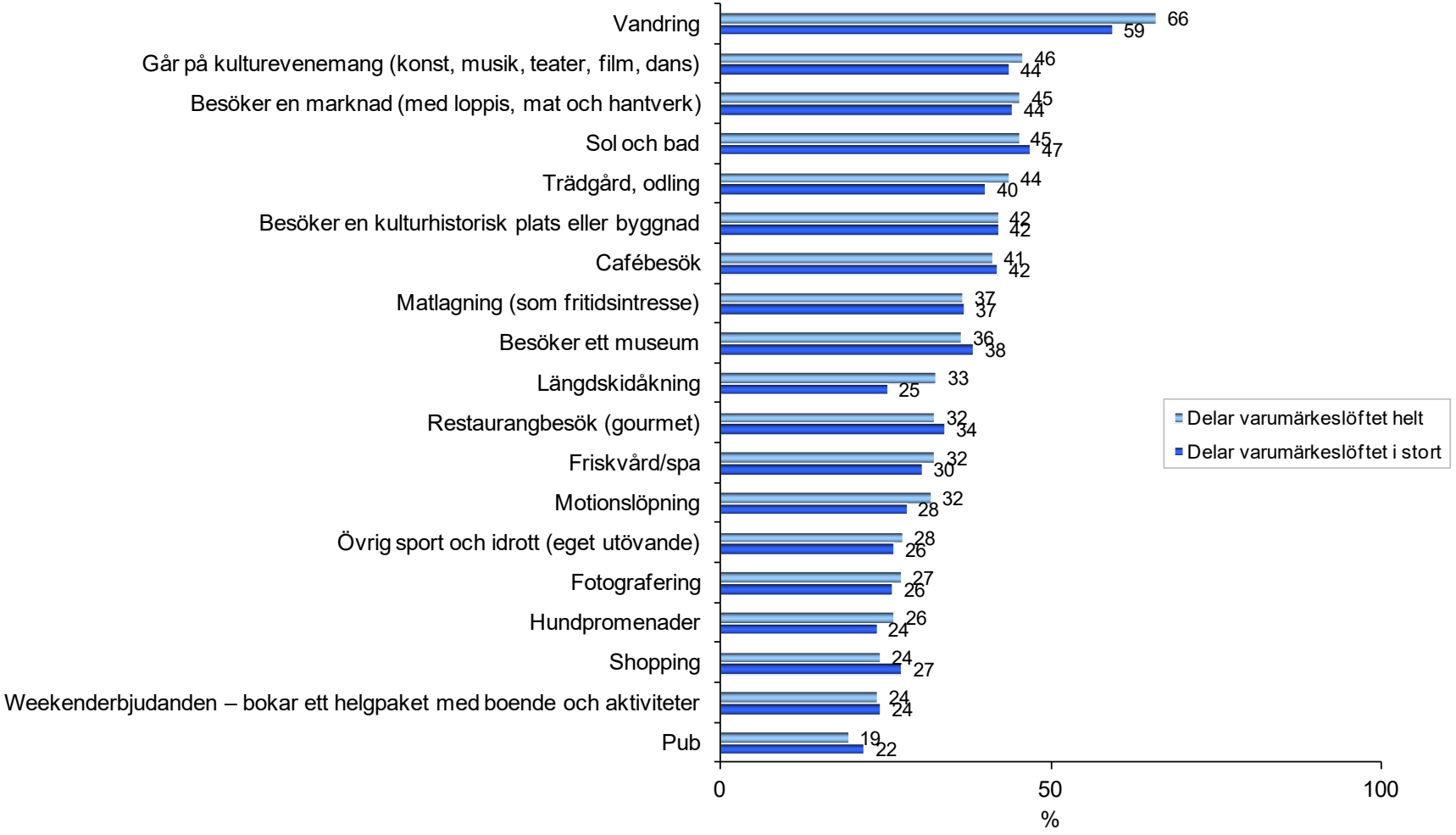

Vilka av följande aktiviteter ägnar du dig gärna åt på din fritid?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

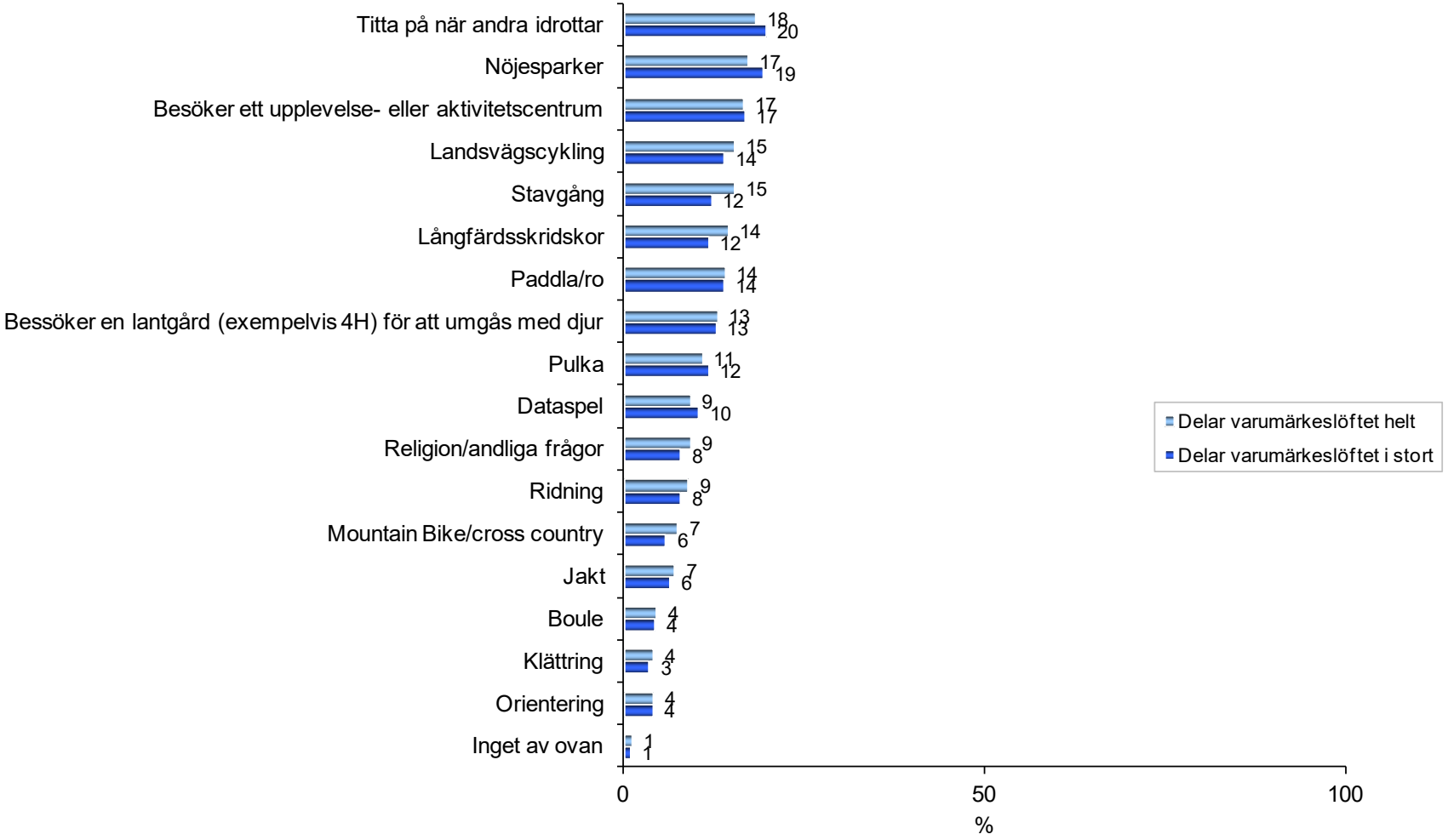

Preferenser vid besök för prioriterade målgrupper

Vad är viktigast för dig när/om du besöker ett friluftsområde/ naturreservat?

Hur viktigt är det med tillgång till följande när du besöker ett friluftsområde/naturreservat?

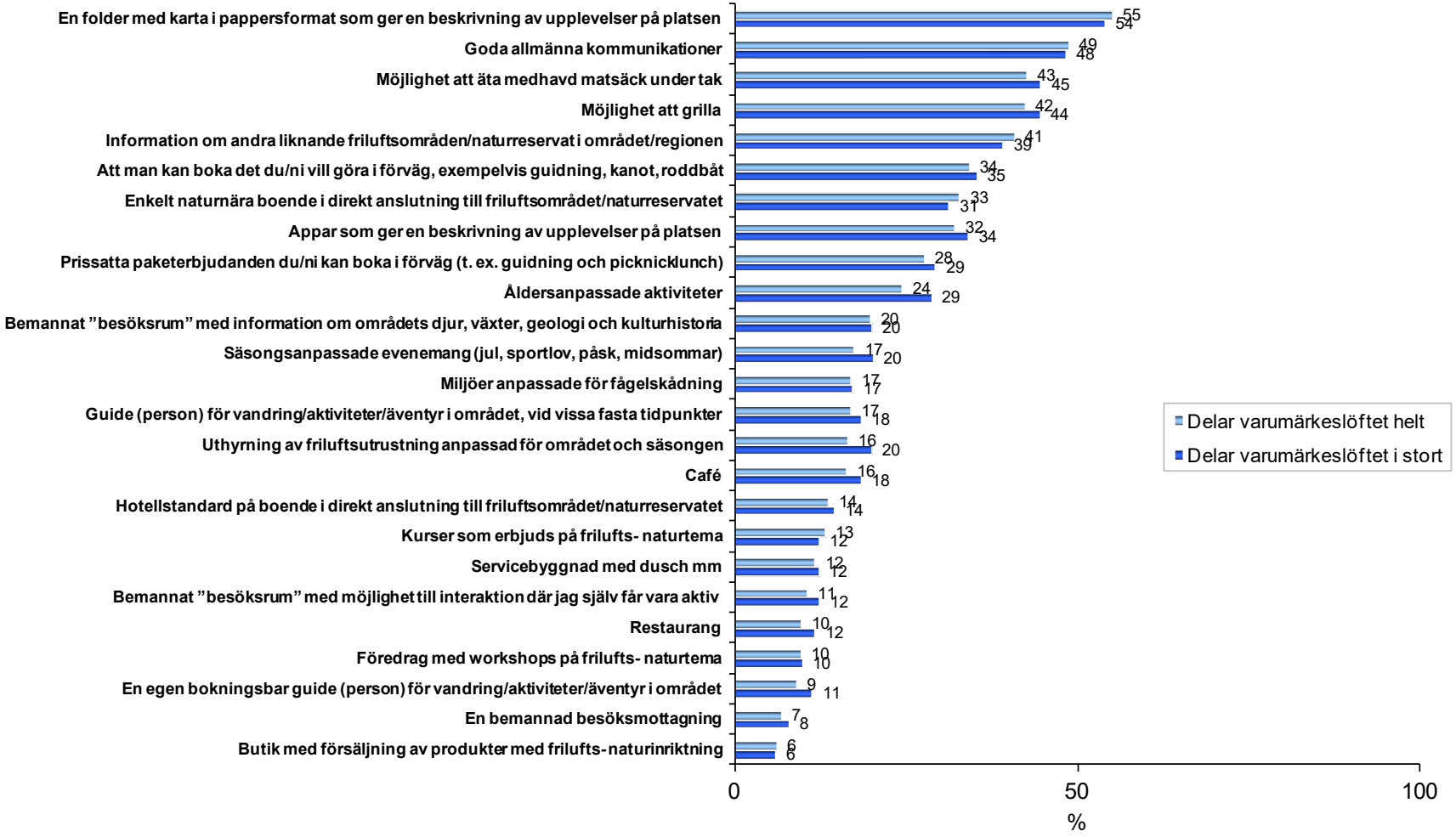

Hur viktigt är det med tillgång till följande när du besöker ett friluftsområde/naturreservat?

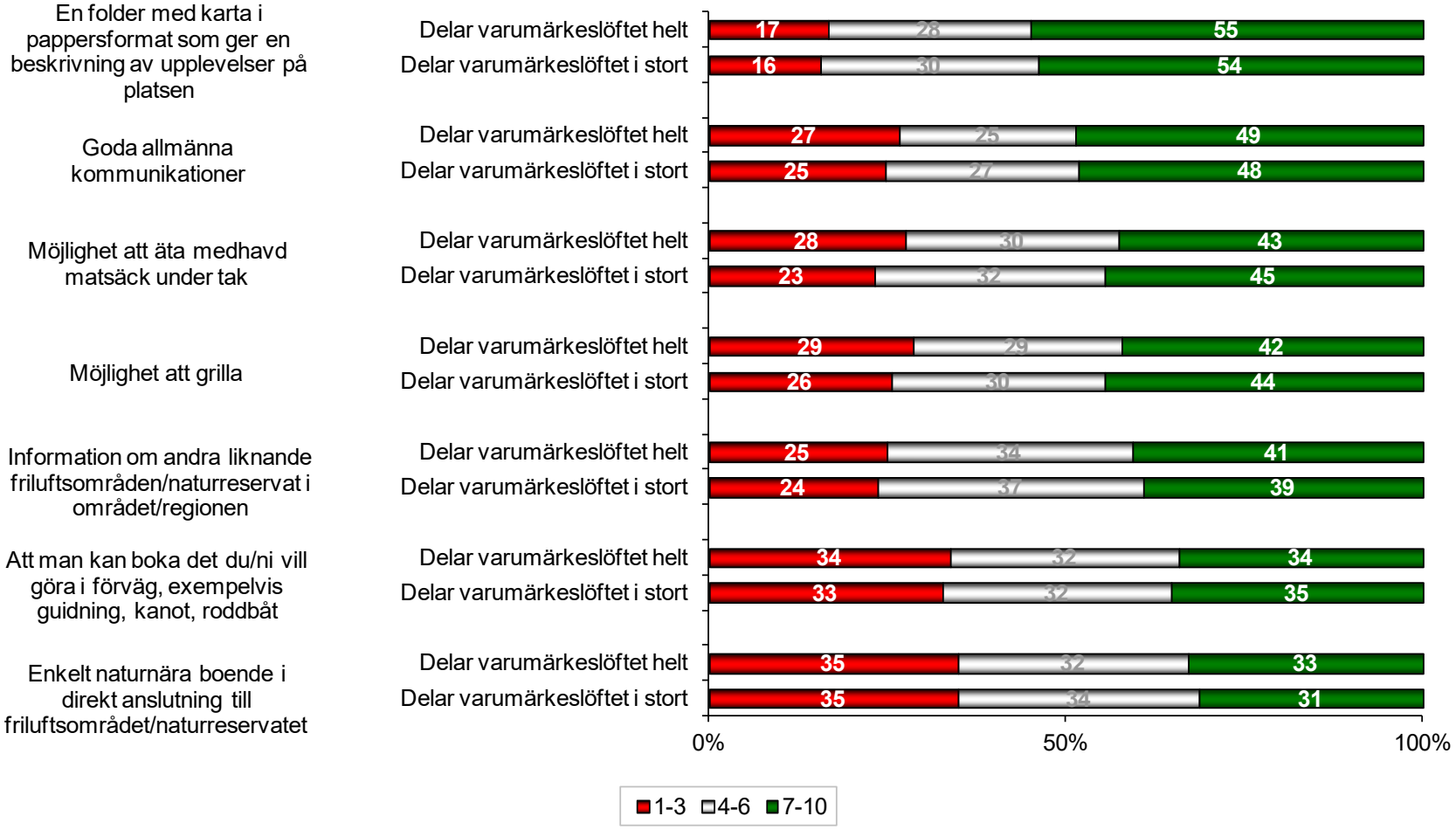

Hur viktigt är det med tillgång till följande när du besöker ett friluftsområde/naturreservat?

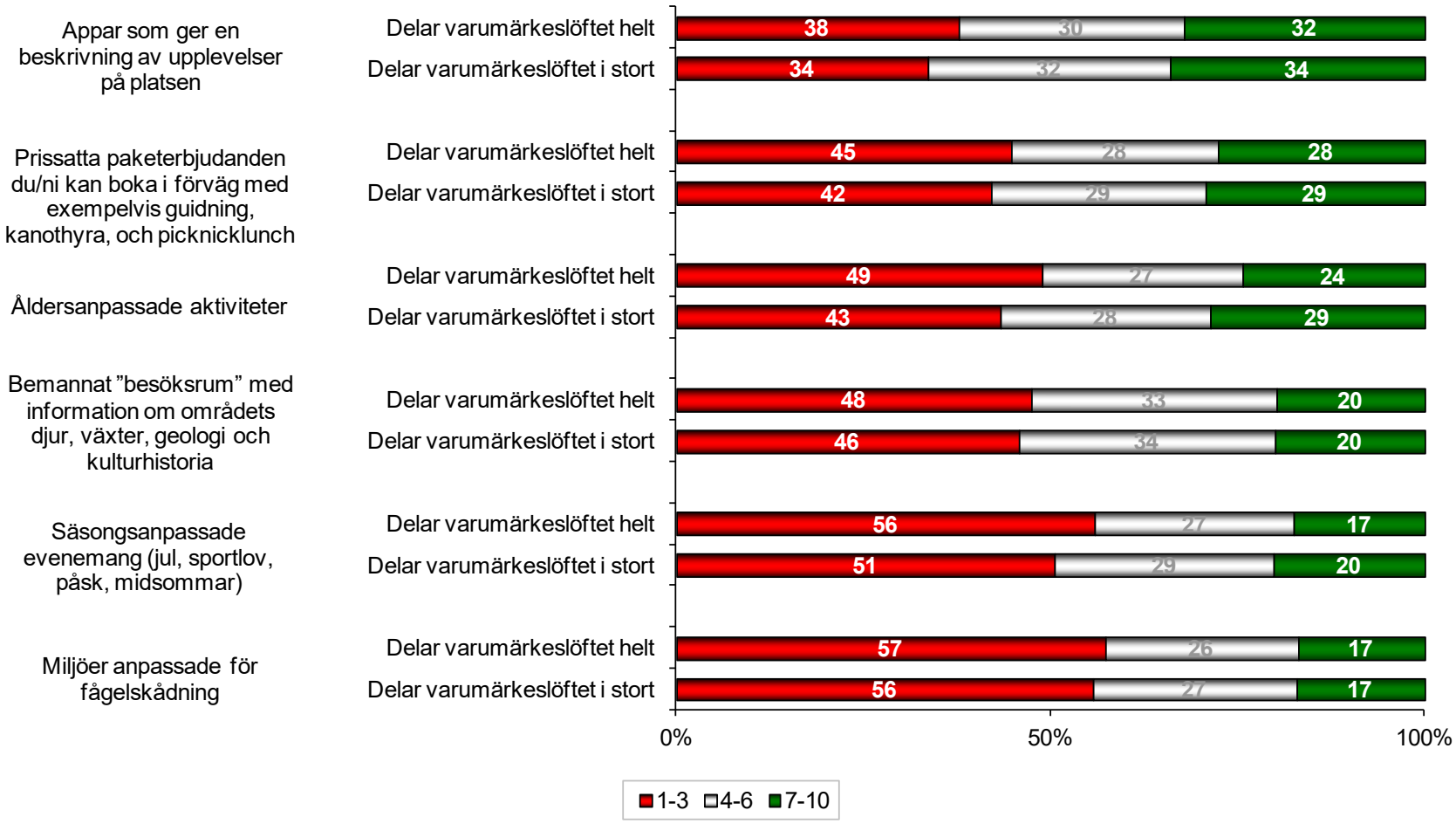

Hur viktigt är det med tillgång till följande när du besöker ett friluftsområde/naturreservat?

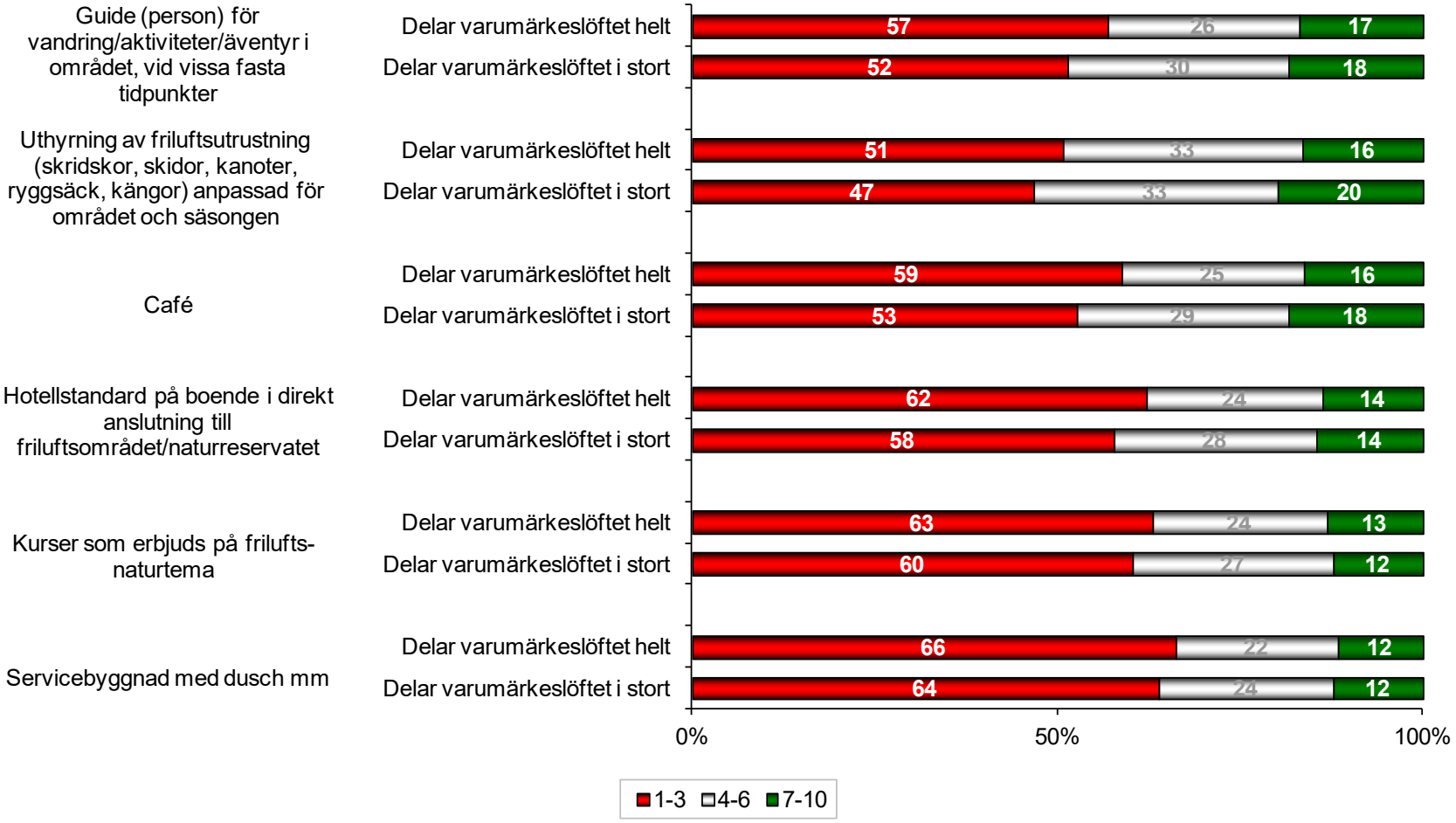

Hur viktigt är det med tillgång till följande när du besöker ett friluftsområde/naturreservat?

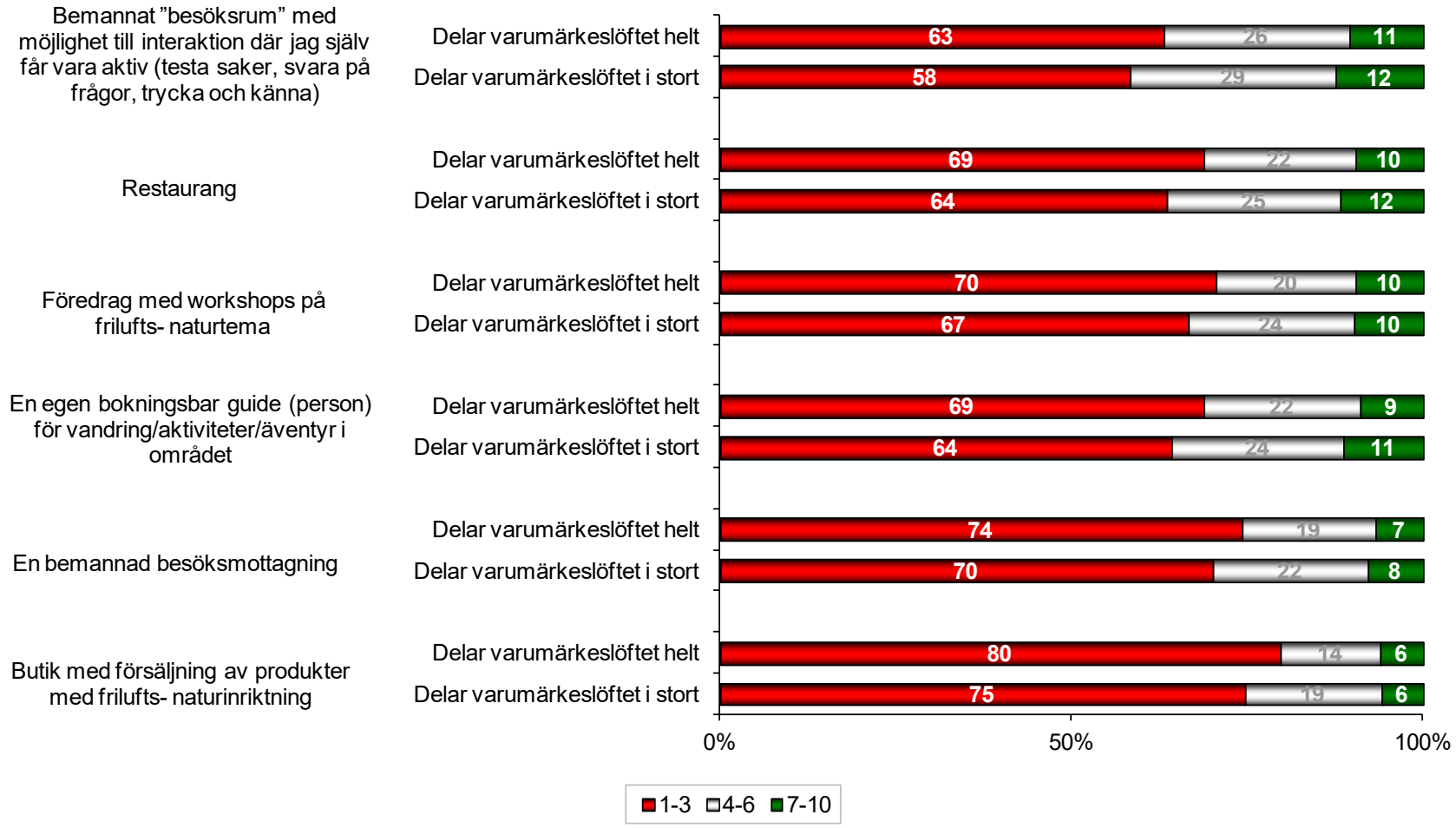

Informationssökning bland prioriterade målgrupper

Var söker du information/inspiration när du letar efter ett besöksmål i Sverige?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

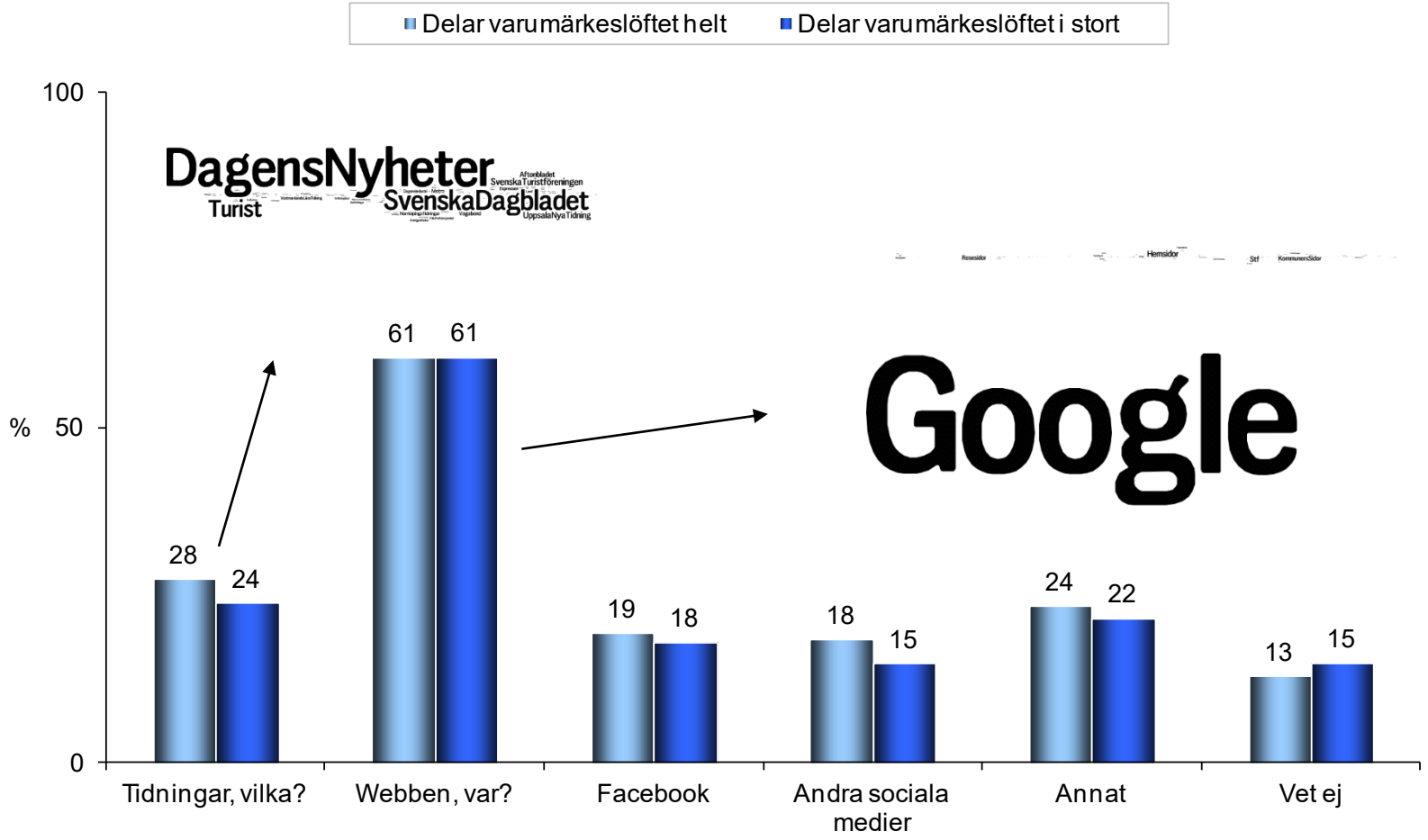

Genomförda besök av prioriterade målgrupper

Om du tänker på ditt senaste besök på ett friluftsområde/naturreservat i Sverige hur många timmar stannade du på området?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

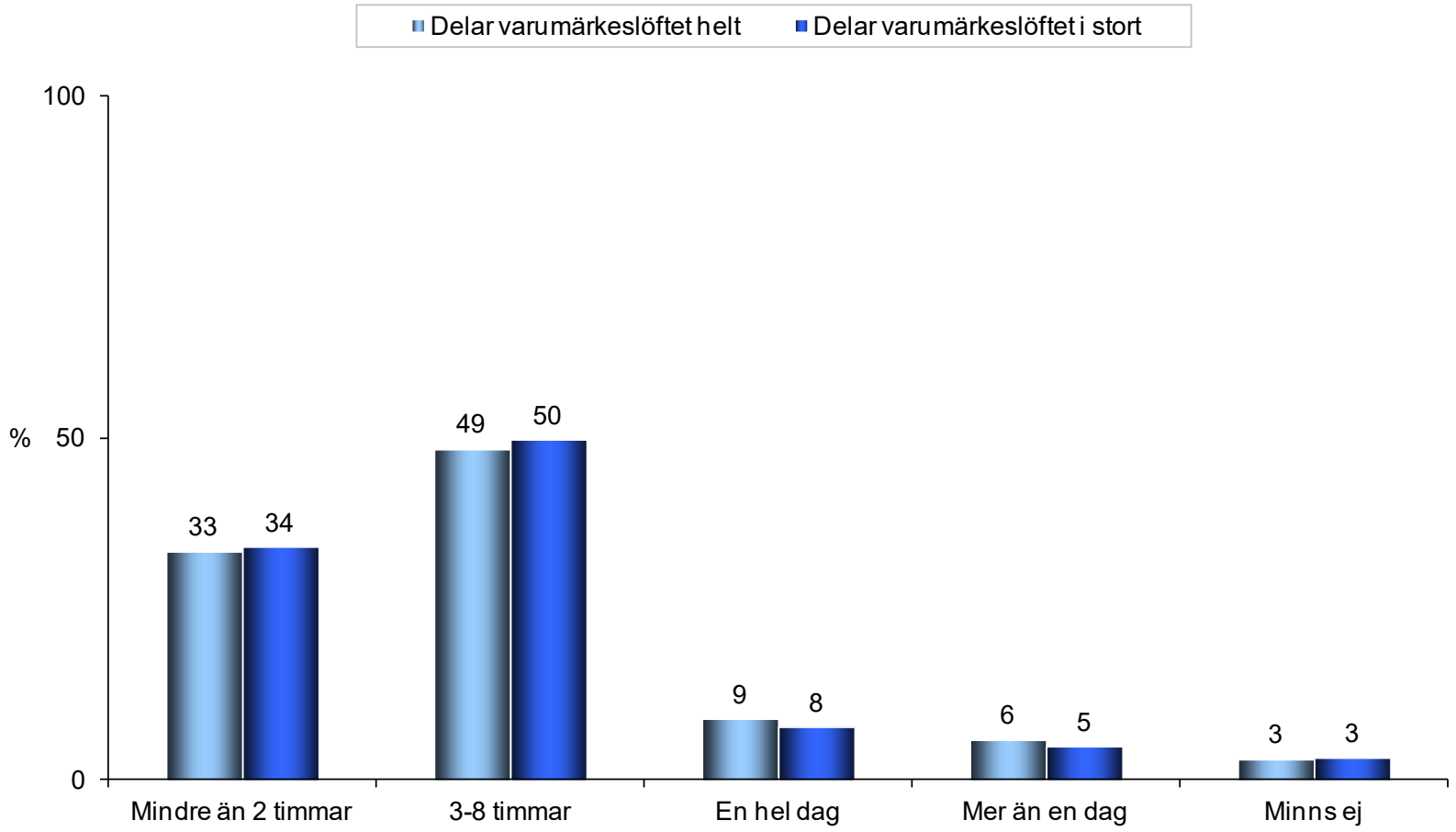

Om du tänker på ditt senaste besök på ett friluftsområde/naturreservat i Sverige då du övernattade i anslutning till besöket, var övernattade du?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

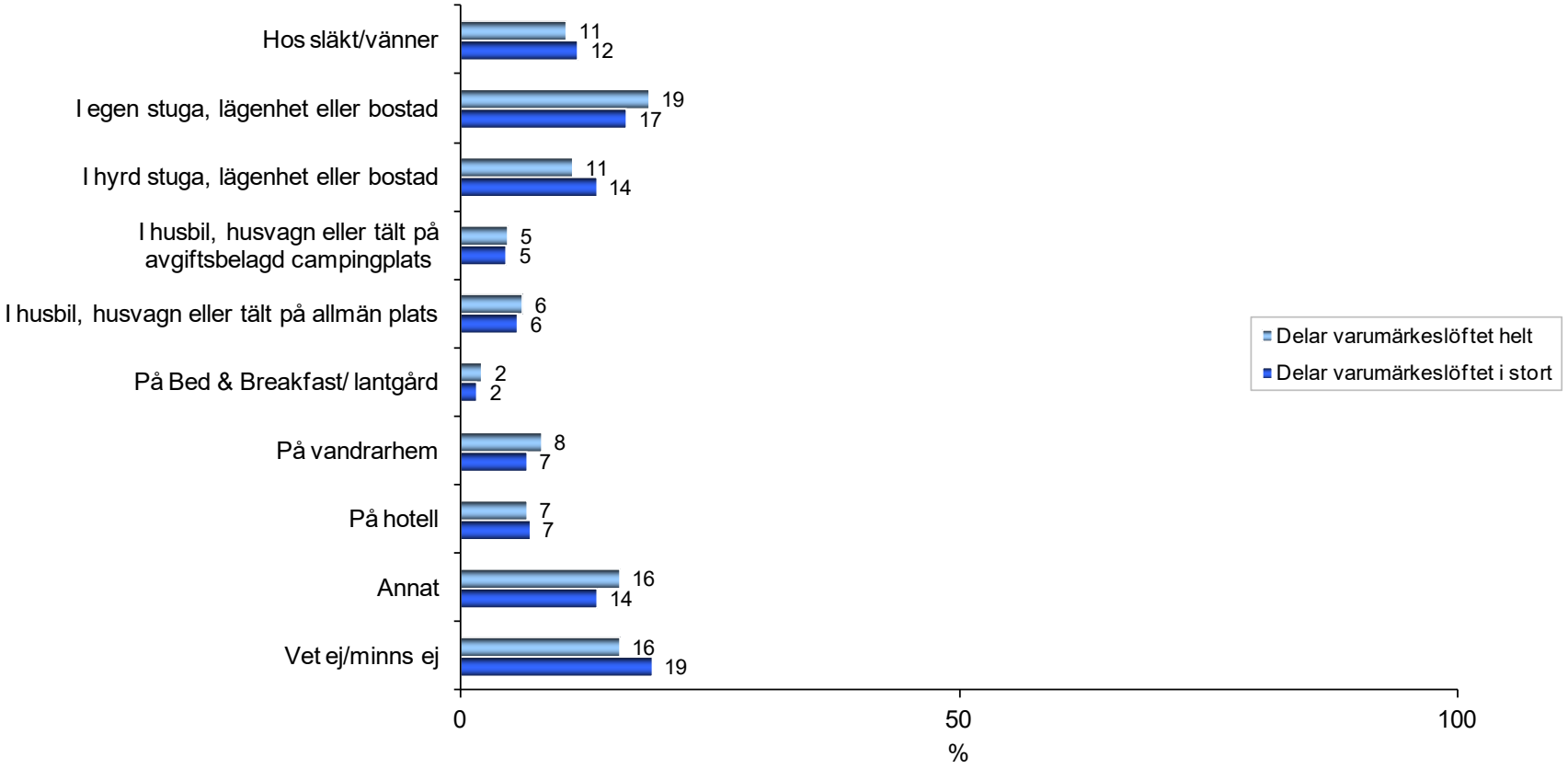

Har du besökt Uppsala någon gång?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

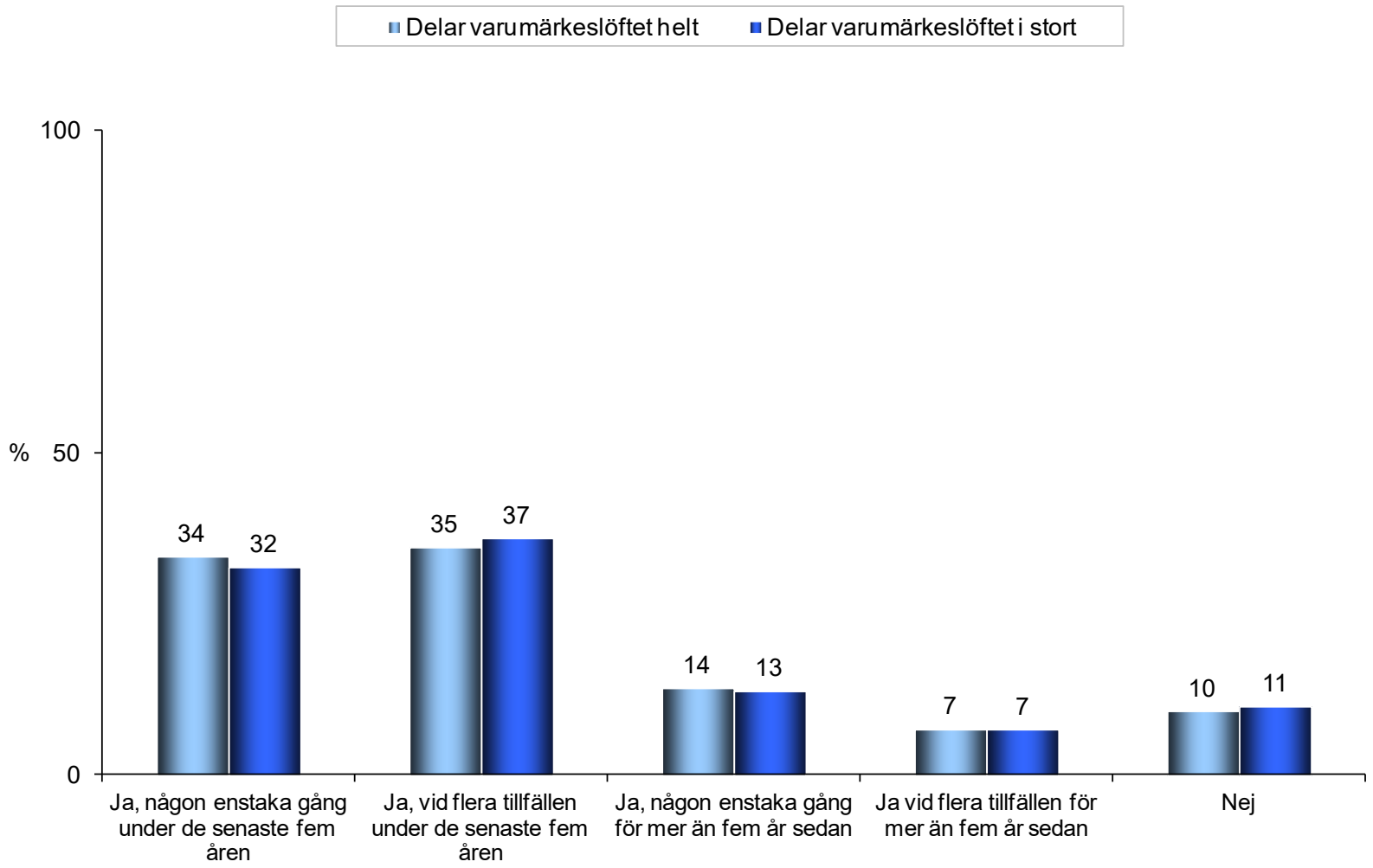

Har du besökt Hammarskogs friluftsområde någon gång?

(Bastal: Delar varumärkeslöftet helt, 472; Delar varumärkeslöftet i stort, 988)

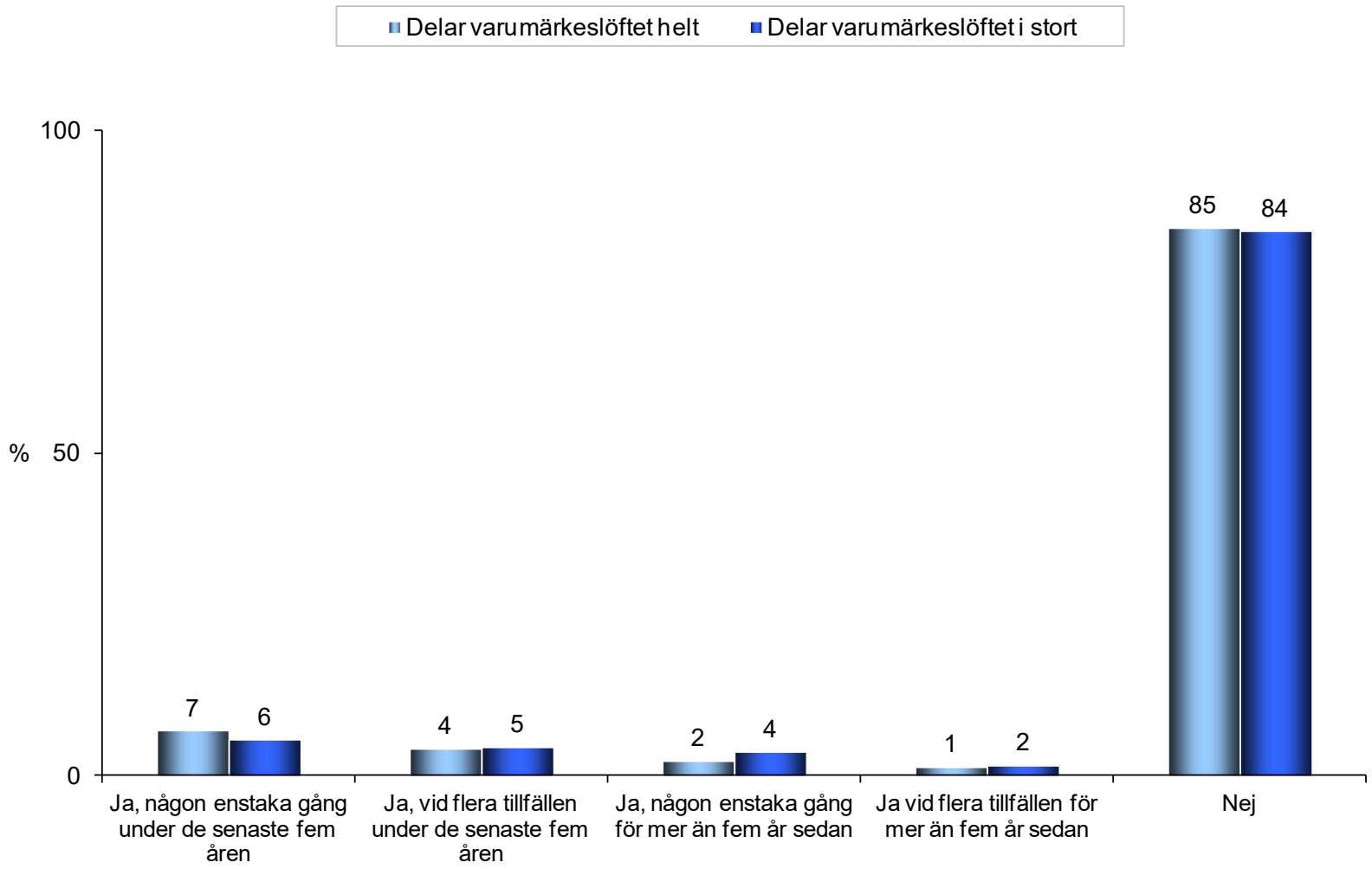

Fokusområde	*Projektnamn*
HERRGÅRDEN	**Besök herrgården via båt**
HERRGÅRDEN	**Sinnenas Spa och Café**
HERRGÅRDEN	**Musik vid Hergården för alla åldrar**
HERRGÅRDEN	**Aktivitetsdestination Hammarskog**
TILLGÄNGLIGHET & TRANSPORTER	**Naturbyn Hammarskog**
TILLGÄNGLIGHET & TRANSPORTER	**Cykelled Uppsala - Hammarskog**
TILLGÄNGLIGHET & TRANSPORTER	**Självlysande cykelbana och motionsspår**

TILLGÄNGLIGHET & TRANSPORTER	**Välkomnande och inspirerande entré**
SNICKERIBYN	**Hamra i Hammarskog / Snacka med en snickare och spåna med en hyvlare**
SNICKERIBYN	**Kurser**
SPÅR, LEDER & MÖTESPLATSER	**Mera ljus och anpassning**
SPÅR, LEDER & MÖTESPLATSER	**Vandringsled för familjer**
SPÅR, LEDER & MÖTESPLATER	**Gömslen ("Klum-land")**
SPÅR, LEDER & MÖTESPLATSER	**Äventyrcykelbanor för mountainbikes**

EVENEMANG	**På historiska vatten / Herrgårdspaddling / Vasalopp för kajakpaddlare**
EVENEMANG	**Äventysutflykt Uppsala - Hammarskog**
EVENEMANG	**Foto-tävling**
EVENEMANG	**Hammarskog Event**
NATURUPP-LEVELSER	**Marknadsplats Hammarskog**
NATURUPP-LEVELSER	**Prova på friluftsliv**

NATURUPP-
LEVELSER

Lägerplats för barn och ungdomar

NATURUPP-
LEVELSER

Nytt bättre bad/kallbadhus - "Måns-Ols-konceptet"

NATURUPP-
LEVELSER

Mer djur på och runt Hammarskog

NATURUPP-
LEVELSER

Naturparkour

Beskrivning av projektet	*Säsonger*	*Målgrupper*
Båtförbindelse från Skaris, 5 turer per dag to-sö, maj-sept. Ta med cykeln på båten och cykla hem.	Vår / Sommar / Höst	Alla
På övervåningen: Spa för sinnena - yoga, midfullness, tysta retreater. Servering av hälsosam mat, eko/närproducerat. Möjlighet att köpa produkter från lokala producenter. Bondens marknad.	Året runt	Stressade människor som behöver varva ner.
Sommar: Ute i parken. Vinter: Inne i Herrgården. Ex "Musik genom tiderna". "Producera din egen musik" (för ungdomar). "Grilla till levande musik".	Året runt	De flesta. Även från Södra Uppland.
Utveckla herrgårdsmiljön till ett aktivitetsområde för friluftsliv med cyling, båtar, kanoter, skdor, skridskor m m. Bygg en badanläggning vid tilltänkta platsen från 70-talet + ny omklädesdel. Biologiskt renat bad. Aktiviteter för alla.	Året runt	De flesta. Även mountainbikeåkare.
Bygga en naturby med fokus på friluftsaktiviteter, naturuplevelser och hållbarhet. Ett nav för aktiva friluftsmän-niskor. Arrangera vandrings-och friluftsfestivaler, vinterlopp, äventyr och workshops.	Året runt	Passar alla målgrupper. Folk kan ta sig hit med flyg och tåg från hela landet.
Skapa en cykelled utan biltrafik och för alla åldrar.	Vår / Sommar / Höst	Ungdomar och Barnfamiljer.
Skapa en självlysande cykelbana och motionsled (som i Polen) mellan Uppsala och Hammarskog - den första i Sverige.	Året runt	Ungdomar, Barnfamiljer, Idrottare - de flesta.

Tydlig parkering. Upplyst entré. Samlad info om området. Tips på aktiviteter/upplevelser/vandringar för olika målgrupper. Färdiga ppläggsförslag för friluftsdag i skolen.	Året runt. Hellre helöppet på helger än halvöppet alla dagar.	Barnfamiljer och dem med specialintressen - långfärdsskridskor, fågelskådning, skolklasser etc. Turister.
En dag på året kan alla som är snickeriintresserade (stora som små) träna på att utforma trä och ställa frågor till kunniga snickare. Djurhållning (får, hönor, kaniner, ponnys) för trevlig atmosfär.	Vår / Höst	De flesta - nybörjare, hobbysnickare - från hela landet.
Erbjuda kurser i snickeri (ramtillverkning m m) betongkurs (gjuta i trädgården), metallsmide, glasblästring m m. Arrangera rollspel a la Astrid Lindgrens "Emils snickeboa".	Året runt. Kvälls- och weekendkurser. Veckokurs under sommaren.	Barnfamiljer. De med specialintresse. B2B.
LED-solcellsbelysning eller annan belysning av spåren och inne i skogen. Anpassa spår till rullstol.	Vår / Höst / Vinter	De flesta
En kort vandringsled med roliga inslag för barn 3-12 år - stubbe med ljud eller inglasad monter. Tänk "sagovärld".	Året runt	Barnfamiljer i Uppsala.
Gömslen för att spana på naturlivet på plats - fåglar, grävlingar, vildsvin - på strategiska platser.	Året runt - men bäst Vår / Höst	De flesta, men kanske mest de med specialintresse (fotografer m fl) från hela Storstockholms-området.
Precis som det finns äventyrsminigolf skulle vi ha äventyrcyklebanor anpassade enligt olika svårighetsgrader - för mountainbikes. Även tävlingar. Uppmuntrar cykling. Roligt.	Vår / Sommar / Höst	Ungdomar, barnfamiljer och idrottare.

Definiera etapper mellan slott och herresäten runt Ekoln. Hammarskog - Viks slott - Ek-hamns herrgård - Krusenbergs herrgård - Skokloster - Fredriks-lund - Sunnersta herrgård - Ulltuna herrgård - Hessle gård. Dagen avslutas med fest i Hammarskogsparken.	Sommar	De flesta
Äventyrsresor uppbyggda av olika valbara aktivitetsmoduler: 1. Uppsala-Hammarskog, välj färdmedel ut (racercykel, kajak etc). 2. Food foraging (plocka din lunch i skogen etc). 3. Hammarskog-Uppsala, välj färdmedel hem.	Året runt	Ungdomar, barnfamiljer, idrottare, de med specialintresse, B2B - även utanför Uppsala.
Organisera fototävlingar som kan ha varierande tema efter årstid och efter åldrar på deltagarna. Utställning i herrgården av bidragen. Sponsorer delar ut priser. Yrkesspecfika kurser.	Året runt	De flesta men speciellt ungdomar och de med specialintresse.
Lyfta och paketera det som finns - och fylla på med nytt! Kategorier: Djur / H2O / Äventyr / Teman / Utelov / Triatlon / Kurser		De flesta - paket inkl boende för dem som inte bor i närheten.
Bygga en "radhuslänga" med små butiker/bodar som kan hyras (som Ulva). Spontan marknads-plats med torgstånd man kan boka och ha till egen försäljning.	Året runt	
Tillgängliggöra friluftsliv genom att slinga - ex kort paddling, vandringsled och tältplats. Korta sträckor som barn orkar.	Året runt	De flesta - speciellt ungdomar och barnfamiljer. Boende i Uppsala.

Lägerveckor, scoutcamp, naturskola, fågelskola, aktiviteter (mountainbike, ridning, kajak, skridskor. Få barnen att vilja åka till Hammarskog.	Året runt	Ungdomar och barnfamiljer - även från andra håll i landet.
Sala har ett bad som vi skulle kunna kopiera, ett stort kallbadhus med bryggor som bildar en djup 50 meters bassäng i mitten.	Vår / Sommar	Barnfamiljer
Utfordring av rådjur (åtel). Häckningsöar för skrattmåsar. Viltsafari med minibuss och naturguide. Koguidning.	Vår / Sommar / Höst	Barnfamiljer och de med specialintresse. Företag. Storstockholmsområdet, ev även utländska turister.
För att locka ungdomar - parkour i naturen med hav, stenar, träd, stackar, stubbar. Använd i första hand befintlig natur, men en del anpassningar behövs säkert.	Vår / Sommar / Höst	Ungdomar - både från Uppsala och längre ifrån (läger?).

Investeringar & Drift	*Antal röster*
Köpa eller hyra in en båt. Investering ? Kan drivas av en seniorförening.	2
Café och servering snyggas till. Ca 1 miljon. Ska drivas av kommunen.	0
Bygga utomhusscen. Investering ? Kan drivas av privat entreprenör.	3
Muddra kanalen. Bygga nytt bad + bastu + omklädning. Mer än 1 miljon. Kan drivas av privat entreprenör eller kommunen.	3
Bygga dusch/toa, kåtor och ev stugor (vintercampng), kök och grillar. 500 000 - 1 miljon. Kan drivas av entreprenör med kontakter i outdoorbranschen i samarbete med föreningar.	3
Investering mer än 1 miljon. Kan drivas av både privat entreprenör och kommunen.	5
Låga kostnader enligt det polska exemplet. Drives av kommunen.	2

Nya infoskyltar och lekplats. Mellan 50 - 500 000 kr.	1
Material behöver köpas in - verktygen finns redan. Max 50 000 kr. Ska drivas av kommunen.	2
Extrabussar. Material. Handle-dare. Investering: ? Kan drivas i samarbete mellan privat entreprenör, kommunen, organi-sationer eller annan intressent.	1
Ström, lampor och grus. 50 - 500 000 kr. Ska drivas av kommunen.	4
Skapande av installationer + belysning. 50 - 500 000 kr. Ska drivas av kommunen.	1
Investering mer än 1 miljon. Kan drivas av privat entreprenör såväl som kommunen, organisation, Mattias Klum (skyddshelgen), naturfotografer mfl	6
Bygga banor. 500 000 - 1 miljon. Drivs bäst av en organisation.	9

Personalkostnader. Max 50 000 kr. Kan arrangeras av föreningar i samarbete med entreprenörer, Röda Korset m fl	5
	3
Mindre investeringar i marknadsföring och utställnings-material. 50 - 500 000 kr. Kan drivas av fotoklubbar eller privat entreprenör.	3
En sammanhållande ledningsaktör med flera underaktörer.	1
	1
Marknadsföring av idéer. Max 50 000 kr. Kan drivas av privat entreprenör eller kommunen eller annan intressent.	1

Parkering, trygghet i området, stugor. Mer än 1 miljon. Kan drivas av privat entreprenör eller organisation.	2
Muddra ett område till 50 m djup, bygga hopptorn, solbryggor och soltrappor. Ca 3 milj. Bör drivas av kommunen.	3
Ny entré vid Ännesta. Naturvårdsåtgärder. Naturguider. 50 - 500 000 kr. Kan drivas i samarbete mellan kommunen (naturvård) och privata entreprenörer.	1
Instruktör. Max 50 000 kr. Kan drivas av Friluftsfrämjandet eler annan organisation.	5

Konkurrentbeskrivning/analys	**Befintligt basutbud sommaren:** Vandringsleder, badplats, fågeltorn, tillgänglighetsanpassad naturled, torp, grillplatser. Betande djur och fågelliv. Hyra roddbåt och bouleklot. Naturskolan. Café i herrgården varierade öppettider. Servicebyggnad toletter mm.
Lokalt (som attraherar lokala kunder) (2 st)	
Fjällnora	
Jämförbart geografiskt läge, jämförbart utbud, samma målgrupper.Likartade kommunikationsmöjligheter.	Jämförbart, men "mer av allt", utom vandringsleder och konferensmöjligheter, mindre markarealer? Kolarkojan. Bastu, badtunna. Övernattningsmöjligheter stuga/camping. Servicebyggnad toletter mm.
Wik	
www.wiksslott.se Geografiskt nära, jmfbar inriktning mindre utvecklade naturupplevelser och "uteservice"	Naturpark. Spännande botanisk plats. Wik är ett Natura 2000 område.Främja biologisk mångfald. Torrtoaletter. Rastbord. Två kortarre promenadslingor. Två plattformar med usikt över Lårstaviken.
Regionalt som attraherar kunder inom 10 mil (1 st)	

Hemlingby friluftområde, Gävle Hemlingby friluftsområde är Gävles största rekreationsområde och ligger i ett stort naturreservat drygt tre kilometer söder om Gävle centrum. Välkommen till en grön oas i Gävle, som på vintern är vit!	

x kurs och friluftsgård norr Stockholm

intervjuad men vill inte att vi sprider uppgifterna	X är ett naturreservat beläget 7 km från Åkersberga i vackra Roslagen. Här finns bad och stora ytor för lek och spel , vindskydd med lägereldar, vedeldad sjöbastu, restaurang och café, konferens-, festlokaler, stugor att hyra, elljusspår, ädelfiske och en underbar natur. Grillning. Lägerskola och föreningar. Boka islandshäst.
Nationellt, som attraherar kunder 10-20 mil från U-a	
Wij trädgårdar	

Annan inriktning, samma målgrupp. Wij Trädgårdar är ett forum för möten mellan människa, natur och kultur. Vi skapar idéer, inspiration och motivation. Möten är redskap för utveckling och skapar drivkraft. Wij Trädgårdar skapar lust. Trädgården öppen året runt för bokade grupper Inom området Rubin konsthantverk. Under säsongen. Jädraöl. Hemslöjd. Under säsongen. Ockelbo Expo, scoterutställning. Under säsongen.	Wij Trädgårdar, en av landets vackraste parker, ligger 25 minuter tågresa från Gävle. Här varvas odling och mat med konst och hantverk. I Trädgårdsköket serveras närproducerad och ekologisk mat där en stor del odlas i den egna kökträdgården. Under sommaren har vi säsongsanpassade temadagar som t.ex hälsodagar, landskapsdagar och rosdagar. Andra delar av året har vi fokus på kurser och konferens. Vi är en glänta i skogen fylld av upplevelser för alla dina sinnen och i ständig utveckling. RESMÅLET FÖR DINA SINNEN För dig som vill uppleva och lära mer om trädgård, natur, konst, hantverk och mat – eller bara vill göra en utflykt

Befintligt basutbud vinter: Skidspår, skridskobana, skridskoslinga, pulkabacke, grillplatser under tak. Naturskola. Café i herrgården varierade öppettider. Servicebyggnad toletter mm.	**Naturupplevelser** Utsiktstorn och gömslen för fågelskådning och andra ”nära naturen upplevelser”.	**Naturupplevelser** Erbjud kolonilotter att hyra och odla.
Jämförbart, men fler slingor och med uthyrning, utrustning, mer öppet caféet. Övernattningsmöjligheter stuga/camping. Bastu, badtunna. Servicebyggnad toletter mm.	På gården lever tama djur	nej
Snöfattiga vintrar fin is Lårstaviken. Torrtoaletter. Öppet året runt.På vintern plogas stigarna.	Stigarna passerar genom beteshagar, finns ett kojarbyggland, informationsskyltar på träden berättar och det finns också "uppdrag" på stolpar	nej

Här finner du motions spår och skidspår i olika längder, Hemlingbybacken och snowpark, grillplatser, raststugor, teambanor och en naturstig. Gästrikeleden passerar också genom området.	Djur på området och .Jannes fäbod.	nej inget på hemsidan

skriver inget om vinter aktivitieter på hemsidan	mer fisk än fågel	nej

restaruang och boende konferenser samt förbokade visningar öppet lågsäsong	inte den typen av nära naturenupplevelser	nej inget på hemsidan

Naturupplevelser Övernattningsmöjligheter - Treetop hotel, beduintält, campingplatser etc	**"Snickeribyn"** Pop up kiosker i synk med evenemang och weekendteman av typ höstmarknad, loppmarknad etc.	**"Snickeribyn"** en levande och fungerande hantverksby med fasta hyresgäster med ett ahraktivt utbud för besökare (försäljning, kurser i snickeri m m)
campingplats och enklare tältplats	nej	nej
nej ingen övernattning av den typern	nej	Nej inget likande

nej inget på hemsidan	nej inget på hemsidan	nej inget på hemsidan
stugor	nej	nej

nej inget på hemsidan, Boendet i direkt anlsutning till trädgården	nej ,men ett antal entreprenörer på området	entreprenörer på plats på området

"Snickeribyn" **X-prementarium** Ett naturrum, en samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar.	**Evenemang** Stora och mindre evenemang, för många olika intressen och för alla årstider.	**Evenemang** en scen för musik, teater eller andra typer av evenemang och föreställningar.
nej	ja ett mindre antal	nej
nej	Wikdagen	nej

nej inget på hemsidan	?	?
nej	inget på hemsidan	inget på hemsidan

Kurser 2015, ej 2016?	Har säsongsan-passade evenemang	tematiskt anpassade evenemang

Evenemang Evenemang med högt attraktionsvärde som skapar besöks-och reseanledning för fler än bara Uppsalabor.	**Spår, leder & mötesplatser** Ljussatta leder och mötesplatser.Picknick och grillplatser och gångstråk. tillgängligheten för rörelsehindrade	**Spår, leder & mötesplatser** Attraktiva badplatser, bryggor och utflyktsmål nära vattnet omklädningsrum/duschar/ WC.
		tre badplatser, brygga för funktionsnedsättning, naturristbad, hundbad
nej	ja men inte ljussatt	
nej	Bänkar och bord för fika. hårdgjorda stigar, torrtoaletter, slinga för rullstol och barnvagn, en plattform med tillgänglighet vid slottet.	
		Badplats med bryggor med ramp

nej inget på hemsidan	Hemlingbybacken och snowpark. Motions och skidspår. Naturstig.	Ja
nej	elljusspår, Roslagsleden	ja ligger vid en sjö

	Trädgårdsinriktning	Trädgårdsinriktning

Spår, leder & mötesplatser En mountainbikebana som kan hysa lokala och regionala mästerskapstävlingar.	**"Herrgården"** Café, restaurang. må-sö. lättare maträtter på menyn. Utställningar om området och närliggande. Uthyrning utrustning.	**"Herrgården"** Konferensmöjligheter
Äventyrsbana (entreprenör) nordens högsta höghöjdsbana	Kafé öppet måndag-sön-dag. Uthyrning båt, kajak, kanot, roddbåt, trampbåt, stand up paddleboard, motordriven flotte, bastu och badtunna.Du kan hyra långfärdsskridskor i receptionen	En konferenslokal, 30 personer
Geocaching, kojbygge?	Restaurang på slottet och lunch på folkhögskolan både kräver förbokning. **Slottscafé** när det är öppet?	Konferenslokaler, grupprum, restaurang, bar, bastu, temakvällar. Region Uppsala "uppmanas" att förlägga sina konferenser till Wik och då får man sälja till "allmänheten" i motsvarande. omfattning. Bokningsbara konferensaktivieteter.

Teambanor.	Café och restaurang öppet alla dagar. Lunch vardagar.Kan även bokas för fest mm kan hyra utrustning	Konferensmöjlig-heter, fem rum. bastu och minigym
nej men stora gräsytor för aktiviteter väl anpassat för skolor och föreningar	Café och restarurang, lunch tisd-fred.	3 konferensrum bokningsbara konferensaktiviteter

Trädgårdsinriktning	Restaurang och lunchbuffé måndag-fredag. Cafét öppet under säsongen	Konferens möjligheter. Massor med konferensaktiviteter: http://www.wij.se/default.asp?HeadPage=479&SubPage=244&Language=sv

"Herrgården" Övernattningsmöjligheter för privat-personer och grupper inom och i anslutning till Herrgården. Boka er konferens eller ert boende hos oss på Wiks slott.	**Tillgänglighet & transporter** Tät bussturtabell och se ända fram till entrén.	**Tillgänglighet & transporter** ”Aktivitetsbuss” med egen turtabell de tider många vill aktivera sig och från/till hållplatser där många bor.	**Tillgänglighet & transporter** En välordnad husbilscamping, båttransport från stan, cykelled från centrum hela vägen.
10 stugor och camping och plats för tältläger	3 km till allmänna kommunikationer	nej	camping ja ej båt och cykelbana bitvis från Uppsala
På Wikområdet finns fyra hotellbyggnader med sammanlagt 86 bäddar i 20 enkelrum och 33 dubbelrum.	Buss går ända fram till slottet	nej	nej

	Sommar buss ända fram vintern 600-1 km att gå		
Stugthyrning året runt 46 bädd platser i 7 stugor/lgh	På sommaren går bussen ända fram till anläggningen många som åker med		

Hotellstandard på boende Exempel på aktivitet - en dag på Wij Trädgårdar med guidad visning i trädgårdarna, och Trädgårdens buffé - övernattning i Trädgårdens Hus, mitt emot roströdgården inkl frukost och guidad visning av Wij Trädgårdar - en ölprovning av Jädraöl i microbryggeriet i gamla potatisladan - en sommarkväll i Wij Herrgård, grillafton med trubadur. Torsdagar i juli - handla i handelsträdgården och få med en bit av Wij Trädgårdar hem - bjud mor eller far på en	1 km från Ockelbo station taxi erbjudanden eller vandra på Hälsans stig.		

Ägarform& finansiering	**Konkurrentgrad 1-6**	
Kommunen		
	6	
	4	
Förvaltare Upplandsstiftelsen		
	3	

Hemlingbystugan drivs i Fritidsförvalningens regi. Bl a medarbetare med funktionsnedsättning.		
	2	
Det är kommunen som äger anläggningen och hyrs av en entrprenör		
	4	

Drivs om stiftelse. Kommuen inga överlämnat aktier.		

2017-01-29

Projekt Hammarskog

”Mötesplatsen”

Projektledare;

- Per Mellström, per.mellstrom@manchesterab.se

Övrigt Team;

- Ewa Lagerqvist
- Pelle Larås

Tidigare spaningar

- Uppsala enkäten 2014
- Projektplan 2016
- Markör marknadsundersökning 2016
- Nulägesanalys stadsbyggnadsförvaltningen 2016
- Workshop 2017
- Respons från uppdragsgivarna 2017
- Spanarnas research
-

Uppdraget

- Skapa en lokal och regional mötesplats för många, med ett brett utbud och i ekonomisk balans.

Grundresonemang

- Hur få fler besökare?
  - Hur omvandla besökare till kunder?
- Hur utveckla produkten och finansiera verksamheten?
  - Hur skapa bästa förutsättningar för samarbetspartners?

Balanserad ekonomi

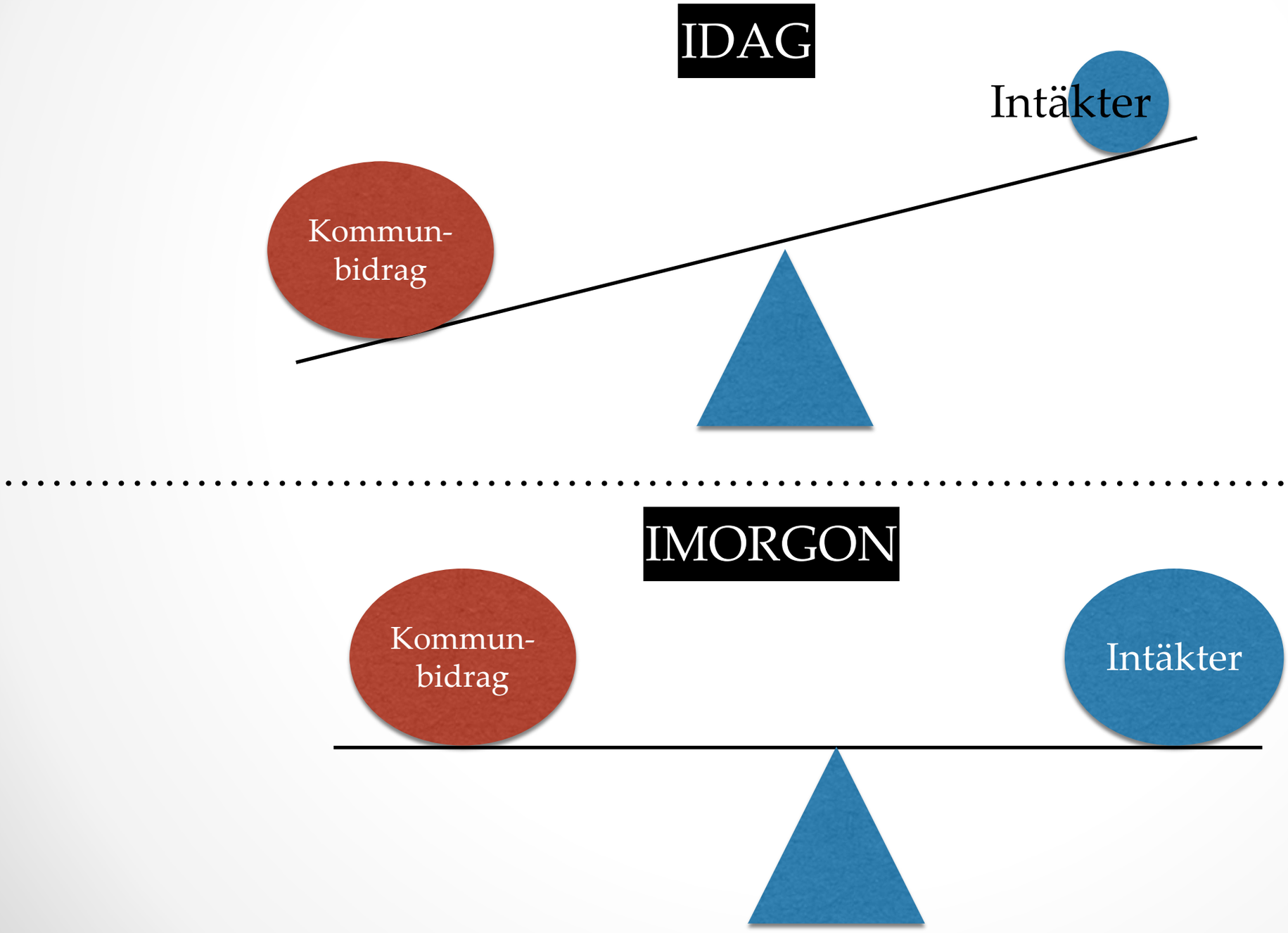

Hammarskog - Mötesplatsen

Vi vill skapa en arena som är attraktiv för "de många" …

- **Besökare**
  - som vill uppleva naturen (promenader, rasta hunden, längdåkning…)
  - tillhör speciella intressegrupper (fågelskådare, kajakpaddlare, rörelsehindrade...)
  - Som vill uppleva speciella events (höstmarknad, motionslopp, kultur …)
- **Aktörer**
  - Organisationer (orientering, klättring, skridskor…)
  - Privata entreprenörer (bikingträning, svampkurser, yoga…)
  - Kommersiella företag (aktivitetsbolag, restaurang, konferensarrangör…)

Kvantitet + kvalitet

”Ett kvantitativt utbud skapar besök.

Ett kvalitativt utbud gör besökaren till kund!”

Besöksanledningar

Snickerikurs

Barnvagnspromenad

Rockkonsert

Loppmarknad

Hammarskog by the sea

Fiskefestival

VM Long drive golf

Biking Cup

Fri natur

Hammarskogsjoggen

Skridskoloppet

Sponsor events

Höstmarknad

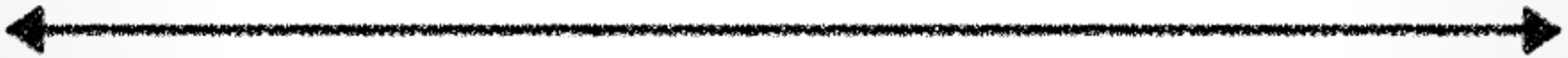

Intressematchnings-event

"Möten med samma intressen"

Julmarknad

"Alla dagar, hela året runt"

"Mycket att göra"

Vinterfestival

Upptäckardagar med Pelle Svanslös

"Alltid tillgängligt"

Linné-dagen

Sångkvällar

Svampkurs

"Alltid öppet för fika"

"Något för alla"

Från besökare på egen hand till köpare av paketerade upplevelser.

Målfokus

Kommunicera

Aktivitets-center

Digitala möten

Kunder (kr)

Bo & äta

Events

Installation

Fika

Cykla/mountainbika

Guidning

På egen hand

Paketera upplevelser

Fågelskådning

Boule

Info

Grillplatser

Kajak

Tystnad

Promenader

Analoga möten

Besökare

Fokusområden

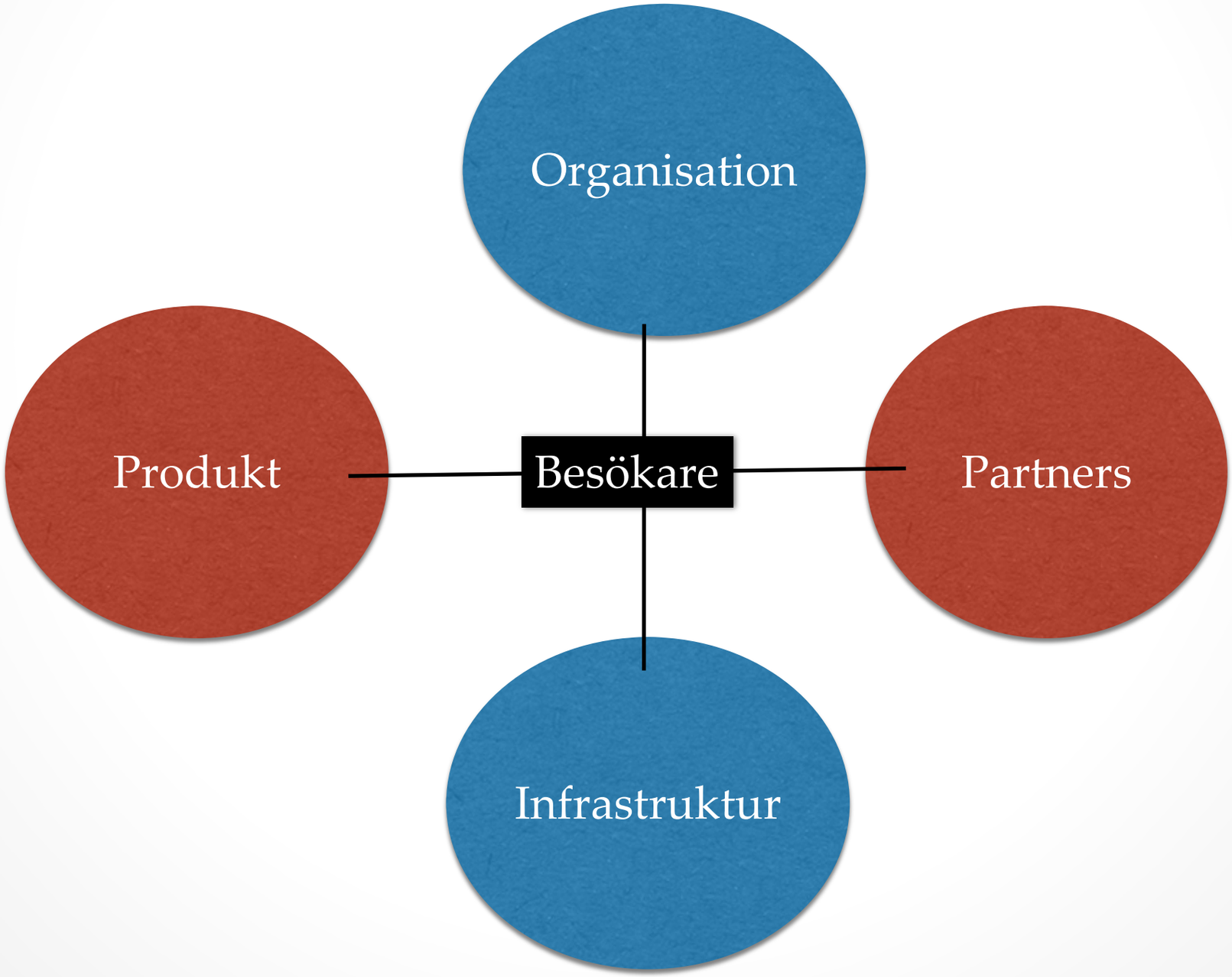

Strategi:
"C/o Hammarskog"

Tre samspelande komponenter:

1. **C/o - Produktutbud**
2. **C/o - Partner & sponsorskap**
3. **C/o - Digital & fysisk mötesplats**

Tipstelefon: 010-471 51 50
E-post: hallandshallandsposten.se • MMS/SMS: 72010, inled med "HP Sport"

SKIDCESTIGAR. Fredrik Källén vill gärna hjälpa kommunen med att förverkliga drömmen om utmärkta leder och kartor för cykling och löpning

Stort intresse för att cykla på Hallandsås

VÄXTORP

Börja småskaligt och låt det växa. Så tänker mtb-entusiasterna bakom medborgarförslaget om slingor för cykel och löpning på Hallandsås.

Februari för två år sedan. Tolv personer skriver under och lämnar in ett medborgarförslag till Laholms kommun om att märka upp leder för mountainbike och trail running.

I veckan skrev några av dem igen, och undrade varför inget har hänt.

– Vi har läst om turerna i tidningen, men har knappt hört någonting från kommunen under den här tiden, säger Fredrik Källén, en av de tongivande bakom skrivelsen.

Han vill inte uttala sig om hur han tycker att kommunen har skött saken, men berättar gärna vad förslaget går ut på.

– Laholm sitter på en guldgruva i form av åsen. Där finns redan mycket omarkerade leder, men vi måste få hjälp med godkännande från markägarna.

FREDRIK KÄLLÉN DRÖMMER om slingor med smala, snabba stigar i skogen – "tänk djurstigar" – där motionärer, från nybörjare till experter, får trampa fram. Utan att hamna i konflikt med vandrare, cyklister eller privata markägare.

Och han ver en lämplig plats.

– Statliga Sveaskog äger mark från Vallåsens skidbackar upp till Koarp. De säger på sin hemsida att man ska främja naturlivet och att skogen ska användas av medborgarna, säger Fredrik Källén.

"Laholm sitter på en guldgruva i form av åsen."

FREDRIK KÄLLÉN
löpare, cyklist och företagare

I gänget står erfarna cyklister, som elittävlande Nellie Larsson och hennes sambo Ulf Johansson, sida vid sida med entusiaster och lokala företagare.

De önskar sig slingor på en halv till en mil som kan byggas ut efterhand. Gärna med start från Vindraros skidklubbs klubbstuga ovanför alpinanläggningen.

– Det kan bli en samlingspunkt för många olika aktiviteter, året runt. Jag gör det här främst av privat intresse, men vi är också flera som driver företag. Detta är en möjlighet att locka folk till kommunen, som i förlängningen kan ge jobb och skatteintäkter, säger Fredrik Källén, som driver Vallåsens värdshus.

HAN VILL INTE se något jätteprojekt som aldrig lämnar ritbordet.

– Drömmen är att man ska börja småskaligt. Stigarna ska vara för allmänheten. Intresset ökar lavinartat, säger Fredrik Källén.

JONATAN GERNES

Kommunen ska få ny fart under hjulen

VÄXTORP

Kommunen har inte begravt tanken på att märka ut slingor för cykling och löpning i terrängen på Hallandsås. Men nu ska det göras i egen regi i stället för i ett stort Leaderprojekt.

Mycket tid gick förlorad med Outdoor Hallandsås, den stoppade Leaderansökan som har lett till att projektledaren Fredrik Swärdh tvingas sluta på kommunen.

Men tankarna i medborgarförsla-

get lever och ska nu få ny fart igen.

– Jag har överlämnat det till dem som borde ha varit involverade redan från början, fritidsenheten och besöksnäringen, säger Ulf Mattsson, utvecklingschef i Laholm.

ARBETET ÄR ÄNNU i sin linda.

– Vi är inte jättekunniga på det här och har bara precis börjat kolla på vad det finns för möjligheter att göra allmänna slingor, säger fritidschefen Christer Johansson.

Han har fått uppdraget tillsammans med kulturchefen Johan Hjert. Turistbyrån är med på ett hörn och till sin hjälp har de tagit Wiggo Josefsson på Vindrarps SK.

– Han kan markerna därute kring elljusspåret. Vi ska åka ut och titta på plats nu i veckan, för att se om det går att göra någonting där, säger Christer Johansson.

LEDERNA ÄR TÄNKTA att locka både kommuninvånare och turister.

– Vem som helst ska kunna komma dit med sin cykel. Men det är mycket att ta hänsyn till. Det är inte bara att gå ut i skogen och anvisa plats, säger Christer Johansson.

Ulf Mattsson vill att slingorna ska bli verklighet "så snabbt det bara går". Skulden för att det gått trögt för kommunen när det gäller cykel, ett prioriterat turistmål precis som fiske och bad, lägger han på den gamla näringslivsenheten.

– Vi kan konstatera i efterhand att det hänt väldigt lite på det området, tyvärr, men det hoppas jag vi ska kunna reparera, säger han.

Vilket är ditt ansvar för det?

– Jag har yttersta ansvaret, men måste förlita mig på att den enskilde enhetschefen tar sitt ansvar. Det har inte fungerat, säger han.

JONATAN GERNES

Vision

Naturupplevelser

Naturboende; privat / grupper

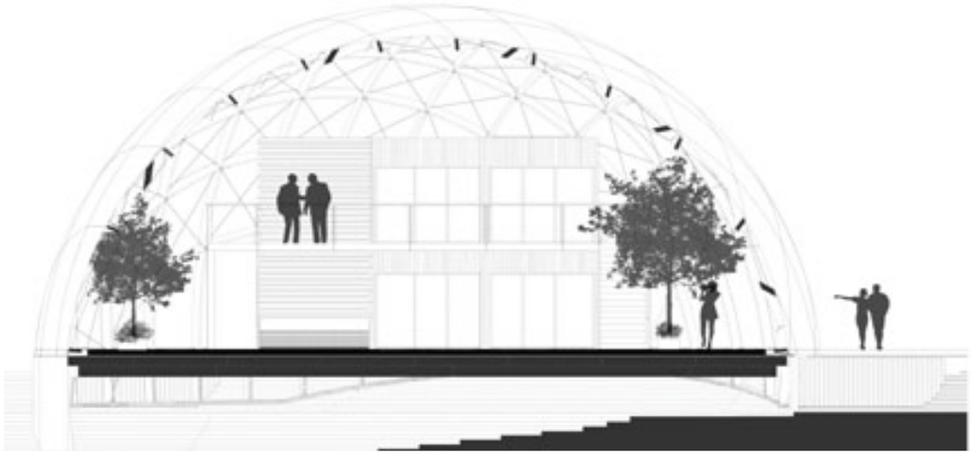

Snickeribyn

Aktivitetscenter, utställningar, hållbarhet

Evenemang

Pop-up stånd, besöksanledningar

Spår, leder & mötesplatser

Uthyrning, trails, målgrupper

Herrgården

Café, restaurang, härodlat

Tillgänglighet & transporter

Aktivitetsbussen

Huvudattraktion

Herrgården

Spår, leder & mötesplatser

Snickeribyn

Evenemang

Naturupplevelser

Tillgänglighet & transporter

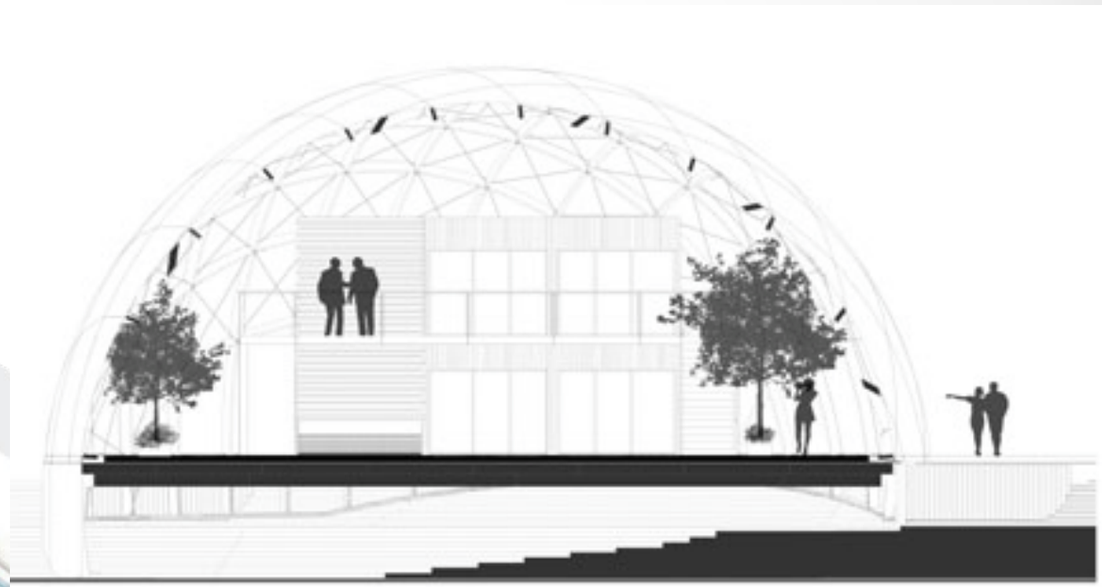

”X-perimentarium”

Mångfalden, utbudet, utställningar, partnerskap, sponsorskap och värdskap skapar ny 24/7 attraktion för Uppsalabor - såväl som för regionala (och nationella) besökare.

1. C/o Produktutbud

Fokusområden	VISION	Steg 1	Steg 2	Steg 3
Herrgården	En året-runt-öppen mötesplats med café & restaurang, möjlighet för utställningar och kulturella evenemang att ta plats - prisvärt och i balans med naturen.	Renovera fastigheten. Kontraktera en hyresgäst som driver "hela huset". Erbjuda utökade öppet-tider för ett café med lättare maträtter på menyn. Skapa utställningsytor.	Skapa fysiskt aktivitetscenter. Utveckla matutbudet i caféet och utveckla konferenspro-dukten.	Skapa övernattningsmöjligheter för privatpersoner och grupper inom och i anslutning till Herrgården.
Spår, leder & mötesplatser	Ett öppet, tillgängligt och säkert naturområde med spår, leder och mötesplatser – till viss del möjlig att nyttja även under årets mörka tider. Med utsiktsplatser, picknick- och grillplatser, vindskydd och gömslen, samt en speciell aktivitets & mountainbikebana som extra attraktion för privat som för grupper & events.	Ljussätta leder och mötesplatser, snygga till picknick- och grillplatser och gångstråk. Utöka tillgängligheten för rörelsehindrade.	Göra badplatser och utflyktsmål nära vattnet mer attraktiva genom att anlägga nya bryggor, rensa upp på naturliga badplatser, bygga nya och renovera befintliga omklädningsrum/duschar/ WC.	Anlägga en mountainbikebana som kan hysa lokala och regionala mästerskapstävlingar.
Snickeribyn	En levade hantverksmiljö med öppna verkstäder, pop-up-kiosker för privata initiativ, event fsg:ar/marknader och en ny byggnad – ett naturrum – som samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar.	Etablera pop-up-kiosker i synk med evenemang och weekendteman av typ höstmarknad, loppmarknad etc.	Kontraktera flera fasta hyresgäster för att skapa en levande och fungerande hantverksby - med ett attraktivt utbud för besökare (försäljning, kurser i snickeri m m)	Bygga ett naturrum, en samlingslokal för möten, events, kurser och utställningar
Evenemang	En mångfald av större och mindre evenemang som får Hammarskog att leva året runt! Ett större årligen återkom-mande evenemang - typ ”skördefestival/ höstmarknad (härodlat, närodlat), O-Ringen (idrott). Eller hammarskogsut-maningen som är en gruppaktivitet med tema ”upptäck naturen”	Skapa fler större och mindre evenemang, för många olika intressen och för alla årstider.	Bygga en scen för musik, teater eller andra typer av evenemang och föreställningar.	Etablera ett evenemang med högt attraktionsvärde som skapar besöks- och reseanledning för fler än bara Uppsalabor.
Natur-upplevelser	Möjligheter att uppleva närheten till naturen genom att campa, bo i trädhyddor (treetop hotel) eller beduintält (jurtas), paddla kajak och fiska – eller hyra din egen kolonilott.	Bygg/renovera utsiktstorn och gömslen för fågelskådning och andra ”nära-naturen-upplevelser”.	Erbjud Uppsalabor kolonilotter att hyra och odla.	Kontraktera samarbetspartners som kan etablera övernattningsmöjligheter - Treetop hotel, beduintält, campingplatser etc
Tillgänglighet & transporter	Lättare att ta sig mellan stan och ända fram till Hammarskog, med hjälp av buss, cykel, båt eller bil. En ”aktivitetsbuss” vissa tider, där den aktiva människan på ett smidigt sätt kan ta med sig cykel, rullstol, skidor, pulka etc ombord på bussen.	Etablera en tätare bussturtabell och se till att bussen går ända fram till entrén på Hammarskog (eller ännu längre in i området).	Etablera ”Aktivitetsbussen” med egen turtabell de tider många vill aktivera sig och från/till hållplatser där många bor.	Erbjuda en välordnad husbilscamping, en trevlig båttransport från stan och en cykelled från centrum hela vägen ut till Hammarskog - i synk med etableringen av nya bostadsområden.

2. C/o Partner & sponsorskap

Intäkt och utbud i balans genom ”C/o-modellen”

	Park-förvalt-ningen	Uppsala trafiken	SAS	AMF	KTH / vH	
	PRO boule	Sirius BF	Haglöfs	HSB	JM	
	Trädgårds odlarna	Bregott	Uppsala universi-tet	Event-bolaget	Helly Hansen	Djur & natur
	Lantbruk-arna	Riksidrotts förbundet	Team OS	Friskis & svettis	Fyrishov	Ridning
	Nike	Uppsala FC	SJ - uppsala pendeln	Natur-skolan	Natur-kompaniet	Fiske-klubben
	Förenings-livet	Skol-joggen	Uppsala fritid	Uppsala skolverket	Handikapp förbundet	Hund-klubben
	Foto M Klum	Saltå Kvarn	Fågelskåde föreningen	Treetop hotel	Scott biking/M TB	Salomon sport
		Föreningen Grodorna	Skridskor & skidor	Linné-fonden	Scouterna	Hyper island
					Kanot-klubben	Segelflyg klubben

Sponsorer, entrepenörer, organisationer, intressenter och kommunen skapar och tar ansvar för sin intresse-del (C/o) av Hammarskog för att öka dess attraktionskraft mot sina målgrupper.

Målet är att ”växa i utbud” och stimulera besöksanledning och göra fler till kunder.

C/o - intäktsmodell

(Tänkbar fördelning av intäkterna)

1 Huvudsponsor (50%)

---

20 sponsorer betalar och får nyttjanderätt till zon xx (25%)

---

30 organisationer ges en rättighet och driftansvar/zon xx (25%)

500+ ambassadörer som kommunicerar och supportar

Partnerskap/sponsring

(Exempel på inriktningar)

ARLA ”…ett hälsosamt liv…”

PEAB ”… meningsfull fritid för unga …”

ICA ”… sundare livsstil …”

HSB ”… boende, kultur och samhälle …”

3a. C/o Digital mötesplats

- ✓ Vad händer ”just nu”
- ✓ Möt personer
- ✓ Hitta intressen
- ✓ Boka produkt

SKISS

Sök och hitta det du kan göra och vill uppleva här i Hammarskog. Du kan även hitta personer om matchar och delar ditt intresse. Boka aktiviteter och ”sälj” dina egna produkter som privat entreprenör.

3b. C/o Fysisk mötesplats

Ett aktivitetscenter Hammarskog i synk med Herrgård och sniceribyn. En setvicepost för information och representerar C/o företag, organisationer och Partners.

Uthyrningg av aktiviteter, bokning av boende, grupper och events.

Funktioner och ansvar

Övergripande principen i denna skiss är att kommunen är ”ägare av C/o H.S men inte att vara den part som driftar projektet. Därför är målet att de röda aktörerna upphandlas. Pltschefens roll kan vara extern också eller en tillsättning av kommunen för att ha bästa insyn.

Kommunen — Uppdragsgivare

Support;
IT, HR, EC..

Platschef/c o-ordinator

Styrelse, intressenter mfl.

Organisation sätts upp i nästa steg utifrån denna struktur och beroende på ambition, budget och var i utvecklingsfasen projektet är i.
En Platschef är C/o projektets ko-ordinator mot alla Partners och intressenter. Samverkan med kommun, leverantörer och sponsorer är dess uppdrag ihop med drift och budget.

Infrastruktur	Mötesplatsen	Produkt	Partners
Kommunen	Kommun, leverantör	Leverantörer	Hyresgäster, Org, föreningar, sponsorer
Möjliggör!	Attrahera!	Skapa!	Förvalta!

”Upplev nya Hammarskog”

Vision Budget

Aktivitet	Mål
Sponsor & partnerskap	4,000,000
Hyresintäkter	1,000,000
Organisation	-2,000,000
Kommunikation	-1,000,000
Drift	-2,000,000
RESULTAT	**+/- 0**

TBD

Målbilder

Kolonilotter att hyra

Aktivitetscenter

Preparerade skidspår

Äventyrsbana

Hundtränings camp

Grillplatser & krypin

Benchmark

- Internationellt
  - http://www.edenproject.com (science, natur, kultur, hållbarhet, attraktion)
  - http://uppstroms.se/bo-i-jurta/ (bo i lyxtält i naturen)
  - artipelag.se (gångstråk, restaurang, mötesplats, utställningar)
- Nationellt
  - http://www.wij.se (trädgårdar, naturen, besöksanledning)
  - https://www.google.se/#q=skogsmuseet+lycksele+%C3%B6ppettider (kultur, naturens arv)
  - campare.se (aktitetscenter) = MORE ACTIVITIES
- Regionalt
  - http://www.visitdjurgarden.se/sv (ett brett utbud av attraktioner, promenadstråk)
  - siggestagard.se (aktiviteter, herrgård, möten)
  - Hagaparken - stromma.se (båttransporter och guidning)
- Lokalt
  - http://www.ekero.se/Uppleva_och_gora/Ekebyhovs-slott/ (föreningslivets slott cafe)
  - kragga.se (MICE, herrgård, logi)
  - Domarudden (saknar hemsida)

Förslaget c/o Hammarskog

Manchester Management, ett företag verksamt inom besöksnäringen med erfarenhet av uppdrag inom exempelvis konceptutveckling, paketering, rekrytering, marknadsföring och finansiering, engagerades för att tillsammans med kommunen ta fram förslag på koncept för Hammarskog utifrån förstudiens vision, varumärkeslöfte, nulägesanalys, marknads-undersökning, mål och val av målgrupper samt benchmarking (omvärldsanalys).

Deras frågeställningar var:

- Hur få fler besökare?
- Hur omvandla besökare till kunder?
- Hur utveckla produkten och finansiera verksamheten?
- Hur skapa bästa förutsättningar för samarbetspartners?

För att nå dit föreslår de:

Budget i balans

Strategin för projekt c/o Hammarskog är att uppnå ekonomisk balans genom ökade intäkter i förhållande till kostnader – och i relation till beslutade investeringar.

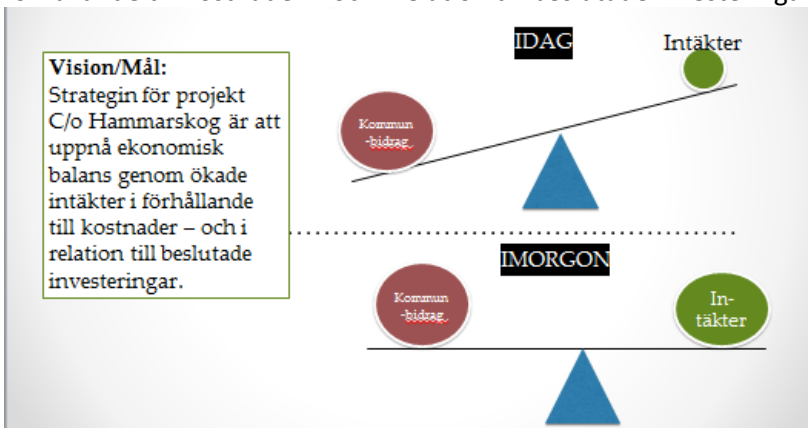

Hammarskog mötesplatsen - en arena som är attraktiv för "de många".

Besökare

- som vill uppleva naturen (promenader, rasta hunden, längdåkning…)
- tillhör speciella intressegrupper (fågelskådare, kajakpaddlare, rörelsenedsatta...)
- som vill uppleva speciella events (höstmarknad, motionslopp, kultur …)

Aktörer

- Organisationer/föreningar (orientering, klättring, skridskor…)
- Privata entreprenörer (bikingträning, svampkurser, yoga…)
- Kommersiella företag (aktivitetsbolag, restaurang, konferensarrangör…)

Fokusområden

Kvantitet + kvalitet
”Ett kvantitativt utbud skapar besök. Ett kvalitativt utbud gör besökaren till kund!”

Ambitionsnivå
- Frågor de skulle besvara: Vilken ambitionsnivå ska vi ha när vi skapar det framtida Mötesplats Hammarskog? Vad får det kosta? Vad vill vi skapa? Vilka målgrupper vill vi attrahera? Vem är med och investerar?
- Att investeringar skapar attraktionskraft för såväl tänkta samarbetspartners som nya typer av besökare, bör det inte råda någon tvekan om. Detta betyder att ambitionsnivån för hela projektet måste fastställas innan en fullödig kalkyl för effekterna av investeringar m m kan tas fram.
- När väl ambitionsnivån är beslutad, går projektet in i en ny fas där mer exakta beräkningar ska ligga till grund för det som skapas.

”Strategi c/o Hammarskog"
c/o-strategin är en del av den moderna tidens ekonomi – crowd funding – där flera delar på engagemang, tid och pengar. Strategin baseras på tre samspelande komponenter:
1. c/o - Produktutbud
2. c/o - Partner (och ev. sponsorskap)
3. c/o – Fysisk & digital mötesplats

Huvudattraktion
Såsom Hammarskogs huvudattraktioner förslås följande fokusområden: herrgården, spår, leder och mötesplatser, hantverksbyn, evenemang, naturupplevelser och infrastruktur (exempelvis tillgänglighet och transporter).

c/o affärsmodellen - produktutbud
- Graden av investeringar inom de olika fokusområdena ger ökade möjligheter till både partnerskap med lokala organisationer och föreningar och mer långsiktiga sponsorskap.
- Det lokala partnerskapet skapar utrymme för ett större produktutbud, genom närheten till och kunskapen om sina målgrupper.
- Det utökade produktutbudet ökar även marknadsvärdet och attraktiviteten för såväl besökare som nya intressenter.
- Fler besökare öppnar möjligheter till investeringar – som lockar nya partners och sponsorer.

Investeringar vs marknadsvärde

Steg-för-steg-strategin:

- Investeringar inom fokusområdet skapar ökade affärsmöjligheter - som genererar fler besökare och ger förutsättningar för intäkter - som ger dess ökade marknads-värde.
- En mindre investering ger marginell effekt medan en större genomgripande triggar besöksanledning och skapar ”buzz” med möjlighet att använda i kommunikation och marknadsföring och nå fler.
- Exempel: En herrgård som renoveras utseendemässigt, får nytt kafé/restaurang och nya ytor för utställningar är lättare att ta ut marknadshyra för i och med att besökarantalet ökar och området ger önskade ”spinnoff-effekter” på andra verksamheter också.

c/o Partner (och ev. sponsorskap)
Här får vi titta på formuleringar gemensamt i arbetsgruppen för Hammarskogs utveckling:

Intressenter som exempelvis hotellbolag, aktivitetscenters, sportartikel-tillverkare etc. erbjuds möjlighet att investera för att stärka upp kommunens investeringsbehov och höja kvaliteten i infrastruktur. Sponsorer, entreprenörer, organisationer/föreningar, intressenter och kommunen skapar och tar ansvar för sin intressedel (c/o) av Hammarskog - för att öka dess attraktionskraft mot sina målgrupper. Målet är att ”växa i utbud”, stimulera besöksanledning och göra fler till kunder.

c/o Fysisk mötesplats
Exempel:

- Ett aktivitetscenter Hammarskog vid herrgård och hantverksby.
- En servicepost för information och representerar c/o företag, organisationer och partners.
- Uthyrning av aktiviteter, bokning av boende, grupper och events.

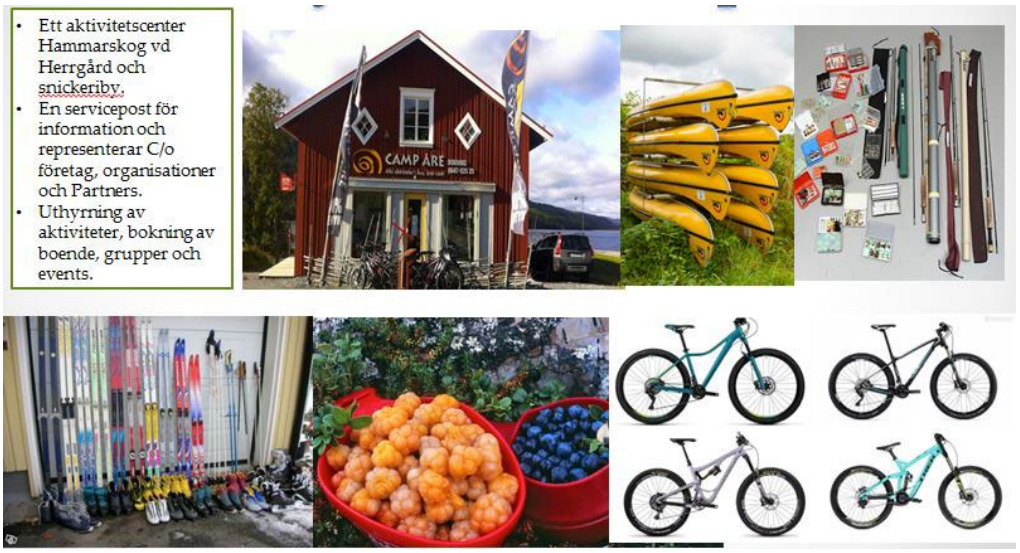

c/o Digital mötesplats

Exempel på innehåll och utformning;

- Vad händer ”just nu”
- Möt personer
- Hitta intressen
- Boka produkt

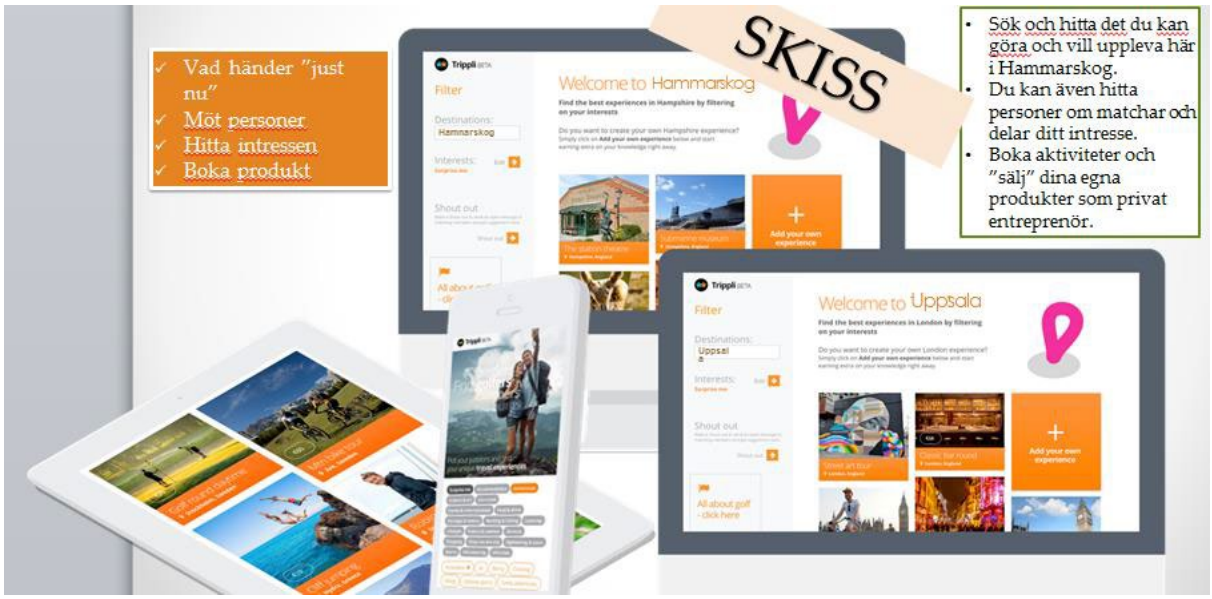

Sök och hitta det du kan göra och vill uppleva här i Hammarskog. Du kan även hitta personer om matchar och delar ditt intresse. Boka aktiviteter och ”sälj” dina egna produkter som privat entreprenör.

Strategin Steg-för-steg

- Investering i presenterade fokusområden skapar möjligheter att nå fler besökare och nya målgrupper.
- Primärt fokus är att få den lokala besökaren att upptäcka ”nya Hammarskog” och dess möjligheter till rekreation och aktiviteter.
- I den visionära och mer långsiktiga strategin gäller det att locka fler från en större geografisk spridning. Dessa ges reseanledningar i form av investeringar men i en mer attraktivt paketerad och kommunicerad form - med möjlighet till såväl konferenser som aktiviteter, möten och boenden.

Konsulternas förslag på steg-för-steg-strategin byggde på den dåvarande (2017) ambitionsnivån att presentera tre olika nivåer av satsning: lokalt – regionalt – nationellt/internationellt. Uppdraget nu (2019) är att satsa på lokal nivå med möjlighet att utveckla till regional nivå. Därmed har vi tagit med konsulternas förslag så här långt, men fyller på med förslag på den nu rådande lägre ambitionsnivån.